जैनविविधसाहित्यशास्त्रमाला [१]

श्रीमद्धनेश्वरमुनीश्वरविरचितं

सुरसुंदरीचरिअं।

द्वच्छिरोमणि-शान्तमूर्त्ति-मुनिमहाराज-श्रीमद्-
राजविजयेन टिप्पणादिभिः संस्कृत्य
संशोधितम्।

श्रेष्ठिविक्रमचन्द्रात्मज-न्यायतीर्थ-व्याकरणतीर्थ-
पण्डित-हरगोवनदासेन प्रकाशितम्।

वाराणस्यां
चन्द्रप्रभायन्त्रालये तत्प्रबन्धकर्त्रा मुनशी गौरीशंकरलालेन
मुद्रितम्।

वीरसंवत् २४४२

विक्रमसंवत् १९७२

पूना निवासी—

शेठ कीसनदास प्रेमचंदना सौभाग्यवती पत्नी शेठ प्रधानबाई तरफथी भेट ।

Jaina Vividha Sahitya Shastramala No. 1.

SURASUNDAREE-CHARIAM

OF

SHREE DHANESHVARA MUNESHVARA

EDITED WITH NOTES

BY

Muniraj Shree Raja Vijayjee.

PUBLISHED BY

PANDIT HARGOVANDAS T. SHETH,
NYAYATEERTH and VYAKARANATEERTH.

Printed by GAURI SHANKARLAL MANAGER, at the Chandraprabha Press

BENARES

1916

सुविदितं प्रमाणसिद्धं चेदं खल्वखिलानामपि विदितैतिह्य-शास्त्रपरिशीलनानामभियुक्तपण्डितानां यदुत, 'भरतक्षेत्र'-इत्याख्यया वा, 'जम्बूद्वीप'-इत्यभिख्यया वा, 'आर्यावर्त'-इत्यभिधया वाऽर्हत-तथागत-तदन्यसमयपरिपालितस्य चिराय सर्वत्र विश्रुतप्रतिष्ठस्यास्य भारतवर्षस्य प्राचीनभाषासु प्राकृतभाषाप्येकतमा नाम । यद्यपि 'संस्कृत-प्राकृत-पाल्यादिषु तादृशीषुपलभ्यमानेष्वप्रधानप्राचीनार्वाचीनविविधसाहित्यग्रन्थासु का प्राचीनतरा प्राचीनतमा च ?' इति गौरवाङ्कितम्, अथ च नाना-

१ [illegible]

२ [illegible]

तदानीमेतस्या गिर आबालगोपालाङ्गनमनन्यः प्रचार आसीत्' इति निःसंशयमवगमयतः, भाषायास्तस्यास्तादृशप्रचाराभावे निर्दिष्टग्रन्थादिना जनसाधारणानुग्रहादिप्रयोजनस्यैवासिद्धेः।

किञ्च, 'मगधदेशे भवा, तत्संबन्धिनी वेयं मागधी' इत्युपलब्ध-'मागधी'-इतिनामान्तरा प्राकृतभाषैव यथा मगधेषु देशभाषा-त्मना व्याह्रियमाणाऽभवत्, तथा, यदि, इदानीमाङ्ग्लदेश-

शालिनीव विभाव्यमानापि सूक्ष्मेक्षिकया समीक्ष्यमाणा न ततो व्यतिरिच्यमाना विभाति, देश-कालादिपरिवर्तनकृतस्य सर्वपदार्थानामन्तस्य महतो वा मूलरूपानुविद्धस्य परिवर्तनस्यैव सद्भ्यतरैकैकेन केनापि क्रमेण सर्वभाषास्वव्याहतप्रसरस्य भाषापरिवर्तनस्यापि नैसर्गिकतयाऽत्र सद्भावेऽपि प्राकृतत्वानुगमस्य वस्तुभेदनियामकस्यानुच्चलमालोकनात्, ईषत्परिवर्तनेन भेदानाधायकस्य व्यपदेशान्तरस्य (नामान्तरस्य) सर्वत्रापाताच्, तस्य (व्यपदेशान्तरस्य) व्यवहारसौकर्यमात्रनिबन्धनत्वात्, अत एव (व्यपदेशान्तरस्य वस्तुभेदाविधायकत्वादेव) तत्र मागध्यादौ प्राकृतव्यवहारस्याप्यस्खलितमाधुनिकैस्तादृतैश्च विचक्षणैः क्रियमाणस्य कृतस्य चाभीक्ष्णमीक्षणात्, अन्यथाऽस्य कथमप्यनुपपद्यमानत्वात् 'तो दोऽनादौ'-(ह. ८ । ४ । २६०) इत्यादिना प्रतिपादितस्यैकैकस्या भाषाया विशेषस्यावश्यकत्वात्, तस्यापि (विशेषस्य) अन्यस्यानुपादानेऽनभिसन्धात्, स्वयं हेमचन्द्राचार्येण तत्रैव (प्राकृतव्याकरणे) "शेषं प्राकृतवत्" (४। २८६) "शेषं शौरसेनीवत्" (४। ३०२) इत्यादिभिः, ततोऽपि व्यक्ततरमेनामिदमाधायकेन सर्वापवादभूतेनानाम्नातवादेन च "व्यत्ययश्च" (४। ४४७) इति सूत्रेण, तत्र तत्र सूत्रेषु प्रदर्शितेन च "व्यत्ययात् प्राकृतेऽपि, अत्र दाम [illegible] इत्यादिनोदाहरणद्वय वादि" (४। २७७) "नाहे, सुमहे" [illegible] इत्यादि [illegible] कैनैतस्यैवाशयस्य निर्विवादमुक्तत्वात् [illegible] जैनैश्च [illegible]

प्रतिपद तादृशग्रन्थ [illegible] आदिना नाटक [illegible]

१२ न च [illegible] 'America' इत्यस्य [illegible] सर्वथाऽऽङ्गल [illegible] 'अमेरिका' [illegible] जनपदे [illegible] Language' इति [illegible]

मीपतिपटलस्यैतिहासिकस्थलतया, सुप्रसिद्धपाट-
) राजगृही(Rajgir)प्रभृतिराजधानीकस्य संज्ञा-
महावीरपुत्रादिमहाधर्मप्रवर्तकस्य मगधदेशस्याति-
यमपि भाषा भारतवर्षस्येतरजनपदेष्वपि जन-
लिताऽऽसीत् इत्यनुमिन्वीमहि, न किञ्चिद् बा-
प्रत्युत हस्तावलम्बदायकं संवादं चात्रासाद-
म्-नागरी– गौर्जरीप्रभृतीनां कालत परिवर्ति-
धुनापि भारतेऽस्मिन् जनभाषारूपेण प्रचलन्ती-
लानामप्येतद्देशभाषाणां व्याकरणादिप्रमाणितं
रूपम्) प्राकृतभाषैव भवितुमर्हतीति। प्राकृत-.

म्। ११ केचित्तु भाषाशास्त्रिम्मन्याः संस्कृतभाषामेव
भाषाणां मूलम्, प्राकृतभाषां च संस्कृताज्जायमानतया
नन्ति, प्रमाणयन्ति च "प्रकृतिः संस्कृतम्, तत्र भवं
कृतम्" (८।१।१) इत्यादिना स्वाभिप्रायम्। एत-
म्, "प्रकृतिः संस्कृतम्"-इत्यादेरव्यवहितानन्तरमेव
व"-इत्यादिना भेदत्रितयविभक्तत्वेन प्राकृतभाषायाः,
विशेषस्य। तद्भवेऽपि (संस्कृतभवेऽपि) प्राकृत-
जन्यत्वाभावेन प्रत्ययघटकादिविशेषस्य प्राथमिकरूप-
संस्कृतभाषाया प्राकृतभाषामबुभुत्सूनां तद्बोधसादने
विभागस्यैव कार्यं कृतया संस्कृतव्याकरणानन्तरं प्राकृ-
निमनया (नाटकप्रवृत्तान्यथावभाषानभिमततया) तद्वा-
संस्कृतमन्वाद। अव्याकरणस्थलादेशमाश्रनक्रमप्राप्तमुप-
। हेमचन्द्रस्यैव नीचक् नाम-षोडशभाषास्वनविर-
ि हि भगवन्तोऽर्धमागधीभाषया चारित्रमुक्ताश्चतुराश्रया-

न धा प्रथम धर्मदेशनाल्याख्यास विचारयन्ति "भग एव यो

…पाया अस्याः साहित्यभाण्डागारस्तदानीं यदा…
तदपरैश्च विद्वद्भिः, विना स्वस्वमताग्रहकौटिल्यम्, अहमहमि-
कया सर्वतोभावेन वृद्धिमुपनीयमानस्तादृशीं विस्तीर्णतामुपेयि-
वान् यद्, अनेकशो नैकैरनार्यनरनाथप्रदावविनिर्मितैर्दुर्दैवादि-
विकसितैश्चाहरहरधिकाधिकमुपतिष्ठमानैर्विविधोपद्रवैर्भृशमपचे-
चीयमानोऽप्यदानीं यावद् नानाविषयकाणि विचक्षणचित्तचम-
त्कारकारकाणीतरभाषासाहित्यासुलभानि साहित्यजगति नवी-
नप्रकाशमापद्यमानानि आधास्यमानानि च ग्रन्थरत्नान्युपदीकरो-
तीत्ययमपि तद्व्यतिरेकेणानुपपद्यमानः प्रकृतसिद्धौ सिद्धहस्त-
तामाकलयति । अथ पाठकवर्गाणामुपदीक्रियमाणमिदं सुरसुन्द-
रीचरितमपि तस्यैव भाण्डागारस्य ग्रन्थरत्नानामेकतमद् रत्नम् ।

विनिर्मातास्य ग्रन्थस्य श्रीमान् धनेश्वराभिधानः साधु-
पुङ्गव आसीदिति स्वयं ग्रन्थकर्ता प्रतिपरिच्छेदमन्तेभागविका-
सुपन्यस्यमानः प्रत्यपीपदत् । धनेश्वरनामानश्च बहवो ग्रन्थकारा
भिन्नभिन्नगच्छसत्तासमयाः स्मर्यन्ते, येषु;—

१ शत्रुञ्जयमाहात्म्याभिधस्य ग्रन्थस्य प्रणेता प्रथमः, येन

तुरूपतया परिणमति, यदाह;—

"देवा देवी नरा नारी [illegible] ।
तिर्यञ्चोऽपि हि तैरश्चीं [illegible] ॥"

न ह्येवंविधमद्भुतं [illegible] युगपदनेकजनसमोपकार [illegible]
कर्तुम्" ([illegible] १ २) इति [illegible] अनादिप्रवाह-
[illegible]
[illegible]
[illegible] ।

१४ सा चेयम् —

[illegible]

स्यो मतिशालित्वेनाद्गलभावेन, सुविश्रुतश्रेणिक(बिम्बसार)-ऽशोकादिमहाभूमीपतिपटलस्यैतिहासिकस्य नगरस्य सुप्रसिद्धपाटलीपुत्र (Patna) राजगृही(Rajgir)प्रभृतिराजधानीकस्य संजातमहावीर-बुद्ध-भद्रश्रीगुप्तादिमहाधर्मप्रवर्तकस्य मगधदेशस्याभिगौरवितत्वेन 'इयमपि भाषा भारतवर्षस्यैतज्जनपदेष्वपि जनभाषारूपेण प्रचलिताऽऽसीत्' इत्यनुमिमीमहे, न किञ्चिद् बाधकमुपलभामहे, प्रत्युत हस्तावलम्बदायकं संवादं चात्रामादयेमहि। स चायम्-नागरी- गौर्जरीप्रभृतीनां कालेन परिवर्तितपदीपद्रूपाणामधुनापि भारतेऽस्मिन् जनभाषारूपेण प्रचलन्तीनां प्रायो निखिलानामप्येतद्देशभाषाणां व्याकरणादिप्रमाणितं मूलं (प्राथमिकं रूपम्) प्राकृतभाषैव भवितुमर्हतीति। प्राकृत-

शभेदस्य दुःसंभवात्। (२ केचित्तु भाषाशास्त्रिम्मन्याः संस्कृतभाषामेव सर्वासां भारतवर्षीयभाषाणां मूलम्, प्राकृतभाषां च संस्कृताज्जायमानतया द्वैतीयीकं रूपमामनन्ति, प्रमाणयन्ति च "प्रकृतिः संस्कृतम्, तत्र भवं तत आगतं वा प्राकृतम्" (H. P. L. I.) इत्यादिना स्वाभिप्रायम्। एतच्चाविचारितरमणीयम्, "प्रकृतिः संस्कृतम्"-इत्याद्यव्यवहितानन्तरमेव "संस्कृतानन्तरं च"-इत्यादिना भेदत्रितयविभक्तत्वेन प्राकृतभाषायाः, तद्विशेषस्य (प्राकृतविशेषस्य) तद्भवत्वेऽपि (संस्कृतभवत्वेऽपि) प्राकृतसामान्यस्य संस्कृतजन्यत्वाभावेन भेदत्रयघटकांशविशेषस्य प्राथमिकरूपत्वे दोषाभावात्; संस्कृतभाषातः प्राकृतभाषामवबुभुत्सूनां तद्बोधोत्पादने तादृशप्रकृतिप्रत्ययविभागस्यैव कारणिकतया संस्कृतव्याकरणानन्तरं प्राकृतोपदेशस्य च तन्निमित्ततया (तादृशप्रकृतिप्रत्ययविभागनिमित्ततया) तद्वाक्यस्य (प्रकृतिः संस्कृतमित्यादेः) स्वव्याकरणस्थतादृशसाधनक्रममात्रसूचनपरत्वात्, अन्यथा हेमचन्द्रस्यैव तीर्थकृत्सामान्योपदेशभाषाभिधानविवरणप्रसङ्ग "एकरूपापि हि भगवतोऽर्धमागधीभाषा वारिदमुक्तवारिवदाश्रया-

१ शुद्धप्राकृतभाषाया प्रथमाएकवचनरूपस्य सिप्रत्ययस्य "अत एत् सौ पुंसि मागध्याम्" (H. 4. 287) इति सूत्रविहितएकारादेशात्मकस्य केवलमागधीभाषानुपातित्वाच्छिष्टनियमस्य विधानमालोच्य, अर्धमागधं भाषमानी-य (हेम० लिङ्गा० श्लो० ११) वस्तुतः शुद्धप्राकृतभाषापि सिद्धान्ततीर्थङ्करवाणीत्वात्प्राचीनैः 'अर्धमागधी' इत्यन्वर्थेन नामान्तरेण निरूपिता; तथा चोक्तसूत्रवृत्तौ स एव ग्रन्थकारः—"यदपि

श्रीदेवानन्दसूरयः। एवं श्रीगुणरत्नाख्या पराधीशो निजगुरुकृत-
षाट्दर्शनवार्तिक, सद्दर्शनदिग्दाहि श्रीमाणिक्यचन्द्रसूरिकृत-
सद्नमुद्रितो स्पष्टम् ।

३ विद्यावल्लभगणीयः श्रीजिनेश्वरसूरिवराः, अस्य समा-
काले विवधीता हारवी गणी, श्रीजिनवल्लभसूरिकृतस्य सूक्ष्मा-
र्थविचारसारप्रकरणस्य सार्धशतकनामधेयस्य ग्रन्थस्य चतुः-
श्रेय सरलविवृता चूर्णानेन विक्रमात् ११७१ तमे संवत्सरे
प्रणयनाय स्वयं नवोनत्वात् ।

४ चन्द्रगच्छाधिपतिः, प्रद्युम्नसूरिशिष्यस्य श्रीचन्द्रप्रभसूरेः
शिष्यं धर्मघोषसूरिरन्वयः, 'दत्त श्रीमद्-देवसूरि-देवभ-
द्रनामक देवेन्द्रसूरयश्चेति चत्वारः शिष्याः समभनिषत'-इति
श्रीबालचन्द्रकविकृतोपदेशचन्द्रकीर्तिविंशतमा दर्शनादस्य विद-
मानकालयो विक्रमस्य द्वादशशताब्द्या अन्तिमः, त्रयोदश्या
स्तत्स्या अप्रियोऽद्या तयो विनिश्चितुम्, बालचन्द्रकवेरुपदेश-
कन्दलीकाराभयदेवशिष्यत्वात्, आगमकवेयास्य प्रस्तुतस्य
पुरः प्रशिष्यशिष्यत्वात्, विवेकमञ्जर्यादेश्च सटीकाविना विक्रमात्
१२४८ तमे वत्सरे विनिर्माणश्रवणात् । मुंबौवल्यामपि

अथ [illegible] संवत्सरे [illegible] ॥ ८४ ॥" ‒‒‒

[illegible]

अत्रैव [illegible] १२७६ तमेऽब्दे निर्माणेन,

[illegible] पुनरेव नित्य [illegible] चतुर्दशधारादेव

[illegible] ॥ द्वितीयादि [illegible] ।

[illegible] श्रीमुनिसुन्दरसूरिप्रणी-

[illegible] Report [illegible] ॥ १७ ॥ [illegible] 'चन्द्रगच्छ' 'तपागच्छ'-इत्यादीनि नाम-

[illegible] गुणवान्

[illegible] ॥ १४ ॥"

[illegible]

[illegible] प्रशस्ति—

[illegible]

[illegible] ॥ १७ ।

[illegible]

सौराष्ट्रदेशान्तर्गतवलभीपुर (अधुना Vala, near Bhavnagar, in Kathiawar) राजस्य शिलादित्यनाम्नः कृते ग्रन्थोऽयं निरमायि, इति शिलादित्यसभाकाल एवास्यापि समयः, वलभीपुरभङ्गानन्तरीयकश्च शिलादित्यसमयः, शंकराज्यकालाश्च एव वलभीपुरभङ्गात्, वलभीनाशसमयश्च प्राक्तनानामाधुनिकानां च विदुषां मीमांसनविषयस्तत्त्वेनाद्यापि विवादापन्न एव, केवलं श्रूयमाणेषु सर्वेषु धनेश्वरसूरिष्वयं प्राचीनतम इत्यविवादं शक्यमभिधातुम्, इतः प्राचीनस्यैतन्नाम्नोऽपरस्य ग्रन्थकर्तुरद्यावधि श्रुतिपथानवतारात् ।

२ वादमहार्णवं सम्मतितर्कस्य तत्त्वबोधविधायिनीमाविष्कर्त्री न्यायगम्भीरां टीकां च विनिर्मातुस्तर्कारण्यानीशार्दूलविरुदस्य राजगच्छगगनाङ्गणदिनमणेः श्रीमदभयदेवसूरेः शिष्यः, विक्रमात् १२४६ तमे वर्षे काव्यप्रकाशसंकेतकर्तुः श्रीमाणिक्यचन्द्रसूरेरष्टमः पट्टगुरुश्चैको धनेश्वरसूरिः । अस्य सत्तासमयो विक्र-

१९ प्रबन्धामृतदीर्घिकाद्यभिप्रायेण; इतरेषामप्यपि मतपार्थक्यात् ।

२६ श्रीराजशेखरसूरिभिः

" विक्रमादित्यभूपालात् पञ्चविंशत्रिकवत्सरे ।
जातोऽयं वलभीभङ्गो ज्ञानिनः प्रथमं ययुः ॥"

इति श्लोकेन स०३७५रूपस्य विक्रमस्य चतुर्थ्या शत्या अन्त्यभागस्य (वलभीभङ्गसमयस्य) विनिर्देशात्, एतदनुसृत्य तपागच्छपट्टालङ्कारस्य परमगुरुन्यायाम्भोनिधिश्रीमद्विजयानन्दसूरीश्वरैश्चापि वीरनिर्वाणात्नवम्याः शताब्द्या मध्यभागस्य ८४५ रूपस्य (विक्रमात् ३७५) समुल्लेखात् (see Jaina Tattvadarsha p 334); अन्यैश्च पञ्चम्या अपि विक्रमाब्द्या अन्तिमभागस्य४७०रूपस्याभिधानात् (See Jaina Dharma Prachina Itihasa Part II p 144), अपरैस्ततोऽपि भिन्नस्य तस्य विकल्पनाच्च ।

१० यदाह स्वयं ग्रन्थकारस्तद्ग्रन्थप्रान्ते—

"रस-वक्त्र-ग्रहाधीशवत्सरे मासि माधवे ।
काव्ये काव्यप्रकाशस्य संकेतोऽयं समर्थितः ॥ ११ ॥"

यत्तु काव्यप्रकाशटीकाकर्त्रा भट्टवामनाचार्येण स्वग्रन्थप्रस्तावनायामेतच्छ्लोकस्थवक्त्रशब्देनैकसङ्ख्यामादाय काव्यप्रकाशसंकेतनिर्माणकालो विक्रमात् १२१६ (पृ०२३) खृष्ट ११६० (पृ०१) इति प्रोक्तम्, तच्चिन्त्यम्,

मीयैकादशशताब्दी। एवं श्रीमुञ्जनाम्ना धराधीशो निजगुरूपत-याऽस्यकार्पीत्, सदकार्षीत्यादि श्रीमाणिक्यचन्द्रसूरिकृत-प्रशस्तुपुंड्के स्पष्टम् ।

३ विशालगच्छीयः श्रीधनेश्वरसूरिरपरः, अस्य सत्ता-कालो विक्रमीया द्वादशी शती, श्रीजिनवल्लभसूरिकृतस्य सूक्ष्मा-र्थविचारसारापरपर्यायस्य सार्धशतकनामधेयस्य ग्रन्थस्य चतुः-श्लोकसहस्रमितायाः वृत्तेरनेन विक्रमात् ११७१ तमे संवत्सरे प्रणयनस्य स्वयं तत्रोक्तत्वात् ।

४ चन्द्रगच्छाधिपतिः, प्रद्युम्नसूरिशिष्यस्य श्रीचन्द्रप्रभसूरेः शिष्यो धनेश्वरसूरिरन्यतमः, 'यस्य वीरभद्र-देवसूरि-देवभ-द्रवाचक-देवेन्द्रसूरयश्चेति चत्वारः शिष्याः समजनिषत'-इति श्रीबालचन्द्रकविकृतोपदेशकन्दलीवृत्तिप्रशस्तौ दर्शनादस्य विद्य-मानतासमयो विक्रमस्य द्वादशशताब्द्या अन्तिमः, त्रयोदश्या वा तस्या अग्रिमोऽशः शक्यो विनिश्चेतुम्, बालचन्द्रकवेरुपदेश-कन्दलीकारासडकविशिष्यत्वात्, आसडकवेश्चास्य प्रस्तुतस्य सूरेः प्रशिष्यशिष्यत्वात्, विवेकमञ्जर्याश्चासडकविना विक्रमात् १२४८ तमे वत्सरे विनिर्माणभणनात् । गुर्वावल्यामपि

"अथ चैत्रपुरे वीरप्रतिष्ठाकृद् धनेश्वरः ।
चैत्रगच्छोऽभवत् सूरिस्तस्माच्चैत्रगणोऽभवत् ॥ ८४ ॥" *

अनेनैव ग्रन्थकर्त्रा पार्श्वनाथचरित्रस्य विक्रमात् १२७९ तमेऽब्दे निर्माणात्, एकान्यग्रन्थविरचने तावत् कालान्तरस्यासम्भवाभावेऽपि तु सम्भवस्य निरं-तुमशक्यत्वात्, ब्रह्ममुखचातुर्विध्यतया वक्त्रशब्देन चतुरङ्कोपादानस्यैव बहुप्रसिद्धत्वात्, तथाप्रयोगाभ्यासवशानेकशो दृष्टत्वाच्चेति ।

१८ See Peterson Report 5 th । १९ श्रीम-मुनिसुन्दरसूरिप्रणी-तायाम् । २० एकस्यैव गच्छस्य 'चन्द्रगच्छ' 'तपागच्छ'-इत्यादीनि नाम-विशेषमासाद्योदितानि नामान्तराणि, यद् गुर्वावल्यामेव

"श्रीवर्धमानस्तोऽस्य बहुत्वात् तपागच्छविशेषपुरुषा ए वयम् । [illegible] पु० १६६ ॥ १४ ॥"

[illegible] कोटिकनाम्ना गच्छो जातो च [illegible]

*अत्र एव तत्रैव ग्रन्थस्य प्रशस्ती—

"[illegible] एकस्या [illegible]
[illegible] वैत्रपुरे [illegible] ॥" ८० ।

श्रीपैशाचदचनार्थ्यो। एवं श्रीगुणनाथा परार्थोऽयो निजगुरुकृत-
वादाग्रदकार्पीत्, शब्दार्णवित्यादि श्रीमाणिक्यचन्द्रसूरिकृत-
मदत्पुरोरे स्पष्टम् ।

१ विद्याधरगच्छीयः श्रीधनेश्वरसूरिवरः, अस्य सता-
ब्दो विक्रमीया द्वादशी मनी, श्रीजिनवल्लभसूरिकृतस्य सूक्ष्मा-
र्थविचारसारप्रकरणस्य सार्धशतकनामधेयस्य ग्रन्थस्य चतुः-
श्रीलास्याविनाया धूर्णनेन विक्रमात् ११७१ तमे संवत्सरे
प्रणयनस्य स्वयं सर्वोत्तत्वात् ।

४ चन्द्रगच्छाधिपतिः, मधुप्रसूरिशिष्यस्य श्रीचन्द्रप्रभसूरेः
शिष्यो धनेश्वरसूरिस्तनयः, 'यस्य श्रीभद्र-देवसूरि-देवभ-
द्रकाख्यदेवेन्द्रसूरयश्चेति चत्वारः शिष्याः समभवन्'–इति
श्रीबालचन्द्रकविकृतविवेकमञ्जरीवृत्तिप्रशस्तौ दर्शनादस्य विप-
मानसमयो विक्रमस्य द्वादशशताब्द्या अन्तिमः, त्रयोदश्या
वा मध्या अग्रिमोऽशः समयो विनिश्चेतुम्, बालचन्द्रकविपदेव-
चन्द्रसीकागमदर्शशिष्यत्वात्, आसादकवेर्यास्य मस्तुतस्य
सूरेः प्रशिष्यशिष्यत्वात्, विवेकमञ्जर्याश्चासादकविना विक्रमात्
१२४८ तमे वत्सरे विनिर्माणश्रवणात् । गुर्वावल्यामपि

' अत्र वन्यपुरं वोरमनिशाब्दं धनेश्वरः ।
सीन्द्रगच्छोऽभवत् सूरिस्मायवर्गणोऽभवत् ॥ ८४ ॥" १

अनेन ग्रन्थकृता बालनायचरित्रस्य विक्रमात् १२७६ तमेऽब्दे निर्माणात्,
.... तावत कालान्तरस्यासम्भवाभावेऽपि तु अभवस्य निरा
.... चतुरङ्गपादानामेव
.... बहुत्वचार्वित्यनया .... ९९ वाक्यानि ।
.... तथाप्रभाव्यान्यत्रानवद्य .... १० श्रीमन्मुनिसुन्दरसूरिप्रणी-
.... Report .... 'चन्द्रगच्छ' 'तपागच्छ'-इत्यादीनि निम-
नामानि .... यद् गुणावन्यामव
.... नामान्तराणि .... च वाच्य ।
.... ॥ ९८ ॥"
....

१ .... ग्रन्थस्य प्रशस्ती—
"........ "
.... ॥" इति ।

इत्यादिना वर्णितः श्रीधनेश्वरसूरिरप्यस्मादभिन्न एव प्रतीयते, यस्य देवभद्रवाचकनामाऽत्र, उपदेशकन्दलीवृत्तिप्रशस्तौ च विनिर्दिष्टः शिष्यः, पट्टावल्यादिविनिर्णीतविक्रमीयत्रयोदशाब्दीसत्तासमयं श्रीमज्जगच्चन्द्रसूरिं शिथिलीभूतनिजतपागच्छोद्धारे तच्छिष्यीभूय भूयः साहाय्यमर्पितवान् ।

५ शीलभद्रसूरेः सब्रह्मचारी, श्रीचन्द्रसूरेः सामाचार्यादिग्रन्थप्रणेतुर्गुरुरप्येक एतन्नामा सूरिधुर्यः "सामाचारी सुबोधा सर्वानुष्ठानगोचरा धनेश्वरशिष्यश्रीचन्द्रीया" इति बृहट्टिप्पनिकोल्लेखात् । अयमपि विक्रमीयत्रयोदशशताब्द्यां विद्यमानसत्ताकः, श्रीचन्द्रसूरिणा पञ्चोपाङ्गवृत्तेर्विक्रमे १२२८ तमे परिवत्सरे विनिर्माणात् ।

६ नागेन्द्रगच्छीयः, श्रीवासुपूज्यचरित्रग्रन्थकस्य वर्धमानसूरेः प्रगुरुः, चन्द्रप्रभचरित्रप्रणेतुर्देवेन्द्राचार्यस्य गुरुधारपन्यतमः श्रीधनेश्वराचार्यः, यदु वासुपूज्यचरित्रप्रशस्तौ;—

"श्रीमान् धनेश्वरः सूरिरथाजनि मुनिप्रभुः ।
करे वसन्ति यत्पाणौ कमलाः कमलेनु वा ॥ ४ ॥"

अस्यापि समयाऽत्र त्रयोदशशताब्द्यामेव, देवेन्द्राचार्येण चन्द्रप्रभचरित्रस्य विक्रमात् १२६४ वत्सरे संदर्भितं । वर्धमानसूरिविहितस्य वासुपूज्यचरित्रस्य च विक्रमात्

२१ [illegible] —

"[illegible] ।
[illegible] ॥ १०४ ॥"

२२ [illegible] Jaina [illegible] p. [illegible]

२३ [illegible] —

"[illegible] ।
[illegible] ॥"

२४ [illegible] Jaina [illegible]) [illegible]

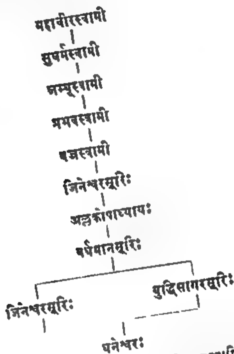
...वाङ्करविधमितस्य (११९९) विनिर्माणकालस्य विनिर्णयादिति।

अयं प्रस्तुतग्रन्थकर्ता च सर्वेभ्योऽप्येतेभ्यो धनेश्वरनाम-भ्यो विद्वद्भ्यो व्यतिरिक्त एव, प्रायः समस्तेभ्योऽप्यस्य भि-न्नसमयवर्तित्वात्, निखिलानामप्येतेषामाचार्यपरम्पराणामुपरि-समयसाकाल्यत्वात्, अस्य च गुर्वादिसम्बन्धवाच्यसाधुपदसंस्थित-हविभूषितत्वात्, "सादु-धणेसर-विरइय"-इत्यादिना निखिलपरिच्छेदा-न्ते "तेसिं सीसवरो धणेसरमुणी" इत्यादिनाऽन्त्यपरिच्छेदा-वसाने च स्वयं ग्रन्थकृता स्वस्य साधुपदवर्तित्वभणनात्, साधु-निर्मितिनिम्नोद्धृतेन श्लोकेन प्रतिपादनात्; तत (पण्डितहीरालाल)-प्रोक्ताद् वर्धमानसूरिगुर्वाद्यभिधानतः, सत्तासमयतश्चैतद्ग्रन्थनिर्दिष्टयोस्तयो-भिन्नत्वेन प्रस्तुतग्रन्थकारस्य तदुक्तसूरिव्यतिरिक्ततायाः स्पष्टं प्रतीयमान-त्वाच्च। २७ एतस्य ग्रन्थकारस्यैव

"तत्तोऽसौ जीव-निवहईसनहये (११९९) विक्रमवासरे।
आषाढबहुले वक्तु बाणदुरवाधिमें विदम॥ २८॥"

इत्यनेन प्रशस्तिगतश्लोकेन। २८ न च सूरिपदस्य साधुपदतो गौर-वार्हत्वेन स्वयं स्वल्पाकारणस्य महतामनधिकृतत्वेन च ग्रन्थकृता स्वस्य विद्यमानत्वेऽपि तदानी सूरित्वे, इदानींतनानामपि कतिपयानामिव स्वयं सूरिपदोल्लेखो न विहित इत्यादिति शक्यमभिधातुम्; पूर्वकाले साधुप उपाध्यायपदादर्शनविपाथिन। ... [illegible] ... चतुर्विधसंघेन सूरिपदस्य घोषणा प्रदान... [illegible] ... नमस्करणीयेन ... [illegible] ...निज-महासम्मानपुर... [illegible] ... (सूरि ... [illegible]) समु-... [illegible] ...आवश्यक-... [illegible] ... बिना ... [illegible] ... आधुनि-... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... अत ... [illegible] ... सुदीर्घा ... [illegible] ...

तत्र स्ववंशपारम्पर्यं प्रान्त्यपरिच्छेदपरिसमाप्तौ ग्रन्थकृता ग्रन्थस्य पद्यमयतया पुराणपद्धत्यनुरोधेन गाथाषट्केन निर्दिष्ट-मथ च पाठकसुखावबोधाय वंशवृक्षरूपेण तदिहोल्लिखितमुचित-मुत्पश्यामि;—

एतस्मिन् स्वगुरुपर्वक्रमे प्रभवस्वामि-वज्रस्वामिनोः, वज्र-स्वामि-जिनेश्वराचार्ययोश्चान्तरालेऽनुक्रमं तत्पट्टधराणां शय्यं-भवसूरि-वज्रसेनसूर्यादीनां सूरीणां संजातत्वमतिप्रसिद्धम्। तच, ग्रन्थकारेणापि तत एव (प्रसिद्धत्वादेव), स्थलाभावतः, समासतो निर्देशस्याभिधित्सातो वा कारणाद् व्यासरूपेण तान् सर्वान् सूरिवर्याननिर्वर्ण्य

" सीसो तस्स सुहम्मो तत्तो जम्बू तओ य पभवोत्ति।
एव सूरीण परंपराए ता जाव वइरोत्ति ॥ २३८ ॥
साखाए तस्स सूरी जिणेसरो नाम आसि विक्खाओ।
... सहुमो नाम ॥ २३९ ॥"

सूरिपदयोः पूर्वापरभावेन भिन्नत्वात्, सूरिपदावच्छिन्नेन सर्वेणापि स्वयं स्वस्य सूरिपदत्वेन स्वनामोल्लेखस्यार्हतानामाम्नायात्, साधुत्व-सूरित्वावस्थावर्तिनाम्नोश्च प्रायस्तदानीं परिवर्तनैकृतभेदस्योपलम्भेनाप्युपर्युक्तेषु धनेश्वरनामसु सूरित्वस्य प्रस्तुतग्रन्थविरचनात् पश्चात्काले सूरिपदवीभवनं परिकल्प्यापि परिगणयितुं दुःशकत्वाच्च ।

स्वनामनिर्देशव्यतिरिक्तस्य संक्षिप्तस्य स्ववंशपारम्पर्यस्य ग्रन्थविरचनासमय-स्थलादिगर्भस्य भविष्यज्जनसमूहस्यात्यन्तमुपयुक्तस्य निजसत्तासमयमभूनीनिवृत्तोचितवृत्तान्तस्य चोपनिबन्धाय प्रचुरैः प्राच्यैरन्यैर्ग्रन्थकर्तृभिः केनाप्यौदासीन्यादिकारणेन प्रायोऽगृहीतमायासमुपाददता प्रस्तुतेन ग्रन्थकर्त्रा क्रियताप्यंशेन सत्यमनुगृहीता इतिहासरसिकाः ।

थनीयतिरस्कारस्याप्यध्यक्षमीक्षितत्वादीक्ष्यमाणत्वाच्च; इत एव कारणादिदानीं ह्रियेव स्वहस्तेन क्वापि स्वपदोल्लेखमकुर्वन्तो वक्तृश्रुतिमेवाधिश्रयन्तस्ते दृश्यन्ते, निजभक्तैरेव तद्विधापनोद्घोषणादेर्दर्शनात्, इत्येतादृशामधुनातनमहात्मनां (¹) केषाचित् स्वयं सूरिपदानुल्लेखं निष्पाद्य तत्कारणं च तैः कापट्येन दर्श्यमानं स्वश्लाघापातकादिकं श्रद्धाय तद्विलक्षणप्रवृत्तिषु पूर्वतनेषु तद्विकल्पनस्य सर्वथानुचितत्वादिति सूचनमत्राविकन ।

२९ मुनिपदवर्तिनो धनेश्वरनाम्नः प्रस्तुतग्रन्थकर्तुरपि सूरिपदावस्थायां पूर्वनामपरिवर्तनेन गुरुभिः "जिनभद्र-"इति विहितं नामधेयं विभाव्यते (See Jaina Dharma Prachina Itihasa Part I P 37) श्रीजिनेश्वरसूरि-बुद्धिसागराचार्ययोर्बहुशिष्येष्वपि श्रीजिनचन्द्र अभयदेव-जिनभद्रसूरीणामतिप्रसिद्धि साहचर्यादिभाक्त्वात्, श्रीमदभयदेवसूरिणाप्यत्र

" तयोरथ विनेयानां तत्पदं चानुवर्तताम् ।
श्रीमतां जिनचन्द्राख्यसत्प्रभूणां नियोगतः ॥ ६ ॥
श्रीमज्जिनेश्वराचार्यशिष्याणां गुणशालिनाम् ।
जिनभद्रमुनीन्द्राणामस्माकं चाङ्घ्रिसेविना ॥ ७ ॥"

इत्यनेन भगवतीसूत्रवृत्तिप्रशस्तिप्रोक्तस्य संवादस्यासादनात् सुर[illegible] कथायाश्चोक्तसूरिद्वयव्यतिरिक्तनाम्नेन [illegible] जिनभद्रसूरित्वेन तस्या उल्लेखस्यालोकनाच्च । See Jaina Prachina Ithasa Part I P 37) ।

अथ स्ववंशपारम्पर्यं प्रान्त्यपरिच्छेदपरिसमाप्तौ ग्रन्थकृता ग्रन्थस्य पद्यमयतया पुराणपद्धत्यनुरोधेन गाथाबद्धमेव निर्दिष्ट-मथ च पाठकसुखावबोधाय वंशवृक्षरूपेण तदिदानीमिहानुप्रवि-मुत्पश्यामि:—

एतस्मिन् स्वगुरुवंशक्रमे प्रभवस्वामि-वज्रस्वामिनोः, वज्र-स्वामि-जिनेश्वराचार्ययोश्चान्तरालेऽनुक्रम समुद्भूतानां स्वयं-भवसूरि-यशोभद्रसूर्यादीनां सूरीणां संज्ञानक्रमाविवक्षितम्। तत्, ग्रन्थकारेणापि मत एव (प्रसिद्धत्वादेव), स्वकालावधः, समासतो निर्देशस्याभिप्रेतत्वाद् वा कारणाद् व्यासरूपेण तान् सर्वान् सूरिवर्यानविवर्ण्य

" वीरस्स तस्स सुहम्मो तत्तो जंबू तओ य पभवो त्ति ।
एवं सूरीण परंपराए ता जाव वइरो त्ति ॥ २३८ ॥
तप्पाए तस्स सूरी जिणेसरो तस्स जाओ विक्खाओ ।
तत्तो य जिणवइसूरी सउज्जोओ अज्जो जाओ ॥ २३९ ॥"

देन 'वटगच्छ' इति वा नाम संजातम्[३६]' इत्यत्र;

खरतरगच्छीयतदभिसंधिना पुनः

'श्रीनेमिचन्द्रसूरिपट्टभृत् सूरिरयं मालवदेशात् श्रीशत्रुञ्जयतीर्थमभिवन्दितुकामो विहरन् स्वशिष्यभूतांश्चतुरशीतिगच्छोत्पादकांस्तावत आचार्यान् मन्त्रशक्तिविशेषेण समर्थीकृत्य निजं षायुः स्वल्पमधिगम्य वर्त्मन्येवानशनं विधाय दिवमशिश्रियत्[३७]'

इत्येतावन्मात्रे च पर्यवस्यति ।

---

३६ यदाहुर्गुर्वावल्यां मुनिसुन्दरसूरयः;–

।" तत्पट्टभूपाकुरभूद् मुनीनां निधिः श्रीउद्योतनसूरिरासीत् ।

सद्योतनः सूरिवरर्द्धमानविद्याप्रदीपिप्रथमप्रभुनायः ॥ ४५ ॥

समस्तसंघो गोत्रकुलावदातः श्रीमर्बुदतीर्थपवित्रितात्मा ।

ग्रामापुरग्रामतटाकवापीपुनीतनव्यार्जितपुण्यराशिः ॥ ४६ ॥

* • • • • •

चतुर्नवत्याऽभ्यधिकैः शतैस्तैः श्रीविक्रमार्काद् वत्सरैः स सूरिराट् ।

पूर्वावनीतो विहरन्नथागाद् यात्राकृते तस्य गिरेरुपत्यकाम् ॥ ५३ ॥

देलीखेडसीमसंस्थितवटस्याधः पृथोस्तत्र स

प्राप्तः श्रेष्ठतमं मुहूर्तमतुलं ज्ञात्वा तदाऽतिक्षिपद् ।

सूरीन् सौभाग्योदयाय भगवानष्टौ, चतुरस्तेष्वकं

केचित्, तद्गणोऽभवद् वटगणाभिधस्तदादि स्वयम् ॥ ५४ ॥

स्वयोग्यगच्छेऽत्र बभूव तस्मिन् श्रीसर्वदेवः प्रथमो मुनीशः ।"

३७ यत् खरतरगच्छपट्टावल्याम् ;–"अथ श्रीउद्द्योतनसूरिश्चतुरशीतिशिष्यपरिवृतो मालवकदेशात् संघेन सार्धं शत्रुञ्जये गत्वा ऋषभेश्वरमभिवन्द्य पश्चाद् वलमाना रात्रौ सिद्धवटस्याधोभागे स्थिताः । यत्र मध्यरात्रसमये आकाशे रोहिणीशकटमध्ये बृहस्पतिप्रवेशं विलोक्यैवमुक्तवान्,—'साम्प्रत तादृशी वेला विद्यते, यतो यस्य मस्तके हस्तः क्रियते । स सिद्धिमान् भवति' इति । अथैतत् श्रुत्वा चतुरशीत्यापि शिष्यैरुक्तम्,—'स्वामिन् ! वय भवतां शिष्याः स्मः, यूयमस्माकं विद्यागुरवः; ततोऽस्मदुपरि कृपां विधाय हस्तः क्रियताम् ।' ततो गुरुभिरुक्तम्,—'वासचूर्णमानीयताम् ।' तदा तैः शिष्यैः काष्ठछगणादिचूर्णं कृत्वा गुरुभ्य आनीय दत्तम् । गुरुभिरपि तच्चूर्णं मन्त्रयित्वा चतुरशीतेः शिष्याणां मस्तके निक्षिप्तम् । ततः प्रभाते श्रीगुरुभिः .... तत्रैवानशनं कृत्वा स्वर्गतिः प्राप्ता । अथ ते

---

१ ततः श्रीवर्द्धमानसूरिप्रभृतिभ्यश्चतुरशीतिगुरुभ्यश्चतुरशीतिगच्छा निर्गताः ।

भट्टारकोपाध्यायस्य (श्रीउद्द्योतनसूरेः) पट्टप्रभावेनाश्रित्[illegible]त्यस्य श्रीवर्धमानसूरेः खरतरगच्छपट्टावल्यां मण्डन [illegible]ऽयं वृत्तान्तलेशः :—

“तस्मिन्नेवावसरेऽम्भोहरदेशे स्थविरमण्डल्यां वृद्धस्य जिनचन्द्राचार्यस्य चैत्यवासिनः शिष्यो वर्धमाननामा सिद्धान्तमवगाहमानश्चतुरशीत्याशातनाधिकारे आगते सति गुरुं प्रत्येवमुक्तवान्,—भो भगवन् ! अमी निवसतामस्माकमाशातना न टलन्ति, तथाऽयं व्यवहारो मे न रुचते।’ इत्युक्तिं श्रुत्वा गुरुणा यथा तथा विद्(म?)र्शितोऽप्ययं यथार्थो न परिणतः। ततः श्रीउद्द्योतनसूरिं शुद्धक्रियावन्तं श्रुत्वा तत्पार्श्वे समागत्य तस्यैव शिष्यो जातस्तदुपसंपदं गृहीतवान्। ततः गुरुभिर्योगादिकं वाहयित्वा सर्वे सिद्धान्ताः पाठिताः। क्रमेण योग्यं ज्ञात्वाऽऽचार्यपदं दत्त्वा गच्छगुरूणा देशान्तरे विहारार्थमाज्ञा दत्ता। ततो वर्धमानाचार्योऽपि गुर्वादेशं स्वीकृत्य तत्र गतः।”

शीतिरपि शिष्या आचार्यपदं प्राप्य पृथक् २ विहारं चक्रुः। अतएव एव शिष्यो वर्धमानसूरिः, ऽशीतिश्चाचार्यपदधराः शिष्याः, एवं चतुरशीतिगच्छाः संजाता इति वृद्धवादः।” इति।

१८ तथोक्तमपि तपागच्छपट्टावलीसूत्रवृत्तौ [illegible] सर्वदेवसूरिरेव [illegible] प्रभृतः, तपागच्छपट्टावल्यां सर्वदेवसूरिरेव [illegible] स्थापनात्; खरतरगच्छपट्टावल्यां [illegible] सूरिरेव [illegible], [illegible] सामाचिकत्वादिति।

१९ पूर्वोल्लिखितेन “तस्मिन्–” [पृ० ११] इत्युक्तिः [illegible] [illegible]

२० [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

“उद्द्योतनसूरिशिष्यः श्रीवर्धमानसूरिः । स च [illegible] [illegible] [illegible]ः कृत्वा धर्मेन्द्रं समागम्य श्रीसीमन्धरस्वामिपार्श्वे तं प्रेष्य सूरिमन्त्रं शुद्धं कारितवान् । तथा पुनरेकदा विहारं कुर्वन् [illegible] [illegible] समायातो । तस्मिन्नवसरे च ..”

“तथा पुनः श्रीवर्धमानसूरिभिश्चन्द्रावत्यागत्य [illegible] [illegible] [illegible] विमलमन्त्रिणं प्रतिबोध्य [illegible] [illegible] जैनतीर्थं पुनः प्रकटीकर्तुमुपदेशो दत्तः । तं तत्रत्यैर्ब्राह्मणैरुक्तम्,–‘इदमस्माकं तीर्थमस्ति, अत्र जिनप्रासादो न भावि’ इति । ततो गुरुभिः कुलदेव्या अम्बिकया विमलमन्त्रिणे दत्वा च प्रोक्तम्,–‘भो मन्त्रिन् ! प्रातः कल्यादर्शे इमां मालां प्रदाय ब्राह्मणानामग्रे इति वक्तव्यम्–‘अस्मिन् पर्वते यत्र पुष्पैरेषा माला पतति तत्रास्माकं तीर्थमस्ति ।’ अथ मन्त्रिणा यथा गुरुभिरुक्तं तथैव कृतम् । ततश्च यत्र माला निपतिता तत्र कलश शलयादिपूजोपकरणसहितं प्रतिमात्रयं प्रादुर्भूतम् । तत्रैका पाषाणमयी श्रीआदिनाथप्रतिमा, द्वितीयाऽम्बिकामूर्तिः, तृतीया च वाली[illegible]क्षेत्रपालमूर्तिरिति । अथैवं कृतेऽपि ब्राह्मणैः पुनरुक्तम्–‘भवता देवोऽस्ति, पर देवगृहं नास्ति, ततो देवस्यैव पूजा कार्या, देवगृहं तु न कारयितव्यम्’ इति । तदा विमलमन्त्रिणा द्रव्यबलेन विप्रा वशीकृताः–स्वर्णमुद्राऽऽस्तरणं विधाय भूमिर्गृहीता । तत्र ऋषभदेवप्रासादः कारितः । अष्टादशकोटि-त्रिपञ्चाशल्लक्षप्रमितं द्रव्यं व्ययीकृतम् । तत्राद्यापि ‘विमलवसही’ इति प्रासादोऽस्ति । ततः श्रीवर्धमानसूरिः संवत् १०८८ मध्ये प्रतिष्ठां कृत्वा प्रान्तेऽनशनं गृहीत्वा स्वर्गं गतः ।” इति ।

श्रीवर्धमानसूरिपट्टधरयोः प्रकृतग्रन्थकृद्गुर्वोः

---

४२ वक्ष्यमाणेन “तस्मिन्नवसरे च सोमचन्द्राभिधानस्य ” [प्रस्ता० पृ० २६] इत्यादिना पट्टावलीग्रन्थेनास्य सटङ्क [illegible] [illegible] [illegible] खितत्वात् ।

४३ अभयदेवसूरि-जिनचन्द्रसूरी इव तन्मतार्थे प्रस्तुतग्रन्थकारा-ऽपि ‘तेसिं’ इति द्व्यर्थकबहुवचनान्ततच्छब्देनैतयो [illegible] [illegible]

१ अभयदेवसूरिः

"तेसिं य जाया दुवे सीसा ॥ २४१ ॥
दुव्वार-वाइ-वारण-मरट्ट-निट्ठवण-निद्दुर-मइंदो ।
जिण-भणिय-सुद्ध-सिद्धंत-देसणा-करण-तल्लिच्छो ॥ २४२ ॥
जस्स य अईव मुललिय-पय-संचारा पसन्न-वाणीया ।
अइकोमला मिलेसे विविहालंकार-सोहिल्ला ॥ २४३ ॥
लीलावइत्ति-नामा मुवन्न-रयणोह-हारि-सयलंगा ।
वेसव्व कहा विवरइ जयम्मि कय-जण-मणाणंदा ॥ २४४ ॥
एगो ताण जिणेसरसूरी सूरोव्व उक्कड-पयावो ।
तस्स सिरी बुद्धिसागर-सूरी य सहोयरो बीओ ॥ २४५ ॥
पुन्न-सरदिंदु-सुंदर-निय-जस-पब्भार-भरिय-भुवणयलो ।
जिण-भणिय-सत्थ-परमत्थ-वित्थरासत्त-सुह-चित्तो ॥ २४६ ॥
जस्स य सुह-कुहराओ विणिग्गया अत्थ-वारि-सोहिल्ला ।
सुह-पक्खवाय-कलिया रंगंत-सुरीकिय-तरंगा ॥ २४७ ॥
लहरट्ट-अवभर-महीरहोह-उम्मूलणम्मि सुसमत्था ।
सज्झाय-पवर-तित्था पंचीगाथी नई पवरा ॥ २४८ ॥
तेसिं सीसवरो धणेसर-मुणी-"

इति पद्यैः प्रस्तुतग्रन्थकृता प्रशस्तौ समाल्पाकल्पस्वयः।
श्रीजिनेश्वरसूरि-बुद्धिसागरसूर्योश्चरितष्टवगपदेवसूरिप्रबन्ध-
स्तावे प्रभाचन्द्रसूरिः स्वीयं प्रभावकच.रित्रेऽधिगतपद्मायन्युक्ति-

[illegible]

विसंवादगुणनीकरणं । प्रामाणिकाग्रणि नाम्न, अत एतत्सर्गा-

इति श्रीजिनेश्वरसूरिविनिर्मितप्रमालक्ष्मान्ते प्रशस्तौ, "श्रीबुद्धि-सागराचार्यैः पाणिनि-चन्द्र-जैनेन्द्र-विश्रान्त-दुर्गटीका अवलोक्य वृत्तबन्धैः (धातु?) सूत्रगणोणादिवृत्तबन्धैः कृतं व्याकरणं संस्कृतशब्दप्राकृतशब्द-सिद्धये" इति श्रीजिनचन्द्रवृत्ती,

"श्रीबुद्धिसागरः सूरिश्चक्रे व्याकरणं नवम् ।

सहस्राष्टकमानं तद् श्रीबुद्धिसागराभिधम् ॥ ८० ॥"

इति प्रभावकचरिते,

"अन्योऽपि विश्रुतो भुवि बुद्धिसागरः पाणिनिव्याकरणशास्त्रनिपुणमतिः ।

शब्दादिलक्ष्मप्रवीणोऽनवद्यपद्यबन्धकर्ता प्रवरः साम्प्रतम् ॥ २ ॥"

इति, "व्याकरणादिशास्त्रकर्तुः श्रीबुद्धिसागराचार्यस्य" इति श्रीअभय-देवसूरिनिर्मितयोः पञ्चाशकग्रन्थस्य स्थानाङ्गसूत्रस्य च वृत्त्योः, अन्यत्र चोल्लिखितस्य व्याकरणस्यैतदपरं नामानुमीयते, तद्वर्णनपरेण प्रिविशाण-कस्थकेन शब्दशास्त्रमप्यैतत्स्यार्थस्याभिधानात्, प्रकृतग्रन्थस्य च मस्तके आदर्श-पुस्तके एतस्य 'पञ्चग्रन्थी' शब्दस्य । 'पञ्च ग्रन्थ व्याकरण' इति केनापि प्राचीनविदुषा कृतेन पुराणटिप्पणेनैतदनुमानस्य समादरणाच्च ।

१ ग्रन्थकारेण स्वयं ग्रन्थस्यान्तादरशनात्मके प्रान्ते आदर्श ... विनिर्मि-तावृत्तिभाषा-ग्रन्थव्याख्या-पदार्थानुगतपद्धत्यादिभाष्येन बुद्धिसागरव्याकरण-प्रणयने कारण-लक्ष्य-समयादिकेन, बुद्धिसागराचार्यस्य ... नामधेयस्य द्वितीयस्य च निर्विशेषणतयैव परामर्शन, ... स्थानाङ्ग-वृत्तिप्रशस्तौ "प्रमाणादिव्युत्पादनप्रवणप्रकरणप्रबन्धप्रणायिन + + श्रीजिनेश्वराचार्यस्य" इति स्पष्टोल्लेखेन चानवलोकितत्वेन, अपरमपि तत्प्रसाधकहेतुसमूहेनान्यानुपपद्यमानेन ग्रन्थकर्तुस्तस्य निर्बाधमनिश्चितत्वात् ।

१ "तैरवधीरिते यत्तु प्रवृत्तिरावयोरिह ।

तत्र दुर्जनवाक्यानि प्रवृत्तेः सन्निबन्धनम् ॥ ४०३ ॥

कीदृशानि दुर्जनवाक्यानीत्याह —

शब्दलक्ष्म प्रमालक्ष्म यदेतेषां न विद्यते ।

नादिमन्तस्ततो ह्येते परलक्ष्मोपजीविनः ॥ ४०४ ॥

तथा च किं जातमित्याह —

"श्रीबुद्धिसागराचार्यैर्वृत्तैर्व्याकरणं कृतम् ।

अस्माभिस्तु प्रमालक्ष्म, बृहद्धात्रीतु साम्प्रतम् ॥ ४०५ ॥"

इति प्रमाणलक्षणान्त्यग्रन्थेन दुर्जनवाक्यरूपकारणस्य, तन्निरासात्मकस्य लक्ष्यस्य, समयतौल्यस्य, तद्वृत्तौ "आवयोः = मम श्रीबुद्धिसागराचार्यस्य च" इति निर्विशे-षणस्य चोपलब्धेः ।

वसंकीर्णत्वेऽपि पट्टावल्युल्लेखसाहित्यपाए किञ्चिद्विस्तीर्णत्वे-
ऽपि च, विरलप्रसिद्धतयैतिहासरसास्वादज्ञानां महोपकारजन-
कतया च, यथास्थानमिह निबन्धमुपयुक्ततरमत एवौचित्यमाश्रित्य
चोत्पाटयामि । तत्र प्रभावकचरित्रे ;—

"अस्ति श्रीमालवो देशः सद्वृत्तरससालितः ।
जम्बूद्वीपाख्यमाकन्दफलं सद्वर्णवृत्तयुः ॥ ४ ॥
तत्रास्ति नगरी धारा मण्डलाग्रोद्धितस्थितिः ।
मूर्तं नृपश्रियो दुष्टविमर्दोद्दामशालिनी ॥ ५ ॥
श्रीभोजराजस्तत्रासीद् भूपालः पालितावनिः ।
दोषस्येवापरे मूर्ती विद्योद्दाराय यद्भुजौ ॥ ६ ॥
तत्र लक्ष्मीपतिर्नाम व्यवहारी महाधनः ।
यस्य श्रिया जितः श्रीदः कैलासाद्रिमशिश्रियत् ॥ ७ ॥

अन्यदा मध्यदेशीयकुलजब्राह्मणनन्दनौ ।
प्रयुक्ताम्नायविज्ञानवेदविद्याविशारदौ ॥ ८ ॥
अधीतपूर्विणौ सर्वान् विद्यास्थानांश्चतुर्दश ।
स्मृतीतिहासपुराणानां कुलकेतनतां गतौ ॥ ९ ॥
श्रीधर श्रीपतिख्यातिनामानौ यौवनोद्गतौ ।
देशान्तरदिदृक्षार्थं निर्गतौ तत्र चागतौ ॥१०॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥
तौ शोधयन्तौ [illegible] ।
[illegible] ॥ ११ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६ ॥ [illegible]
[illegible]

चतुर्वेदीरहस्यानि सारणीशुद्धिपूर्वकम् ।
व्याकुर्वन्तौ स शुश्राव देवतावसरे ततः ॥ ९० ॥
तद्ध्यानध्याननिर्मग्नचेताः स्तम्भितवत् तदा ।
समग्रेन्द्रियचैतन्यं श्रुत्योरेव स नीतवान् ॥ ९१ ॥
ततो भक्त्या निजं बन्धुमाप्याय वचनामृतैः ।
आह्वानाय तयोः प्रैषीत् प्रेक्षापेक्षी द्विजेश्वरः ॥ ९२ ॥
तौ च दृष्टान्तरायान्तौ दध्यावम्भोजभूः किमु ।
द्विधाभूयाऽद आदत्त दर्शनं स्वस्य दर्शनम् ॥ ९३ ॥
हित्वा भद्रासनादीनि तद्दत्तान्यासनानि तौ ।
समुपाविशतां शुद्धस्वकम्बलनिषद्ययोः ॥ ९४ ॥
वेदोपनिषदां जैनतत्त्वश्रुतगिरां तथा ।
वाग्भिः साम्यं प्रकाश्यैतावभ्यधत्तां तदाशिषम् ॥ ९५ ॥
तथाहि—
"अपाणिपादो ह्यमनो ग्रहीता पश्यत्यचक्षुः स शृणोत्यकर्णः
स वेत्ति विश्वं नहि तस्य वेत्ता शिवो ह्यरूपः स जिनोऽवताद्वः ।
ऊचतुश्चानयोः सम्यगवगम्यार्थसंग्रहम् ।
दययाप्यधिकं जैनं तत्राचामाद्रियावहि ॥ ९७ ॥
शुभामवस्थितौ कुत्रेत्युक्ते तेनोचतुश्च तौ ।
न कुत्रापि स्थितिश्चैत्यवासिभ्यो लभ्यते यतः ॥ ९८ ॥
चन्द्रशालां निजां चन्द्रज्योत्स्नानिर्मलमानसः ।
स तयोरार्पयत् तत्र तस्थतुः सपरिच्छदौ ॥ ९९ ॥
द्विचत्वारिंशता भिक्षादोषैर्मुक्तमलोलुपम् ।
नवकोटीविशुद्धं चायातं भैक्षमभुञ्जताम् ॥ १० ॥
मध्याह्ने याज्ञिकस्मार्तदीक्षितानग्निहोत्रिणः ।
आहूय दर्शितौ तत्र निर्व्यूढौ तत्परीक्षया ॥ ११ ॥
यावद् विद्याविनोदोऽत्र विरिञ्चेरिव पर्षदि ।
वर्तते तावदाजग्मुर्नियुक्ताश्चैत्यमानुषाः ॥ १२ ॥
ऊचुश्च ते झटित्येव गम्यतां नगराद् बहिः ।
अस्मिन् न लभ्यते स्थातुं चैत्यबाह्यसिताम्बरैः ॥ १३ ॥
पुरोधाः प्राह निर्णेयमिदं भूपसमान्तरे ।
इति गत्वा निवेदितानामाख्यातमिह भाविनाम् ॥ १४ ॥
इत्याख्याते च तैः सर्वैः समुदायेन भूपतिः ।
शौरिणः प्रातरायासीत् तत्र सौवस्तिकोऽपि सः ॥ १५ ॥

तत्रागत्य देवगुरुं जैनमुनी स्थितौ ।
तत्रोक्तं तत्त्वमद्भुतं धर्मज्ञाः ॥ ६६ ॥
तदा च गुणाकरस्य तत्र विनयाङ्कित स्थितेः ।
तद्गुणाः कर्णकर्णिका धर्मार्थविधिः ॥ ६७ ॥
धर्मादिदर्शनं ते मूर्तं दत्तं तत्र धर्मात्मकम् ।
गुरुदेवस्य विनयं कृत्वा गुणानां तत्पदं ॥ ६८ ॥
स पुरं सुनिलः कथं तु देवालयस्य समागताः ।
समानः केन कार्यं ते को दीक्षायाः दर्शने ! ॥ ६९ ॥
सद्गुणस्य ते देवे प्रभुः मृत्यु स्तोत्रं ! ।
पुरा श्रीकलशोऽद्भुतस्तोत्र स्वाम्यतः ॥ ७० ॥
स तस्ये कर्ता श्रीरविषेण देव सुरिणा ।
मातिष्ठानसमुद्भासमुद्भवसारविदग्धता ॥ ७१ ॥
दत्तवती महाकाव्यविद्यानंदविनीता ।
पुरा स च निवसेद्यस्य शास्त्रं ददौ मतम् ॥ ७२ ॥
तत्र दर्शनार्थं च तत्साधनत्वेन प्रभुः ।
तत्र वादार्थं तेषां गुरुणामर्हतां स्वधाम् ॥ ७३ ॥
तदवस्था तत्र भारती देवेन कृताधिष्ठितम् ।
समस्तार्थसिद्धेन तत्सर्वं च [म ?] यदा भवेत् ॥ ७४ ॥
दिगम्बरस्थानसमागतो बलात् मुनिः ।
सार्धं मुनिभिर्जित्वा वादस्य तद्देशतः ॥ ७५ ॥
तदा तत्कथा कुर्वीत मत्वा वादान्वयसूरिभिः ।
यशःस्तोत्रमि तत्कार्यं राजभेदे स्थिते सति ॥ ७६ ॥
राजा प्राह महात्मा साधुवादी स्वयं दत्तम् ।
सम्यग्दृष्टि गुणवन्तो पूजा मुक्तिप्रदेव न ॥ ७७ ॥
मथाद्यतो महाचार्यविद्यानामाश्रया नृपाः ।
तपस्वी, सुप्रदीप तद् राज्य नामांकित सदाय. ॥ ७८ ॥
तपश्चरण तां युधवर्मीयां श्रवणं पुरे ।
अनुमन्यन्तेव ? श्रुत्वा तेऽत्र तथा दधुः ॥ ७९ ॥
श्रीशीलाङ्कसूरि प्राह स्वामिन्स्वामर्थस्थितो ।
भूमि काश्यपस्यार्थे श्रीगुरुणा प्रदीयताम् ॥ ८० ॥
तदा समायया तत्र दीपदर्शनवागम. ।

१ महाकवयित्रा श्रीकुमुदसूरिणा (see Jaina Dharma Prakasa Part 1, p. 63)

ज्ञनैरभिः कूर्चपुरचैत्यवासिभिः ॥ ८१ ॥
अमुत्रागत भवनार्णे निषिध निज भवने ।
राज्ञा न्यायिनाद् किंचित्स्य निवेदने प्रभो ! ॥ ८२ ॥
प्रभा जैनागमोक्तमार्गतत्त्वगुणानाम् ।
इत्याकर्ण्य ताम्रलिप्तः प्राह प्रशमीश्वरः ॥ ८३ ॥
मुनिनामन्योन्यं मूर्त्ति सुखं निर्गुणिनाम् ।
सोऽथवाकथयद्रेखाज्ञानी कल्पान्तकविना निर्णिः ॥ ८४ ॥
शिव एव जिनो भक्ताचार्यात् परतस्विनः ।
दर्शनेषु विभेदो हि सिद्धः सिद्धान्तनिर्णयम् ॥ ८५ ॥
निर्गुणैरीहितज्ञानी मध्ये निर्गुणाभिधा ।
भूमिः पुरोधसा प्रशोत्साहस्राणि धनानि ॥ ८६ ॥
ततः स्वार्थोदयो नियमः सफला सदा ।
द्विजदत्ता प्रतिश्रुत्य तदाश्रममकारयत् ॥ ८७ ॥
ततः प्रभृति संजज्ञे वसतीनां परम्परा ।
महद्भिः स्थापितं वृद्धिमत्तन्ने नात्र संशयः ॥ ८८ ॥
श्रीबुद्धिसागरः सूरिश्चक्रे व्याकरणं नवम् ।
सहस्राष्टकमानं तत् श्रीबुद्धिसागराभिधम् ॥ ८९ ॥
अन्यदा विहरन्तश्च श्रीजिनेश्वरसूरयः ।
पुनर्धारापुरीं प्रापुः सपुण्यप्राप्यदर्शनाः ॥ ९० ॥
श्रेष्ठी महीधरस्तत्र पुरुषार्थत्रयोन्नत ।
मुक्तैकांस्य धने सद्या य सर्वत्र विचक्षण ॥ ९१ ॥
तस्याभयकुमाराख्यो धनदेव्यङ्गभूरभूत् ।
पुत्रः, सहस्रजिह्वोऽपि यद्गुणाख्यो नहि प्रभु ॥ ९२ ॥
सपुत्रः सोऽन्यदा सूरिं प्रणन्तुं मुकुलो ययौ ।
संसाराऽसारतामूले श्रुतो धर्मश्चतुर्विधः ॥ ९३ ॥
अथाभयकुमारोऽसौ वैराग्येण तरङ्गित ।
आपपृच्छे निजं तातं तपःश्रीसंगमो मुक ॥ ९४ ॥
अनुमत्या ततस्तस्य गुरुभि स च दीक्षित- ।
ग्रहणासेवनारूपशिक्षाद्वितयमग्रहीत् ॥ ९५ ॥
स चावगाढसिद्धान्तस्तत्त्वप्रेक्षानुमानत. ।
बभौ महाक्रियानिष्ठः श्रीसङ्घाम्भोजभास्कर ॥ ९६ ॥
श्रीवर्धमानसूरीणामादेशात् सूरिता ददौ ।
श्रीजिनेश्वरसूरिश्च ततस्तस्य गुणोदधेः ॥ ९७ ॥"

खरतरगच्छपट्टावल्यां पुनः—

"तस्मिन्नवसरे च सोमाभिधब्राह्मणस्य द्वौ पुत्रौ शिवदास-बुद्धिसागरनामानौ, एका च कल्याणवतीनाम्नी पुत्री; एवं त्रयोऽप्येते सोमेश्वरमहादेवस्य यात्रार्थं गच्छन्तः नाम्नाभिधाने पत्तने समायाताः। तत्र सरस्वत्यां नद्यां स्नात्वा रात्रौ तत्रैव सुप्ताः। ततोऽर्धरात्रिवेलायां सोमेश्वरः प्रादुर्भूय तेभ्य इत्युवाच,—'भोः! प्रसन्नोऽहम्, मार्गयत मनोवाञ्छितं वरम्।' ततस्तैर्वैकुण्ठे याचिते स प्राह;—'भोः! ममापि वैकुण्ठं नास्ति, ततो भवद्भ्यः कुतो ददामि? परं यदि भवतां वैकुण्ठेच्छास्ति तर्हि श्रीवर्धमानसूरीश्वरसेवा कार्या, [illegible] एषां वैकुण्ठदाताऽस्ति' इत्युक्त्वा देवोऽदृश्यो बभूव। ततः प्रातःकाले ते त्रयोऽपि जनाः नद्यां स्नात्वोपाश्रयमागत्य च गुरुभ्यो वैकुण्ठममार्गयन्। ततो गुरुभिरप्येकत्र चातुर्मासकशिलायां स्थितं दर्शयित्वा दयामयं श्रीजिनधर्मं बोधयित्वा तान् प्रतिबोध्य दीक्षा दत्ता। योगादिकं च वाहयित्वा सर्वसिद्धान्तपारगाः कृताः। शिवदासस्य 'जिनेश्वर-' इति नाम कृतम्।

"एकदा जिनेश्वरेणोक्तम्—'स्वामिन्! यदि गुर्जरदेशे गम्यते तदा भूयसी धर्मोन्नतिः स्यात्।' ततो गुरुभिरुक्तम्,—'तत्र हीनाचारिणामसंयमिनां चैत्यवासिनां बहुः प्रचारोऽस्ति, ते उपद्रवं कुर्युः, ततस्तत्र [illegible] गम्यते।' तदा पुनर्जिनेश्वरेणोक्तम्—'स्वामिन्! यूकाभयात् किं वस्त्रं परित्यज्यते? ततो मह्यं बुद्धिसागराचार्याय च तत्र गमनार्थमाज्ञा प्रदीयताम्।' अथ गुरुभिरेतत् श्रुत्वा जिनेश्वर बुद्धिसागराभ्यामाचार्यपदं दत्वा गुर्जरदेशं प्रति विहाराज्ञा दत्ता। तावपि गुर्वाज्ञया तं देशं प्रति विहारं चक्रतुः। तथा गुरुभिः कल्याणवती साध्वी महत्तरा कृता।

"तत्पट्टे (वर्धमानसूरिपट्टे) चत्वारिंशत्तमः श्रीजिनेश्वरसूरिः। स च बुद्धिसागरेण सह मरुदेशाद् विहारं कुर्वन् क्रमेण गुर्जरदेशेऽणहिलपुरपत्तने समागतः। तत्र [illegible] पुरोहितः [illegible] नाम ब्राह्मणः स्व मातुलोऽस्ति [illegible]। अथ ब्राह्मणो बहुशास्त्राभिज्ञो व्याकरणादि शास्त्राणि [illegible] शुद्धमशुद्धमुवाच। तदा श्रीजिनेश्वरसूरिणा [illegible] न भवति, [illegible] कथमयं पाठ्यते? इति। तदा [illegible] कुत्र [illegible]?' [illegible]

१ [illegible]

' [illegible] ।

[illegible] ॥'

इत्यादयः [illegible]

पार्थो वाच्यः' इति । अथैतद् वचः श्रुत्वा गुरुभिर्ये केऽपि पुरोहितस्य
हा अभूवंस्ते सर्वेऽपि निरस्ताः । ततः पुरोहितेन पृष्टम्–'को भवतां
सः ? कश्च भवतां पिता ?' इति । तदा गुरुभिर्वाराणसी नगरी,
ब्राह्मणश्च प्रोक्तः । तदा तेन ज्ञातमेतौ मम भागिनेयौ । ततश्च बहुमा-
रस्सरं स्वगृहे रक्षितौ । अथैषा वार्ता चैत्यवासिभिः श्रुता, चिन्तितं च
वेचे, यतो जिनेश्वरसूरिरत्रागतोऽस्ति, स संवेगरङ्गाङ्कितगात्रः
शुद्धक्रियापात्रमस्ति, वय तु शिथिला हीनाचारिणः स्मः; ततोऽयं
पि प्रकारेण नगराद् निष्कासनीयः, अन्यथाऽस्माकं निन्दा भविष्य-
। एवं विचिन्त्य कियद्भिश्चैत्यवासिभिः संभूय दुर्लभनृपाय प्रोक्तम्,–
राज ! अस्मिन् पुरे दिल्लीतो ग्रन्थिच्छोटका समागताः सन्ति, ते च
पुरोहितस्य गृहे तिष्ठन्ति ।' अथ राज्ञैतद्वाक्यं श्रुत्वा पुरोहितमाहूय पृ-
–'भो भवद्गृहे चौरा आगता श्रूयन्ते ?' तदा तेनोक्तम्–'राजन् ! मद्-
शुद्धाचारवन्तः सन्मार्गसंचारिणो मुनीश्वरा सन्ति, न चौराः, किन्तु
ऽपि तेषु चौरव्यपदेशं कुर्वन्ति त एव चौराः ।' तदा राज्ञा आचार-
नार्थं जिनेश्वरसूरय आहूताः । आगता गुरवो राजसभायामास्तृतं वस्त्र
कृत्य रजोहरणेन भूमिं प्रमार्ज्य ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य स्वकम्बलमास्तीर्य
ाः । अथैतत्सद्गुरुर्वालोकनादानन्दितेन राज्ञोक्तम्–'सन्मार्गधारका एवं-
एव भवन्ति' इति । तथा पुनर्भूपेन एतेभ्यो विरुद्ध चैत्यवासिनामा-
दृष्ट्वा गुरुभ्यो मुनीनामाचारः पृष्टः । तदा जिनेश्वरसूरिभिः प्रोक्तम्-
माभिर्मुखात् किं कथ्यते, भवतां देवाधिष्ठित सरस्वतीभाण्डागारमस्ति,
सर्वमतस्वरूपनिवेदकानि पुस्तकानि सन्ति, ततो भाण्डागारात्
कमानाययितव्यम् ।' तदा राज्ञा तथैव कृते सति दशवैकालिकपुस्तकं
आगतम् । तच्च राजसभायामानीतम् । ततो गुरुभिः प्रोक्तम्—'इदं
कमेतेषां चैत्यवासिनामेव हस्ते देयम्, एते एव वाचयन्तु ।' ततो
यद्भिस्तैः साध्वाचारपत्राणि मुक्तानि । तदानीं गुरुभिरुक्तम्–'राजसभायां
चौर्यं जायते ।' राज्ञा पृष्टम्–'तत् कथम् ?' तदा तैरुक्तम्–'एभिः
णि मुक्तानि ।' राज्ञोक्तम्–'तर्हि यूयमेव वाचयत ।' गुरुभिरुक्तम्–'नात्रा-
कार्यम्, पक्षपातरहितैर्ब्राह्मणैर्वाचनीयम् ।' ततो ब्राह्मणेभ्य पुस्तके
सति तैर्यथार्थं वाचितम् । तदा शास्त्राविरुद्धाचारदर्शनेन जिनेश्वर-
मुद्दिश्य 'अतिखरा एते' इति राज्ञा प्रोक्तम् । तत एव खरतरविरुद
म् । तथा चैत्यवासिनो हि पराजयप्रापणात् 'कुंवला' इति नामधेय
ः । एवं च सुविहितपक्षधारकाः श्रीजिनेश्वरसूरयो विक्रमत. १०८०
खरतरविरुदधारका जाताः ।

"तथा पुनरेकदा मरुदेवानाम्नी साध्वी चत्वारिंशद्दिनानि यावदनशनं कृतवती। प्रान्ते निर्यामणाकाले श्रीजिनेश्वरसूरिभिरुक्तम्-'स्वकीयमुत्पत्तिस्थानं ज्ञापनीयम्।' ततः सा गुरुवचः स्वीकृत्य कालं कृत्वा देवत्वं प्राप्ता। अन्येद्युः स देवः श्रीमन्धरस्वामिवन्दनार्थं गच्छन् [illegible] प्रत्युवाच-'भवता जिनेश्वरसूरीणां पार्श्वे गाथा 'म म ट म ट' इत्येतानि पञ्चाक्षराणि कथनीयानि। एतदर्थं स्वयमेव गुरवो ज्ञास्यन्ति' इति। तदा दर्शनागतस्य पञ्चाक्षराणि कथितानि। ततो गुरुभिस्तेषामर्थो निगदितः; तद्यथा;—

मरुदेवी नाम अज्जा गणिनी जा आसि तुम्ह गच्छम्मि।
सग्गम्मि गया पढमे देवो जाओ महड्ढीओ॥ १॥
टक्कलयम्मि विमाणे दो-सागर-आउओ समुप्पन्नो।
समणेसरस्स जिणेसरसूरिस्स इय संघडिज्जासु॥ २॥
टक्कउरे जिणवंदणनिमित्तमिह आगएण देवेण।
चरणम्मि उज्जमो भो कायव्वो, किंच संदेहि ? ॥ ३॥ इति।
एवंविधाः श्रीजिनेश्वरसूरयः प्रान्तेऽनशनं कृत्वा स्वर्गं प्राप्ताः॥"

केचिदाचार्या विक्रमात् १०२४ तमे वर्षेऽस्मादेव श्रीजिनेश्वरसूरेः खरतरगच्छोत्पत्तिं मन्यन्ते, अवबन्धन्ते च मतमेतदपरे, जिनेश्वरसूरिणा तद्विष्याभिनवचन्द्राभयदेवप्रभृतिभिश्च सूरिभिः प्रणीतेष्वनल्पग्रन्थेष्विदानीमप्युपलभ्यमानेषु विद्यमान-विस्तृतप्रशस्तिष्वेकत्रमपि तस्मिन् खरतरगच्छोल्लेखमात्र-

---

१ इत्थमपि मतमेतदयुक्तम्, जिनेश्वरसूरेः संवत् १०२४ विद्यमानताया एव दुरुपपादत्वात्, विक्रमात् १०८० तमेऽब्दे तैरष्टकवृत्तेर्निर्माणस्य तत्र स्वयं प्रतिपादनात्, (प्र० पृ० २८) विक्रमात् १०८८ तमे च संवत्सरे तैरेव निजशिष्याभयदेवसूरेराचार्यपदप्रदानस्य सर्वाविसंवादतया प्रसिद्धत्वेन ततोऽप्यूर्ध्वं तस्य विद्यमानतया महतः कालव्यवधानस्यापत्तेः; खरतरबिरुदस्यापि विक्रमात् १०८० तमे वर्षे (प्र० पृ० २६) लब्धत्वेन खरतरगच्छीयमतस्यैव तदानीमभावात्, तद्दर्शयितुः पत्तनेशदुर्लभराजस्य राज्यस्यापि तत्कालेऽभावादिति। २ यत्तु श्रीअभयदेवसूरेर्जिनचन्द्रसूरिशिष्यतया प्रतिपादनम् (Dr. Peterson Report 5 th.) तद्विचिन्त्यम्, स्वयं जिनचन्द्रसूरिणा निजे संवेगरङ्गशालानाम्नि ग्रन्थे, अभयदेवसूरिणा च भगवत्यादिवृत्तिप्रशस्तौ तत्सतीर्थ्यत्वस्य स्पष्टमभिधानात् [प्रस्ता० पृ० १७]।

यदर्शनात्, सर्वत्र चेन्द्रकुलोल्लेखस्यैवोपलम्भाच्च । खरतरग-
त्पत्तेर्विक्रमात् १२०४ तमे वर्षे श्रीजिनदत्तसूरिसकाशादेव
त्मलाभत्वात्, तस्य सूरेरभिमानयुक्तस्वभावतया प्रकृत्य-
यं प्रचण्डरूपतयाचरयता लोके 'खरतर'—इति प्रसिद्धेः
तत्वात्, स्वयं तेनापि तस्याङ्गीकारात् ।

प्रस्तुतसूरिवर्ययोः कृतिविषये तावत् जिनेश्वरसूरिणा
ता ग्रन्था इमे;—

१ लीलावतीकथा । २ हारिभद्राष्टकवृत्तिः ।

---

१ धर्मसागरोपाध्यायाः प्रवचनपरीक्षायां खरतरगच्छोत्पत्तिप्रकरणे;
पि च—In this Dharmasagar tries to prove
is owed its rise not to Jineshwara, the pupil
Vardhaman in samvat 1024 as is commonly
ved, but to Jinadatta in samvat 1204 (Buhler's
rt p. 148).

तथा चाष्टकवृत्तौ ग्रन्थकर्ता स्वयम्;—

"सूरेः श्रीवर्धमानस्य निःसम्बन्धविहारिणः ।
हारिचारित्रपात्रस्य श्रीचन्द्रकुलभूषिणः ॥ १ ॥
पादाम्भोजद्विरेफेण श्रीजिनेश्वरसूरिणा ।
अष्टकानां कृता वृत्तिः सत्त्वानुग्रहहेतवे ॥ २ ॥"

श्रीजिनवल्लभसूरिविरचितस्य गणधरसार्धशतकप्रकरणस्य जिन-
रेशिष्यसुमतिगणिविरचितायां वृत्तौ व्यक्तमेतत्, अन्यत्रापि च,—
The Kharatara sect then arose according to an
atha in Samvat 1204. Jinadatta was a proud man,
ven in his pert answers to others mentioned by
ugant pride can be clearly detected. He was,
fore, called Kharatara by the people, but he
d in the new appellation and willingly accepted
Dr Buhler's Report p 149)

प्रस्तुतग्रन्थप्रस्तावो [illegible] मुद्
त् सम्पा० पृ० १०। [illegible]
[illegible] "[illegible]" [illegible]
[illegible] । ९ [illegible] १०८० तम
वैः, यदाह ॥ एतद्गाथा;—

३ पंचाशकविवरणम् । ४ धर्मसारिप्रम् ।

५ पंचालनकोशः । ६ प्रमाणलक्षणं सवृत्तिकम् ।

एतदन्येषामुल्लेखो नाद्यावधि मयाभ्यासादितः ।

पुन्नागगरसूरेय बुद्धिसागरव्याकरणव्यतिरिक्ता अपरा कृतिर्न दृष्टिपथं समवतीर्णा ।

स्वसंवत्सरवर्णनान्तरं मङ्गलग्रन्थकृता सुरसुन्दरीत्यादि-पञ्चासपरलस्यप्रशस्तिदेशपनेन श्लोकेन विनिर्दिशति ;—

"तेसिं सीसकरो धम्मगणी एवं गहं पावइ
अइसंकिलिट्ठं टिको कणुरूवा भागए पाइंतरा ।
भासि विक्कमवच्छरम्मि य गए वाणंक-सुण्णेंदुए,
मासे भद्दवए गुरुम्मि कसिणे बीया-धणिट्ठा-दिणे ॥ २४९ ॥"

एतेन ग्रन्थकर्तुरस्तुस्य समासमयोऽपि विक्रमस्यैकादशशती-रूप इति विनिर्णये न किञ्चिदप्यवशिष्यते ।

एतदुपनिषिक्तं ग्रन्थकृद्विषयकापिनिहयसंवाति जन्मस्थल-कुल-विविधकार्यप्रसूतादिवृत्तान्तस्यापरैः प्राक्तनैरिवानेन ग्रन्थ-कर्त्रापि न स्वयमत्रापरत्र वा विनिर्दिष्टम्, नापि तत्समान-कालिकेन पश्चाद्भवेन वा केनचन विदुषा समुल्लिखितं विदित-गवेषणापारिनतायामस्मत्पुरमकथम्, मात्स्यमदारमनां फलानुपप-मारम्भरूपसिद्धान्तावलम्बितया वस्तुस्वरूपप्रदर्शनेऽपि स्वा-त्मश्लाघापादकतत्सुकसमुल्लिखनाङ्गीकारितया स्वयं स्वेतिह-मलंस्वनकार्ये प्रायः प्रवृत्तिप्राप्त्यर्थविधानस्य साधारण-त्वात्, तत्समानकालिकानामन्यपण्डितानां स्वदृष्टिप्रभुत्वेन मादशगौरवाभावेन तत्र दुर्लभत्वात्, अन्यान्यविषयेष्विव वा तदानीं पुरावृत्तविषये पुरातनलेखकानामादरातिशयस्यै-व मुख्यकारणत्वात्, पश्चाद्भवानां चास्याकाथिवाध्यदापिकया

" समानाम पञ्चमत्या महझे विक्कमर करे ।
ध आवान्ज्ञुर रम्मे पुण्णवा समायाना ॥ ० ॥' इति ।

१ See Jain Dharma Prachina Itihasa Part 1 P 43.

२ प्रमा० पृ० १८ । ३ अभयदेवसूर व्याख्यानाद्भूतों" व्याकरणा स्वकृतु श्रीबुद्धिसागराचार्यस्य च" इत्यत्रोद्धादिशब्दवाच्यमन्तरे

तदभिलपतामपि तद्वेदनोपायाभावसाम्यादिति।

ग्रन्थकृता ग्रन्थस्यास्य 'सुरसुंदरीकहा' इति कथाभिधानं यथार्थं व्यधायि; यतोऽत्र

"श्लोकैर्वंशं तु संक्षेपात् कविर्यत्र प्रशंसति।
मुख्यार्थस्यावताराय भवेद् यत्र कथान्तरम्॥
परिच्छेदो न यत्र स्याद् न स्याद् वा लम्भकः क्वचित्।
सा कथा नाम तद्गर्भे निबध्नीयाच्चतुष्पदीम्॥"

इत्याग्निपुराणोक्तं कथालक्षणं सामस्त्येनानन्वीयमानमपि,

"धीरशान्तनायका गद्येन पद्येन वा सर्वभाषा कथा"

इति हेमचन्द्राचार्येण काव्यानुशासने समुदीरितं (पृ० ३३८)

"कथायां सरसं वस्तु पद्यैरेव विनिर्मितम्।
क्वचिदत्र भवेदार्या क्वचिद् वक्त्रापवक्त्रके॥
आदौ पद्यैर्नमस्कारः खलादेर्वृत्तकीर्तनम्।"
"यथा कादम्बर्यादि"

इति विश्वनाथकविना दर्पणेऽभिहितं (पृ० ३०३) च तल्लक्षणं सम्यगिह संगच्छमानमीक्ष्यते। यद्यप्युक्तलक्षणं कथासामान्यस्यैव, प्रकृता कृतिश्च "समस्तफलान्तेतिवृत्तवर्णना समरादित्यवत् सकलकथा" इतिस्वरूपेण सकलकथानाम्ना कथाप्रभेदेनैवाङ्किता, तथापि सामान्यार्थाभिधायिशब्देनापि तद्विशेषवाचकत्वस्य भूयोदर्शनात्, अन्यथा कीटादौ जीवविशेषे जीवसामान्याभिधायकस्य सत्त्वादिशब्दस्याप्रवृत्तेराबालगोपालप्रसिद्धव्यवहारोच्छेदप्रसङ्गात्, अत एव सामान्यविशेषयोर-

१ "वोच्छं संखेवकयं कहं तु सुरसुन्दरीं नाम।" इत्यनेन ग्रन्थोपक्रमे, "सुरसुन्दरीनामाए कहाए पढमो परिच्छेओ" इत्यादिना सकलपरिच्छेदावसाने च ग्रन्थकारस्यैव स्पष्टं तथावचनात्। २ नायिकोपलक्षणत्वादस्य लक्षणादेरस्य नायकाभिधानाया अप्यस्याः कथाया न लक्षणानन्वयः। ३ कादम्बरीह क्षेमेन्द्रकाव्यनिबद्धा पद्यमयी विवक्षिता, न तु गद्यरूपा बाणभट्टोपज्ञा सा, दृष्टान्तत्वानुपपत्तेः। ४ काव्यानुशासनम्, पृ० ३४०। ५ कथाप्रभेदत्वं चास्याः "एते च कथाप्रभेदा एवेति न पृथग् लक्षिताः" इत्युक्त्याऽलङ्कारचूडामणौ स्पष्टम् (पृ० ३४०)।

भेदस्पा[illegible]यश्च महता प्रबन्धेन सिद्धान्तितत्वादिति ग्रन्थकृता कृतः सामान्येन शब्दनिर्देशो न मनागपि दोषमावहतीति । अस्माभिस्तु समयप्रसिद्धपूर्वाचार्यकृतैः सकलकथापर्यायेण 'चरित' शब्देनैव ग्रन्थस्यैतस्याभिधानं प्रसेधयद्भिर्विशेषलक्षणमेवादृतमिति दूषणाशङ्काऽनुत्थानोपहतैवेति विदाङ्कुर्वन्तु विद्वांसः ।

यद्यपीयं च कथां विनिर्मिमाणेन ग्रन्थकारेण समस्तेऽपि ग्रन्थे गाथापराह्वयमार्याच्छन्द एव व्यवाहारि, केवलमितरश्लोकवद्धचरितग्रन्थेष्विवात्रापि प्रतिपरिच्छेदमन्ते, क्वचिच्च वर्णनीयताद्यवस्त्वायत्तेनान्तःपरिच्छेदमपि भिन्नभिन्नो वृत्तवारो व्यापारि । व्यभाजि च षोडशसु परिच्छेदेषु संपूर्णोऽपि ग्रन्थः, प्रत्येकं यश्चानूनमनधिकं च पद्यानां सार्धशतद्वयं न्यमाप्सि, विमुच्यान्तिममेकं परिच्छेदमपवादरूपमेकयैव गाथया समभ्यधिकम् । न चवक्तव्यानुरूप्येण स्वभावत एव तथा बन्धः समजनि,

"निसुणह एगग्गमणा होउमियाणि कह कहिज्जंत ।
अड्डाइज्जसएहिं गाहाण कयपरिच्छेयं ॥ ४४ ॥"

इत्यनयार्यया ग्रन्थारम्भ एव तादृशकर्तव्यतां प्रतिजानानस्य ग्रन्थकारस्य तत्र साभिप्रायत्वाभिव्यक्तेः । एवं नियतशब्दार्थोनेऽपि विधातव्ये निबन्धे कविना निपुणं निजकवित्वशक्तिमुपयुञ्जानेन तथात्र समाचारि, यथा न प्रयासि विस्तराईवक्तव्यं वस्तु, न च व्यासि सङ्क्षेपाक्षिप्तं वर्णनीयम्, नाप्यदायि काव्यमाणभूतरसापकर्षस्य लेशोऽप्यवकाशः, पर्यन्तापि चैवमपूर्वमात्मीयं कविस्वकौशलं सहृदयानामिति विनोपवस्वा न शक्यतेऽवधातुमात्मातुम् ।

काव्यत्वमस्योपपद्यते नवा ? इति मीमांसायां पुनः "अदोषौ सगुणौ सालङ्कारौ शब्दार्थौ काव्यम्" इति काव्यानुशासने हेमचन्द्राचार्योक्तस्य,

"साधुशब्दार्थसंदर्भं गुणालङ्कारभूषितम् ।
स्फुटरीतिरसोपेतं काव्यम्"

---

१ अनेकान्तजयपताकादिन्यायविषयग्रन्थेषु । २ यदाह हेम "सकलकथा—चरितमिखर्थं" इति (पृ० ३४०) ।

इति वाग्भटालंकारे वाग्भटकविकथितस्य,

"निर्दोषं गुणवत् काव्यमलङ्कारैरलङ्कृतम् ।
रसान्वितं कविः कुर्वन् कीर्तिं प्रीतिं च विन्दति ॥"

इति सरस्वतीकण्ठाभरणे भोजदेवप्रणीतस्य,

"निर्दोषा लक्षणवती सरीतिर्गुणभूषिता ।
सालङ्काररसानेकवृत्तिर्वाक् काव्यनामभाक् ॥"

इति चन्द्रालोके पीयूषवर्षसमुदीरितस्य,

"तददोषौ शब्दार्थौ सगुणावनलङ्कृती पुनः क्वापि"

इति काव्यप्रकाशे मम्मटभट्टभणितस्य, "काव्यशब्दोऽयं गुणालंकारयुक्तयोः शब्दार्थयोर्वर्तते" इति काव्यालंकारसूत्रे वामनसमाम्नातस्य, "ध्वन्यात्मकं वाक्यं काव्यम्" इति व्यक्तिविवेके महिमभट्टनिर्मितस्य, एवमेव प्रभाकरादिप्रणीतस्य च काव्यसामान्यलक्षणस्यात्र ववचित्क्वापि संगतावपि "रमणीयार्थप्रतिपादकः शब्दः काव्यम्" इति रसगङ्गाधरे पण्डितजगन्नाथप्रथितस्य, "वाक्यं रसात्मकं काव्यम्" इति साहित्यदर्पणे विश्वनाथकविराजविरचितस्य, "शरीरं (काव्यम्) तावदिष्टार्थव्यवच्छिन्ना पदावली ।" इति काव्यादर्शे दण्डिकविसंगीर्णस्य, "रसालंकारोपेतं सुखविशेषसाधनं वा काव्यम्" इत्यलङ्कारशेखरे केशवमिश्रनिबद्धस्य, "काव्यं रसादिमद् वाक्यम्" इत्यलंकारसूत्रकारिकाग्रन्थे शौद्धोदनिविहितस्य च तस्य (काव्यसामान्यलक्षणस्य) समन्वयेन सुशकं काव्यत्वमे-

१ या तु काव्यप्रकाशटीकाप्रस्तावनायां वामनाचार्येण "वाग्भटमेव वाग्भट इति नाम्ना केचित् क्वचिद् व्यवहरन्ति । वस्तुतस्तु द्वौ भिन्नावेव, वाग्भट(टः) १ स्य काव्यानुशासनाख्यग्रन्थकर्तृत्वात्" इत्युक्तिः सा चिन्त्या, वाग्भटालङ्कार-काव्यानुशासनयोरेककर्तृकत्वे कस्यापि बाधकस्याभावात्, एकतरग्रन्थेऽन्यग्रन्थव्याख्यानाद्यनुपलम्भात् [illegible] प्रतिपाद्य विषयस्यालंकारस्याथ निर्णयस्य यथायोग [illegible] कार्यकारणादिभेदेनैकविषयाणामनेकग्रन्थानां [illegible] सम्भवात्, तद्ग्रन्थयोरैक्य [illegible] वामनदर्शितस्य [illegible] सत्रादरणस्यानादरः ।

सरस संगतिरुक्त; सद्वृत्तिकानां तूक्तसमयप्रदत्तलक्षणानामेकत्र सर्वाङ्गीणत्वाभावस्यापत्र प्रतिद्वन्द्वत्वमन्येष्वपि सुसूक्ष्मधीक्षणापेक्षणीयत्वात्. तथापि किरातार्जुनीयनैषधगुरुत्वस्य यथास्थितस्य सार्वत्रिकस्य वा सद्गुणस्य कथनेन, रमणीयार्थप्रतिपादकत्वस्वरूपार्थस्य-रसात्मकत्वादेरन्यस्यापि सद्भावेन च तुल्ययोगक्षेमत्वादिति ।

एवं काव्यस्वरूपविवेचनमिव वस्तुतो ग्रन्थः "पद्यं प्रायः संस्कृतप्राकृतापभ्रंशग्राम्यभाषानिबद्धभिन्नान्त्यवृत्तसर्गाश्वाससन्ध्यवस्कन्धकबन्धं सत्सन्धि शब्दार्थवैचित्र्योपेतं महाकाव्यम्" इति काव्यानुशासने हेमचन्द्रेण सूरिधुरीणेन (पृ० ३३०),

"सर्गबन्धो महाकाव्यं तत्रैको नायकः सुरः ।
सद्वंशः क्षत्रियो वापि धीरोदात्तगुणान्वितः ॥
एकवंशभवा भूपाः कुलजा बहवोऽपि वा ।
शृङ्गारवीरशान्तानामेकोऽङ्गी रस इष्यते ॥
अङ्गानि सर्वेऽपि रसाः सर्वे नाटकसंधयः ।
इतिहासोद्भवं वृत्तमन्यद् वा सज्जनाश्रयम् ॥
चत्वारस्तस्य वर्गाः स्युस्तेष्वेकं च फलं भवेत् ।
आदौ नमस्क्रियाशीर्वा वस्तुनिर्देश एव वा ॥
क्वचिन्निन्दा खलादीनां सतां च गुणकीर्तनम् ।
एकवृत्तमयैः पद्यैरवसानेऽन्यवृत्तकैः ॥
नातिस्वल्पा नातिदीर्घाः सर्गा अष्टाधिका इह ।
नानावृत्तमयः क्वापि सर्गः कश्चन दृश्यते ॥
सर्गान्ते भाविसर्गस्य कथायाः सूचनं भवेत् ।
सन्ध्यासूर्येन्दुरजनीप्रदोषध्वान्तवासराः ॥
प्रातर्मध्याह्नमृगयाशैलर्तुवनसागराः ।
सम्भोगविप्रलम्भौ च मुनिस्वर्गपुराध्वराः ॥
रणप्रयाणोपयममन्त्रपुत्रोदयादयः ।
वर्णनीया यथायोगं साङ्गोपाङ्गा अमी इह ॥
कवेर्वृत्तस्य वा नाम्ना नायकस्येतरस्य वा ।
नामास्य, सर्गोपादेयकथया सर्गनाम तु ॥
अस्मिन्नार्षे पुनः सर्गा भवन्त्याख्यानसंज्ञकाः ।
प्राकृतैर्निर्मिते तस्मिन् सर्गा आश्वाससंज्ञकाः ॥"

इति साहित्यदर्पणे विश्वनाथकविना चाभिहितानां महाकाव्यलक्षणानां काव्यगतिशेषलक्षणान्यपि न व्यभिचरन्ति, नायकोदात्तशिवधीरोदात्तगुणपारिणामिकाशालित्वात्, [1] सन्धिसमवधानत्वात्, अन्तरान्तरामन्यच्छन्दसेन सर्गान्तसमापनात्, पुरमणिपुरादीनां नेतृणामानां संधीनां यथासंभवं विनिवेशनात्, चतुर्वर्गप्रणीभूतस्य मोक्षवर्गस्योपादेयतयाऽभिव्यञ्जनात्, नमस्काराद्यात्मकमङ्गल-सज्जनाभिनन्दन-दुर्जननिन्दनाऽऽदिकत्वात्, मिश्रान्त्यवृत्तेनसंमानजातीयपद्यबद्धत्वात्, चतुर्वर्गान्नोपकारितया कतिपयैर्निगमनः प्रयोज्यानां चन्द्रदर्शनप्रयाणनायकाभ्युदयादीनामनुपानजलकेलिपानोत्सवादीनां सालिलानामपि, तद्विशेषणां च नगनगराश्रमसन्ध्यामात्रिकप्रमुदयास्ततमस्समानसाकरसरःसमुद्रनीपतिविवाहवाहनवनविहारादीनां विकल्पप्रयोज्यत्वेन औचित्यविद्भिः सिद्धान्तितानां वर्णनीयवस्तूनामलंकारादिगुणगणगुम्फितया श्रुतिमधुरया ललितया वचनविरचनया यथोचितमुपवर्णनात्, नायिकानाम्ना ग्रन्थाभिधानस्य, उपादेयकथाभिधं परिच्छेदनाम्नां निर्देशात्, अवान्तरार्थदर्शनैराश्वासस्थानापन्नैः परिच्छेदैर्निबद्धत्वात्, असंक्षिप्तग्रन्थत्वात्, सरसस्फुटप्रासादगुणप्रधानबन्धबन्धुरत्वात्, प्रयोजनाद्युपदर्शनात्, छेकानुप्रास यमक श्लेषादिदुष्करालंकार-

---

१ भरतमुन्यादिमते मुख प्रतिमुख गर्भ-विमर्शावश्चार' संधय' (अलङ्कारचूडा० पृ० ३३१)। दर्पणकारादिमते नुपसंहृतिपञ्चमका' पञ्च त इति [पृ० ३३९] । २ क्वचिदन्तरान्तराऽन्यच्छन्दोनिबन्धः प्रायोग्रहणात् क्वचिद्ग्रहणाच्च न दुष्यति । ३ हेमचन्द्रविवेके पृ० ३३७ । ४ लक्षणे प्रायोग्रहणादेव संस्कृतभाषानिबद्धेऽपि हरिप्रबन्धादौ सर्गस्थानीयाश्वासबन्धवत्, प्रकृतेऽपि प्रकृतग्रन्थे परिच्छेदनामानिबन्धो न दोषावहः (अलङ्कारचूडा० पृ० ३३७) । ५, परि० ३-५२, ९—२०३, २०४, २०५, २०६, १०—३, ४, ५, १०—१८५, १८६ १८७, १०—२३३, २३४, ११—१७१, १७२, १७३, १७४, १७५, १७६, १३—४१, ४२, ४३, ४४ इत्यादिकासु गाथासु ।

समलंकृतत्वात्, ग्रन्थकृताभावात्किलसमाप्तिकत्वात्; रसभावनैर-न्तर्यस्य, विधिनिषेधव्युत्पादकत्वस्य, सुमुखसंविधानकत्वस्य, अन्यस्य चार्यवैचित्र्यस्य; रसानुरूपसंदर्भ-कथान्तरानुपञ्जना-देरुभयवैचित्र्यस्य च बाहुल्यमुपलम्भात् ।

सत्यप्येवं गुणविसरविराजिनि प्रस्तुतपुस्तके, अमृतमय इव मकराकरे कालकूटकणस्य, न दूषणगणस्याप्यसद्भावः, तथाहि :—

"गम्भसस य गरुयत्ता भयवेविरओ सरीरस्स" (१०-११५)

इत्यत्र भावप्रत्ययस्य त्वतलादेरवश्यमपाङ्गस्य वृत्तान्दश्या-नुलोम्यपरिरक्षणायाप्रयोगो व्याकरणदोषः, त्वतलाद्यभावे हि 'सरीरस्स' इत्यत्र षष्ठ्याः, 'वेविरओ' इति पञ्चम्यर्थकतसो-र्वाऽनुपपत्तिः, समानाधिकरणत्वात् ।

" अपर्णासमयं मरिही गयणाओ निवडिओ वइरी " (१९-१९)

अत्र समयशब्दस्य समस्ताभावः शब्दशास्त्रनिषिद्धः ।

" एवं हि कए अहवा न होज्ज विवणा पभूयकालीया " [१९-२४]

[illegible] कालशब्दात् तद्धितीयस्य 'इकण्प्रत्ययस्य (सिद्ध० ६, ३, ८०) स्थाने ईयस्य प्रयोगो न व्याकरणानुकूलतामावहते ।

" आगमणि कटके मुद्गह होई ता मन्त " (६-११८)

इत्यादावपि शुद्धप्रयोगे प्रयोक्तव्यं

" दुमह विलंबदुकर सजाय मुण्ड दायणे " (८ २३९)

" जलभरियमा[illegible] माइ [illegible] " (१०-१०९)

इतिप्रभृतिप्रयोगो नहि शब्दानुशासननियमयोः [illegible]

[illegible] प्रतिपत्तिर्ना न समश्नुते ।

पादादावप्रयोक्तव्यस्य यथा:

" [illegible] " ([illegible])

" [illegible] " ([illegible])

" [illegible] " ([illegible])

इत्यादावकारण च [illegible] दोषः ।

" [illegible] " ([illegible])

" [illegible]

कृत्वापि सर्वज्ञत्वं सर्वगुणसंपन्नत्वं चासन्तमप्यन्यश्रद्धाविपर्यी
कुर्वता निजं विपर्यस्तमतिविजृम्भितं वा वास्तवगुणानुरागवि
धुरत्वं वाऽऽविर्भावयतामिदानीन्तनानां कतिचित्पण्डितमानिन
व्यर्थकोपप्रद्वेः कारणेन, आत्मदौर्जन्यख्यापनहेतुभूतेन चाधि
केनात्र दोषप्रादुष्करणप्रसङ्गेन ।

विद्यमानेऽप्युदीरितदूषणसमुदाये, कालिमनीव रजनीरम-
णस्य, कण्टकपटल इव च कमलनालस्य, अस्यामूलचूलं विवि-
धरसातिशयं प्रस्रवतः, आकण्ठं सुमनसां मनस्सु मुदमादधतः,
मधुरमधुरं हितमुपादिशतः, बहुविध विज्ञेयवस्तुनिकुरम्बमवबोध-
यतः, सुविचारप्रसारमात्वपरिहारं शिक्षयतः, निपुणं नानाविध-
शास्त्रसमुचितोपादेयमुपवर्णयतः, एवं च सुधानिधिनिर्मलं निज-
निर्मातुर्यशश्चयमधिजगत्त्रितयं प्रथयतश्च प्रस्तुतस्य ग्रन्थस्य न
किञ्चिदूनमादेयत्वमवलोकयामः ।

प्राकृतभाषायां व्युत्पत्तिमभिलषतां सहैव च कथारसमपि
निपिपासूनां जनानां ग्रन्थोऽयं महीयांसमुपकारमाधास्यति,
निजमुद्धारं च विधास्यतीत्यवधृत्य मुद्रणमन्तरेण नास्य समुप-
लम्भः साधारणसुलभ इत्यवगत्य चास्य संशोधनकर्मणि व्यापृ-
तोऽभवम्, यत्र प्रूफदर्शनादिसाहाय्यं वितीर्णवते, उत्तीर्णवते
न्यायतीर्थ व्याकरणतीर्थपदवीकयो राजकीयपरीक्षयोः, एतत्प्र-
सेधनभारमूढोढवते चास्मच्छिष्याय(?)न्यतमाय पण्डितहरगोविन्ददा-
साय शतशः प्रयच्छामि साधुवादान् ।

प्रसिद्धिकार्ये पुनरस्य द्रव्यसहायताविधायिनः—

"साणन्दनिवासि शेठ धनजीभाई वखतचन्द
पुण्यपत्तन (पूना) वास्तव्य शेठ कृष्णाजी बाल्हाजी
" शेठ भोगीलाल नगीनदास
" शेठ धनजीभाई प्रेमचन्द
" शेठ कीसनदास प्रेमचन्द
" शेठ छगनलाल वखतचन्द
" शेठ छगनलाल गणपतदास

पुस्तिकार्पणे शेठ श्रीमनलाल कीमनदास
,, शेठ कल्याणचंद लल्लुभाई
,, ,, मानचंद कस्तुरजी
,, ,, रतनचंद खुशालजी
,, ,, हकमचन्द मोतीलाल
वेदर्शनार्पणे शेठ लालचन्द नवजीभाई
पुस्तिकार्पणे शेठ हरखचंद मोतीचंद
रत्नाकरपत्रदे शेठ कस्तूरचन्द खेमचन्दास
नैषधर्म विचारेषु शेठ साराभाई मोतीचंद"

इत्येतेभ्यः श्रेष्ठिवर्येभ्यः अपि भूयसां धन्यवादानां पात्रम्, ये सुश्रुतनाम्नि निराधिये सुकृतकर्मण्येषामपि योऽन्यात्मनः कृतश्रमाः सद्यःप्रकाशनप्रमाणालाभेऽपरत्नमुखप्रापणमस्मद्ग्रन्थविश्वपरिनिधयमकार्षुः ।

संशोधनकर्माणि ग्रन्थस्यास्यादर्शपुस्तकाद्वितयमुपयुक्तम्, यत्र

१ A संज्ञकम्, पत्रीयम्, नातिशुद्धम्, ७० पत्रात्मकम्, विक्रमात् १४६७ तमे वर्षे लिखितमिति मन्तव्यम्, यस्य लिपिर्जागरी जैनी, यत्र एकार-ऐकारयोः, उवर्ण-ओवर्णयोः, प-ययोः, च-व योर्वा, च्छ-त्थयोः, ज्ञ-त्मयोः, ड-डुयोः, ह-हुयोः, द-ह द्वयोर्वा वर्णानामल्प एव लिपिभेदः, प्रतीयमानेऽपि भेदे बहुधा विपर्ययश्च, यथा प्रायः सर्वास्वन्यग्रन्थसंबन्धिनीष्वपि हस्तलिखितपुस्तिकास्वादर्शप्रतिष्वनुभूयते, यस्मिंश्च प्रतिपत्रद्वयं प्रतिलेख्य वा सर्वत्र पञ्चदशपङ्क्तय एव सार्धपञ्चाशद्वर्णपरिमित ग्रन्थभागमनुष्टयन्ता लेखकेनानुकायोदशवर्णकरणाऽल्पन्दा पदपङ्क्तिरेव प्रमादवशतोऽत्रासत्स्वस्थानेऽन्तता वा परित्यक्तेत्यनुमीयते ।

२ B नामकम्, प्रातःस्मरणीयपरमकृपालुमहाराजश्रीविनयविजयपादानाम् नातिशुद्धम्, अष्टसप्ति ७८ पत्रात्मकम्, लेखकाल-स्वरूपसंशोधनसंबन्धिकोटिलेखनानुपेयमार्चीनतम्, प्रथमादश १४ पृष्ठलिपिरेशान्मूर्धन्यवर्णविभेद-वर्णविपरीततायुक्तम्, 'अ ब स व ग स त्र' इत्यनया स्थाने प्राय सर्वत्रानुक्रमं 'उ प ध य ग्र ख ह' इतिवर्णलेख्यसंकलितम् । कचित् कचित्स्यव-

करणदोषदूषितम्, 'स्फुटन्' इति तु युक्तम्, परस्मैपदत्वात् स्फुटधातोः,

" कज्जे सिवेति मणे निदंति मणं मदेति कभेज " (८-१६१)

इत्यादि 'निदंति' इत्यस्य 'वयन्ति' इत्यनुरूपे पर्याये (प. १. १४. ३६१) करणीये 'मसान्ति' इत्यर्थतः शुद्धस्य-शुद्धसंस्कृतम्, आत्मनेपदत्वाद्दोषः। एवं कर्तुः परापि दर्शनमान-दूषणम्, क्वचन देश्यशब्दार्थानवबोधविप्रलम्भम्, कुत्रचन व्याकरणानुपस्थितिविनिवेदकं च टिप्पणमिदं केनचनाल्पससनावस्था-शालिना विहितमिति विज्ञायते। ईदृशस्याल्पस्य टिप्पणस्य कस्यचिदंशं केनचिदत्रोपयुक्तं विज्ञानानस्वास्थ्यातस्येव यदिह स्वीयटिप्पणेऽत्राकारि यथितिः।

अस्मिन्नादर्शपुस्तके तत्रस्थलेषु "युग्मम्" "त्रिभिः कुलकम्" "चतुर्भिः कलापकम्" "पंचभिः कुलकम्" इत्यादिः A संज्ञकादर्शानुपलभ्यमानः समुपलभ्यतेऽधिकः पाठः। न च ग्रन्थकारपद्याङ्केन केनापि भाव्यम् इत्यवगम्यते; अन्यथा 'एवं च ठिए" "अमं च" "अविय" इत्यादिगद्यपदानामिवैतेषामपि प्राकृतभाषायामेवोपलम्भसंभवात्, गउडवह-कुमारपालचरियम-भृतिष्वेवंविधेषु ग्रन्थेषु मूलकारेण युग्मादीनामनभिधानात्, तेष्वपि (गउडवहादिषु ग्रन्थेषु) तेषां (युग्मादीनां) टीकाकारैरेव निर्देशात्; ग्रन्थकारोपज्ञत्वे पुनः प्राचीनतरप्रथमादर्शपुस्तकेऽप्यस्य तादृश-पाठस्योपलब्धिप्रसङ्गात्, तत्र च तदनासादनस्याधुनैवोक्तत्वाच्च। अतएव तादृशपाठं मूलग्रन्थेऽनिवेश्य टिप्पण्यामेवातिक्षिपम्।

एवं च प्रतिद्वयाधारेण संपादितम्, शुद्धिपत्रादिविभूषितम्,

---

१ एतच्चायुक्तम्, त्रिभिश्छन्दोभिर्वाक्यसमाप्तौ विशेषकसंज्ञानस्यैवाभी-ष्टत्वात्, यदाहु.—"एकद्वित्रिचतुश्छन्दोभिर्मुक्तक-सदानितक-विशेषक-कला-पकानि" (काव्यानु० पृ० ३४०) इति,

" द्वाभ्यां युग्ममिति प्रोक्तं त्रिभिः श्लोकैर्विशेषकम्।
कलापकं चतुर्भिः स्यात् तदूर्ध्वं कुलकं स्मृतम्॥"

(काव्यप्र० टी० पृ० १८६)।

[illegible] ... मानन्दीयुद्धोति —

[illegible]
संवत् १९७२ चैत्र [illegible] गुरुवासरे
ता० २७-४-१९१६ ।

प्रार्थयते
राजविजयः ।

विषयानुक्रमणिका ।

पृष्ठाङ्कः विषयः ।

प्रथमः परिच्छेदः ।

१ मङ्गलाचरणम् । अभिधेयनिर्देशः । सज्जन-दुर्जनयोः स्तुति-निन्दे । धर्मवस्तूपदेशः । ग्रन्थस्य सरलतायां, प्राकृतभाषानिबन्धे च प्रयोजनं च ।

४ ग्रन्थारम्भः । तिर्यग्लोक-जम्बूद्वीप-कुरुदेश-हस्तिनापुर—अमरकेतुनृपवर्णनानि । चित्रकरस्य राजसभायां प्रवेशः । कन्याचित्रप्रदर्शनम् । तद्दर्शनाद्राज्ञो मोहोत्पत्तिः । कन्यास्थान-कुलादिवृत्तान्तप्रश्नोत्तरे । विवाहादि च ।

१३ धनदेवश्रेष्ठिनः कुलजन्मादिस्वभाववर्णनम् । धूर्तयोगिभ्यां सकाशात् पल्लीपतिसुप्रतिष्ठबालस्य सदेवशर्माख्यबालपालकस्य स्वद्रव्येण परिमोचनम् । तदौदार्यविख्यातिः । पितृद्रव्योपभोगोपालम्भप्रयत्नासहने । द्रव्योपार्जनाय सह सार्थेन विदेशे धनदेवस्य प्रयाणम् । अटवीप्रवेशश्च ।

द्वितीयः परिच्छेदः ।

१९ अटव्यां सार्थे भिल्लधाटीपतनम् । भिल्लानां क्रूरताया वर्णनम् । सार्थस्येतस्ततः पलायनम् । धनदेवस्य भिल्लैर्युद्धम् । धनदेवपराजयः । भिल्लैस्तं गृहीत्वा पल्लीपतेः समर्पणम् । देवशर्मणो धनदेवपरिज्ञानम् । पल्लीपतये तन्निवेदनम् । धनदेवस्य निजपल्ल्यां नयनम्, आतिथ्यविधानादि च ।

२४ धनदेवस्य भिल्लपतिचरित्रपृच्छा । भिल्लपतिना तत्प्रतिवचनरूपं स्वस्य राजकुलजन्मत आरभ्य स्वभ्रातृभरथपितृव्यकन्यापाणिग्रहण-तदासक्ति-स्वावमानना-यौवराज्यपरित्यागादिगर्भं पल्लीपतित्ववृत्तिस्वीकारपर्यन्तं स्ववृत्तान्तनिवेदनं च ।

३५ धनदेवस्य गमनानुज्ञा । पल्लीपतिना सदा हिमवगेः सम-

पृष्ठ विषयः ।

पंचम् । एतादृगद्भुतमणेर्मनुष्यलोकासंभवितः भवतः प्राप्तिरिति धनदेवस्य सुमतिं प्रति प्रश्नः ।

३६ सुमतिकृतस्य मणिप्राप्तिवृत्तान्तनिवेदनोपक्रमः । तत्र सुमति-कस्य वने मृगयार्थं गमनम् । तत्र सर्पोपद्रुतविद्या-धराक्रन्दश्रवणम् । तत्कृतात्मसखिनोपद्रवनाशनं चेति ।

तृतीयः परिच्छेदः ।

४८ विद्याधरकृतात्मस्य सुमतिकृता जिज्ञासा । तन्निर्देशा-रम्भः । तत्र— वैताढ्यवर्णनम् । रत्नसंचयनगरवर्णनम् । निजमातापितृजन्मादिपरिचयवर्णनम् । चित्रवेग इति निजाभिधानम् । विद्याभ्यासादि । सिद्धायतनयात्रा-महोत्सववर्णनम् । वसन्तर्तुवर्णनम् । यात्रायां, तत्र मातुलसुतेन सह कुसुमवाटिकायां गमनं च ।

५१ मदनमयोद्यानमहोत्सव-मदनमन्दिरादिवर्णनम् । तत्र कनकमालादर्शनम् । चित्रवेग-कनकमालयोर्दृष्टिमेलः । मोहोत्पत्तिः । उभयोरुद्दीपितरागः [illegible] । [illegible] । विरहावस्थावर्णनम् । सूर्योदयवर्णनम् । परिच्छेदसमाप्तिः ।

चतुर्थः परिच्छेदः ।

६१ कनकमालया [illegible] सह [illegible] महोत्सवः । [illegible] । [illegible] । पूर्ववत् कनकमाला-[illegible] [illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] । तत्र —

६४ [illegible] गमनम् । [illegible] [illegible] ।

६९ [illegible] [illegible] [illegible] ।

६८ [illegible]

पृष्ठाङ्कः विषयः।

यमः। देवतावाणी-समभीष्टभर्तृलाभज्ञापन-सदुपायप्रदर्शनादिवर्णनम्।

७१ तद्विरहेणास्याभीष्टसिद्ध्युपायाः। आशाया निराशायां परिवर्तनम्। आत्मवधोद्यमः। चित्रगतिना समागमन-पाशच्छेद-स्वस्थीकरणादि। परिच्छेदान्तः।

पञ्चमः परिच्छेदः।

७४ चित्रगतेश्चित्रवेगवृत्तपृच्छा। मतिवचनम्। चित्रवेगवृत्तारम्भः—नगर-मातापित्रादिवर्णनम्। निजमातृमातुलयोरन्योन्यं भाविस्वापत्यवीवाहकरणप्रतिज्ञा। मातुलराज्यप्राप्तिः। स्वभगिनी-मातुलसुतयोश्चित्रलेखा-ज्वलनप्रभयोः पाणिग्रहणम्। मातुलस्य प्रभञ्जनस्य दीक्षा। ज्वलनप्रभराज्यावाप्तिर्वेतिमद्वृत्तिवर्णनम्।

७८ कनकप्रभस्य वपेमुधाना ज्वलनप्रभेण युद्धम्। ज्वलनप्रभपराजयः। ज्वलनप्रभस्य श्वशुरनगरे गमनम्। चित्रवेग-ज्वलनप्रभयोः श्यालकभगिनीपत्योः पुरबहिर्गमनम्। प्रभञ्जनमुनिकेवलोत्पत्ति-देशनाश्रवण-राज्यप्राप्तिप्रश्नोत्तरादि।

८१ द्वयोर्विद्याराधनाय गमनम्। तत्र निजभगिनीं कनकप्रभेणोपद्रूयमाणां दृष्ट्वा चित्रगतेस्तत्प्रतिविधापनम्। कनकप्रभस्य निजनगरे आगत्य विद्यया चित्रवेगचित्तभ्रमकरणम्। ज्वलनप्रभस्य रोहिणीविद्यासिद्धिः। चित्रगतेर्विद्यागुरुणाद् वृत्तान्तश्रवणम्। तदानयनाय दमघोषप्रेषणम्। चित्रगतिस्वीकारणम्। द्वयोर्निजनगरे प्रस्थानम्।

८४ मार्गे हस्तिकृतोपद्रवात् कन्यायाः परित्राणम्। कन्याचित्रगत्योर्मिथःस्नेह-मुद्रार्पण-स्वस्थानगमनादि। चित्रगतेः कन्यापुरागमन-सत्पुरीशून्यतावलोकन-कारणपृच्छादि।

८८ कनकप्रभराजस्य प्रमादाज्जिनभवनोल्लङ्घन-धरणेन्द्राक्रोध-तद्विद्याविनाश-पलायन-पुरलोकान्यान्यनगरगमनादिवृत्तान्तश्रवणम्।

पृष्ठाङ्कः विषयः।

चान्यान्यपुरभ्रमण-चित्रवेगपाशच्छेद-मिथोनिजवृत्तान्ताख्यान-कनकमालाप्राप्त्युपायप्रदर्शनवर्णनं च।

षष्ठः परिच्छेदः।

९२ द्वयोस्तयोर्मदनमन्दिरे प्रच्छन्नतया गमनम्, कनकमालायास्तत्रागमन-मकरध्वजमोपालम्भस्तवन-पाशबन्ध-मोचन-मिथोमेलनादिवर्णनम्। चित्रगतेः कनकमालाद्येपेन मदनमन्दिराद्विनिर्गमनादि। कनकमाला-चित्रवेगयो रत्नसंचयनगराभिमुखं प्रस्थानं च।

९७ वर्त्मनि वननिकुञ्जे क्वचन तयोर्विश्रामकरणम्, तत्र स्वस्त्रिया चित्रगतेरापतनम्, चतुर्णामपि मेलन-संभाषणगोष्ठ्यादि, चित्रगतिस्त्रियाः प्रियङ्गुमञ्जर्या नगर-कुल-जन्मस्थानादिवृत्तव्यावर्णनोपक्रमश्च।

१०२ प्रियङ्गुमञ्जर्या जातिस्मरणोत्पत्तिः, विस्तरेण चित्रगतिपूर्वभवसंबन्धगर्भं निजपूर्वभवयोर्मनुष्यदेवरूपयोर्मध्ये वसुमतीस्वरूपस्य मनुष्यभवस्य निरूपणम्, देवलोकप्राप्तिश्चेति।

सप्तमः परिच्छेदः।

११० देवच्यवन-देवीविलाप-केवलिदेशनाश्रवण-चित्रगत्युत्पत्तिस्थानदर्शनादिविषयकपर्यनुयोग-प्रतिवचन-सहितं प्रियङ्गुमञ्जर्या देवभवस्य व्यावर्णनम्।

११४ प्रियङ्गुमञ्जरीप्रबलद्रवावधिष्टवृत्तोपदर्शनम्, तच्छ्रवणात् चित्रगतेर्जातिस्मरणज्ञानोत्पत्तिश्चेत्यादि।

१२१ वननिकुञ्जात् सस्त्रीकचित्रगतेः सुरनन्दननगरे प्रस्थानम्, कनकमाला-चित्रवेगयोरपि ततः स्थानादुत्पतनम्, वर्त्मनि गच्छतोर्देवसाक्षात्कार-संभाषणभोवाहनागमननिवेदन-तत्प्रेषितव्यविघातकविद्याप्रतिघातसमर्थदिव्यमणिसमर्पण-देवतिरोधानादिपर्युपाख्यानं च।

अष्टम परिच्छेदः।

... सुभटादिसामग्रयस्य दूराद्विलोकनम्, कनकमालाभयविह्वलताक्रन्दनादि, चित्रगतिना तत्संधीरता-

पृष्ठाङ्कः विषयः।

पादनम्, नभोवाहनसमापतन-चित्रगतिनिर्भर्त्सन-वाक्षाक्षेपवारुणादिशस्त्रवर्षण-मणिप्रभावसंजनितनिष्फलतादिवर्णनगर्भितमनन्तरो नागपाशविद्याह्वानमोचनतत्कृतवियोर्मिप्रभावसंजातचित्रवेगपतनपीडनमूर्च्छादि च।

१३२ सुप्रतिष्ठस्य तत्र गमनम्। चित्रवेगापत्तित्राणादिद्वितीयपरिच्छेदाधिकृतवृत्तान्तसमन्वयसंकलितं च देवस्य पुनरागमनम्। तदागमन-निजत्राणादिप्रयोजन-पूर्वभवसंबन्धादिचित्रगतिपर्यनुयोगस्य देवविहितं सर्वपरिचितपूर्वभवघटनावर्णनोपसंहितं प्रतिवचनम्।

नवमः परिच्छेदः।

१४५ देवस्य घनवाहनमुन्युपसर्गनिवारण-मुनिकैवल्योत्पत्तिदेशनोपसर्गविधायकसुरपूर्ववैरवृत्तान्तस्वागामिभवविषयकदेवकृतप्रश्नकेवलिप्रतिकथनाद्युपवर्णनम्।

१५० चित्रवेगस्य स्वभार्याया नभोवाहनकृतापहरणवार्तावृत्तान्तप्रश्नः। देवस्योत्तरम्। कनकमालां नभोवाहनादपहृत्य देवेन चित्रवेगाय समर्पणम्। चित्रवेगस्य कृतज्ञतानिवेदनम्। देवस्य चरमहृत्कायापहः। चित्रवेगाय विद्याधराधिपतित्वदानम्। देवान्तर्धानं चेत्यादि।

१५५ द्वितीयपरिच्छेदाधिकृतसुप्रतिष्ठघनदेवयोर्दिव्यमणिवृत्तोपसंहरणम्। घनदेवाय मणेः समर्पणम्। घनदेवस्यापि प्रस्थानम्। कुशाग्रपुरसंप्राप्तिः। श्रीदत्तघनदेवयोर्मिथोमैत्री, घनदेवस्य श्रीदत्तगृहे भोजनाय निमन्त्रणम्, तत्र श्रीकान्तादर्शन-स्नेह-प्राप्तीच्छादिवृत्तान्तोपकथनम्।

१६१ श्रीकान्तायाः कृष्णभुजङ्गदशनम्। नानोपायविधानम्। घनदेवेन दिव्यमणिप्रयोगेण तद्विषव्यपाकरणम्। घनदेवस्य श्रीकान्तापरिणयन-निजपुरप्रस्थान-मार्गस्थचौरलुण्ठनहाहाकारविलोकन-देवयमंमेलन-दारवृत्तान्तकथन-देवसंदेशलोकान्तिकपुरागमन-श्रीकान्तापुत्रप्रसूत्यादिवर्णनं चेति।

पृष्ठाङ्कः विषयः ।

बान्धवान्वपुरभ्रमण-चित्रवेगपाशच्छेद-मिथोनिजवृत्तान्ताव-
मन-कनकमालाप्राप्त्युपायप्रदर्शनयत्नं च ।

षष्ठः परिच्छेदः ।

९२ द्वयोस्तयोर्मदनमन्दिरे प्रच्छन्नतया गमनम्, कनकमालाया-
स्तत्रागमन-मकरध्वजमोपालम्भस्तवन-पाशबन्ध-मोचन-
मिथोप्रेमालापादिवर्णनम् । चित्रगतेः कनकमालाप्रेषेण मद-
नमन्दिरान्निर्गमनादि । कनकमाला-चित्रवेगयो रत्नसंचय-
नगराभिमुखं प्रयाणं च ।
९९ मार्गेऽपि यमलिकुञ्जे क्वचन तयोर्विश्रामकरणम्, तत्र स-
स्त्रिया चित्रगतेरागमनम्, चतुर्णामपि मेलन-संभाषणगो-
ष्ठ्यादि, चित्रगतिस्त्रियाः प्रियङ्गुमञ्जर्या नगर-कुल-गमन-
स्थानादिवृत्तान्तप्रश्नोपक्रमश्च ।
१०२ प्रियङ्गुमञ्जर्या जातिस्मरणोत्पत्तिः, विस्तरेण चित्रगतिपूर्व-
भवसंबन्धकथने जिनपूर्वभवयोर्मनुष्यदेवरूपयोर्मध्ये प्रथम-
[illegible] मनुष्यभवस्य निरूपणम्, देवलोकप्राप्तिश्चेति ।

सप्तमः परिच्छेदः ।

११२ देवभवस्थ-देवीविलाप-केवलिनिर्देशानन्तर-चित्रगत्युत्पत्ति-
स्थानदर्शनादिविषयककथनेन सह प्रतिवचन-सहितं प्रियङ्गु-
मञ्जर्या देवभवस्य व्याख्यानम् ।
११५ प्रियङ्गुमञ्जर्या [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible], कनकमाला [illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] च ।

[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]

पृष्ठाङ्कः विषयः ।

पादनम्, नभोवाहनसमापतन-चित्रगतिनिर्भर्त्सन-वाणाप्रेषणाकर्षणादियुद्धवर्णन-मणिप्रभावसंजनितलताबन्धलतादिवर्णनगर्भितमन्ततो नागपाशविद्याह्वानमोचनतत्कृतविषौषधिप्रभावसंजातचित्रवेगपतनपीडनमूर्च्छादि च ।

१४२ सुप्रतिष्ठस्य तत्र गमनम् । चित्रवेगापत्तिवार्तादिद्वितीयपरिच्छेदाधिकृतवृत्तान्तसमन्वयसंकलितं च देवस्य पुनरागमनम् । तदागमन-निजवार्तादिप्रयोजन-पूर्वभवसंबन्धादिचित्रगतिपर्यनुयोगस्य देवविहितं सर्वपरिचितपूर्वभवघटनावर्णनोपबृंहितं प्रतिवचनम् ।

नवमः परिच्छेदः ।

१४५ देवस्य धनवाहनमुन्युपसर्गनिवारण-मुनिकैवल्योत्पत्तिदेवकृतोपसर्गविधायकसुरपूर्ववैरवृत्तान्तस्वगामिभवविषयकदेवकृतप्रश्नकेवलिप्रतिकथनाद्युपवर्णनम् ।

१५० चित्रवेगस्य स्वभार्यायाः नभोवाहनकृतापहारप्रयाकूतवृत्तान्तप्रश्नः । देवस्योत्तरम् । कनकमालां नभोवाहनादपहृत्य देवेन चित्रवेगाय समर्पणम् । चित्रवेगस्य कृतज्ञतानिवेदनम् । देवस्य वरग्रहणायाग्रहः । चित्रवेगाय विद्याधराधिपतित्वदानम् । देवान्तर्धानं चेत्यादि ।

१५५ द्वितीयपरिच्छेदाधिकृतसुप्रतिष्ठधनदेवयोर्दिव्यमणिवृत्तोपसंहरणम् । धनदेवाय मणेः समर्पणम् । धनदेवस्यापि प्रस्थानम् । कुशाग्रपुरसंप्राप्तिः । श्रीदत्तधनदेवयोर्मिथोमैत्री, धनदेवस्य श्रीदत्तगृहे भोजनाय निमन्त्रणम्, तत्र श्रीकान्तादर्शन-स्नेह-प्राप्त्यादिवृत्तान्तोपकथनम् ।

१५७ श्रीकान्तायाः कृष्णभुजङ्गदशनम् । प्राणोपायविधानम् । धनदेवेन दिव्यमणिप्रयोगेण तद्विषव्यपाकरणम् । धनदेवस्य श्रीकान्तापरिणयन-निजपुरप्रस्थान-मार्गस्थसिंहगुहादाहविलोकन-देवसंमेलन-दाहवृत्तान्तश्रवण-देवसंदेशलोकाशिस्थपुरागमन-श्रीकान्तापुत्रप्रसूत्यादिवर्णनं चेति

पृष्ठाङ्कः   विषयः ।

दशमः परिच्छेदः ।

१६३ पुत्रजन्मोत्सव-मदालसीकनृपनिमन्त्रण-नाम-विधान-राज्ञी-पुत्राभिवाञ्छा-सुताभावजन्यशोकादिवर्णनम् ।
१६६ राज्ञो देवाराधनम् । देवतासाक्षात्कारः । राज्ञीस्वप्नदर्शन-गर्भाधान-हस्त्यारोहणादिदोहदोत्पत्ति-तदुपहारादि ।
१७३ नैमित्तिकागमन-राज्ञीविषयकप्रश्नोत्तर-नृपोत्तरादिनमस्कार-राज्ञीसमागमादिवर्णनम् ।
१७५ राज्ञ्या गजविहितनिजापहारादारभ्य निजवृत्तान्तनिवेदनारम्भः, तत्र हस्तिनो गगनोत्पतनम्, राज्ञ्या गगनात् सरोवरे पतनम्, सरोवरवर्णनम्, मीदृशसमागमः, राज्ञ्यानेन कुलपपुरीभिगमनम्, वर्त्मनि भिल्लायक्रन्दः, राज्ञ्याः सार्थाद्वियोगः, अटवीभ्रमणम्, पुत्रप्रसूतिः, तदपहारश्चेति ।

एकादशः परिच्छेदः ।

१८१ राज्ञ्याः क्रन्दन-तापसीसमागमाश्वासन-आश्रमनयनादि ।
१८४ अवन्तिपुरवागमनम्, तेन कुलपतये निजवृत्तकथनम्, राज्ञ्यानेन सह स्वपुराभियानम्, मार्गे दुरवस्थ राज्ञीगोमनपश्चोद्गमः, राज्ञ्याः पलायनं कुर्वन्त्या कूपे पतनम्, तत्र निजपतिवृत्तान्त समागमश्चैतिप्रभृतिपरिवर्णनम् ।
१८७ अद्भुतार्थे समस्यात् दुरन्तरयोः पतनम्, तन्नामगामेन सार्धं सन्निवेशनम्, राजपुरी गत्वा गमनम्, राज्ञा तद्गृहस्थापना संवीक्ष्य परिचयप्रदानम्, राज्ञ्या दासीद्वारा विज्ञाननृपान्तिकगमनप्रयाण, दुरन्तरयो द्वारे स्वदृश निवेदयितुमशक्यत्वादि । तत —
१८९ अनङ्ग-वास्तविक अपायकरण-वीरकथात्म्यादिवर्णनम् । प-दार्थे निर्वेदपरायणत्व-संगायन-विस्मृतिवशात्कीर्तनाभन-निवेदन-वीर-पुष्कर-समागमन-निर्वेदप्राप्त्यादि ।

द्वादशः परिच्छेदः ।

१९० कर्णोत्पत्ति विनोदः दुःखमापन्नः । तदुत्पत्तिप्रसंगे आगमनम् । सकल आगम-अमर्षकारकारि दुष्टकामयमानस्य अस्ति वर्णनम् ।

पृष्ठ: विषय: ।

सुरसुन्दर्या युक्तिभिस्तस्करहननं चेत्यादिवर्णनम् ।

२०५ शत्रुञ्जयनृपस्य मन्त्रिद्वारा सुरसुन्दरीयाचना, मत्याहृनेन तदनङ्गीकारः, द्वयोर्युद्धं च ।

२०७ रत्नद्वीपे सुरसुन्दर्यपहरणम्, अपहारकेण निजवृत्तनिवेदनम्, विद्यासाधनाय तस्य वंशजाल्यामवस्थानम्, सुरसुन्दर्या आत्मघाताय विषभक्षणम्, मूर्च्छा चेत्यादि ।

२१२ मकरकेतोर्वंशजालीच्छेदः, तत्राधः सुरसुन्दर्यवलोकनम्, विषापहरणम्, शत्रुञ्जयनृपवधाय युद्धे गमनम्, प्रियंवदया सह सुरसुन्दर्या तत्रावस्थानम्, वेताढ्येन पूर्ववैरिणा सुरसुन्दरीमपहृत्याकाशात् पातनं चेत्यादि ।

त्रयोदशः परिच्छेदः ।

२१७ मकरकेतुकृतशत्रुञ्जयनृपवधः । धनदेवस्य राजसभायामागमनम् । नृपपृष्टोत्तरं, तेन स्वीयसिंहलद्वीपयात्रार्थप्रवर्तनप्रक्रमः । तत्र समुद्रे मकरकेतुसंगमः । धनदेवस्य तद्वृत्तजिज्ञासा । तत्कथनारम्भः । तत्र रत्नद्वीपे विद्यासाधन-सुरसुन्दरीविषापहार-रक्षणप्रयाण-रिपुव्यापादनादिवर्णनम् । नभोमार्गेण रत्नद्वीपे प्रत्यावर्तमानस्य मध्ये पूर्ववैरिदेवेन वार्धौ पातनम् । बाहुभ्यां ततरणप्रक्रमश्चेति ।

२२० प्रवहणभङ्गः । धनदेवस्य फलकासादनम् । नीरधितीरे स्थितिः । देवसाक्षात्कारः । तेन देवसंभवावस्थितौ धनदेवकृतस्योपकारस्य स्मारणा, विविधरत्नवितरणम्, हस्तिनापुरे नयनं चेत्यादिवर्णनम् ।

चतुर्दशः परिच्छेदः ।

२३५ सुरसुन्दरी-कमलावतीविलापः । सुप्रतिष्ठसूरिसमवसरणम् । तदुपदेशमुखेन संसारासारता-नारकादिदुःखदौर्गत्यादिवर्णनम्, धर्मतत्त्वादिसंकीर्तनं च ।

२४१ राज्ञो मकरकेत्वपहरण-वृद्धि-मरणादिवृत्तान्तानुयोगोत्तरं केवलिकृतं तदुत्तरम् । पूर्वभवादारभ्य तत्कालपर्यन्तं तद्विनिर्वेदनारम्भः ।

अर्हं

ॐ सुरसुन्दरी-चरिअं

सुर-णमिय-पइणा-सरिसं णमारइ-लोय-कम्मस्स ।
अमरवइ-वयण-धीरिओ परिकुविओ कुणउ कल्लाणं ॥ १

कलाणमेव सोहइ जस्स अवरणाग-पम्पण पंथ ।
विरुभंतर-दइ-पवेस-पंदण-पूडव्व ॥ २ ॥

अहवा ।

सोहइ जस्स सुसंगय-उभयंस-टुलंत-कुंतल-कलावो ।
मुत्ती सुवण्ण-वन्ना मयगलग्गस्स दीव-सिहा ॥ ३ ॥
जस्स पसाया पावइ परमं पउरंपि विग्घ-संघाओ ।
तस्स रिसहस्स पढमं नमामि पय-पंकयं पयओ ॥ ४ ॥[1]
अजियाइणो जिणिंदे वंदे जम्मिम जेसिममरिंदा ।
रागाइणो वि मत्तू पंचत्तं पाविया सेमयं ॥ ५ ॥
जम्मण समयाणंतर-सुमेरु-सिहराभिसेय समयम्मि ।
संकिरण-कय-कुविय-नासणे कय-पयत्तस्स ॥ ६ ॥
रागाइ-महीरि-सेणव्व जस्स दट्ठुं अणंत-सामत्थं ।
थरहरिया अइरं संसिखोभय-सायरा वसुहा ॥ ७ ॥
निम्मल-कम-नह-नियरो पडिबिंबिय-पणय-तिहुअणो जस्स
उव्वहइ जाय गव्वो केवलनाणस्स सेमग्गीसि ॥ ८ ॥
जस्स य पणाम मेत्ता निम्मल कम-णेहल-गडिय पडिबिम्बा
एक्कारस-गुणमुत्तस्स अप्पय हविसिया तियसा ॥ ९ ॥
त वंदे जिण-वइ देविंद-नरिंद विंद-वंदियय ।
सिद्धत्थ-नरिंद सुअ चरिमं धीरिमं गइ पत्तं ॥ १० ॥[11]

---

१ सामय धामप्पम । २ B मह । ३ B कलशाभि: कलापकम् । ४ ...ीनपकारत्वम्, जिनभुवनसमवसरणे चामरादिधारकतया सौवर्ण...दह देशाभावरूपत्, दर्शनदिपक्षे पवाङ्गं नाद: । ५ दादक सुगन्द्...

जामज्ज दुज्जणं कवि-जणाण अब्भत्थणा तओ विहला
न हु सयर-सम-सित्तोवि चयइ कडुयत्तणं निंबो ॥ २४ ॥
अहवा कहा-पबंधो कीरइ किं दुज्जणाण संकाए ? ।
जूया-भएण परिहाण-विमोयणं होइ ? न हु जुत्तं ॥ २५ ॥
दुज्जण-असंमए वि हु कुणइ कवी कव्वमेत्थ किमजुत्तं ? ।
उलुयाणमभावेणवि दिणयरो किं न उग्गमइ ? ॥ २६ ॥
अनब्भत्थिओवि सुयणो कईण कव्वे गुणे पयासेइ ।
धवलेइ जेण सयलं सभावओ चेव निसि-नाहो ॥ २७ ॥
सिराकारि-जणम्मि वि दोस-ग्गाही न सज्जणो कहवि ।
कुणइ सुयंधं वामि सेविज्जंतो वि मलयदहो ॥ २८ ॥

अन्नं च ।

हवइ हु विग्घयंपि हु कव्वे सुयणाण संगमे सुहं ।
सिप्पि-पुडम्मि पविट्ठं जलंपि मुत्ताहलं होइ ॥ २९ ॥
अब्भत्थणारिहा जे सुयणा, ता ते उ पत्थिओ इण्हिं ।
एगग्ग मणा होउं सोहिज्जंति निसामेह ॥ ३० ॥
घोरे अणोरपारे संसारे जोणि-लक्ख पउरम्मि ।
अइदुलहं लद्धूणं मणुयत्तं भविय-लोएण ॥ ३१ ॥
देविंद-चंद-नागिंद विंद-मुणिंद-वंदिय-जिणेहिं ।
पन्नत्ते उज्जमिउं जुत्त धम्मम्मि सुद्धम्मि ॥ ३२ ॥
सो अंतरारि-विजए राग दोसा य अंतरा सत्तू ।
तव्विजए च्चिय सोक्खं तेहिं जियाण पुणो दुक्खं ॥ ३३ ॥

एवं च ठिए ।

राग-दोसाणुगया जीवा पावेंति विविह-दुक्खाइं ।
तम्हा तव्विजए च्चिय विबुहेहिं होइ जइयव्वं ॥ ३४ ॥
एयत्थ साहण-परा सोलस-परिच्छेय-संगया ललिया ।
पाइय-गाहाहिं कहा कीरइ सुरसुंदरी-नामा ॥ ३५ ॥
अबुह-जण बोहण सह दुक्कह-लोयाण चित्त-रंजणय ।
सुणह भो सावियाइ कवीहि उभयंपि काऊण ॥ ३६ ॥

---

१ परिहाण=परिधान-वस्त्रम् (H. III ४६ ३१) । २ B °रिहाणं। ...णत् । ४ B °कारण । ५ तथा वास्या विधमानः । ६ लइ थेणुम् (H. ... ७ शुक्ति-पुटे । ८ कल्पमाणाय । ९ A °हिंपंत । १० अण=नादेश (H. ... र्त=आरब्ध. (H. D I 46) पारब्धानतः यस्य ...समनाधनतं ...

अन्नो।

साहंकारेण घणक्खरेण रंजिज्जए जणो विबुहो।
पयडत्थ-ललिय-कव्वं अबुहाणं बोहणं कुणइ ॥ ३७ ॥
दोण्ह वि एक्कवए च्चिय सक्किज्जइ रंजणं न काउणं।
एक्कं गेण्हंताणं अवस्स किर नासए बीयं ॥ ३८ ॥
निय-गुरु-कम पसाया कावि हु सत्ती उ जइवि मह अत्थि।
इंदमा-सिलेस-रूवग-वण्णग-बहुलम्मि कव्वम्मि ॥ ३९ ॥
तहवि हु तयं न कीरइ असमत्थं पेच्छिउण्मि ज अत्थं।
तो अबुह-बोहणत्थं पयडत्था कीरए एसा ॥ ४० ॥

किंच।

सीमिणि-मेयहरियाए गुरु-भगिणीए अलद्ध-वयणाए।
सिरि-कल्लाणमईए पवत्तिणीए उ वयणेण ॥ ४१ ॥
पारद्धा ज एसा कवित्त-सत्तेण नो मए, तेण।
कीरइ ईसाणाणा पाइय गाहाहिं ललिय पया ॥ ४२ ॥
हु एक्कस्स बहुणा पभुय-विन्नाणहेण विहवेण।
विहव कुल बालिया-कय-कडक्ख-विक्खेव-सरिसेण ॥ ४३ ॥
निसुणह एगग्ग-मणा होऊणिमाणि कह कहिज्जंतं।
[illegible]-मणहिं गाहाणं कय-परिच्छेय ॥ ४४ ॥

अत्थेत्थ सुविहिओ उज्जाहो [illegible]।
नामेण [illegible] गुणओ सुमंदरन ॥ ४५ ॥
[illegible] उ अत्थि [illegible]।
[illegible] ॥ ४६ ॥
[illegible]।
[illegible] ॥ ४७ ॥
[illegible]।
[illegible] ॥ ४८ ॥
[illegible]।
[illegible] ॥ ४९ ॥

[illegible]

पइदियह-वहंताणेय-सारणी-निसर-रेहिरुज्जाणो ।
पुर-नगर-गाम-पउरो बहु-रिद्धि-समिद्ध-सयल-जणो ॥ ५० ॥
निच्चं पमुइय-लोओ नाणाविह-उच्छवेहिं अविरहिओ ।
भय-डमर-रहिय-गामो कुरुत्ति नामेण वर-देसो ॥ ५१ ॥[*]

जम्मि य

अणवरय-वहंताणेय-वणिय-सत्थोह-वीसिम-सयल-पहो ।
जत्थ न भज्जइ पहि पहिं अडवि-थमि-ठाणय-विसेसो ॥ ५२ ॥
अन्नं च, तम्मि देसे गुणाण मज्झम्मि एयमेत्तुरिय ।
लोभ-रहिओवि जं गुणइ जणवओ लोय-भणियाइं ॥ ५३ ॥

अविय ।

जत्थ य गाम-महल्ला कर-रहिया धम्म वज्जिया गुणिणो ।
देसस्स तस्स संवण्णणम्मि को उज्जमं कुणइ ? ॥ ५४ ॥
तत्थत्थि य ओघ विविह-जलहि-मत्थाणुकारि-परिहाए ।
पर-पुरिमाउंघाए परिक्खित्त अमिर-नयराए ॥ ५५ ॥
पडिवक्ख-भउप्पायण-विसाल-सालेण परिगयं रम्मं ।
रमणीय-नगर-तोरण-गोउर-दारेहिं परियरियं ॥ ५६ ॥
अइनील-बहल-उववण-विरायमाणाऽऽवसाण-भागेहिं ।
कैलास-सरिस-तुङ्गेहिं देव-भवण-सुहेहिं ॥ ५७ ॥
नाणा-भूमि-जुएहिं पासाएहिं तुसार धवलेहिं ।
तलयर-वाणि-जण-जणिय-हरिस-निवसइ रम्मं ॥ ५८ ॥
तह अवरावर-देसागएण तलवर-वाणिणा चेव ।
वाणिय-कलानिउणेण पइदियहं वणिय-लोएण ॥ ५९ ॥
विविह-वणिज्जेहिं विरायमाण भणेग-हट्टेहिं ।
परिपूरिएहिं अन्नं बहु-मुत्ति-किराणग-सएहिं ॥ ६० ॥
उत्तुंग-नगर-तोरण-पवणुद्धुय-धवल-धय-वडरेहिं ।
सुंदर-देव-कुलेहिं उवसोहिय-सुंदर-रूवम ॥ ६१ ॥

---

१ [illegible] (म ० १५ १००) [illegible] (म ० ११ १११) । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] (म ० ११ १०१) [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] (म ० १ ३५) । १२ [illegible] । १३ [illegible] । १४ [illegible] ।

तह पंडु-पउम-संडोह-मंडियाणेय-गुरुतर-सरेहिं ।
सोवाण-पंति-सुगमावयार-वावी-सहस्सेहिं ॥ ६२ ॥
वर-तिय-चउक्क-चच्चर-आरामुज्जाण-दीहियाईहिं ।
देवाणमवि कुणंते पए पए चित्त-संहरणं ॥ ६३ ॥
सयलम्मि पुर-पहाणं नयरं सिरि-हत्थिणाउरं नाम ।
नयर-गुणेहुवरेयं सकासं अमर-नयरस्स ॥ ६४ ॥
जत्थ य निवसइ लोओ पियरओ धम्म-करण-सल्लिच्छो ।
दक्खिन्न-चाय-भोगेहिं संगओ तह कला-कुसलो ॥ ६५ ॥
जत्थ य पुरम्मि निच्चं इओ तओ बहु-पओयण-परेण ।
भमिर-जण-समुदएण दुल्लंघाओ रत्थाओ ॥ ६६ ॥
जत्थ य काउं-पडाया-पच्छाइय-सयल-गयण-मग्गम्मि ।
लोओ गिम्ह-दिणेसुं रवि-कर-ताव न याणेइ ॥ ६७ ॥
जत्थ य पुरम्मि पुरिसा वर-भित्ति-निहित्त-मणि-मऊहेहिं ।
निय-हम्मयाले गयं पि रत्तिं न याणंति ॥ ६८ ॥
रम्मत्तणओ जत्थ य पओयणत्थं आगया देवा ।
[illegible] अणमिस-नयणत्तण तत्ता ॥ ६९ ॥
[illegible] ॥ ७० ॥
[illegible]

तं दट्ठुं नर-नाहो चिंतइ एसो हु चित्त-कम्मम्मि ।
अइकुसलो जं लिहियं अउव्व-रूवं इमं रूवं ॥ ९१ ॥
ति-लोक्कम्मिवि मन्ने एरिस-रूवा न इत्थिया अत्थि ।
चित्त-कला-निउणत्ता अदिट्ठ-रूवा इमा लिहिया ॥ ९२ ॥
जइ पुण कत्थवि होज्जा एरिस-रूवेण इत्थिया कन्ना ।
तीए वि संगमो जइ ता रज्जं होज्ज सकयत्थं ॥ ९३ ॥
एवं चिंतेंतस्स य वम्मह-सर-गोयरम्मि पडियस्स ।
अहिसरिओ से अप्पा चित्तऽवक्खित्त-चित्तस्स ॥ ९४ ॥
तत्तो खणंतराओ संमीलिय-लोयणो अमरकेऊ ।
सीहासणाउ पडिओ मुच्छाए परवसो सहसा ॥ ९५ ॥
हा ! हा ! हत्ति भणंता अत्थाण-गया समुट्ठिया लोया ।
वीयंति वीयणेहिं सीयल-सलिलेण सिंचंति ॥ ९६ ॥
वयणे खिवंति खिप्पं कप्पूरं तह मलेंति अंगाइं ।
तं दट्ठुं चित्तसेणो पहसिय-वयणो दढं जाओ ॥ ९७ ॥
रे ! रे ! कोवि हु पावो अहिमर-रूवेण आगओ एसो ।
कम्मणगारी जेणिह विमोहिओ अम्ह सामित्ति ॥ ९८ ॥
ताडेह हणह बंधह एव भणंतेहिं अंगरक्खेहिं ।
गहिओ सो हसमंतो एवं भणिउं समाढत्तो ॥ ९९ ॥
भो ! भो ! भद्दा ! नाहं दुट्ठो ता मा मुहा कयत्थेह ।
तत्तो य तेहिं भणियं कहं न दुट्ठो तुमं पाव ! ? ॥ १०० ॥
कम्मण कय हि चित्तं पेयमिय कीस राइणो तुमए ? ।
तह मुच्छियम्मि देवे विअसिय-वयणो य किं जाओ ? ॥ १०१ ॥
ता कहसु केण रण्णो वहणत्थं पेसिओ तुमं पाव ! ? ।
तो भणइ चित्तसेणो अक्खिस्सं तुम्ह सव्वंपि ॥ १०२ ॥
रन्नो अब्भुदयत्थं समागओ न उण दुट्ठ-बुद्धीए ।
ऐमाइ भणंतोवि हु बद्धो सो राय-पुरिसेहिं ॥ १०३ ॥
एत्थंतरम्मि राया गय-मुच्छो सुत्थ-वयणो जाओ ।
अह नरवइणा भणियं मुयह भो ! चित्तगरमेयं ॥ १०४ ॥
उच्छोडिय बंधो सो रन्ना भणिओ य भद्द ! उववसिसु ।
आइक्खसु मह सव्वं केण तुमं पेसिओ एत्थ ? ॥ १०५ ॥

१ अपूर्वरूपम् । २ वम्महो—मन्मथ । ३ विवशितः । ४ अभिसरो धना-दिकं मत्वा मदनवशादिना सांकेतिकस्थानकारी । ५ हसमंतो—हस्यमानः । ६ समारोपितं हस्तयोः (॥ ४ ॥ १३५) । ७ करणकम् । ८ प्रशंसितम् । ९ आरवारयामि । १० पुरुषान् । ११ स्वस्थवदन. ।

निय-सहि यण-संजुत्ता तत्थ य कमलावई तहिं आया ।
भूसण-पसाहिअंगी गेंदुय-कीलाए कीलंती ॥ १२१ ॥
अह सा भगिणी रन्ना पीईए निवेसिया निउच्छंगे ।
तत्तो दट्ठुं तीए रूवं तह जोव्वणमुदग्गं ॥ १२२ ॥
भणिओ रन्ना मंती मइसागर ! तेइय पव्वयंतेण ।
ताएण अहं भणिओ भगिणी दाणम्मि दायव्वा ॥ १२३ ॥
ईईहि वरस्स उचिया जाया एमत्ति, ता मह कहसु ।
को अणुरूवो पुरिसो ईमीए सुकुल-प्पसूओ य ? ॥ १२४ ॥
मइसागरेण भणियं देवो चिय एत्थ जाणए उचियं ।
तत्तो रन्ना भणियं एगं मे फुरइ चित्तम्मि ॥ १२५ ॥
कीरइ सयंवरो इह हक्कारिज्जंतु सव्व-रायाणो ।
जो चेव नियय-इट्ठो तं चेव वरेइ जं एसा ॥ १२६ ॥
मइसागरेण भणियं जं देवो आणवेइ तं किच्चं ।
नवरि सयंवर-करणं सरइ उचियं न काउं जे ॥ १२७ ॥
सव्वेवि निवा जइया आयत्ता होंति एग-नरवइणो ।
तइया [illegible] तया सयंवरो होइ कायव्वो ॥ १२८ ॥
एगम्मि जओ वरणे सेसाण [illegible] होइ ।
[illegible] ॥ १२९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३५ ॥

[illegible]

कन्नाघडंइए रूव सिग्घं आलिहसु चित्त-फलहीए ।
जं आणवेसि, भणिउं सोहण-वन्नेहिं तं लिहियं ॥ १५१ ॥
[1]देक्खालियं च रन्नो माइमयं पेक्खिऊण सो तुट्ठो ।
भणिओ य अहं रन्ना एत्थत्थे [2]त मिं उचिओसि ॥ १५२ ॥
चित्तगर-वेसधारी एय चेत्तूण सव्व-रज्जेसु ।
दंसेसु, जस्स सुन्दा जायइ एय पुलोएउ ॥ १५३ ॥
सो मह साहेअव्वो सिग्घं आगम्म, जेण तस्सेव ।
महया रचयाहेग दिज्जइ कमलावई एसा ॥ १५४ ॥
एवं रण्णा भणिओ तत्तो पणमित्तु तस्स पय-कमलं ।
कइवय-परियण-सहिओ कुसग्गनयराउ [5]नीअरिओ ॥ १५५ ॥
सुग्गीव-कित्तिवद्धण-पमुहाणं नरवईण मे एसा ।
संदंसिया उ, न पुणो जाया इह अत्थ-संसिद्धी ॥ १५६ ॥
अज्ज पुणो इह नयरे समागओ देव ! तुम्ह पासम्मि ।
एयं निरेक्खिऊणं मुच्छा जाया य तुम्हाण ॥ १५७ ॥
जायं मह सामि-समीहियं ति चिंतितु तेण नर-नाह ! ।
जाओ हरिसो मज्झ सुमरिय नेमित्तियं वयणं ॥ १५८ ॥
एएण कारणेण सुच्छाए तुम्ह हारिओ अहयं ।
ता मा नरिंद ! अन्नह-भावेण वियप्पसु मम त्ति ॥ १५९ ॥
इइ चित्तसेण-वयणं सोऊण विगय-अन्न-आसंको ।
पजरइ अमरकेऊ [9]विम्हइओ चित्त-रूवेण ॥ १६० ॥
किं तीए कन्नाए एरिसयं अत्थि रूव-सोहग्गं ? ।
ता भणइ चित्तसेणो निमेसमेत्तं इम लिहियं ॥ १६१ ॥
को सक्कइ कुसलोवि हु जैहट्ठियं तीए राय-कन्नाए ।
निज्जिय-तियस-विलासिणि-रूव रूवं समालिहिउं ? ॥ १६२ ॥
तव्वयणं सोऊणं हरिसिय-हियएण राइणा तस्स ।
अंग-विलग्गासेस पसाइय कडय-वत्थाइं ॥ १६३ ॥
तो भणइ चित्तसेणो आएस देह देव ! अम्हाण ।
नरवाहणस्स रण्णो जैहट्ठियं जेण सीहेमो ॥ १६४ ॥
रण्णाणुन्नाओ सो कमेण पत्तो कुसग्गनयरम्मि ।
नरवाहणस्स रन्नो सिट्ठो सव्वोवि वुत्तंतो ॥ १६५ ॥

१ अक्षपटाखे । २ दृष्ट्वा (H. P. IV. 181) । ३ त्वम् । ४ अपि । ५ दृष्ट्वा (H. P. IV. 181) । ६ B कुसुमम् । ७ निःसृतः (H. P. IV. 79) । ८ स्मृत्वा । ९ विस्मित । १० यत्र रेखा । ११ कथयामः (H. P. IV. 2) ।

अब्भहिय-अट्ठ-वरिसो सम्मं अब्भसिय-सयल-विज्जस्स ।
उज्झायस्सुवणीओ विन्नाय-कला-कलावस्स ॥ १८० ॥
थेवेण वि कालेणं अहिगमियाओ सेसय विज्जाओ ।
सयले कला-कलावे अह जाओ सो वि पंडिओ ॥ १८१ ॥
तत्तो गहिय-कलाओ समाणिओ निय घरम्मि धणदेवो ।
पिउणा से उज्झाओ य पूइओ वत्थमाईहिं ॥ १८२ ॥
कमसो पवड्ढमाणो धणदेवो जाव्वण समणुपत्तो ।
निज्जिय-अणंग-रूवो जाओ वर कामिणी-दइओ ॥ १८३ ॥
अह सो ससयण-जोव्वण-रूवाइगुणेहिं वर-वयंसेहिं ।
परियरिओ ओहिंडइ ईसर-लीलं विडंबतो ॥ १८४ ॥
अह अन्नया कयाइं वि नियय-नियरेण परिगओ एसो ।
नयराओ नीहरिओ पत्तो य मणोरमुज्जाणे ॥ १८५ ॥
दिट्ठो य तत्थ एगो पुरिसो गुरु-सोग परिगओ तेण ।
[illegible] ॥ १८६ ॥
धणदेवेणं दट्ठुं पुरिसं उप्पन्न-गरुय कारुण्णो ।
[illegible] ॥ १८७ ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥ १८८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १८९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १९० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १९१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १९२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १९३ ॥

[illegible]

संभासिऊण पुव्वि दिन्नो मह तेहिं पवर-तंबोलो ।
तम्मि समाणेयम्मित्ते मइ-समोहा मह जाओ ॥ १९४ ॥
तत्तो कुमर-समेओ तेसिमणुमग्गमेव लग्गो हं ।
जाणामि नेव किंचिवि विमोहिओ तेहिं पावेहिं ॥ १९५ ॥
तेहिं समेतो अहय वयामि जा कित्तियंपि भू-भाग ।
ताव य तेसिएण मए एगम्मि उववण-निगुंजे ॥ १९६ ॥
बहुविह-सरु-फल-कलुसं पीय नीरं तु सन्भावेण ।
जाओ सत्थ-सरीरो विचिंतिय ताहि मे एवं ॥ १९७ ॥
रयणीइ गहिय कुमर नासिस्सामिमाणं पाव-पुरिसाण ।
इय चिंतिय चलिओ हं अलक्खिओ चेव सह तेहिं ॥ १९८ ॥
पत्ताए रयणीए निस्सुया अवरोप्परुल्लवेमाणा ।
एएण बालएणं सिज्झिस्सइ जक्खिणी अम्ह ॥ १९९ ॥
दुग्गाये-तव्वयम्मी पत्ता हुणिऊण बालयं एयं ।
सिद्धाए जक्खिणीए पाविस्सामो निहिं तं तु ॥ २०० ॥
इय तेसि सोऊणं भणियं, भय-वेविरो दढं जाओ ।
सुत्तेसु तेसु घेत्तुं जयसेणं तेहिं नट्ठो हं ॥ २०१ ॥
कहकहवि हु नासंतो गवेसमाणेहिं तेहिं हं पत्तो ।
नवरं तओ वसभे समारुहेत्ता इहागओ ॥ २०२ ॥
अज्ज पुणो इह नयरे सपत्तो सत्तमाउ दिवसाउ ।
तण्हा-छुहाभिभूओ मुक्को इह एत्थ उज्जाणे ॥ २०३ ॥
ता भद्द ! इम गुरु-सोय-कारण साहियं मए तुम्ह ।
जइ अत्थि कोइ सत्ती ता रक्खह बालय तं तु ॥ २०४ ॥
भणिय धणदेवेण सगइ चिट्ठन्ति कत्थ ते पुरिसा ? ।
सो भणइ गाहय-कुमरो दणो नयरीए-उज्जाणम्म ॥ २०५ ॥
वीओ पुरे पविट्ठो मुरुड-करणेण मज्झ चेव ।
इय भणिए धणदेवो जोगिय-रूवम गओ तुरियं ॥ २०६ ॥
भणिओ य तेण एसो एत्थ मए दंसु बालय मह ! ।
अहय मुक्क लक्खण तुह देम, न एत्थ संदेहो ॥ २०७ ॥

१। वसभ । २ ।। अणु । ३ । के ग । ४ तुरवतन । ५ ।। तुरवतन।
६ A थेराए । ७ पइस्सा, स्वानउत्त पष्ठी (II । III ।) । ८ पुत्ती (II ।।) । १९
७३) । ९ एतमान्न वचन । १० दुल्ला । ११ वेवनशील दड । १२ A नाह ।
१३ तृष्णा = पिपासा, क्षुधा = क्षुत् (II ।) (I ।) तावत्पर्यायभूत पाइत,
१४ B मा एव तु । १५ लमु । १६ न्नम पराय । १७ द्वितीय

तो जोगिएण भणियं जाव न सो एइ दुइयओ जोगी ।
ताव मह देसु लक्खं जेण इम देमि तुह बालं ॥ २०८ ॥
तत्तो धणदेवेण समप्पियं अंगुलीययं तस्स ।
दीणार-लक्ख-मुल्लं मुक्को य इमेण जयसेणो ॥ २०९ ॥
घेत्तूण अंगुलीयं मिग्घयर जोगिओ तओ नट्ठो ।
घेत्तूण य जयसेणं धणदेवो देवसम्मस्स ॥ २१० ॥
पासम्मि समल्लीणो भणिओ एसो य गिन्ह कुमरत्ति ।
तत्तो य देवसम्मो पहसिय-वयणो इम भणइ ॥ २११ ॥
तं सामी तं बंधू तं चिय मह जीय-दायगो सुयणु ! ।
किं किं न कय तुमए जीयं कुमरस्स दिन्नेण ? ॥ २१२ ॥
मह सामियस्स दिन्नं जीयं, ज पाण-वल्लहो पुत्तो ।
पाविट्ठ-दुट्ठ-जोगिय-कयत्त-वयणाउ नीहरिओ ॥ २१३ ॥
तत्तो धणदेवेण नीओ गेहम्मि भोइओ सम्म ।
सत्थस्स मेलिऊण पट्ठविओ नियय-ठाणम्मि ॥ २१४ ॥
एसो पुण वुत्तंतो वित्थरिओ तत्थ पुर-वरे सहसा ।
अइचाई धणदेवो देइ धण लक्खगंसेहिं ॥ २१५ ॥
सो जत्थ जत्थ दीसइ धणदेवो निय-वयस-परियरिओ ।
अन्नोन्न पुर-लोओ तत्थ इम विविहमुल्लवइ ॥ २१६ ॥
एसो सो धणदेवो चाई भोगी य तह कला-कुसलो ।
अत्थि-जण-पत्थिओ जो वियरइ लक्खेहिं धन्नोत्ति ॥ २१७ ॥
अन्ने पुण मच्छरिणो भणन्ति निय-चाय-गव्विया तत्थ ।
किं सलहिज्जइ एसो निय-पिउ-लच्छीए मय-कालो ? ॥ २१८ ॥
तं दाणमिह पसस्सं न चेव य पोरु(रि?)सस्स वुड्ढि-कर ।
ज निय-परक्कमेण विढविय विलसिज्जइ जहिच्छ ॥ २१९ ॥
ज पुण अज्जय-पज्जय-जणयाज्जय-अत्थ-मज्झओ दाण ।
परमत्थओ कलङ्क तय तु पुरिसाभिमाणीण ॥ २२० ॥
भणिय च बाहु-विढविय दव्वेण को न विड्डुर कुणइ ।
मइ-विहवज-विढविएण जणय लिच्छ सुय नारी ॥ २२१ ॥

१ द्वितीयः । २ B °भूण ३ B धणू । ४ B सुयम । ५ । यणाओ । ६ भंडिओ । ७ आनत्याणी = दानप्रदं । ८ लक्षगणैः लक्षसमूहैः । ९ आ- ने (H.P IV. 87) । १० विढाविय = अर्जित्वा । ११ ... । १२ बन्धा दिना . D.VI. 33) तेनार्जितद्रव्येण । १३ विड्डुर = आश्चर्य (H D VII 90) । ८६ = स्वर्ण । १५ A विलय ।

जणएण से जणणी पुत्त-विओगं अणिच्छमाणीवि ।
कहकहवि हु संठविया विन्नाय सुयाभिमाणेण ॥ २३५ ॥
एवं सो धणदेवो माया-वित्तेहिं अब्भणुन्नाओ ।
पर-देस-गमण-जोगं गहिऊण चउव्विहं भण्डं ॥ २३६ ॥
अट्ठाहिय-महिमाओ कारवेत्ता जिणिंद-भवणेसु ।
संपूइय साहु-जण संमाणिय माणणिज्ज-जणं ॥ २३७ ॥
सयलम्मि तम्मि नयरे कारिय आघोसणं जणे मिलिए ।
नेमित्तिय-आइट्ठे सुह-दिवसे विहिय-मंगल्लो ॥ २३८ ॥
गहिऊण पवर-सउण अंगीकाउं कुसग्ग-वर-नयरं ।
हिय-बंधु-वाणियंसहिओ नीहरिओ नियय-नयराओ ॥ २३९ ॥
एवं सो धणदेवो संवाहिय-सह-पयट्ट-जण-नियरो ।
लहु-लहु-पयाणएहिं वच्चइ सह गरुय-सत्थेण ॥ २४० ॥
तत्तोऽणुवासरं सो सत्थो वासिमं अइक्कमेऊण ।
अह कमसो संपत्तो एक्कं अइभीसणं अडविं ॥ २४१ ॥
जत्थ अदीसंताणवि घण-पत्तल-पउर-पायवत्तणओ ।
कूइय-सर-संसवणा गम्मइ विहगाण अत्थित्तं ॥ २४२ ॥
अन्नं च जीए छोया नीइ-पहाणस्स पुहइपालस्स ।
नयरीए इव न कुणंति कहवि उम्मग्ग-संचरणं ॥ २४३ ॥
वियडाडवीए तीए मज्झंमज्झेण वयइ सो सत्थो ।
निय-कोलाहल-पडिरव-पडिपूरिय-जुन्न-तरु-विवरो ॥ २४४ ॥
तुंग-तरु-नियर-साह-प्पसाह-संछन्न-अंबरत्तणओ ।
सव्वपि वहइ दियहं अलग्ग-रवि-किरण-संतावो ॥ २४५ ॥
कंवि-कय-गुरुतर-थोक्कार-भरण-सीहसुसमंत-बहु-वसहो ।
उत्तसिय-वमह-खोलण-निमित्त-पमुक्क-हक्कारो ॥ २४६ ॥
हक्कार-सद्द-पडिरव-संसवणुत्तासियाण सैवराह ।
आयन्नंतो झिमि झिमि घूयाणं भूरि-हुंकारे ॥ २४७ ॥
वमह-कढ-पल्लविर-घंटिया-रणिय-पूरिय-भूरिसरवरो ।
विसेसुदग्गय-रेणु-निरंतरो वयइ तत्थ स वाणिय-सत्थओ ॥२४८॥

---

१ A °एण य से । २ मातापितृभ्याम् । ३ चतुर्विधम्, गणिम-धरिम-मेय-पारिच्छेद्यभेदात् । ४ A °मज्झो । ५ B पत्रबहुमिः कलापकम् । ६ पयट्टो = प्रवृत्त- । ७ वासिमं = वर्षांतम् । ८ यस्याम्, B जीए । ९ जुन्नं = जीर्णम् । १० कपि- । ११ सई-लोत्रस्त- । १२ वारण- । १३ सयराहं = शीघ्रम् (H. D VIII 11) । १४ भाकर्णयन् । १५ सुरदुरग्भतरेणुभिर्निरन्तरोऽव्यासः । १६ A वच्चइ ।

बीओ परिच्छेओ ।

साहु-धणेसर-विरइय-सुबोह-गाहा-समूह-रम्माए ।
रागग्गि-दोसे-विसहर-पसमण-जल-मंत-भूयाए ॥ २४९ ॥
एसो एय सेमप्पइ अहवि पत्तेमस्स वण्णो नाम [!]।
सुरसुन्दरि-नामाए कहाए पढमो परिच्छेओ ॥ २५० ॥

॥ प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः ॥

अह अन्न-यामरम्मी कमेण बहु-बालियाए अडवीए ।
गहिय जलासयमेग अह सो आवासिओ सत्थो ॥ १ ॥
अह तम्मि सत्थ लोए उेल्लरिय-सयल-वसह-नियरम्मि ।
जल-इंधणाइ अट्ठा इओ तओ परियडतम्मि ॥ २ ॥
पसुक्केसु दिसि दिसि चरणत्थं सव्व-वसह-महिसेसु ।
पारेद्धेसु य तक्कालमुचिय-किच्चेसु लोएण ॥ ३ ॥
नाऊण पंणिहि-वसओ भोयण-कज्जम्मि आउलं सत्थं ।
सत्थम्मि तम्मि पडिया धाडित्ति भिल्लाण धाडिति ॥ ४ ॥"

अवि य ।

नव-मुग्ग-वन्न-अडुण दंडिय-आजाणु-भीसण-सरीरा ।
मसि-रासी इव काला कुविय-कयतोव्व दुप्पिच्छा ॥ ५ ॥
खर-बीभच्छ-सरीरा पलास-पत्तेहि [11]विहिय-सेहरया ।
गुंजा-फल-रत्तच्छा उब्भ खर-केस-पब्भारा ॥ ६ ॥
सनद्ध बद्ध-कवया पट्टि-पल्ला-ऽवणद्ध-तोणीरा ।
कन्नोवट्ठिय-धणुह-पट्ट-दीसत भल्लोडा ॥ ७ ॥
केवि असि-वग्ग हत्था केवि दु कर-गहिय-लउडया अवरे ।
गुरुण कुंतेण सुकारएहि जाव य भवणेता ॥ ८ ॥
विट्ठा निट्ठुर-हियया दिसा दिसि 'मारि मारि' भणमाणा ।
धेनाया एन कुओ वि 'नत्थि भिल्ला समाबडिया ॥ ९ ॥"

१ रागाग्गी रागाग्नि [illegible] । ३ [illegible] । ४ बहु[illegible]
याम् । ५ उल्लरिय = मारक-तम । ६ पर्यटत । ७ [illegible] । ८ प्रच्छयस्थपूरवा,
तद्वशात् । ९ धाटी । १० [illegible] कुलकम् । ११ [illegible] = आच्छादन
(॥ १ ।। ११) । १२ [illegible] । १३ विरहय । १४ [illegible] । १५ उद्भ
=ऊर्ध्वम् । १६ पब्भारा = प्रभार [illegible] समूह । १७ [illegible] इह । १८ [illegible] ।
१९ [illegible] प्रहरण, 'ना फल' [illegible] 'फल' [illegible] आता है
[illegible] शब्दार्थ । २० [illegible]

पडिएसु तओ तेसु मत्थो मत्थो वि आउलीभूओ ।
भिल्लाण पेंडर-मात्ता वसंता सत्थ-पुरिसाण ॥ १० ॥
अह तम्मि सरण-रहिए ल्हसिज्जंते समत्थ-सत्थम्मि ।
दप्प-परिपूरियगा हक्किय जपंति केवि नरा ॥ ११ ॥
रे ! रे ! सिमाय-रूवा ! कत्थयण्हि जाह दिट्ठि-पह-पडिया ।
पयडह सव्व जइ अत्थि तुम्हामिह पोरिस किंपि ॥ १२ ॥
केवि पुण भीरु-हियया थेरया दसण ऽड-गहिय-अगुलिणो ।
हा ! हा ! रक्खह रक्खह एवं कलुणाइ जपंति ॥ १३ ॥
केवि हु लुटिज्जंता इओ तओ तह पहम्ममाणा य ।
कीवा पलायणट्ठा तत्थ गवेसंति छिद्दाणि ॥ १४ ॥
केवि कहकहवि पाविय-नट्ठहाणाइ च ससफसेमाणा ।
सणिय सणिय ओसंक्किऊण लीयंति गेहणेसु ॥ १५ ॥
केवि हु वेविर-देहा सिढिलीकय-कच्छ-बंधणा धीणिय ।
पमुक्क-पुरिसयारा अंगीकय-दीण-जण-चेट्ठा ॥ १६ ॥
परिचत्त-सयल-लज्जा कहकहमवि मंक्खण विमग्गंता ।
तेसिं चिय पावाण कुणंति बहु-चाडु-कम्माणि ॥ १७ ॥
केवि हु मयमिव भू-पाट्ठि-संठिय अप्पय पयंसंति ।
केवि हु लुंहति गठिं महीए पक्खाणि जोएत्ता ॥ १८ ॥
जेवि हु इओ तओ इंधणाइ-अट्ठा गयासि सत्थाओ ।
तेवि हु कल-यल-सद्दं सोउं वचति दूरयर ॥ १९ ॥
रे ! लेहं हणह बधह मारह वयणाइं भरह धूलीए ।
सुम्मंति तत्थ सत्थे दिसि दिसि एवविहा सद्दा ॥ २० ॥
एयावसरम्मि तओ पासित्तु इओ तओ विलुप्पंते ।
भिल्लेहिं सत्थ-लोय कइवय-निय-पुरिस-परियरिओ ॥ २१ ॥
उप्पाएंतो तेसिं आंगिईए चेव चित्त-संखोहं ।
वसुनंदय-खग्ग-करो धणदेवो एवमुल्लवइ ॥ २२ ॥

१ प्रचुरभावात् । २ त्रस्यमाने (H. P. IV. 197) । ३ वासयत । ४ B भीयहि° । ५ वराकाः । ६ प्रदम्यमानाः । ७ क्लीबाः । ८ शनैः शनैः । ९ A ववस° अपसरण (H. D. L. 149) । १० वनेषु । ११ SEE NOTE P. 13 । १२ A °हवि । १३ मृतम् = मृतकम् । १४ आत्मानम् । १५ प्रदर्शयन्ति । १६ छिपन्ति (H. P. IV. 143) । १७ लात = गृहीत । १८ श्रूयन्ते । १९ आकृत्या । २० वसुनन्दक एतदाख्यो यः खड्गः स करे यस्य सः ।

रे ! रे ! पावा ! जइ अत्थि तुम्ह इह कावि दप्प-कंडूई ।
ता हवह मज्झ पुरओ सहसा त जेण अवणेमि ॥ २३ ॥
मा भणह जं न भणियं एम कैस-वहओ सुपुरिसाण ।
न हि निय-जुवइ मेल्लहिया पुरिसा पुरिसत्तणमुवेंति ॥ २४ ॥
हा ! धी ! धी ! एयस्स उ रे ! दुट्ठा ! तुम्ह पुरिसगारस्स ।
नासंत-जोय-गड्डी-धावण-उवलद्ध-पेमरस्स ॥ २५ ॥
एवं च निब्भंछिता दोच्चं तच्चं समुल्लवंतस्स ।
धणदेवस्सुल्लावे सुहडाणवि भूरि-भय-जणगे ॥ २६ ॥
रे ! रे ! लेह इमस्सवि फेंडेमो धीरयं किराडस्स ।
एवं समुल्लवंता वलिया ते झत्ति तयाभिमुहं ॥ २७ ॥
पत्ता य ओहसंता धणदेवस्संतियं समंता ते ।
तिक्खासि-कोंत-तोमर-भल्लाहिं य पहरिउं लग्गा ॥ २८ ॥
धणदेवोवि असंको तहा पयंडेसु तेसु भिल्लेसु ।
ताणमुवरिं माडिऊण कुणइ निय-पोरिसं पयडं ॥ २९ ॥
जह जह ते भिल्ल-नरा देंति पहारे दढं दया हीणा ।
धणदेवो उण तह तह अब्भासिय-करणो पवत्तेइ ॥ ३० ॥
अविय पैहरएण केवि हु हओ तओ केवि काव-करणेणं ।
केवि हु दूराउ च्चिय एंते खग्गाभिघाएण ॥ ३१ ॥
कहकहवि हु भिल्लेहिं गहिओ करएहिं उद्धबंधेऊण ।
भणियं च तेहिं रे ! रे ! एसो सत्थाहवो वणिओ ॥ ३२ ॥
ता बंधिऊण एयं अप्पेमो देह तु पल्लि नाहस्स ।
अप्पेमो जेण सो देइ वणिओ धणं बहुयं ॥ ३३ ॥
तत्तो य तेहि गंतुं पल्लीवइणो समप्पिओ एसो ।
एयंतरम्मि दिट्ठो धणदेवो देवसम्मेण ॥ ३४ ॥
तत्तो य तेण भणिओ सदुक्खमेयं तु पल्लि नाहस्स ।
हा ! हा ! सामिय ! एसो महाणुभावो ■ धणदेवो ॥ ३५ ॥
जेण तया तुह तणओ आगय-गाहिओवि मोइओ आसि ।
दाउं सुवन्न-लक्खं निक्कारण-वच्छलेण तु ॥ ३६ ॥

---

१ कण्डूतिः कामा । २ अपनयामि । ३ कथयत । ४ कलङ्क्ति — हक्का ? विनाः । ५ पुरिसस्स । ६ B °मामेता । ७ द्वि । ८ त्रि. । ९ प्रेमकाम (B P. ST. 177) धीरताम् । ११ ईषद्धसन्त. । १२ A एरी° । १३ प्रवृत्तु । १४ B बोधूंऊ° । पुरः स वस्त्रं वस्त्रं पलायप्य, समुपनिभूपेतव्यं । १५ A ई.वे । १६ पल-- । १७ आर्याविदः । १८ अथवा देहम् । १९ अर्पयामः ।

असरिस-सोजन्न-जुया तुम्हे एयाए वसह पल्लीए ।
उत्तम-नरा वि होउं सोहह मह केण कज्जेण ? ॥ ६४ ॥
तो भणइ सुपइट्ठो किं कहिएणं इमेण धणदेव ! ।
वंचणमक्खाणं चिय मइ-जुत्तो नो पगासेज्जा ॥ ६५ ॥
तहवि हु भणामि मा होउ तुज्झ अब्भत्थणा इमा विहला ।
एगग्ग-मणो होउं साहिज्जंतं निसामेहि ॥ ६६ ॥
निच्चं पमुइय-नर-नारि-पुंज-गामावलीए रमणीओ ।
बहु-दिवस-वण्णणिज्जो अंगा नामेण देसोऽत्थि ॥ ६७ ॥
तम्मि य पुरं पुराणं पवर सुर नयर-सरिस-रिद्धिल्लं ।
भय-डमर कर विमुक्कं सिद्धत्थपुरं ति विक्खायं ॥ ६८ ॥
तम्मि य मयंध-रिउ करडि करड-निब्भेयणम्मि पचट्ठो ।
फग्गुणेय-सुग्गीवो सुग्गीवो नाम नर-नाहो ॥ ६९ ॥
सयलोरोह-पहाणा सुदर-सरइंदु-बिंब-सम-वयणा ।
बुद्धीए अणन्न-समा कमला नामेण से देवी ॥ ७० ॥
तीए सह विसय-सोक्खं अणुहवमाणस्स तह य रज्ज-धुरं ।
पुव्व-भव पुन्न-पायव-समज्जिय पालयन्तस्स ॥ ७१ ॥
वच्चंतेसु दिणेसु तीए देवीए अह अह पुत्तो ।
जाओ कयं च नाम विहिणा मह सुपइट्ठोत्ति ॥ ७२ ॥
लालिज्जंतो पंचहि धाईहि कमेण वड्ढमाणोऽहं ।
संजाओ पंच-वरिसो माउ-पिऊण कयाणंदो ॥ ७३ ॥
एयम्मि गिम्हे सेलाविय-महि-यले वइक्कंते ।
निव्वविय-महो-वीढो रमणीओ पाउसो पत्तो ॥ ७४ ॥
पवहंत-वरह-वाहिणि उद्दाम ममर-वाहिरिय-दिगन्तो ।
गज्जंत-गहिर-जलहर-दंसण-नच्चंत सिहि-निवहो ॥ ७५ ॥
फुल्लंत-पुप्फ-सोहिय नीवाइ विरायमाण-वण-नियरो ।
मुच्च सुद-कुडय-मालइ-वव मसिमण वाइय-समीरो ॥ ७६ ॥

१ B °बाइ । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ A °हिंगं । ५ B सुप° ।
६ [illegible] १ दृष्टं ([illegible]) ७ [illegible] — [illegible], [illegible]
[illegible] ([illegible]) ८ [illegible] — [illegible] । ९ [illegible] — [illegible] । १० [illegible] ।
११ [illegible] । १२ [illegible] — [illegible] । १३ B [illegible] । १४ निर्वापित [illegible]
[illegible] [illegible] । १५ [illegible]
[illegible] । १६ नीप = कदम्बविशेषः । १७ [illegible]

निट्ठुर-कर-पसरेणं इमेण संताविआ इमा पुहई ।
इय गेमेणव रुद्धो घणेहिं सूरस्स कर-पसरो ॥ ८९ ॥
मह आगमेवि पिय विरहियाण महिलाण किं न फुट्टाइं ।
हिययाइ सामरिसं विज्जुज्जोएण जोएइ ॥ ९० ॥
नाउ मह आगमणं तहवि हु किं चेल्लिया पिया मोत्तुं ।
गज्जंतो रोसेणव पहियाण दलइ हिययाइं ॥ ९१ ॥
धवल-बलाया-दाढो विज्जु-छया-चवल-दीह-जीहालो ।
कसण-सरीरो धावइ पहियाणं पाउस-पिसाओ ॥ ९२ ॥
पेच्छ सुर-चाव-निग्गय-धारा-बाणेहिं विरहि-हिययाइं ।
विंधंतो उवहसइव पचसरं पच-सर-माहप्प ॥ ९३ ॥
एयन्तरम्मि देवी नर-नाह भणइ हरिसिया संती ।
हस-उँऊणं नर वर ! अब्भाहिओ पाउसो एसो ॥ ९४ ॥
मोत्तूण विरहिणि-जणं सुंदरओ ज एस कामुय-जणस्स ।
पामर-वेच्छ-तणोसहि-पमुहाण तहय जीवाण ॥ ९५ ॥
अह भणइ पुहइ-नाहो ईसिं हसेऊण, देवि ! तं सच्चं ।
जोहाणं संजायं ज सुम्मइ एत्थ लोगम्मि ॥ ९६ ॥
घोया पुरिसा पेच्छंति धीयरा धायसं दिसा-वलयं ।
तह देवि ! तुमं सुहिया सव्व सुहियत्ति मन्नेसि ॥ ९७ ॥
सव्वेवि देवि ! उउणो सेउम-लोयस्स होंति सुह-हेऊ ।
पुन्न-विहूणाण पुणो पाउस-समओवि दुह-हेऊ ॥ ९८ ॥
को ! पेच्छ पेच्छ सुंदरि ! अंद्द-मसारम्मि जर-कुडीरम्मि ।
ओगमर सेय-विराइय-हिम-समूहे कयतम्मि ॥ ९९ ॥
नियय-घरिणीएँ बाढं थोइंकंतो पुणो पुणो बैरओ ।
थावरण रहिय-देहो हम्मंतो वारि-धाराहिं ॥ १०० ॥

---

१ कइत्ति (H P IV 177) । २ विद्युत्, खद्योतेन, [illegible] । ३ [illegible] (H P IV [illegible]) । ४ B [illegible] । ५ [illegible] (H P II [illegible]) । ६ [illegible] । ७ [illegible] , ८ [illegible] । ९ [illegible] A [illegible] । १ [illegible] ।
१० [illegible] । ११ A [illegible] ।
१२ A [illegible] । १३ [illegible] । १४ [illegible] ।
१५ [illegible] । १६ [illegible] । १७ [illegible] ।
१८ [illegible] (H P I [illegible]) [illegible] ।
१९ [illegible] । २० [illegible] । २१ [illegible] । २२ A [illegible] ।

दट्ठूण भूमि पडियं नर-नाहं मुच्छियं विगय-चेट्ठं ।
भूरि-तरो सजातो परियण-अक्कंद सद्दोवि ॥ ११४ ॥
पास-ट्ठिय-पुरिसेहिं सीयल-पवणाइयम्मि विहियम्मि ।
रायावि विगय मुच्छो विलविउमेवं समाढत्तो ॥ ११५ ॥
हा वल्लहे ! हा सामिणि ! हा जीविय-दायगे ! विसालच्छि !।
हा मह हियय-निवासिणि ! हा ! कत्थ गया ममं मोत्तुं ? ॥११६॥
हा गोर देहि ! हा पिहु-पओहरे ! हा सुकोमल-सरीरे !।
हा कह निग्घिण-विहिणा तुह उवरिं पाडिया विज्जू ? ॥ ११७ ॥
घणसार-घुसिण-चंदण-उचिय-सरीरम्मि कह णु हय-विहिणा ।
विज्जू-निवाओ विहिओ मज्झ अउन्नेहिं पावेण ? ॥ ११८ ॥
हा देवि ! तुज्झ विरहे नर नारी-सकुलं इमं नयरं ।
उव्वसिय-नयर-सरिसं अडवि-समाणं च पडिहाइ ॥ ११९ ॥
किल देवि ! तं भणंती तुह विरहे अच्छिउं न सक्कोमि ।
तं कह अहं अहन्नो तुमए सहसा परिचत्तो ! ॥ १२० ॥
हा ! किं न किंपि जंपसि किंवा त सुयणु ! मज्झ रुट्ठा सि ।
किंव मए अवरद्धं सुदरि ! त मज्झ साहेसु ? ॥ १२१ ॥
तं चिय मह वल्लहिया नेहो मह नत्थि अन्न-इत्थीसु ।
तुज्झ कए परिचत्ता सयलो ओरोह नारि-जणो ॥ १२२ ॥
तहवि तुमं किं सुदरि ! निब्भर-नत्तम्म देसि नालाव ? ।
ता पसिय पसिय सामिणि ! उट्ठिय मह देसु पडिवयण ॥१२३॥
एमाइ जाव विलवइ विविह राया सकलुण सद्देण ।
ताव अह मत्तो रोवंतो [illegible] ॥ १२४ ॥
[illegible] मम नओ [illegible]-कलुण-सद्दण ।
त चेव [illegible] सुदाढं कवइ [illegible] ॥ १२५ ॥
[illegible] मंती सुमइ-नामा भणइ नर-नाह ।
देव ! [illegible] ॥ १२६ ॥
भणइ [illegible] नर-नाहो [illegible] ।
देवीए [illegible] ॥ १२७ ॥
तो भणइ सुमइ मंती [illegible] ।
[illegible] ॥ १२८ ॥

१ D [illegible] । २ A [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] [illegible] । ६ [illegible] । ७ A [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] । १३ A [illegible] ।

अह-तत्थु देवागम-संगय-जल हर-तुरंगम्मि जीवियव्वम्मि ।
निरा-संगे जं पुन उद्दिज्जइ तं महच्छरियं ॥ १४१ ॥
इय लोयस्स सरूवं कुविय-कयंतस्स परिसं दट्ठुं ।
देवि-मरणम्मि नर-नाह ! न हु जुत्तो सोग-करणं ति ॥ १४२ ॥
एवं च बहु-वियप्पं भणिओ सो सुमइणा नर-वरिंदो ।
तक्कालुचियं सव्वं मइ-किच्चं कुणइ देवीए ॥ १४३ ॥
कइवय दिणाइं परिचत्त-भोय-संभासणाइ वावारो ।
गह-गहिओ इव चिट्ठइ राया देवीए सोगेण ॥ १४४ ॥
सुमइ-सुहेहिं तत्तो नाणाविह-भोय-मोयण-गेहेहिं ।
बोहिज्जंतो गिराहिं जाओ कालेण गय-सोगो ॥ १४५ ॥
नाऊण अट्ठ वारिस मम तओ तणय-पुत्त-नेहेण ।
सेणाहिव उवज्झायं गाहेइ कलाण संदोहं ॥ १४६ ॥
गहिय कला-कलावो गाम-मज्झम्मि तया मए दिट्ठं ।
मह दंसणेण राया मेल्हावइ दोस-निरहाणि ॥ १४७ ॥
अह अन्नया कयाइ वि अत्थाण गयस्स राइणो सामि ।
पणमिय दुवारवालो वज्जरइ सुदत्तो एवं ॥ १४८ ॥
धम्मगुरुओ सामिय ! महंतओ जिणधम्म-तावसगणा ।
देवस्स दंसणत्थं चिट्ठइ पडिहार भूमीए ॥ १४९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५४ ॥

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ता किं करेमि इण्हिं अवमाणं ताव दूसहं पिउणो ।
अन्न-वहोवि न जुत्तो देस-च्चाओ परं जुत्तो ॥ १९६ ॥
गंतूणमन्न देसं तम्हा सेवामि अन्न-नर-नाहं ।
हुं तंपि हु नहु जुत्तं अवमाण-पयं ति हि सेवत्ति ॥ १९७ ॥
सुग्गीव-नरिंद-सुओ जुवराया आसि एस सिद्धि-जुओ ।
संपइ पुण बंठो इव कह सेवं कुणइ भिच्चाण ? ॥ १९८ ॥
एमाइ-वयण-वित्थर-वज्जरण-समुज्जएण लोएणं ।
दंसिज्जंतो रिऊणं कह गेहेसुं परिभमिस्सं ? ॥ १९९ ॥
तम्हा कइवय-निय-पुरिस-परिगओ अकय-अन्न-जण-सेवो ।
गंतुं चिट्ठामि अहं कम्मिवि पच्चंत-देसम्मि ॥ २०० ॥
जा जीवइ एस पिया एयम्मि मयम्मि पुण जहा-जुत्तं ।
तइय च्चिय काहामो किं इण्हिं तीए चिंताए ? ॥ २०१ ॥
एवं विणिच्छिय मई कइवय-पिय-परियणेण परियरिओ ।
सामंत-मंति पुर-नायगेहिं रन्ना य अन्नाओ ॥ २०२ ॥
नीहरिओ तत्तो हं कमेण अह पाविउं इमं पल्लिं ।
सीहगुहं नामेण अच्छिउंमइरे पारद्धं ॥ २०३ ॥
मिलिया मज्झ अणेगे भिल्ला चोरा कुकम्म-निरया य ।
तेहिं परिवारिओ हं संपइ पल्ली-नइ [illegible] ॥ २०४ ॥
तं जं तुमए पुट्ठं तुम्हाणं कह पु [illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
एवं सं[illegible] [illegible] ।
तं गुरु धणदेव ! [illegible] ॥ [illegible] ॥
भणियं धणदेवेणं [illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

एवं निग्गिच्छियम्मि सहसि हु कोऊहलं महं हियए ।
तो भणसु कह णु जाया संपत्ती तुम्ह एयस्स ? ॥ २२४ ॥

तो भणइ सुप्पइट्ठो सम्मं हि निग्गिच्छियं तुमे भद्द ! ।
माणुस-खेत्त-समुत्थो न होइ एसो मणी ताव ॥ २२५ ॥
किंतु सुर-लोग-जाओ एसो संपाविओ जहम्हेहिं ।
तं एग-मणो होउं जइ कोउगमत्थि ता सुणसु ॥ २२६ ॥
पुव्वं एगम्मि दिणे पभाय-समयम्मि गहिय-कोदंडो ।
चलिओ पइरिक्क-निय-पुरिस परिगओ मिग वहट्ठाए ॥ २२७ ॥
उत्तर-दिसा-मुहो हं गाउयमेत्तम्मि भूमि-भागम्मि ।
घण-पत्त-तरु-वर-कुडंगम्मि विस्सामि जाव गओ ॥ २२८ ॥
ताव य निसुओ सद्दो दूसह-दुह-दाण-जणिओ कलुणो ।
आगासे महिलाए तारस्सरं रोयमाणीए ॥ २२९ ॥
हा ! कह गओ सि निक्किव विज्जाहर ! अणिच्छ[illegible] एत्तो ? ।
हा ! अज्जउत्त ! दुल्लह तुह विरहे नत्थि मह जीयं ॥ २३० ॥
तरुणीसरं च कस्सावि हकिय अइनिट्ठुरे समुल्लवियं ।
कत्तो मह नाहाए गाहासि तुम्ह एण्हि ? ॥ २३१ ॥
न साहस मज्झं मणम्मि का [illegible] मणुस्सं ।
जाव न दंसिय [illegible] निसुओ ॥ २३२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३७ ॥

[illegible]

एसो एत्थ समप्पइ विज्जाहर-मोयणोत्ति नामेण ।
सुरसुंदरि-नामाए कहाए बीओ परिच्छेओ ॥ २५० ॥ ५०० ॥

॥ द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ॥

अह सोवि मए पुट्ठो केण तुमं एरिसाए धाराए ।
सित्तो सि ओयवाए केण व कज्जेण भद्द ! सुहा ! ॥ १ ॥
एवं य पुच्छिओ सो सदुक्खमइदीहरं च नीससिउं ।
चिरसंभरिय-गुरु-दुक्ख-सूयगं मोत्तु अंसु-जलं ॥ २ ॥
अह सो भणइ सुमणिओ संसारे राग-मोहिय मणाणं ।
सुलहाओ आवयाओ जीवाण अईव दंसीणं ॥ ३ ॥
संसार सागरम्मी परिब्भमनाण भद्द ! जीवाणं ।
न हु [illegible] अनिजंतिय-करण-वग्गाणं ॥ ४ ॥
पुव्व-कय-कम्म-दोसा दुक्खं सव्वंपि जायइ जियाण ।
अवराहेसु गुणेसु य निमित्तमेत्तं परो होइ ॥ ५ ॥
परम-त्थओ न केणइ सुहं व दुक्खं व कीरइ नरस्स ।
पुव्व-कयमेव कम्मं सुह-दुह [illegible] ॥ ६ ॥
तहवि य मए भणियं [illegible] नत्थि संदेहो ।
तहवि हु [illegible] ॥ ७ ॥
अह भणइ "भो सुन्दर ! जइ ता सुणिउं तुहं निब्बंधो ।
ता एग मणो होउं [illegible] ॥ ८ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १० ॥
[illegible] ।

[illegible]

वद्धावणयं पिउणा काराविय[1]मसम-हरिसेणं ॥ २४ ॥
कमसो य बारसाह वोलीणे मज्झ जणणि-जणएहिं ।
गुरु-तुट्ठीए पइट्ठियमहिहाणं[1] चित्तवेगो त्ति ॥ २५ ॥
वोलीणेसु य कइवय-वरिसेसु अहं महंत-बुद्धिस्स ।
अज्झावयस्स[3] सुह-तिहि-रिक्खम्मि[4] समप्पिओ पिउणा ॥ २६ ॥
तत्तो अकाल-हीणं[5] तहविह-अज्झावय-प्पभावेण ।
निय-मइ-सामत्थेण य गहियाओ कलाओ सयलाओ ॥ २७ ॥
निय-कुल-कमागयाओ पिउणा विज्जाओ मज्झ दिन्नाओ ।
नहगामिणि-पमुहाओ जहविहिणा[6] साहियव्वाओ ॥ २८ ॥
दंसिय-मयण-वियारं महिला-जण हियय-मोहणमुदार ।
अह कमसो सपत्तो अहय[8] नव-जोव्वणारंभ ॥ २९ ॥
अन्नम्मि दिणम्मि अह समाण-जोव्वण-वयस-परियरिओ ।
पत्तो अणेय-तरु-संड-मंडिय मणहरुज्जाणं ॥ ३० ॥
पारद्ध-विविह-कीला[9] चिट्ठामो जा खणतर तत्थ ।
ताव य गयणे दिट्ठा दिव्व-विमाणाण रिंछोली[10] ॥ ३१ ॥
पसरंत-पवर-रयणोरु-दित्ति-विच्छुरिय-नह-यला-ऽऽभोया ।
उत्तर-दिसा पयट्टा सुर-सुंदरी गेय-सोहिल्ला ॥ ३२ ॥[11]
तं दट्ठु मए भणिय कत्थ इमो हदि ! देव-सदोहो ।
चलिओ चलंत-कुंडल-मुत्ताहल-धवल-गंड-यलो[12] ॥ ३३ ॥
ईसि[13] हसिऊण भणियं मज्झ वयंसेण बंधुदत्तेण ।
सुपसिद्धमेव एयं वेयड्ढ-नगे वसंताण ॥ ३४ ॥
जिण-वंदण-त्थमेत्थ सिद्धाययणेसु एइ सुर-निवहो ।
निसुवि वयंस ! अओ पसिद्ध-वत्थुम्मि का पुच्छा ? ॥ ३५ ॥
तत्तो य मए भणियं एवं एयं ति किंतु निसुणेसु ।
महया विच्छेड्डेण न यंति[16] निच्च सुरा एवं ॥ ३६ ॥
अज्ज पुणो सविमाणा सव्विड्ढीए महंत-हरिसेण ।

१ अभिधानम् । २ A °मइ । ३ अज्झावओ = अध्यापक । ४ शुभ-तिथि-ऋक्षे; रिक्खं = ऋक्षम् । ५ अकालेन हीनं यथा स्यात् = कालक्रमानुसारं । ६ यथाविधि । ७ सावविअक्खण=सावधानं योग्यं, ज्ञातव्यमेतत् । ८ अहकम्, स्वार्थे कः । ९ कीला = क्रीडा । १० रिंछोली = पङ्क्ति. (H. D. VII, 7) । ११ प्रभृता । १२ = मुग्धम् । १३ ईषद् । १४ वयंसेण = मित्रेण । १५ ... P. 13 । १६ = यान्ति ।

ओणय-मुहीओ कुसुमंसुएहिं रोयंतिव लयाओ ॥ ४९ ॥
मय-पहियाण जलतिव ठाणे ठाणे महंत-चीयाओ ।
घण-किंसुय-च्छलेणं अलि-रव-मिसिमिसिय-सद्दाओ ॥ ५० ॥
निज्झर-तडेसु तरुणो पवण-पहल्लंत-जल-निबुड्डेहिं ।
साहा-करेहिं देंतिव जलंजलिं जत्थ पहियाणं ॥ ५१ ॥

[illegible] ।

घण-किंसुय-नव-रंगय-विराइया बद्ध-पवर-मयण-हला ।
पाडल-कुसुमा सोहइ वसंत-लच्छी नव-बहुव्व ॥ ५२ ॥

[illegible] च ।

बुह-सहिओवि हु सूरो कव्वासत्तो वसंत-माहप्पा ।
उवभुंजिऊण मोणं संपइ मेरुस्स ढुंकोत्ति ॥ ५३ ॥
ता एरिसे वसंते दिसि-दिसि-पसरंत-परहुया-सद्दे ।
वित्थरिय-चच्चरी-रव-मुहरिय-उज्जाण-भूभागे ॥ ५४ ॥
विलसंति कामुय-जणा अंदोलिज्जंति तरुण-जुवईओ ।
वित्थरइ पडहय-रवो पियंति वर-वारुणिं तरुणा ॥ ५५ ॥
सोहीण-पियमाणं तरुणीणं वल्लहम्मि महु-मासे ।
धम्म-परायण-लोएण एत्थ कीरंति जत्ताओ ॥ ५६ ॥
जिण-बिंबाण भत्तीए तेण एए समागया देवा ।
सब्वायरेण वेयड्ड-सिद्धकूडेसु जत्तत्थ ॥ ५७ ॥
तत्तो य मए भणियं जइ एव तो वयस ! अम्हेवि ।
गंतूण सिद्धकूडे सासय-सव्वन्नु-पडिमाओ ॥ ५८ ॥
भत्तीए पणमिऊण करेमु निय-माणुसत्तण सहलं ।
पेच्छामो जिण-जत्त सुय-खंधरोहेण किज्जंत ॥ ५९ ॥"
अह मज्झेहिवि भणिय एव होउत्ति सुहडु ते भणिय ।
पयनागम्मि पत्तो मह धीइ सुओ बलो नाम ॥ ६० ॥
आगम्म तेण भणियं पिउणा ते चित्तवेग ! भणियं ।

१ अवनत-मुखाः । २ कुसुमाश्रुभिः [illegible] । ३ [illegible] । ४ निर्झर = निर्झरतटेषु = [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] = कोकिल[illegible] (अ. [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] = [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] । १३ [illegible] । १४ [illegible] । १५ [illegible] । १६ [illegible] । १७ [illegible] । १८ [illegible] । १९ [illegible] । २० [illegible] । २१ [illegible] = [illegible] ।

जिण-भवण-दुवार-ट्ठिय-टेवट्ठिय-फुल्लमालियोहस्स ।
पुप्फाइं गेण्हंतो अंतो विहिणा पविट्ठो हं ॥ ७४ ॥[1]
पूइय जिणिंद-बिंबे काउं चीइ-वंदणं जहा-विहिणा ।
बाहिं नीहरिओ हं उवविट्ठो सयर-मज्झम्मि ॥ ७५ ॥
वेसे जिण-मज्जणए इओ तओ तत्थ संचरंतो हं ।
अवरोप्पर दंसिय-कोउगेहिं सहिओ वयंसेहिं ॥ ७६ ॥
कत्थइ विलासिणि-जणं पेच्छंतो नच्चमाणय विविहं ।
कत्थइ कवि-वर-निबद्धं जिण-चरियं अहिणवेमाणं ॥ ७७ ॥
वीणा-रव-संवलियं कत्थवि गीय-ज्झुणिं निसामेंतो ।
विरइय-विविहायारं कत्थवि य बलिं पलोएंतो ॥ ७८ ॥
कत्थइ तरुण-नरेहिं दिज्जंत रासय सुणेमाणो ।
सुर-सुंदरीहि कत्थइ गिज्जंतं धवल-सघाय ॥ ७९ ॥
एवं च जाव कोउहल्लेण अवरावरेसु ठाणेसु ।
हिंडामि तत्थ भवणे ढलोए सम वयंसेहिं ॥ ८० ॥
ताव मह माउल-सुओ सहरिसमागम्म साहइ दाउ ।
पज्जरइ भाणुवेगो पभूय-कालाओ दिट्ठो सि ॥ ८१ ॥[11]
कुमरु च पवणगइणो चित्त-मालिणीए य वउलवइयाए ? ।
तत्तो य मए भणिय कुमरु सल्लेवि, अम च ॥ ८२ ॥
[illegible] आगयाइ इमाइ चिट्ठन्ति मह [illegible] जिण-भवणे ।
[illegible] भमाग[illegible] सहिओ [illegible] ॥ ८३ ॥
[illegible] भणइ ।
कुम[illegible] मह [illegible] ॥ ८४ ॥
[illegible] जेण जत्ता ।
[illegible] ॥ ८५ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ८६ ॥
[illegible] बहि [illegible] ।
[illegible] ॥ ८७ ॥

[illegible]

चिंतित्ता सुविण-फलं विगप्प-संकप्प-खित्त-निय-चित्ता ।
जा चिट्ठामो अम्हे खणंतरं तत्थ ठाणम्मि ॥ १०२ ॥
ताव वर-नेवत्थो महग्घ-आभरण-भूसिय-सरीरो ।
सव्वोवि नयर-लोओ गंतु कत्थवि पयट्टोत्ति ॥ १०३ ॥[3]
तं दट्ठुं मए भणियं सबाल-वुड्ढो इमो जणो कत्थ ।
कय-उब्भसोहो वच्चइ साहसु भो माणुसेगम्ह ? ॥ १०४ ॥
भणियं च तेण निसुणसु अज्ज जं मयण-तेरसी भद्द ! ।
नयरुज्जाण-ठियस्स तेण जत्ताए मयणस्स ॥ १०५ ॥
एसो नर-नारि-गणो पूयत्थं तस्स वच्चइ पमोया ।
अम्हेवि हु गच्छामो पेच्छामो कुसुमसर-जत्तं ॥ १०६ ॥[6]
तत्तो य मए भणियं एवं होउत्ति दोवि सचलिया ।
कय-सिंगारा पयओ पत्ता य कमेण उज्जाणं ॥ १०७ ॥
कीलंत-कामिणी-यण-रणंत-नेउर-रवेण तरु-नियरो ।
मयण-महूसव-तुट्ठो गायइ इव चच्चरिं जत्थ ॥ १०८ ॥
मलयानिल-हल्लाविय-साहाहि वियुंभमाणया धणियं ।
कोइल-कय-कल-कोलाहलेहि अफुडक्खरालावा ॥ १०९ ॥
आयंबिर-नव-किसलय-आयंब-मुहा महीरुहा जत्थ ।
आसाइय-महु-मासा मत्ता इव मेंचवियरंति ॥ ११० ॥[14]
सुविसट्ट-कुसुम-सोहंत-मंजरी-पुंज-रइय-सेहरया ।
जोहीरेंतिव पवणोणयाहि साहाहि पउर-जणं ॥ १११ ॥
तम्मि य पवरुज्जाणे घण-तरु-वर-मज्झ-गए सुरभवणे ।
दंसणमेत्त-वाइय-मयणे मयरद्ध-नामम्मि ॥ ११२ ॥
नाणा-नेवत्थेण नायर-लोएण परिगया अम्हे ।
पविसामो ता दिट्ठं दूराओ मयण-देव-हरं ॥ ११३ ॥[20]
रइ-जुत्त मयण-रूवग-निमिसेसिवेण पउर-लोएण ।
पडिपुन्नं सुविसालं रम्मं तुंग-पागारं ॥ ११४ ॥

---

१ महग्घं = बहुमूल्यकम् । २ प्रवृत्त । ३ B पुरवम् । ४ उब्भसोहा = विभूषा । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ कुसुमशरः = काम । ९ B कुसुम । १० पयओ = प्रयतः = [illegible] । ११ हल्लाविया = चालिता । १२ विजृम्भमाणका (H. P. IV. 157) । १३ [illegible] । १४ आयंब = आताम्रम् । १५ आसाइय = आस्वादितः । १६ [illegible] । १७ [illegible] (H. P. IV. [illegible]) १८ B सुरमम् । १९ [illegible] । २० B [illegible] । २१ A "[illegible]" ।

एसा हु वंक-वंकं जोयइ तुह संमुहं जेण ॥ १२६ ॥
अंगेसु निवडमाणा दिट्ठी एत्तविहाग महिलाण ।
देहं कुणइ अमत्थं अन्नस्स हियं अवहरेज्जा ॥ १२७ ॥
तत्तो य मए भणियं परिहास परो सि अम्हे एमेव ।
पुच्छामो कोउगेणं तं पुण अन्नं विअप्पेसि[1] ॥ १२८ ॥
तो भणइ माणुवेगो इमम्मि नयरम्मि अत्थि पयड-जसो ।
खयरो अमियगई तस्स भारिया चित्तमालत्ति ॥ १२९ ॥
एसा एगा धूया ताण जाया अणोवम-गुणड्ढा ।
नामेण कणगमाला विन्नाण-समज्जिया कन्ना ॥ १३० ॥
तत्तो य मए भणियं का एसा मयण-पूयणं कुणइ ? ।
एसावि का सहीए पुरओ वत्तं कहेमाणी ? ॥ १३१ ॥
को य इमो अवलंबइ गलए वेसाए तरुणओ पुरिसो ? ।
एमाइ मए पुट्ठो हसिऊण तओ इमं भणइ ॥ १३२ ॥
एवंविह-पुच्छाहिं कीस तुमं सुयणु ! म पयारेसि ? ।
को जुन्न-मंजरिं कंजिएण पाविआरिउं तरइ ? ॥ १३३ ॥
न हु सुयणु ! पढम-पुच्छ एरिस-पुच्छाहिं छाइउं तरसि ।
किडएहिं पयत्तेणवि छाइज्जइ कह णु पच्चूसो ? ॥ १३४ ॥
एवं च तेण भणिओ लज्जाए अहोमुहो ठिओ अहयं ।
तं दट्ठु माणुवेगो ठिओ अलक्खोव्व होऊणं ॥ १३५ ॥
लज्जाए तस्समए वोलिज्जंतीवि अवसओहुत्तं ।
मेड्डाए तहवि निवडइ मह दिट्ठी तीए मुह-कमले ॥ १३६ ॥
अणुराय-तंति-बद्धा दिट्ठी जण-संकुलेवि मग्गम्मि ।
सरिऊण साणिय साणियं जत्थ पियं तत्थ अल्लियइ ॥ १३७ ॥
सहि-जण पच्छन्नेहिं पुणो पुणो तरल दिट्ठि-पाएहिं ।
अइवय-मेह-विज्जूए विलसिय तीए विजियंति ॥ १३८ ॥
तो तीए तरल-पम्हल दिट्ठी बाणेहिं मज्झंर हियए ।
मज्झ पविट्ठा पच्चावि कुसुम-सरा मयण परिमुक्का ॥ १३९ ॥

१ अस्वस्थम् । २ विकल्पसे । ३ प्रकटवशाः । ४ दुहिता = पुत्री । ५ अनुग- मनुन्नात्या । ६ समज्जिया = समज्जिता । ७ वार्तं मु । ८ A °पाणा । ९ प्रतारयसि । १० ओमंमार्जारिम् । ११ B °उज्जार । १२ कांजिक 'कांजी' इति भाषायाम् । १३ पचतीति (H P IV. 85) । १४ कटे । १५ प्रत्यूषः = सूर्यः । १६ अलक्ष्यः । १७ कार्यमात्मापि । १८ बलात्कारेण (H P VI. 140) १९ A तन्त्री । २० आं- दते = लिम्पति । २१ मरवओ = मादवः । २२ पम्हल = पक्ष्मलम् ।

नीससिय मए भणियं संदेहो जीवियस्संति य अम्हं ।
तं पुण सुहिओ भाओ य परिहासं कीस नो कुणसि ? ॥ १५४ ॥
तो भणइ भाणुवेगो सम्मात्त-विवज्जियस्स पुरिसस्स ।
अन्नायम्मि सरूवे किं काउं सक्किमो अम्हे ? ॥ १५५ ॥
ताहि मए पज्जरियं साहिज्जइ तस्स जो न याणाइ ।
तं पुण जाणंतोवि अलियं चिय पुच्छसि ममंति ॥ १५६ ॥
एमाइ-वयण-वित्थर-पज्जरण-परायणाण अम्हाणं ।
धूय-लया गिह-दासी आगंतूणं इमं भणइ ॥ १५७ ॥
अच्छइ दुवार-देसे समागया तुम्ह दंसण-निमित्तं ।
सोमलया नामेणं वर-धाई कणगमालाए ॥ १५८ ॥
तो भणइ भाणुवेगो लहुं पवेसेह एव भणियम्मि ।
अह तक्खिणं सोमलया समागया अम्ह पासम्मि ॥ १५९ ॥
कय-उवयारा ताहे उवविट्ठा भणइ सायरं वयणं ।
एगंते कुणह तओ धूयलया पेसिया ततो ॥ १६० ॥
भणियं सोमलयाए सरणागय-वच्छला जओ सुयणा ।
परितायह परितायह ममं तओ भीय-वेमणाओ ॥ १६१ ॥
हरिसाऊरिय-हियएण ताहे एवंविहं मए भणियं ।
कत्तो भद्दे ! वेसणं, सा भणइ कुसुमबाणाओ ॥ १६२ ॥
ईसीसि विहसिऊणं वज्जरियं ताहि भाणुवेगेण ।
[illegible] संधि [illegible] सरीरे ॥ १६३ ॥
[illegible] ॥ १६४ ॥
[illegible] भणइ [illegible] ।
[illegible] देहाए ? ॥ १६५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६७ ॥
[illegible] !
[illegible] ॥ १६८ ॥

अंसु-जल-पूरियाइं नयणाइं कयाइं दीण-वयणाए ।
तत्तो य मए पुट्ठा तीए सही हंसिया नाम ॥ १६९ ॥
तीए भणियं अंबे ! उज्जाणं अज्ज पाविया अम्हे ।
पुरओ मयणं थाहिं नीसरिया जाव ता दिट्ठो ॥ १७० ॥
कोउगविरत्त-मणो सुवविहो माणुवेग-थाणम्मि ।
पच्चक्खोव्व अणंगो एगो तरुणो महाभागो ॥ १७१ ॥
तं दट्ठूण एसा जाया निप्फंद-लोयणा सहसा ।
आलिहिया सच्चवणं आलेहग-गयव्व निविट्ठा ॥ १७२ ॥
सिद्धिगिओ इमीए अणिमिस-दिट्ठीए जोइओ स पुणो ।
न य तेण इमा दिट्ठा कोउगविरत्तचलेण ॥ १७३ ॥
तो तस्स नयण-गोयरमसावमाणा सलज्ज-मुह-कमला ।
दोहग्ग-दूसियं विव अत्ताणं मन्नमाणव्व ॥ १७४ ॥
किं-किंपि चिंतिऊणं भणइ सहीओ ! इमम्मि चूय-दुमे ।
कीलामो ताव खणं धंधिय अंदोलयं अम्हे ॥ १७५ ॥
एवं ताहि भणिए तहेव रीयाहिइयम्मि एयाए ।
गुरु-संदेण सहीओ आसन्नाओवि वाहरइ ॥ १७६ ॥
जइ एसो मह सद्दं सोऊण वंगुह पलोएज्जा ।
दोज्जामि ता कयत्था हं आसाए सहियाओ ॥ १७७ ॥
तं पेक्खिऊण य मए परिहास-वसेण जंपियं एवं ।
आसन्नवि सहि-जण तच्चुच्चं कीस वाहरसि ? ॥ १७८ ॥
कोउगविरत्त-मणो एसो तुह देइ नय दरिसणं ।
तं वयणं सोऊण सविलक्खा [illegible] ॥ १७९ ॥
[illegible]

[illegible]

मयण-सर-विहुरियंगी इहागया एरिसा जाया ॥ १८३ ॥
एवं च हंसियाए भणियम्मि पुणोत्ति सा मए पुट्ठा ।
को सो पुरिसो हंसिणि !, कहियं सव्वंपि मह तीए ॥ १८४ ॥
सोहग्ग-ठाणे रागो पुर्चाए, चिंतिउं गया पासे ।
तीए दिट्ठा य मए सयणीय-गया कणगमाला ॥ १८५ ॥
आपंडुर-मुह-कमला सुदीह-सासेहिं सोसिय-सरीरा ।
कहकहवि हु निय-जीयं महया किच्छेण धारंती ॥ १८६ ॥
पिय-विरह-जलण-जालावलीहिं संताविया वेरइए ।
हारो चंदण-पंको मुम्मुर-सरिसोव्व पडिहाइ ॥ १८७ ॥
चायम्मि मुणालाइं नलिणि-दलाइंपि जाल-तुल्लाइं ।
अंगार-रासि-सरिसा पडिहासइ हंस-तूलीवि ॥ १८८ ॥
पुट्ठा न देइ वयणं आलवइ न सहि-जणं सिणिद्धंपि ।
झाणोवगया वर-जोगिणिव्व जाया विगय-चेट्ठा ॥ १८९ ॥
पिय विरह-पिसाएणं गहिया गय-चेयणावि हु सहीहिं ।
आसासिज्जइ वराई सुंदर ! तुह नाम-मंतेहिं ॥ १९० ॥
पिय-विरह-पीडियं तं तुडि-गय-निय-जीवियं मुणेऊणं ।
तद्दुक्ख-दुक्खिया है समागया तुम्ह पासम्मि ॥ १९१ ॥
एव कुसुमसराओ अइगरुअ आगय मह वयणं ।
जं तीए दुक्खियाए अहंपि अइदुक्खिया चेव ॥ १९२ ॥
ता सुयणु ! कणगमाला जा सा नीसास-सोसिय-सरीरा ।
[illegible] वराई जाव न पाणा मेल्लंति ॥ १९३ ॥
ता कुणसु किंचुवायं जाव न नीसरइ जीवियं तीए ।
गय-जीवियाए पच्छा किं काही [illegible] ॥ १९४ ॥
[illegible] ॥ १९५ ॥
[illegible] ॥ १९६ ॥
[illegible] ॥ १९७ ॥

[illegible footnotes]

हरिऊण तीए हिययं दिट्ठी-बाणेहिं पहरिदं अंगे ।
तुडि-गय-जीयं काउं सो संपइ धयाणुओ जाओ ॥ १९८ ॥
कंठ-गय-जीवियासा तुह विरहे मरइ नत्थि संदेहो ।
अप्पणेत्त अवलंबिय न चिट्ठसि निद्दओ मह ! ॥ १९९ ॥

।

जो जत्थ जणो निवसइ रक्खइ सो आयरेण तं गेहं ।
तीए मणम्मि वसंतो किं निद्दय ! न मणं दहसि ? ॥ २०० ॥
हरिऊण तीए हिययं भणइ चोरोव्व निल्लज्जमाणो ।
न हु लहसि सुयणु ! तुमं किंचि उवायं निरूवेसु ॥ २०१ ॥
तत्तो [illegible] मए भणिय अम्मे ! तं चेव जाणसु उवायं ।
एवं ववत्थियम्मि ज जुत्तं अम्ह काउं जे ॥ २०२ ॥
भणियं सोमलयाए चित्ते पत्ते य पेसय लिहिय ।
पट्टवसु जेण चित्तं सधीरं मा तयं हट्टु ॥ २०३ ॥
तत्तो य मए लिहिया पत्ते नलिणीओ तीए पउमाभिव ।
मोत्तूण तेन कुसुमे निम्मीयमाणो अली लिहिओ ॥ २०४ ॥
लिहिया य तस्स लिहिया एसा गाहा उक्कंठा-वसेण ।
निय-भाव-सूयण-परा पच्छन्नत्था मया कुमर ! ॥ २०५ ॥
तह कहवि परिट्ठविय अलिणो नलिणीए परिमलं हियए ।
छेयणुण्णयणं जह तस्स केवल तेन कुसुमेसु ॥ २०६ ॥
तं च बहु-रत्त-गब्भं काउं मो पेसिओ समंताओ ।
सूयणयाए इत्थं होवि गया तीए पासम्मि ॥ २०७ ॥
तत्तो वणलयाओ सूयणया आगया इमं भणइ ।
एसो विजिगया है पत्ता य कमेण तस्सेह ॥ २०८ ॥
पत्तस्स मुक्किउया इव निग्गया इव सुयणु ! गुरु-विसाएण ।
दिट्ठा उ वणगमाल विसमयवच्छते पत्ता ॥ २०९ ॥
तीए सरीरं नोतय नमागया भिन्नवन-हुरति ।
अह सा गुरु नामयत्त-ओट्ठघन-न्नह कुसुमा ॥ २१० ॥

[illegible] = [illegible] । २ [illegible] । ३ विहेसः । ४ निद्दुवण = [illegible] । ५ तुस्त्थ = [illegible] । ६ [illegible] (हे॰ ४ । ३) । ७ [illegible] । ८ [illegible] = [illegible] (हे॰ ४ । ९०) । ९ [illegible] । १० [illegible] = [illegible] । ११ [illegible] = [illegible] । १२ [illegible] = [illegible] ।

झत्ति निच्छिआ तत्तो पेसिय मं लज्जियाए मेणयंति ।
ताहे समप्पिओ से तंबोलो सहरिसं गहिओ ॥ २११ ॥
गहियत्थाए भणियं केणेसो पेसिओ इह तंबोलो ? ।
मे भणियं तुह सुंदरि ! मणोहरेणं पियमेणं ॥ २१२ ॥
तीए भणियं कत्ता अहंति कह मज्झ पियमो भद्दे ! ? ।
मे भणियं नणु होही जह सा अकुडक्खरं भणइ ॥ २१३ ॥
कह मोत्ति ! अउन्नाए एत्तियमेत्ताणि मज्झ पुन्नाणि ।
जं सो भत्ता होही दंसणमित्तंपि अइदुलहं ॥ २१४ ॥
एत्तियमेत्तं भणिउं अंसु-जलुप्पुण्ण-लोयणा झत्ति ।
नीसासं मोत्तूणं गय-चेट्ठा सा पुणो जाया ॥ २१५ ॥
तत्तो सहीहिं भणियं साहेज्जसु तस्स निग्घिण-मणस्स ।
जह-दिट्ठं हि सव्वं इमीए अइगरुय-[illegible] ॥ २१६ ॥

अन्नं च ।

जइ कहवि ताव बोल्लेइ [illegible] कुसलेण ना पभायम्मि ।
[illegible] गयाए दायव्वं दंसणमिमीए ॥ २१७ ॥
तस्संगमेण जीवइ न अन्नहा एस निच्छओ अम्ह ।
एवं बहुहा भणिया समागया तुम्ह पासम्मि ॥ २१८ ॥
एवं चूयलयाए भणियं सोऊण तीए वुत्तंतं ।
दुगुणतरो मे जाओ तव्विरहे गरुय-संतावो ॥ २१९ ॥
जइ मरिही सा बाला कहवि हु गुरु-विरह-ताविया हरि ! ।
[illegible] निमित्तेणं ता मज्झाव आगय मरण ॥ २२० ॥
[illegible] ॥ २२१ ॥
[illegible] ॥ २२२ ॥
[illegible] ॥ २२३ ॥
[illegible] ॥ २२४ ॥

[illegible]

रोयंतु नाम तं जणयवेन्उमाणाणि दइट-नयणाणि ।
तं हियय ! किं विमूरसि साहीणे चिंतियव्वम्मि ? ॥ ११५ ॥
नयणेहिं जोइया सा हियएण कओ य गरुय-पडिबंधो ।
सरिसेवि [illegible] अवराहे विरहो हियय दढ दहइ ॥ ११६ ॥
एयंतरम्मि सूरं ममिऊणं भुवण-मंडलमसेसं ।
अत्थ-गिरि-मत्थयत्थो जाओ अट्ठाण-सिग्गोव्व ॥ ११७ ॥
निठ्ठुर-करेहि भुवणं इमेण संताविय्ंति रोसेण ।
नज्जइव अत्थ-गिरिणा सीसाओ टालिओ सूरो ॥ ११८ ॥
नाऊण सूर-पडणं अणुलग्गा उवरि अत्थ-संझाए ।
रोसेणव रत्त-मुहा समागया तस्स अह संझा ॥ ११९ ॥
तयणंतरमंधारिय-दिसि-वलया नवरि आगया रयणी ।
पयडिय-ताराय-निवहा फेंकारिय-घूयार-भीमणया ॥ १२० ॥
ताव य रयणिंतराओ निव्वाणिय-बहल-तिमिर-संघाओ ।
मेणिणि-माणुम्महणो वित्थरिओ ससिहर-निहेलओ ॥ १२१ ॥
मयलंछण-पवणेणं गाढं संधुक्किओ चिरीवंलणी ।
धंताविउं पयत्तो मह हियये ताव नव-गुणिए ॥ १२२ ॥
जाह चिंतिउं पयत्तो अणयगओ गुरुमई इमो धंदो ।
नवरं सविरहे मज्झ विज्झ-पुंजीवमो जाओ ॥ १२३ ॥
हे हियय ! कीस हेक्कामि उव्वेय कीस कुणसि अंधयय ? ।
दुल्लह-जणम्मि रागं पइणे चिय कीस तं कुणसि ? ॥ १२४ ॥
अन्नं च ।
जो किर करेइ नेहं तस्सेव य हियय ! रोविगइ जुत्त ।
दूर-ट्ठियंमि जो दहइ माणसं तम्मि को रागो ? ॥ १२५ ॥
सो च्चिय कुंभइ हियए सो च्चिय अइनिठुरो दरइ देह ।
कस्स कहिज्जइ वत्ता मयणाओ अवग्गि उप्पूए ? ॥ १२६ ॥
किं सवे राज्ज दिवसे अंम्मी दप्पोअय मज्झ हय्यम्मि ।
दीणे-निवहवलो तीए बाल-व्वदात-पम्हं इओ ॥ १२७ ॥
अणुरउ ता दूरे च्चिय पडिभासइ इय तु सह तीए ।

---

१ [illegible] ([illegible]) । २ [illegible] [illegible] [illegible] । ३ [illegible]
[illegible] । [illegible] [illegible] । १० [illegible] ([illegible]) ।
[illegible] ([illegible]) । [illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible] । १० [illegible]
[illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] ([illegible]) । १३ [illegible] ।
१४ [illegible] ।

अम्हाण मणो-दइयं दंसणमवि दुल्लहं मन्ने ॥ २३८ ॥
किं मज्झ जीविएणं किंवा मह हंदि ! मणुय-जम्मेण ।
जो विरह-दुक्ख-समणं तीए वयणं न पेच्छामि ! ॥ २३९ ॥
अहवा चूयलयाए भणिएणं भविस्सई पभायम्मि ।
तीए सह दसणय अणुकूलो जइ विही होही ॥ २४० ॥
गुरु-विरह-जलण-जालावलीहिं संताविअस्स हिययस्स ।
अन्नो नत्थि उवाओ पिय-दंसण-ओसहं मोत्तुं ॥ २४१ ॥
एमाइ-विगप्पेहिं पणट्ठ-णिद्दस्स मज्झ सा रयणी ।
घड-जामावि हु तइया जाम-सहस्सोवमा जाया ॥ २४२ ॥
असरिस-दूसह-संताव-ताविअं कहवि माणसं मज्झ ।
फुडमाणंपि न फुट्टं मन्ने तस्समणासाए ॥ २४३ ॥
सीयल-कर-नियरेणवि मताव फोडइ मह असत्तो ।
अह लज्जिउव्व चंदो अत्थ-गिरिं पाविओ तत्तो ॥ २४४ ॥
पच्चूस-गयवरुम्मूलियाए उड्डीण-ससि-विहंगाए ।
रयणि-लयाए गलंतिव कुसुमाइं तारय-निहेणं ॥ २४५ ॥
अह इंद-दिसा सहसा केसुय-सुय तुंड-सच्छहा जाया ।
आसन्न-सूर-मंडल-पज्जरणत्थंव लोयस्स ॥ २४६ ॥
पडिबोहिय-कमल-वणो पसरिय-खर-किरण-पूरिय-दियंतो ।
मेलिय-रहंग-जुयलो तद्दणन्तरमुग्गओ सूरो ॥ २४७ ॥
एयंतरम्मि अहयंपि समुट्ठिऊण
किय पभायकरणिज्जो कमिउं पवत्तो ।
भो गुणइह ! तइया दइयाइ हाणि
संदंसणम्मि इइ आउर-मणो पगाम ॥ २४८ ॥
साहु-धणेसर-विरइय सुंदर गाहा-समूह-रम्माए ।
रागग्गि-दाम-विसहर पसमण जल-मंत-भूयाए ॥ २४९ ॥
एसोवि परिसमप्पइ सिरि सुरसुंदरि नाम कहाए ।
सुर-सुंदरी-नामाए कहाए तइओ परिच्छेओ ॥ २५० ॥ २५० ॥

॥ तृतीय परिच्छेद समत्त ॥

अह मोत्तुं भाणुवेगो समागओ पढमिओ मयं भणइ ।
साम्मइ टंकणगम्मि पूयत्था-वयणमेत्तमाणेइ ॥ १ ॥
हरिसाऊरिय-हियएण ताहिं एवंवि जयमाणेणं ।
तरकालुचियं जाव य पाबन्नं कामसद्दं ॥ २ ॥
एयंतरम्मि निसुओ मंगल-तूरस्स महिर-निग्घोसो ।
पुट्ठो य मए भाया कत्थ इमं वज्जए तूरं ? ॥ ३ ॥
तो भणइ भाणुवेगो सम्मं जाणे न कारणं एयं ।
नवरं अमियगइ गिहे मोत्तिज्जइ एस तूर-रवो ॥ ४ ॥
अह चिंतियं मए किं आगय पिया-समागमागावि ।
अरमाहिओ मंनावो पुरइ य वामं तहा नयणं ? ॥ ५ ॥
[illegible] भवियव्वं केणावि एत्थ नणु कारणेण माहि मए ।
पूयउत्था बोहिया समागया अह इमं भणिया ॥ ६ ॥
कत्थ इमो तूर-रवो केणय कज्जेण, सामिणिए ।
आणीमूणं भद्दे ! सिग्घं चिय कहसु अम्हाणं ॥ ७ ॥
गंतूणं पूयत्था मत्तंतराओ समागया, भणियं ।
विच्छाय-वयण-कमला पुट्ठा य मए इमं भणइ ॥ ८ ॥
एत्तो विज्जिणयाए अमियगइ गिहम्मि दार-देसम्मि ।
भूरि-जण-संकुलम्मी मए न लद्धो पवेसोवि ॥ ९ ॥
तत्तो य वंधुदत्तो पेच्छियन्न पुणे पुच्छिया भणइ ।
बालम्मि एस भद्दे ! महोच्छवो वट्टए ॥ १० ॥
गिरि-संबवालग पुत्तो गंधारसम्मि नयरम्मि ।
अइवाहणोत्ति गुरुणइ तस्स विइण्णा ॥ ११ ॥
एवं विवाहिऊणो समागया एत्थ सुहं वणिया ।
सील-वसुंधरे तुह गारिज्जइ मंद-भागए ॥ १२ ॥
तीए वयणं सोऊं पत्ति दुह-संतावण दड्ढा हं ।
मुच्छा-निमीलिय-अच्छी धरणियले नवरं ॥ १३ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १४ ॥

[illegible]

परिचिंतिउं पयत्तो पेच्छह दुव्विहिय-विलसियं विहिणो ।
निय-संग-मणोरह-भंगणम्मि उज्जुत्त चित्तस्स ॥ १५ ॥

अहवा ।

अन्नह परिचिंतिज्जइ सहरिस-कंडुज्जएण हियएण ।
परिणमइ अन्नहच्चिय कज्जारंभो विहि-वसेण ॥ १६ ॥
कत्थ इमा कत्थ अहं अन्नोन्नं कत्थ गरुय-अणुरागो ।
नवरं हयास-विहिणा सव्व चिय अन्नहा विहियं ॥ १७ ॥
पुव्वंपि हु जइ मुद्धी एरिसया आसि तुज्झ रे दिव्व ! ।
ता कह मह पढमं चिय तीए मह दंसणं विहियं ? ॥ १८ ॥
काऊण दंसणं गरुय-राय-महियं हयास ! रे ! दिव्व ! ।
अन्नत्थ तं मेयच्छि जोडेंतो किं न लज्जिहिसि ? ॥ १९ ॥

अविय ।

नयणाण पडउ वज्जं अहवा वज्जस्स [illegible] किंपि ।
अमुणिय-जणेवि दिट्ठे अणुबंधं जाणि कुणंति ॥ २० ॥
जाण-परिचिय-दुल्लह-लोय-कारणं कीस हियय ! तं मिढोसि ! ।
सुयणु गरुय-विमाणं निवडीओ हय विही जेण ॥ २१ ॥
एरिस-दुव्विसहंमि हु संजाए हियय ! गरुय-दुक्खंमि ।
वज्ज-घडियव्व मंजे न जीव ! मय मिक्कहं जासि ॥ २२ ॥
एमाइ-बहु विगप्पे [illegible] ।
[illegible] ॥ २३ ॥
पुणरवि सा [illegible] ।
[illegible] ॥ २४ ॥
ता भणइ कीस सुद्धि [illegible] ।
[illegible] ॥ २५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २७ ॥

साबि हु सहीहिं कहवि गुरु संगम-सूयगेहिं वयणेहिं ।
आसासियावि धरइ तुह संगमेनावमाणा उ ॥ २८ ॥
खणमेत्तं मुच्छिज्जइ उट्ठियइ पुणोवि मुयइ हुंकारे ।
गायइ हसइ य वेवइ रोवइ य खणेण उसगइ ॥ २९ ॥
गह-गहिया इव बाला असमंजस-चेट्ठियाइ कुणमाणा ।
हासियावि सहि-जणेणं नवि जाणइ किंचि हय-हियया ॥ ३० ॥
तं पेच्छिऊण य मए विचिंतियं जाव मुयइ नो पाणे ।
गुरु-अणुरागा एसा ताव उवायं विचिंतेमि ॥ ३१ ॥
तत्तो तस्सुसंतो कहिओ गंतूण चित्तसालाए ।
तज्जणणीए उ मए एगंत-गयाए सव्वोवि ॥ ३२ ॥
विलाव-सालभंजिया पासे आगम्म कणगमालाए ।
वज्जरइ चित्तमाला कीस तुमं पुत्ति ! उव्विग्गा ! ॥ ३३ ॥
अच्छसि ओमत्थ-मुही भणियावि हु कीस देसि नालावं ! ।
गुरु-लज्जं चेव इमं मा पुत्ति ! विसायमुव्वहसु ॥ ३४ ॥
आहारे चित्तभाणू ओवत्तो तं च पुत्ति ! कला सि ।
उवविओ य चित्तवेगो रूवेण कलाहिं जं तुज्झ ॥ ३५ ॥
ताग य उवरिं जाओ अणुरागो तुज्झ तेण सव्वपि ।
अणुरागनिमित्तं जाणे मा चिंतसु असरिसं वच्छे ! ॥ ३६ ॥
किंतु तुह पुत्ति ! जणओ गगणवल्लहम्मि खयर-नयरम्मि ।
वासम्मि भरहनामे विज्जाहर-नाहणो हु गओ ॥ ३७ ॥
आगच्छउ सो सिग्घं कुसलेण ताहे तुज्झ वीवाहे ।
महया विभूईहणं कारिस्सइ चित्तवेगेण ॥ ३८ ॥
एसोवि चित्त-भासो विसं व्यारेति रोहिणी सव्वो ।
सिग्घं चिय पुत्ति ! तुमं मा काहिसि किंचि उव्वेवं ॥ ३९ ॥
एवं निय जणणीए भणिया सा विरह-विरह-कलाए ।
जाया कोंजयं वेसा समुट्ठिया तए सो अणज्जे ॥ ४० ॥
एत्थंतरम्मि सहसा ताव गओ तत्थ खयर-नयराओ ।
जणिवगई सो जणओ कणय-विलओ परिच्छेदेतो ॥ ४१ ॥

---

१ वडु-[illegible] [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] ।
५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९
[illegible]
[illegible]

ण्हाय-विलित्तो भुत्तो उवविट्ठो उवरिमाए भूमीए ।
अहयंपि चित्तमाला-सहिया तत्थेव संपत्ता ॥ ४२ ॥

कुसल-पउत्तिं पुच्छिय निय-दइयं ताहे चित्तमालाए ।
निय-धूयाए पउत्ती सव्वा वि हु तस्स अक्खाया ॥ ४३ ॥

तं सोउं अमियगई साम-मुहो तक्खणेण संजाओ ।
भणइ अहो ! अइगरुय समागयं अम्ह वसणंति ॥ ४४ ॥

तो भणइ चित्तमाला पिययम ! किं कारण नु वसणस्स ? ।
तत्तो य अमियगइणा वज्जरियं पिययमे ! सुणसु ॥ ४५ ॥

नर-वइ-कज्जेणेत्तो गंगावत्तम्मि तम्मि नयरम्मि ।
सिरि-गंधवाहणस्स ओ पासम्मि गओ अहं तइया ॥ ४६ ॥

कय-विणओ उवविट्ठो अत्थाण-गयस्स राइणो पासे ।
संभासिएण य तओ निवेइयं राय-कज्जं से ॥ ४७ ॥

एत्थंतरम्मि सुंदरि ! पडिहार-निवेइओ अणुन्नाओ ।
अत्थाणम्मि पविट्ठो एगो विज्जाहर-कुमारो ॥ ४८ ॥

विहिय-पणामो रन्नो पासट्ठो एरिसं स वज्जरिउं ।
विज्जाहराण राया वेयड्ढे आसि जो देव ! ॥ ४९ ॥

संसिद्ध-सयल-विज्जो ससुरासुर-मणुय-लोय-विक्खाओ ।
सुरवाहणोत्ति नामं विज्जाहर-चक्कवट्टित्ति ॥ ५० ॥

अवमाण-वज्जियं जो विज्जाहर-राय-लच्छिमणुहविउं ।
विक्खाय-जसं पुत्त नियय-पए ठाविऊण तुमं ॥ ५१ ॥

संसार-वास-भीओ नाऊण असारयं विभूईए ।
रज्ज-सिरिं अवउज्झिय पडग्ग-लग्गं जरं-तणव ॥ ५२ ॥

सिरि-उसहनाह-जिणवर-वज्जरिय सव्व-विरइ-रूवं जो ।
चारित्त पडिवन्नो चित्तगय मुणि-वर-समीवे ॥ ५३ ॥

गहणा-ऽऽसेवण-रूवं सिक्खं अब्भसिय गुरु-समीवम्मि ।
अहिय-सुओ पडिवज्जिय एगल्ल-विहार-पडिमं सो ॥ ५४ ॥

छट्ठ-ऽट्ठम-दसम-दुवालसाइ नाणाविहे तवो-कम्मे ।
उज्जुत्तो विहरंतो गामागर-मंडिय वसुहं ॥ ५५ ॥

संपत्तो एत्थेव य वेयड्ढे चित्तकूड-सिहरम्मि ।
तुम्ह पिया सुरवाहण-विज्जाहर-मुणिवरो अज्ज ॥ ५६ ॥

---

१ आख्याता = कथिता । २ कथन=कष्टम् । ३ असारताम् । ४ अपोज्झ्य = त्यक्त्वा । ५ चरणमिव । ६ अधिकश्रुतः = विशिष्टश्रुतज्ञानधारी; अधीतश्रुतः = पठितशास्त्रो वा । ७ उद्युक्तः । ८ A सुहवा° ।

पडिमा-पडिवन्नस्सिह सुक्क-ज्झाणेण खविय-मोहस्स ।
लोयालोय-पयासं उप्पन्नं केवलं तस्स ॥ ५७ ॥[1]
तत्तो य तस्स वयणं सोऊणं गंधवाहणो राया ।
हरिस-वस-वियसियच्छो भणइ तयं सायरं एवं ॥ ५८ ॥
भो आगच्छसु संजय ! आमच्चो, अज्ज ताय-पत्ताए ।
सहलीकयं मह जीयं केवल-उप्पत्ति-गब्भाए ॥ ५९ ॥
स-सरीर-परिट्ठियं सो सव्वं आभरण-वत्थमाईयं ।
वियरइ तस्स ; तीरे तत्तो भंडारियं भणइ ॥ ६० ॥
अड्ड-तेरस-कोडी पवर-सुवन्नस्स देसु एयस्स ।
पीइ-दाणं तत्तो तहत्ति संपाडियं तेण ॥ ६१ ॥
तयणंतरं च राया विज्जाहर-नियर-परिगओ चलिओ ।
वणयास चित्तकूडे भत्तीए वंदण-निमित्तं ॥ ६२ ॥
विज्जा-विरइय-नर-विमाण-आरूढ-परियणाणुगओ ।
गुरु-नेवत्थ-विराइय-नायर-जण परिगओ सहसा ॥ ६३ ॥
तेण हरिओ अइरेण हु चलिओ मुणि-नाह-वंदण निमित्त ।
अह सव्वे सेणत्ता आगओ चित्तकूडस्स ॥ ६४ ॥
चउविह-देव-निकायं निवयंतं पेच्छइ चित्तकूडम्मि ।
सविसेस हरिसिय-मणो विम्हिय-गुरु-पक्खओ राया ॥ ६५ ॥
सिन्धपउरं गंतूणं बहु-जण परिवारिओ पयत्तेण ।
सुर-रइय-केवलि महिमं थुणंते दिव्व साराहिं ॥ ६६ ॥
दट्ठूण मुणि वरं तं आऊण पयाहिणं च तिक्खुत्तो ।
बहु-माण-वस-समुट्ठिय-रोमंच-पेंचिय-सरीरो ॥ ६७ ॥
भूमि-तल-लुलिय-मउडं पणमेइ करिय ताइं पायवीढं ।
हरिसाउलेण-नयणो अह एवं थुणेउं पउत्तो ॥ ६८ ॥
जय जय जीव-दयावर ! सुक्क-ज्झाण-दड्ढ-कम्म-वण ! ।
जोगिन्द भव-निवारण ! जर-मरण-दुक्ख हर ! ॥ ६९ ॥
उप्पन्न विमल-केवल-उवलद्ध-सयल-भाव-सब्भाव ! ।
सासय सिव सुह-सरण ! दस-[illegible] ! ॥ ७० ॥

१ [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] । १३ [illegible] । १४ [illegible] । १५ [illegible] । १६ [illegible]

भयवं ! अणाइ-निहणे परिब्भमंताण भव-समुद्दम्मि ।
ताउं हत्थालंब अम्ह समुत्तारणं कुणसु ॥ ७१ ॥
एवं थुणिऊण मुणिं मुणि-मुह-कमल-निहिय-मण-नयणो ।
उवविट्ठो धरणीए नासन्ने नाइदूरम्मि ॥ ७२ ॥
एत्थंतरम्मि मुणिणा परत्थ-संपायणेक्क-रसिएण ।
गंभीर-भारईए पारद्धा देसणा एवं ॥ ७३ ॥
अइदुलहं मणुयत्तं असार-संसार-सागर-गयाणं ।
कुगईण पउर-भावा स-कम्म वसगाण जीवाणं ॥ ७४ ॥
तंपि हु जराभिभूयं आवासो रोग-सोग-वाहीणं ।
सारीर-माणसाणेय-दुक्ख संपाय-कलियंति ॥ ७५ ॥
पवणाहय-धय-वड-चंचलाओ लच्छीओ तहय मणुयाणं ।
खणभंगुरा य नेहा सुहि-सयण-पियाइ-जण-विसया ॥ ७६ ॥
विसय-सुहंपि हु परिणाम-दारुण नारयाइ-दुह-हेऊ ।
आरंभ-परिग्गह संचियस्स पावस्स परिणामो ॥ ७७ ॥
अइभीसणेण बंधेण गरुय-पीडावहो खु जीवाणं ।
मिच्छा-वियप्प-वसओ सव्वंपि हु सोक्खमाभाइ ॥ ७८ ॥
अणवरय-संपयट्टो मच्चू अवहरइ जीव-संघायं ।
एवं च ठिए भो भो भद्दा ! सम्म विचिंतेह ॥ ७९ ॥
केवलि-भणियं धम्मं मोत्तूण नत्थि किंचि अन्नंति ।
सरणं भव-भीयाणं भवियाणं भव-निव्वुन्नाणं ॥ ८० ॥
तम्हा कुणह पयत्तं दुलहं लद्धूण माणुसं जम्मं ।
जिण-इंद-भणिय धम्मे सासय-सिव-सोक्ख हेउम्मि ॥ ८१ ॥
सावज्ज-कज्ज-वज्जण रूवं परिगेण्हिऊण पव्वज्जं ।
खविऊण कम्म-सत्तुं सासय-सोक्खं वयह मोक्खं ॥ ८२ ॥
इय केवलिणा भणिए विणिवेसिय कर-यलंजलिं सीसे ।
वज्जरइ गंधवाहण राया उ तहवि न मणह ॥ ८३ ॥
ताव दिक्खा-नियमं रज्जेण समं नु नियय-पुत्तस्स ।
नरवाहणस्स तत्तो करोमि गिह-वास-चायंति ॥ ८४ ॥
एत्थंतरम्मि सुंदरि ! पत्थावं जाणिऊण पुच्छाए ।
निद्दिय पत्थावेण मए पुट्ठो मुणि-केवली एवं ॥ ८५ ॥

---

१ त्रातुं: — [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] — [illegible] । ४ निर्वृते — [illegible] ([illegible]) । ५ [illegible] । ६ [illegible] — [illegible] । ७ [illegible] । ८ शीर्षे ।

तत्तो जोइसिएणं सम्मं आलोचिऊण आइट्ठं ।
वइसाह-सुद्ध-पंचमि-रत्तीए सोहणं लग्गं ॥ १०१ ॥
तत्तो य मए भणियं आएसं देह जेण गंतूण ।
निय-नयरे संजुत्तिं विवाह-कज्जस्स कारेमि ॥ १०२ ॥
तेणाणुन्नाओ हं सिग्घं चिय आगओ इहं सुयणु ! ।
राय-मच्चेहिं समं चंदजसा-ऽऽइच्च-नामेहिं ॥ १०३ ॥
एएवि कणगमाला-वरणत्थं आगया मए समयं ।
कल्ले पमाय-समए किल होइ वरणयं तीए ॥ १०४ ॥
एवं च ठिए ।
एत्ता एक्का सूया सुंदरु पिया तीव कणगमालम्हे ।
एईए अणुराओ संजाओ चित्तवेगम्मि ॥ १०५ ॥
ता जइ मणोऽणुकूलं संपाडिस्सं न एक्क-सूयाए ।
एईयवि, ता सुंदरि ! किंच मए जीविएणंति ? ॥ १०६ ॥
उवयारेणं महया विमग्गिया राइणा सुय-निमित्तं ।
सिरि-गंधवाहणेणं मएवि दिन्ना इमा तस्स ॥ १०७ ॥
तं च इयाणिं अन्नहकाउं चाइज्जए न जं सुयणु ! ।
एएण कारणेणं मे भणियं आगयं वसणं ॥ १०८ ॥
एवं पियथम-वयणं सोऊणं चित्तवेग ! संजाया ।
मह सामिणीवि विच्छाय-वयणिया चिंतमाणित्ति ॥ १०९ ॥
तत्तो तीए भणियं मह चित्ते फुरइ एरिसं ताव ।
परिचयइ कणगमाला तव्विरहे जीवियमवस्सं ॥ ११० ॥
कहकहवि मए जं सा तप्पावण-सूयगेहिं वयणेहिं ।
पुव्विं संधीरविया एय पुण अन्नहा जायं ॥ १११ ॥
भणियं च सामिसालेण एवं हि ठिए करेमि किं सुयणु ! ।
जइ ताव न देमि इमं तो राया कुप्पइ अवस्सं ॥ ११२ ॥
केवलि-वयणा एसो अइगरुओ एत्थ आयरो जाओ ।
तेण इमाइ अदाणे अइगरुयं होइ मह खूणं ॥ ११३ ॥
दट्ठूण तेण संयहद्ध-जग धरे जं न होइ अभिरासो ।

1 आलोच्य = सम्यगवलोक्य । 2 रत्ती = रात्रिः । 3 संजुत्ति = सामग्री-संयोग = प्रगुणतामित्यर्थः । 4 अमात्यैः = मन्त्री । 5 समयं = संकेतं । 6 A सुंदरु । 7 अन्यथाकर्तुम् । 8 A भइ° तवव्रते । 9 सुतनु ! । 10 विच्छाय-वदनिका = म्लानमुखा । 11 तत्प्रापणसूचकैः । 12 संधीरविया (N. P. 51) । 13 इच्छेह = इच्छ कुर्वन् । 14 सुतनु = इति. ।

जं भणसि तुमं भद्दे ! मज्झवि हिययम्मि फुरइ तं सव्वं ।
नवरं इयाम-विहिणो वसेण अइ-दुक्करं जायं ॥ १२८ ॥
तत्तो अइगुरु सोगं वयणाणि पिच्छिऊण निय-दइयं ।
पज्जरियममियगइणा सुंदरि ! किं एत्थ रुण्णेणं ? ॥ १२९ ॥
किं मह थोवं दुक्खं नवरं न चएमि अक्खाउं ।
सुंदरि चिंतिऊणवि हमामि नवे उवायंति ॥ १३० ॥
सम्हा महिला गाहं मोत्तूणं भायइं निरूविमु ।
राय-सुयस्स अहाणे दोसे य गुणे विचिंतमु ॥ १३१ ॥
अन्नं च, कणगमाला बहु-माण-परा हु जणणि-जणगाणं ।
पडिकूलिस्सइ वयणं न अम्ह गुण-दोस-कहणेण ॥ १३२ ॥
अन्नं च, कन्नगाए मत्ता किल होइ गुरु-अणुन्नाओ ।
तदणुन्नाए य जओ सयंवराइंवि कीरंति ॥ १३३ ॥

किंच ।

नहवाहण-राय-सुओ जाव न दिट्ठीइ गोयरे पडइ ।
तावच्चिय अणुराओ इमीए अन्नमि पुरिसम्मि ॥ १३४ ॥
निज्जिय-अणंग-रूवे दिट्ठे उण तम्मि होहिही रागो ।
ता किं सुंदरि ! बहुणा विगप्प-संकप्प-जालेण ॥ १३५ ॥
गंतूण कणगमालं सुनिउण-वयणेहिं भणसु न सुयणु ! ।
एयम्मि वइयरम्मि जह अम्हं होइ न हु वसण ॥ १३६ ॥
एवं च अमियगइणा भणियाए ताहि चित्तमालाए ।
भणिया हं सोमलए ! पियसम-वयणं लहु कुणसु ॥ १३७ ॥
तत्तो तहत्ति भणिउं समुट्ठिया जाव ताहि म पुट्ठा ।
चंदण-नामा चेडी कत्थच्छइ कणगमालत्ति ? ॥ १३८ ॥
तीए भणियं एसा उवरिम-भूमीओ उत्तरेऊण ।
गिह-उज्जाणाभिमुहा गच्छइ विच्छाय-मुह-कमला ॥ १३९ ॥
तं सोऊण विगप्पो उप्पन्नो मह मणम्मि एरिसओ ।
नूण अलक्खियाए पिउ-वयणं तीए निसुयंति ॥ १४० ॥
तेणेव इमा मन्ने जाया विच्छाय वयणिया बाला ।

---

१ B दुग्गमम् । २ कथितेन । ३ B अक्खेमि (H [illegible] IV 85) । ४ मुखितमपि । ५ आपतितः=उत्तरदानः । ६ गुरुभि=कुवलयदेव[illegible]सुयान । ७ A ॰इ[illegible]ए । ८ व्यतिकरे=प्रसंगे । ९ वरध=कृत, अच्छइ=आस्ते । १० ईदृशः । ११ अलक्षितया=प्रच्छन्नस्थितया । १२ B ॰ई[illegible] । १३ श्रुतम् (H P. 31) । १४ SEE NOTE P. ६५ ।

ता जाव एत्थ गंतुं विहवमापरइ नवि किंचि ॥ १४१ ॥
ता सिग्घं चिय गंतुं निवारणे तीए हेउजमामिति।
एवं विचिंतयंती अणुमग्गेणेव धाविया हं ॥ १४२ ॥
पत्ता य चंदुज्जाणे इओ तओ मग्गेमाण-निमित्तं।
जा परियडामि अहयं घण-तरु-वर-संकडिल्लम्मि ॥ १४३ ॥
घण-पल्लव-कयली-हर-मणोहरे तत्थ एग-देसम्मि।
पसल-तमाल-ताल-तरु-हेट्ठे-निविट्ठा मए दिट्ठा ॥ १४४ ॥
किं किंपि चिंतयंती गलंत थूलंसु सित्त-गंड-यला।
करयल-निमिय-मुह-गुरु-दुक्खा कणगमाल त्ति ॥ १४५ ॥
तत्तो विचिंतियं मे किं मज्झे निय-गिहं पमोत्तूण।
एगागिणी हु एसा समागया एत्थ उज्जाणे ? ॥ १४६ ॥
ता एईइ अदिट्ठा पच्छन्न ठिया निएमि जं कुणति।
विन्नाय-सब्भावा एसा निय-जणय-वयणाओ ॥ १४७ ॥
एवं विचिंतिऊणं गुम्मिहरा कयलि-थंभ-अंतरिया।
खणमेगं जा चिट्ठामि तत्थ ता सुणसु जं जायं ॥ १४८ ॥
दीहं नीससिऊणं एवं भणियं तु कणगमालाए।
अज्जवि किमित्थ बहुणा विगप्प-संकप्प-जालेणं ? ॥ १४९ ॥
सुचिरं विचिंतिऊणवि तेण जणेणं न संगमो ताव।
पुन्न-रहियाए मज्झं हय-विहिणो विलसिय-वसेण ॥ १५० ॥
अच्छउ संगम-सोक्खं दंसण-आसावि दुल्लहा जाया।
जाए तस्स विओगे फुट्टंत चारिय हियये ॥ १५१ ॥
ता का अज्जवि आसा जेण तुमं हियय ! धुरसि न ताव।
घण-मित्त-दिट्ठ-सहरिह-विओय-वज्जेण दलिज्जंते ? ॥ १५२ ॥
न य पिउ-वयणं सोउं इच्छिय-जण विरह कायर हिययं।
वज्ज-घडियव मज्झे जं नवि सय-सिक्करं जासि ॥ १५३ ॥
अम्माए तायम्मिवि बहुदिया इति इय मेहो जो।
हिययम्मि आसि मज्झ सोवि हु इण्हिं दड्ढ-त्ते त्ति ॥ १५४ ॥
गुरु-लज्जा चिय एय कज्ज मा पुंति। पुज्ज विसायदिट्ठ।

---

१ हलत्थावि = वरव वर्णो [illegible]। २ ? दुक्खद्। ३ घर = एरड्। ४ डेब-[illegible] = [illegible] = व्याहृत्। ५ [illegible] = [illegible] ([illegible])। ६ [illegible] ([illegible])। ७ [illegible] ([illegible]) [illegible] = [illegible] = [illegible]। ८ ? दुखमद्। ९ [illegible] ([illegible])। १० [illegible]। ११ [illegible]। १२ [illegible]। १३ [illegible]। १४ [illegible] ([illegible])

एवंविह-वयणेहिं पयारिया जेण अन्नाए ॥ १५५ ॥
जस्सुवरि मुद्ध इच्छ दायव्वा तस्स तं मए पुत्ति ! ।
इय नियवयणं ताएण संपयं अन्नहा विहियं ॥ १५६ ॥
विन्नाय-मह-सरूवो ओ अन्नहा जइ करेइ ताओवि ।
मह वंछिय-संपत्तीए संभवो ता कहं होउ ? ॥ १५७ ॥
एवं वियाणिऊणवि हियय ! तुम कीस मुयसि न आसं ।
तज्जण-संगम-विसय जेणज्जवि जीवियं धरसि ? ॥ १५८ ॥
अहवा न कोवि दोसो [illegible] परवस-चिट्ठियस्स तायस्स ।
मुज्झइ जणम्मि पयडं कहो खलु भिच्च-भावोत्ति ॥ १५९ ॥
जइवि हु विजियाणंगो रूवेणं जइवि सयया-कंदओ ।
जइवि हु उत्तम-वंसो सकला [illegible]करणो जइवि ॥ १६० ॥
तहवि न भावइ अन्नो पुरिसो त हियय-वल्लहं मोत्तुं ।
जइ एस निच्छओ हियय ! तुज्झ ता किं विलंबेण ! ॥ १६१ ॥
एसो सो पावाओ अइदुल्लहो पाविओत्ति कलिऊणं ।
उज्जमविचिंतियत्थे होउ अविग्घेण संपत्ती ॥ १६२ ॥
एवं हि कए तायस्स देइ दोसं [illegible] किंपि [illegible] ।
दूसह विओय-दुक्खस्स होइ एवं च वोच्छेओ ॥ १६३ ॥
एमाइ-बहु-वियप्पा भणिऊण चित्तवेगा ! सा बाला ।
[illegible] आरूढा अह तमालम्मि ॥ १६४ ॥
दट्ठूण साहसं [illegible] देह [illegible] ।
न वहइ वाया [illegible] हु थंभाओ [illegible] ॥ १६५ ॥
तत्तो [illegible] ।
[illegible] ॥ १६६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६९ ॥

[illegible]

सामि पियं-दिट्ठ ! वल्लह ! हियय-ब्भंतर-पविट्ठ ! निट्ठुरेसु ।
पत्थेमि किंचि सामिय ! पाय-च्छंपं करेमाणी ॥ १७० ॥
[illegible] संगम-सुहेणाह एसो जम्मो हु गओ चोरंगो ।
अन्न-भवे पुण सामिय ! तं चिय मह वल्लहो हुज्जा ॥ १७१ ॥
अन्नं भणामि सामिय ! जइवि हु अइनिट्ठुरं इमं वयणं ।
तहवि हु तुह आवया-वारण-एमेसो मह निब्बंधो ॥ १७२ ॥
नीसरइ मह हिययाओ दढं पिऊणे पणयपणइत्त ।
सक्केमि न नीसारिउं सामिय ! मह पाण-वल्लहए ! ॥ १७३ ॥
सव्वे न किंचि सुहं इय-विहिणा मरण-कारणं अज्ज ।
मह तेण कारणेणं तुमए सह दंसणं विहियं ॥ १७४ ॥
वण-देवयाओ ! निसुणह तुम्हे पणमामि अन्न-जम्मेवि ।
सो लुण-दिट्ठो लोगो दइओ मह होज्ज, नेवोत्ति ॥ १७५ ॥
एवं भणिउं तीए मुक्को अप्पा अहोमुहो सत्ति ।
एत्थंतरम्मि गयणे समुट्ठिया एरिसा वाया ॥ १७६ ॥
मा मा साहसमेयं आयर भद्दे ! समुप्फुल्ला होहि ।
सो चेव तुज्झ भत्ता होही मणु विसत्थेणांवि ॥ १७७ ॥
साहेइ छग-दिवसे पाणिग्गहणं करीसाइ तेणं ।
अह सुयणे ! एण्हिं मा किंचिवि कुण विसायंति ॥ १७८ ॥
वयणाणोनरमेव हि तुट्ठा सा पासओ, तओ अइपे ।
सम्भम-गोविय-मज्झाम-सत्य-गहिरा णया पासे ॥ १७९ ॥
तत्तो सलज्ज-वयणा भणिया य मए न पुत्ति ! तुह जुत्तं ।
एरिसमायरिउं जणणि-जणणकयंम-दुह-जणयं ॥ १८० ॥
तत्तो य तीइ भणियं अम्म ! अम्हारिसाण किं अप्प ।
एवं हि तीए कोडे जुत्तं मरणं ममंपूण ? ॥ १८१ ॥
अवी ।
जरि मरणं मा विरहो विरहो अइदूसहोऽव्व पडिहाइ ?
जरि एक्क चिय मरणं तेण वियम्भंति सुखसाइं ॥ १८२ ॥
तत्तो य मए तीए कहियं मम्मानि पुव्वन्नुत्तंतो ।
भणिया य पुत्ति ! मरइ किं तुह पडिहासए कन्ड ? ॥ १८३ ॥
अह तीए [illegible] [illegible] [illegible] एवं तु ।

---

१ [illegible] । २ आवया – आपद् । ३ [illegible] – [illegible] । ४ [illegible] – [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] – [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] – [illegible] । १० [illegible] – [illegible] । ११

तिक्खन्न-वयण-विन्नाण-पेगरिसो दंसिओ एवं ॥ १९९ ॥
त्तो पमाय-समए रायामच्चेहिं वरणयं सीसे।
इया विद्धेइयं विहियं फय-जणय-आणंदं ॥ २०० ॥
:।
[illegible] मण-निव्वुइ-हेउं हीए पयत्तेण आगया कइयं।
इणत्थं पत्थुय-वत्थु विरयरसेत्थ तुह पासे ॥ २०१ ॥
ा मा सुंदर ! वरणय-सवणाओ दुम्मणो तुमं होसु।
ं देवयाए वयणं अलियं न य हवइ एवं तु ॥ २०२ ॥
एवं च कणगमाला ओणेइ न माइ। तं पत्तोसुण।
मन्नस्स फलो लागइ मह हत्थे इत्थ जम्मम्मि ॥ २०३ ॥
रवय-वयणं जइ होइ सच्चयं ता धरेमि निय-पाणा।
तदभावे पुण सरणं मरणं मह निच्छओ एसो ॥ २०४ ॥
ो सुण्णइह ! एवं सोमलया-वयण-सवणओ तइया।
मायं मैणयं मह माणसस्स सेढिलणं तत्तो ॥ २०५ ॥
एवं विचिन्तियं मे केवलिणा जेण एरिसं भणियं।
पुव्व-भव-नेह-वसा होही भज्जत्ति, ता एवं ॥ २०६ ॥
हमवइ नूण अम्हं अन्नोन्न-दंसणाओ अइगरुओ।
अणुराओ जाओ जं सुम्मइ लोय-प्पवाओ य ॥ २०७ ॥
लोइसराइं मन्ने इमाइं नयणाइं सयल-लोयस्स।
वियसंति पिये दिट्ठे अन्ने ! मउलिंति वेसेम्मि ॥ २०८ ॥
ा भवियव्वं इमिणा मणे मेइ दुग्गयवेहिं पडिहाइ।
ं ता राय-सुएणं करिया कइ मज्झ होहिति ? ॥ २०९ ॥
एवं विचिंतिऊणं तंबोल-पयाण-पुव्वयं भणियं।
जं किंचि एत्थ होही दीसिस्सइ तं सयं अंबे ! ॥ २१० ॥
भणियं सोमलयाए एवं एवंति नत्थि संदेहो।
तत्तो विहिय-पणामा उट्ठिय सा हाणमणुरत्ता ॥ २११ ॥
अह भणइ भाणुवेगो पुच्छिय दिट्ठम्म तस्स सुमिणस्स।

रिसो—प्पर्व। २ [illegible] ३ [illegible]। ४ [illegible]।
५—[illegible]। ६ [illegible]। ७ [illegible]) ८ [illegible]-
९ [illegible]। १० [illegible]-
[illegible]। ११ [illegible]। १२ [illegible]।
[illegible]
[illegible]।

केसेण कोवि अत्थोऽवधारिओ नाह तं सुणसु ॥ २१२ ॥
एसा हु कणगमाला माला होहिति. तीए जो रागो ।
तग्गहणं तं जाणसु वरणं पुण तीए अप्पसी ॥ २१३ ॥
एत्तियमेत्तो अत्थो परिप्फुडो ताव जाणिओ हु मए ।
सेसंपि हु अन्नत्तं वियाणियं किंचि तं सुणसु ॥ २१४ ॥
कोवि उवाएण इमं आणिस्सइ तुम्ह सा पुणो कहवि ।
मज्झ तुह हत्थाओ पाविस्सइ आवई [illegible] ॥ २१५ ॥
ततो रक्खिय कोवि हु दोहग्गइ तुज्झ तेण पज्झंतो ।
सुणिगस्स [illegible] इव निणिच्छओ सुविण-सब्भावो ॥ २१६ ॥
तं साउ मए भणियं सम्मं हि विणिच्छियं तुमे सुमण ! ।
घडइ जओ एसाणी मज्झं अइदुल्लहा होही ॥ २१७ ॥
सो भणइ भाणुवेगो वच्छ न तं अत्थि एत्थ लोगम्मि ।
अणुकूलस्स उ विहिणा जं मज्झं दुल्लहं होइ ॥ २१८ ॥
भो सुन्दर ! एवं पइदिणं ताव [illegible] ।
[illegible] ॥ २१९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २२४ ॥
[illegible]

[illegible]

परि-हरियं संपत्ता ताव पिया मह नियंतस्स ॥ २२६ ॥
देव्वय-वयणासाए नेत्र उवाओवि चिंतिओ कोवि ।
इण्हिं पुण नो सक्कं किंपि उवायंतरं काउं ॥ २२७ ॥
एसोवि हु अणुरागो एवंपि गए न तुट्टए कहवि ।
पइसमयं च पवड्ढइ संतावो विरह-संजणिओ ॥ २२८ ॥

अवि य ।

दुल्लह-लंभम्मि जणे जस्सिह पुरिसस्स होइ अणुरागो ।
छिन्नरय-पाणिएणव अणुदियहं तेण सुसियव्वं ॥ २२९ ॥
गरुय-पिय-संगमासा-भंस-समुच्छलिय-रणरणाइन्नं ।
न य जाणे कहव इमं निय-हिययं सठ्ठविमित्ति ? ॥ २३० ॥
ता किं करेमि इण्हिं अहवा किं एत्थ बहु-विगप्पेहिं ।
गुरु विरह-दुक्खउ-समणो पाण-च्चाओ परं जुत्तो ॥ २३१ ॥
जइवि न जुज्जइ एसो विवेय-जुत्ताण उत्तम-नराण ।
तीए विरहे तहवि हु सक्केमि न जीवियं धरिउं ॥ २३२ ॥
ता एत्थेव तरु-वरे तीए अंदोलएण सुंपविसे ।
ईसंधिय अप्पाणं पाण-च्चायं करेमित्ति ॥ २३३ ॥
एव चिंतिऊणं आरूढो तम्मि तरु-वरे अहयं ।
दाउ गलए पासं अह एवं भणिउमाढत्तो ॥ २३४ ॥
रे दिव्व ! अन्न जम्मे दुल्लह-लंभम्मि माणसे नेहं ।
मा मह करिज्ज एसा हु पत्थणा तुह मए विहिया ॥ २३५ ॥

अन्नं च ।

केवलिणो न वयणं, सा वाया देवियाविं, तं सुविणं ।
आसा-निबन्धण मज्झ दिव्व ! सव्वं कय अलियं ॥ २३६ ॥
एवं भणिऊण मए मुक्को अप्पा अहो-मुहो झत्ति ।
[illegible] पासम्मि [illegible] ॥ २३७ ॥
कढ गरुय आकुंचियाओ धमणीओ पसरिया [illegible] ।
[illegible] ॥ २३८ ॥
[illegible] ।

१ [illegible] । २ [illegible] ३ अन्य उपाय उपायान्तरम् । ४ [illegible] = सञ्जाते । ५ [illegible] = [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] मनेवानुदिवस [illegible], [illegible] [illegible] । ६ [illegible] = [illegible] [illegible] ([illegible]) । ७ [illegible] । ८ [illegible] = [illegible] । ९ देव A देव । १० [illegible] देवी, [illegible] । ११ [illegible] (H. D. VI. [illegible]) ।

केरणाइं चाइयाइं जाया अह वेयणा मंदा ॥ २३९ ॥
भो सुप्पइट्ठ ! एवं वियणा-परिमंद-इंदिएण मए।
एत्थंतरम्मि निसुओ सद्दो अपणट्ठ-चित्तेण ॥ २४० ॥
मा साहस मा साहसमेयं कैाउरिस-जण-समाइण्णं ।
आयरिय देव-दुल्लह-निय-रूवं मह ! नासेसु ॥ २४१ ॥
एत्थंतरम्मि केणवि लवंतं उक्खिविउं मह देहं ।
लहु च्छिंदिऊण पास विहिओ मिउ-सीयलो पवणो ॥ २४२ ।
तत्तो तुसार-सीयल-सारणि-नीर-च्छडाहिं संसित्तं ।
उल्हासिऊण हियय अंगं संवाहियं सव्वं ॥ २४३ ॥
मुच्छा-निमीलियच्छो सव्व मुणिणंय त विमन्नतो ।
कोमल-किसलय-रइए संथरए सोविओ तेण ॥ २४४ ॥
पुणरुत्त-पवण-करणाइयाहिं नाणाविहाहिं चिट्ठाहिं ।
गय-वेयणेण तत्तो खणंतरा चेयणा लद्धा ॥ २४५ ॥
उम्मीलिय-लोयण-जुयलएण दिट्ठो विसिट्ठ-सट्ठाणो ।
नव-जोव्वणो जुवाणो पच्चक्खं पंचवाणोव्व ॥ २४६ ॥
भणियं च तेण किं भद्द ! बीहए, "दसियं मए गउय ।
अह संवाहण-विहिणा तंपि हु सत्थ कय तेण ॥ २४७ ॥

विगय-सयल-पीडो सत्थ-देहो तया [illegible]
किसलय-रइयम्मा मे थेर मनिविट्ठो ।
विरह-विहुरियगो दीह-नीसास [illegible]
आहिलसियम्मय [illegible] ॥ २४८ ॥

लहु-धणेसर-विरइय-सुबोह [illegible] ।
रागग्गि-दोस-विसहर [illegible] ॥ २४९ ॥
एसोवि परिसमप्पइ [illegible] ।
सुरसुंदरि-नामाए कहाए [illegible] ॥ २५० ॥

॥ चतुर्थ परिच्छेद समाप्त ॥ ४ ॥ [illegible] ॥

---

१ करणानि = इन्द्रियाणि । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ समाचीर्णम् = समाचरितम् । ५ आचर्य । ६ [illegible] (१ [illegible]) । ७ [illegible] । ८ A [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] इति [illegible] । १३ [illegible] = १४ B °[illegible] । १५ B °[illegible] । १६ A °[illegible] ।

अह सो दट्ठूण मयं [illegible]-मुहं [illegible]।
घर-[illegible]-निमिय-कवोल एव भणिउं समाढत्तो ॥ १ ॥
सुंदर ! तुह महिमाणं [illegible]-पुरिमाण [illegible] न [illegible]।
अइम-[illegible] जेण वरो [illegible] ॥ २ ॥

[illegible]।

जो [illegible] तुमं [illegible] जेण व [illegible] ! ।
[illegible] सुंदर ! [illegible] सुमरिसि ? ॥ ३ ॥
[illegible] न तह [illegible] इमं अंगयं।
किं [illegible] इमाए [illegible] सुणसु ! [illegible] ! ॥ ४ ॥
[illegible] जेण [illegible] सुणो, [illegible] तुमं।
[illegible] सुण [illegible] किं सु [illegible] ? ॥ ५ ॥

[illegible]।

[illegible] कि [illegible]।
[illegible] तुमं [illegible] ? ॥ ६ ॥
[illegible] सुरे।
[illegible] ? ॥ ७ ॥
[illegible], [illegible]।
मा अह ! [illegible] एव [illegible] ॥ ८ ॥
[illegible] जेण [illegible]।
[illegible] ॥ ९ ॥
[illegible] ! [illegible]।
[illegible] ॥ १० ॥
[illegible]।
[illegible] ॥ ११ ॥

सिव।

[illegible]।
[illegible] ॥ १२ ॥
[illegible]।
[illegible] ॥ १३ ॥

[illegible]
[illegible]
[illegible]

पूया वा तणओ वा तं मह तणयस्स दायव्वं ॥ ८८ ॥

[illegible] ।
मुच्चा मई वा अ दोज्ज [illegible] [illegible] हिययं ।
अणोण्ण[illegible] सग्गं आरोहि [illegible] ॥ ८९ ॥
ता वंधुसुंदरीए [illegible] बहु [illegible] तयं वयणं ।
[illegible]-[illegible]-[illegible]-अविरल-[illegible] ॥ ९० ॥
एसो य [illegible] वेयड्ढे [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९१ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९२ ॥
[illegible]-[illegible] [illegible] बंधुसुंदरी [illegible] ।
हरिचंद-[illegible] [illegible] ॥ ९३ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९४ ॥
[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९५ ॥
[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९६ ॥
हरिचंदेण [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९७ ॥
[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] ॥ ९८ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ९९ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १०० ॥
[illegible]
[illegible]

[illegible]

कलहंसी मंजूसा उत्तम-वंस-प्पसूयाओ ॥ ४१ ॥
कलहंसीए जाओ पुत्तो जलणप्पहोत्ति नामेण ।
मंजूसाए लहुओ पुत्तो कणगप्पहो नाम ॥ ४२ ॥
नियय-सहोयर-वयणं सुमरंती बंधुसुंदरी देवी ।
नाऊण चित्तलेह निय-धूयं जोव्वणं पत्तं ॥ ४३ ॥
अह तं माउय-वयणं साहइ दइयस्स भाणुगइणो सा ।
तत्तो य भाणुगइणा निय-धूया चित्तलेहा सा ॥ ४४ ॥
दिन्ना खयर-पहंजण-सुयस्स जेट्ठस्स रूव-जुत्तस्स ।
जलणपहस्स, तेणवि परिणीया परम-पीईए ॥ ४५ ॥
सुर-नंदणम्मि नयरे नीया अह तीए नेह-सहियाए ।
सह विसए भुंजंतो चिट्ठइ देवोव्व दियलोए ॥ ४६ ॥
अह अन्नया कयाइवि नयराहिवई पहंजणो दट्ठुं ।
गयणे ससहर-धवलं देव-उल-गोरयं गेहं ॥ ४७ ॥
अह चिंतिउं पयत्तो मणोहरो हंदि ! एस आगारो ।
ईसाणिईए ता हं कारेमि जिणालयं रम्मं ॥ ४८ ॥
मणि-कुट्टिमम्मि तत्तो आलिहिउं उज्जुओ जया राया ।
ताव य झत्ति विलीणो पवण-हओ जलहरो सव्वो ॥ ४९ ॥
दट्ठूण तं विलीणं खणेण राया विचिंतए एवं ।
एवंविहा नराणं लच्छीओ चवल-रूवाओ ॥ ५० ॥
जह एसो अब्भ-लवो खणेण दिट्ठो पुणो पणट्ठोत्ति ।
तह सव्वेवि पयत्था मणाभिराणंद-जणणा ॥ ५१ ॥
रूवं च जीवियं जोव्वणं च सव्वेवि बंधु-सयणा ।
एवमणिच्चा अव्वो ! धिरत्थु संसार-वासस्स ॥ ५२ ॥
एवम्मि हि अणिच्चे नाऊणवि जं थिरत्ति मन्नंति ।
विसया-ऽऽसत्ता सत्ता, एस अन्नाण-सामत्थं ॥ ५३ ॥
नाऊणवि जिण-वयणं आरंभ-परिग्गहेसु वट्टंति ।
कामासत्ता उ पुणो अहो ! महा-मोह-माहप्पं ॥ ५४ ॥
ता इह मम रज्जेण संसार-निबंध-हेउ-भूएण ।
[illegible] हंदि ! गुरु-दुक्ख-मूलेण ॥ ५५ ॥

---

१ B लहुए । २ [illegible] । ३ B सुयस्स । ४ [illegible] । ५ पुणोवि । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० विलयं । ११ [illegible] । [illegible]

ता नायरं चडिऊण देवयाआ-उरयमं वंदिमि सई ।
किं, मह हविसा दुम्माह-नियनयाकारमं ? ॥ ५६ ॥
अणे य मज्झ पत्त रज्ज दाउण नियय पुत्ताण ।
सद्वेव कम-मासंमी सासणेग पालिया पुरई ॥ ५७ ॥
तल्लंभ-गहुणा सदोव बालपनयं दुमं मारा ।
इय भिणिऊण राया दोगइ दोनिनियनयाण ॥ ५८ ॥
एयनंत गुणेसु घडनाणी नाणेसु मुणी तत्थ ।
विहरतो दिवसे अविवाग विवोहणढाए ॥ ५९ ॥
राया पहमणो भाह गुणेण तत्तगुणरूवस्स भह रज्जे ।
दाउण तदा कमागयरूवस्स पत्तासि वर विरइं ॥ ६० ॥
तत्तो य विजयत्ता गुणगण-बाहुल्ल पालणुगंथ ।
बीवराय नाथ लिंग गर्ह मणो नगर सालिम ॥ ६१ ॥
जगणारहंतिस गुणइ रायनिर्धि नयर-निवेस दविविमलो ।
रयणोदोह-रहणोग विगोहेइ बालपनि ॥ ६२ ॥
कमागतदोदि नोवय विरके पवनगनगचिस विदेसा ।
विरमाणयानना अनमानमाणगनयोज-विरसणो ॥ ६३ ॥
एदिसय लियनंदन-नयर विजोविवरय बालनसदद रेणा ।
सहू मंजय काविवये आविनरिय दोसाइ मनल ॥ ६४ ॥
कोणयवरम गुण-सामे आदिसरनण सह बलवंरयम ।
राय विलेन पुणो विनयनायरगु-नदिरण ॥ ६५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ६६ ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

मो चित्तवेग ! तस्स उ थोर्लीणा वासरा कइवि ॥ ७० ॥
अह अन्नया कयाइवि जलणपहो साल्लएण संजुत्तो ।
चित्तगइ-नामएणं नीहरिओ ताओ नयराओ ॥ ७१ ॥
पेच्छंतो बहुविह-उववणाइं रमणीय-तरु-संणाहाइं ।
मारंद-चक्क-मंडिय-पसन्न-जल-दीहिया निवहं ॥ ७२ ॥
पैसरिय-सिय-भासाइं पेच्छंतो गिरि-वरस्स सिहराइं ।
किन्नर-मिहुण-सुसंगय-कयली-हर-विहिय-सोहम्मि ॥ ७३ ॥
अइ-कल-कूइय-कलयंठि-ढेंढु-कोलाहलाभिरमणीए ।
पेरिभमिर-भमर-निउरंब-गरुय-झंकार-महुरम्मि ॥ ७४ ॥
एगम्मि वण-निगुंजे फल-भर-विणमंत-दुम-सैणाइन्ने ।
पत्तो स कोउगेणं समयं चिय चित्तगइणा उ ॥ ७५ ॥
वायंत-मउय-मारुय-हल्लंत-सुपल्लवोह-सोहिल्लं ।
पेच्छइ रत्तासोयं महुयरि-गण-विहिय-हलबोलं ॥ ७६ ॥
तस्स य अहे निविट्ठो कंचण-पउमम्मि मुणि-वरो दिट्ठो ।
विज्जाहर-नर-किन्नर-सुर-विसरेणं नमिज्जंतो ॥ ७७ ॥
उप्पन्न-विमल-केवल-नाणो अह सुर-वरेहिं थुव्वंतो ।
आसन्ने उण जलणप्पहेण सो पच्चभिन्नाओ ॥ ७८ ॥
सो एसो मज्झ पिया पहंजणो नाम मुणि-वरो, एवं ।
मिट्ठम्मि चित्तगइणो तत्तो ते दोवि हरिसेण ॥ ७९ ॥
नि पैइक्किणिउ सम्मं हरिस-वसुट्ठंत-बहल-रोमंचा ।
पणमिय केवलि-चलणा विणिविट्ठा धरणि-वट्ठम्मि ॥ ८० ॥
निज्जिय-सजल-जीमूय-घोस-गंभीर-भारईए तओ ।
[illegible] ॥ ८१ ॥

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] अभिरमइ ॥ ८२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ८३ ॥

[illegible]

बीएण पुणो उत्तर-साहग-रूवेण होयव्वं ॥ ९८ ॥
अन्नं च भीसणासुवि विभीसियासुं मणं न दायव्वं ।
पुन्ने सत्तम-मासे देस्सेइ अह दंसणं विज्जा ॥ ९९ ॥
एवं रन्ना भणिया दोन्निवि पणमित्तु तस्स पय-कमलं ।
पारद्धा तं काउं छम्मासा जाव पुन्नत्ति ॥ १०० ॥
अह सत्तमम्मि मासे गंतुं अडवीए तेन्विही सव्वो ।
जलणप्पहेण पुव्विं पारद्धो जाव-होमाई ॥ १०१ ॥
वसुनंदय खग्ग-करो चित्तगई तस्स रक्खओ जाओ ।
सोवि हु अणन्न-चित्तो पारद्धो तं विहिं काउं ॥ १०२ ॥
अन्न-दिवसम्मि तुरियं आगच्छन्ती पकंपमाण-तणू ।
दिट्ठा उ चित्तलेहा भय-भीया तम्मि ठाणम्मि ॥ १०३ ॥
तं दट्ठु निय-भगिणिं चित्तगई भणइ कत्थ तं भद्दे ! ।
सीया सुभीसणाए एकल्ला एत्थ अडवीए ? ॥ १०४ ॥
कस्स य भएण गाढं कंपसि त भाणेसि ? नाहि मा भणइ ।
नयराउ निग्गया हं परियरिया दास-चेडीहिं ॥ १०५ ॥
पत्ता उज्जाणम्मी तत्थ मए पूइओ कुसुमबाणो ।
निय-गिहमागच्छन्ती विमोहिया [illegible] ॥ १०६ ॥
मोत्तूण परियणं न [illegible] ।
अडवीए नाथ मए दिट्ठा [illegible] ॥ १०७ ॥
पावेण तेण [illegible] ।
अक्कोसिआ म बहु [illegible] ॥ १०८ ॥
टंगीकाऊण [illegible] ।
अह नवि, तो ते [illegible] ॥ १०९ ॥
एवं च [illegible] ।
पत्ता [illegible] ॥ ११० ॥

पन्नत्तीए कहिओ तत्तो सो आगओ तुह समीवे ।
खोहेण-हेउं सव्वं मायाए कयं इमं तेण ॥ १२७ ॥[२]
सुह महिला निय-गेहे अच्छइ निरुव्विग्गा सुहेणं तु ।
चित्तगई पुण तेणं विमोहिओ मोहणि-पभावा ॥ १२८ ॥
सुरनंदणम्मि नयरे जिणिंद-भवणम्मि अच्छइ निविट्ठो ।
ता मा काहिसि किंचिवि ऐत्थत्थे पुत्त ! उव्वेयं ॥ १२९ ॥[४]
एवं भणिउं विज्जा अदंसणं झत्ति उवगया ताहे ।
अहयं जलणपहेण पट्ठविओ तुम्ह पासम्मि ॥ १३० ॥
एवं च तेण भणिओ दमघोसेणं असूढ-चित्तो सो ।
चित्तगई सेन्नाओ चलिओ सह तेण निय-ठाणं ॥ १३१ ॥
एत्थंतरम्मि ॰हवणे वित्त-प्पायम्मि जिण-वरिंदस्स ।
पविसइ नयरे लोगो नाणाविह-वाहणारूढो ॥ १३२ ॥

अवि य ।

कोवि हु सिबियारूढो आरूढो रह-वरेसु ॰चित्तेसु ।
हय-गय-अस्सतरेसुं डोलिय-जुगेसु विविहेसु ॥ १३३ ॥
एत्थंतरम्मि हत्थी ॰गमप्पइ-सातिओ महा-काओ ।
मय-मत्तो उम्मिट्ठो नीहरिओ ताओ नयराओ ॥ १३४ ॥
भंजंतो गिह-दारे ॰ट्टंतो ॰वरइए बहुसो ।
मारितो जण-निवहं उच्छालितो रहे विविहे ॥ १३५ ॥
अह तं कयंत-स[illegible] उद्धीकय गुरु-कर सुगंर-सुह ।
दट्ठुं नट्ठो लोओ [illegible] दिसि पवण भय-भीओ ॥ १३६ ॥
सोवि हु [illegible] ।
[illegible] ॥ १३७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३८ ॥
[illegible] ।

[illegible]

तत्तो य दत्तगीयय-गिइ-पवगाऽऽसामियाए सो तीए ।
दज्जा-सज्झस-मउलिय-नयणेहिं पुलोइओ तत्तो ॥ १५१ ॥
चिय-परिचियव्व दट्ठुं तं तरुणं गरुय-नेह-सब्भावा ।
समरणव्व संसित्ता जाया अह वियसिय-कवोला ॥ १५२ ॥
चित्तगईवि य तीए दट्ठूण मणोरमं तयं रूवं ।
तव्वयण-निमिय-निप्फंद-लोयणो चिट्ठई जाव ॥ १५३ ॥
ताव य तीए धाई कइवय-जुवईहिं परिगया झत्ति ।
धामंतुं उवविट्ठा भणइ तयं महुर-वाणीए ॥ १५४ ॥[2]
पर-कज्ज-करण-निरया हवंति किर सज्जणाचि सेच्छाविय ।
फलगमेय मोयंतेएण तुमए गइंदाओ ॥ १५५ ॥
ता निक्कारण-वच्छल ! तुज्झ पभावाओ जीविया एसा ।
एमाइ बहु-वियप्पं अभिनंदिय सा पुणो भणइ ॥ १५६ ॥
गच्छामि अम्ह गेहं दूरं वट्टए जओ इ [illegible] ।
भणिउं च चित्तगइणा एव कुणह त्ति तत्ता य ॥ १५७ ॥
निय नयराभिमुहाणं ताणं चलियाण [illegible] ।
चित्तगइ-कर-यलओ मुद्दा-रयणं लहु गहिय ॥ १५८ ॥
नियय-कर-संठियं पुण समप्पिय तस्स [illegible] ।
अह सा सज्झस-वेविर देहा गंतुं पयट्ट त्ति ॥ १५९ ॥
वलिय-गीव तीए अइगुरु-अणुराय [illegible] ।
निज्झाइओ तहा सो जह जाओ कुसुम [illegible] ॥ १६० ॥
अह सा सहि-यण सहिया कमेण [illegible] ।
चित्तगईवि य तीए [illegible] ॥ १६१ ॥
चित्त [illegible] ।
त दट्ठु [illegible] ॥ १६२ ॥[11]
अ [illegible] ।
ता [illegible] ॥ १६३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६४ ॥
सह [illegible] ।

१ [illegible] ५ [illegible] ६ [illegible] [illegible] ११ [illegible]

पुर-लच्छि-विप्पमुक्कं उव्वसियं अडवि-पडिरूवं ॥ १८० ॥
अह पिच्छिऊण तं सो विम्हिय-हियओ मणेण चिंतेइ ।
कत्तो हंत ! अकंडे पुरमेयं उव्वसं जाय ? ॥ १८१ ॥
किं होज्ज इंदयालं अहवा मज्झ हि उव्वसं एयं ।
किं कुविएण सुरेण अवहरियमिमाओ ठाणाओ ॥ १८२ ॥
अहवा भयाओ कम्सवि नट्ठो लोगो इमाओ नयराओ ।
एवं विचिंतयंतो चित्तगई परिभमइ जाव ॥ १८३ ॥
ताव य सम्मुहमिंतो एगो पुरिसो पुलोइओ तेण ।
सत्थयार-पुव्वयं सो महुर गिराए इमं भणिओ ॥ १८४ ॥
भद्द-मुह ! किंनिमित्तं उव्वसियं पुर वरं इमं सहसा ।
तत्तो य तेण भणियं साहिज्जतं निसामेहि ॥ १८५ ॥
ताव सुपसिद्धमेयं विज्जा-पन्नत्ति-गब्भिओ सूरे ।
पालइ पुर-वरमेयं कणगप्पहो खयर-रायत्ति ॥ १८६ ॥
जलणप्पहस्स जेट्ठस्स भाउणो पिउ विदिन्न रज्ज-पयं ।
उद्दालिऊण जेणिह अहिट्ठियं अप्पणा चेव ॥ १८७ ॥
नीसारिओ य भाया जिट्ठो ससुरस्स सो गओ नयरे ।
एसोवि इमम्मि पुरे अच्छइ रज्जं अणुहवंतो ॥ १८८ ॥
ससुरेण भाणुगइणा किल विज्जा रोहिणी उ से दिन्ना ।
सो साहिउं पयत्तो सिद्धं च इमस्स विज्जाए ॥ १८९ ॥
तत्तो सविग्घट्ठा राया कणगप्पहो गओ तत्थ ।
न य खोभिओ स तेणं मणेण भीओ तओ एसो ॥ १९० ॥
निय-नयराभिमुहेणं आगच्छंतेण अन्न-चित्तेण ।
कहवि [illegible] पमाय-वसओ जिण-भवण लंघियमणेण ॥ १९१ ॥
पुव्वं धरणिंदेणं एसो सेमओ कओ नेहयराण ।
जिण-भवण-साहु-पडिमाण लंघणं एत्थ जो काही ॥ १९२ ॥
तस्स लंघराइमस्स ओ विज्जा-च्छेओ भविस्सई सहसा ।
एत्थ वेयड्ढ-नगे अइविदिय सयल-नयराण ॥ १९३ ॥
तत्तो इमस्स रन्नो जिण-भवणं लंघियंमि रुट्ठेण ।
धरणेण तक्खणिच्चिय विज्जा-च्छेओ कओ भद्द ! ॥ १९४ ॥

१ उव्वसियं=वसुरहितम्, उव्वसं-उद्वसम्=मनुष्यवासरहितम् । २ प्रतिरूपं=सदृशम् । ३ अकाण्डे=अकाले । ४ संमुखमायन्=आगच्छन् । ५ B तिसृभिः दु...त्रयः । ६ खचरराजः (B P C) A °हिट्टेन । ७ मदयः=वैडैनः । ८ नभचराणां=विद्याधराणाम् । ९ खचरानामवदनम्=विद्याधरवदनस्य । १० B सुलग्नम् । ११ तत्सुमैदय.

चित्तगई भणइ तओ एक्कोवि य तीए पावणोवाओ ।
मह फुरइ माणसम्मी जइ तुह पडिहासए सुयणु ! ॥ २४० ॥
भणियं च मए को सो तत्तो सो भणइ भद्द ! निसुणेसु ।
किल एसो कुलायारो दक्खिण-सेढीए खयराण ॥ २४१ ॥
कन्ना विवाह-समए एकल्ला पूयए कुसुमबाणं ।
निय-कुल-कमागयं अह परिणिज्जइ सा तओ पच्छा ॥ २४२
तं कममणुपालिंती सा एही मयण-पूयण-निमित्तं ।
अम्हे पुण दोन्नि जणा पुव्व चिय इत्थ पविसामो ॥ २४३ ॥
अह तीए आगयाए नेवत्थं तीए [1]सतयं अहयं ।
घित्तूण इत्थि-रूवो गच्छिस्सं वरय-पासम्मि ॥ २४४ ॥
घित्तूण कणगमालं तं पुण नासिज्ज तक्खणा चेव ।
अहयंपि उवाएणं नासिस्सं इट्ठ-पत्थावो ॥ २४५ ॥
एवं हि कए तीए संपत्ती अत्थि, नन्नहा भद्द ! ।
तह देवयाए वयणं होज्जा एवं च सच्चंति ॥ २४६ ॥

किंच ।

पुरिसेण पुरिसयारो कायव्वो ताव इच्छियत्थम्मि ।
विहिणो निओगओ पुण हवइ हु कज्जस्स निप्फत्ती ॥ २४७ ॥

एवं च तेण कहिए उचिए उवाए
आगामियं गरुय-दुक्खमचिंतिऊण ।
भो सुप्पइट्ठ ! वयणं पडिवन्नयं से
तिव्वाणुराग-परिमोहिय-माणसेण ॥ २४८ ॥

साहु-धणेसर-विरइय-सुबोह-गाहा-समूह-रम्माए ।
रागग्गि-दोस-विसहर-पसमण-जल-मंत-भूयाए ॥ २४९ ॥
एसोवि कणगमाला-पावण-उवएस-सूयगो भणिओ ।
सुरसुंदरी-कहाए पंचमओ वर परिच्छेओ ॥ २५० ॥

॥ पञ्चमः परिच्छेदः समाप्त ॥ छ ॥ [1]२५० ॥

इत्थंतरम्मि सूरो भमिऊण गयण-मंडलमसेसं ।
अवर-समुद्दं पत्तो पह-खिन्नो मज्जण-त्थं व ॥ १ ॥

१ तृप्यति । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] ।

नवरं तह मह पहरसु कयंत-भवणे जह वयामि ॥ १५ ॥
तुमए पुण तह पहया जह न मया नेय जीविया अहयं ।
ता किं भणामि इण्हिं सरणम्मि समागया तुज्झ ? ॥ १६ ॥
दद्दस्स हूयवहेणं सो चेव जहोसहं तु लोयस्स ।
तुमए पीडिय-देहा तह सरणं तुज्झ अल्लीणा ॥ १७ ॥
जइ मज्झ तुमं तुट्ठो देहि वरं पत्थिओ मए एयं ।
मा मह हविज्ज पत्तिम विउवगा अन्न-जम्मेवि ॥ १८ ॥
तात्र इमो मह जम्मो पिय-जण-आसाए वोलिओ अहले ।
तं चिय दइयं दिज्जसु मयणं ! मह अन्न-जम्मेवि ॥ १९ ॥
भो सुप्पइट्ठ ! एव भणिऊण नाहि कणगमालाए ।
विअल्लन-थूल-असुय-रयाइ-ममित्त मिलिणाए ॥ २० ॥
नाणाविह-रयण-[illegible] [illegible]-विमल-किरणम्मि ।
गब्भ-हर दार-निहिए खंभे अह [illegible] ॥ २१ ॥
बद्धो निउत्तरीएण पासओ [illegible] पुणो भणइ ।
एसा मरामि संपइ कुसुमाउह ! तुज्झ पुरओ [illegible] ॥ २२ ॥
मा मह भणिज्ज कोवि हु विहियमजुत्तं [illegible] कणगमालाए ।
एत्तियमित्तं कालं [illegible] [illegible] आसाए ॥ २३ ॥
इण्हिं पुण न हु मज्झ काउ [illegible] निय-[illegible] ।
तं मोत्तुं हियय-दइय न [illegible] मह [illegible] ॥ २४ ॥
अन्नं च देवयाओ ! [illegible] ।
[illegible] हु [illegible] जाय [illegible] ॥ २५ ॥
[illegible] कालेण [illegible] [illegible] ।
[illegible]-[illegible] अहवा [illegible] ॥ २६ ॥
ता [illegible] मा होज्ज [illegible] ।
भयवं ! तुह [illegible] ॥ २७ ॥
[illegible]-विरह [illegible]-[illegible] ।
[illegible] होज्ज न होज्ज व [illegible] ? ॥ २८ ॥
[illegible]-विरह-दुक्ख-[illegible] ।

१ [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible]

परिणीया तं मयणं देवं काऊण सक्खियं ॥ ४४ ॥
अह अन्नदिणे कमेण तओ सज्झसमेईइ विविह-वयणेहिं ।
सामेण रमिऊणं सुत्तो आलिंगिऊण तयं ॥ ४५ ॥
निद्दा-विगमे य मए वज्जरियं सुयणु ! कहिमो इण्हिं ।
एरिसमायरिऊणं न हु जुत्तं अच्छिउं एत्थ ॥ ४६ ॥
दीहं नीसासिऊणं अह भणियं तीइ हियय दइयाए ।
[illegible] अज्ज-उत्त ! जुत्तं कम-पत्तं आसि मह मरणं ॥ ४७ ॥
मज्झ निमित्ते पाविसि सामिय ! जं गहण आवइं इण्हिं ।
महयाहणो पयंडो विज्जा-बल-दप्पिओ एइ य ॥ ४८ ॥
मासंतरम्मि अहं न नाह ! सरणं तु विज्जए किंचि ।
ता तुह वइरिणि-रूवा जाया परमत्थओ अहयं ॥ ४९ ॥
तुह-विरह-तावियाए न आसि मह सामि ! तारिसं दुक्खं ।
जं तुह नाह ! विणिज्जि सभावि इण्हि [illegible] ॥ ५० ॥
कइयावि नाह ! कहवि हु मज्झ अउन्नाए होंति न हु इत्थं ।
सुम-रहियाण अहवा पत्तंमि हु [illegible] सहसा ॥ ५१ ॥
भो गुणवइ ! एवं भणिउं अवरुंडिऊण मह कंठे ।
गुरु दुक्ख-निब्भराए रुन्नं अह तीए बालाए ॥ ५२ ॥
तत्तो य मए भणियं सुंदरि ! किं [illegible] वहसि ? ।
[illegible] हविही जं होउ तं होउ ॥ ५३ ॥
तुह [illegible] जइ होज्ज, होज्ज ता दुक्खं ।
इण्हिं [illegible] सुंदरि ! [illegible] ॥ ५४ ॥

[illegible]

[illegible] ॥ ५५ ॥
[illegible] ॥ ५६ ॥
[illegible] ॥ ५७ ॥
[illegible] ॥ ५८ ॥

[illegible]

सा सुयणु ! सुंघ सोयं सयाओ रयणमेघर ताव ।
कालो[illegible]धरं च एत्थ दिट्ठं दिट्ठु काणिम्मायो ॥ ५९ ॥
तत्तो य तेण समयं सौहरिमो पणमिऊण रह-साहं ।
अह तेण भउज्जगो उप्पइओ गयण-मग्गम्मि ॥ ६० ॥
सागेयपत्र-कंदिय-नराण दट्ठूण तारिसं चरियं ।
दूरं गामिय-निरिक्खो अह सहसा उप्पाओ सूरो ॥ ६१ ॥
तत्तो य तेण भणियं सामिय ! साहू विचासिया अहयं ।
सूल्लह गम्मए अज्जवि केद्दूरं अम्ह तं नयर ? ॥ ६२ ॥
दूरं अज्जवि नयरं सुंदरि ! इत्थ बण-निगुंजम्मि ।
आंवसिमो जं होही इत्थ जउं ऐव मे मणिए ॥ ६३ ॥
तत्तो दोवि उआइं वेयड्ढाई पयाम्मि रम्मम्मि ।
सीयल-जल-पडिपुन्नं अह दिट्ठं तत्थ निज्झरणं ॥ ६४ ॥
पाऊण पाणं अह सा धवल-सिला-छायापाए उवविट्ठा ।
ताडे सरीर-खिन्ने अहमोवि तत्थेव आवाओ ॥ ६५ ॥
भो सुयरहु ! एव कालंतरे धीमसामि जा तत्थ ।
ताव य निहुओ सद्दो आगओ कुडिं-गेहम्मि ॥ ६६ ॥
आया भाय-मयौता सुंदरि ! वचामु इण्हि निय-ठाण ।
एवं तहं सोउं एस विगप्पो मएुप्पओ ॥ ६७ ॥
नूणं चिलगइम्म य एसो सद्दो न होइ अमसम ।
पत्थम्मि वण-निगुंजे अहवा को संभवो तस्स ? ॥ ६८ ॥
[illegible] विचिंतमाणो [illegible] ताओ गुंविडाओ ।
[illegible] खितगए [illegible] ॥ ६९ ॥
[illegible] गाओ म लेहणो ।
[illegible] दोवि [illegible] ॥ ७० ॥
[illegible] नु मयणा गहाआ ।
[illegible] विमाहिआ पायणो कहवा ? ॥ ७१ ॥
[illegible] एमा मणोहरा म ।
[illegible] माहमु मह मण्णेयाइ ? ॥ ७२ ॥
[illegible] निनुपमु मो चिरंवेग ! दम-मणो ।
[illegible] नाव नाहरिओ ॥ ७३ ॥

१ विबाधन = सूचन । २ [illegible] । ३ [illegible] = एव सथा । ४ अवतीर्णो । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ गुंपिल = गहनम् । ८ पीरअन = [illegible] । ९ निमुक्त ।

आरूढो सिबियाए पत्तो य कमेण वर-समीवम्मि ।
विज्जाहरि-गण-गिज्जंत-विविह-वर-मंगलुग्गीओ ॥ ७४ ॥
लग्गे समागयम्मी गहिओ मह कर-यलो सहरिसेण ।
नहवाहणेण, तत्तो कमेण वत्तो य वीवाहो ॥ ७५ ॥
नहवाहणस्स पुरओ नट्टं विविहंगहार-सोहिल्लं ।
पारद्धं वार-विलासिणीहिं वर-गेय-संवलियं ॥ ७६ ॥
एत्थंतरम्मि एगा जुवई आगम्म कर-यल निययं ।
मुद्दा-रयण-समेयं दंसइ मह सज्झसुप्फुण्णा ॥ ७७ ॥
तं दट्ठुं चिंतियं मे एसा सा मज्झ संतिया मुद्दा ।
हत्थि-भय-मोइयाए जा गहिया तीए कन्नाए ॥ ७८ ॥
अइगुरुय अंगुट्ठि मणय ओसारिउं मए तत्तो ।
अवलोइया य एसा सहसा अह पच्चभिन्नाया ॥ ७९ ॥
एसा सा मह दइया हत्थि-भए जा विमोइया नइया ।
विहिणो निओगओ कह जाया हम्मावेणापच्छं ॥ ८० ॥
पेच्छ अइदुग्घडंपि हु सहसा कह मज्झ दमणं जायं ? ।
अणुकूलो अहव विही किंवा ॥ जं नवि करेइ ? ॥ ८१ ॥
एय विचिंतिऊण निदंसिओ निय-करो मए तीए ।
पुव्वं समप्पियाए तीए मुद्दाए मज्झ्नो ॥ ८२ ॥
कन्ने होउं तीए आसन्न-सहीयें साहियं एय ।
अइनिद्दएण ढुंक्कइ भीमं किं कणगमालाए ॥ ८३ ॥
ता एसा खणमेगं अमोग वणियाइ मुंचइ न्नमालि ।
तुम्हे एत्थ ठियाओ जहा-सुहं चेव अच्छाह ॥ ८४ ॥
वत्ते पुण पेक्खणए जीणाविज्जाउ अम्ह सिग्घंति ।
एवं भणिउं तीए उट्ठविओ चित्तवेग ! अह ॥ ८५ ॥
तत्तो तीए समयं पवर-वरजाण-निसण्ण-भूयाए ।
विअमन-सुरहि-मणोहर-सयरंदामाय-सुहयाए ॥ ८६ ॥
पत्तो रमणीयाए असोग-वाणियाए मज्झम्मि तीए ।
दिट्ठम्मि आसणम्मि उवविट्ठो, भाणि मह पुरओ ॥ ८७ ॥"

१ उप्पीलो = समूहः (...) । २ नाट्यम् । ३ ... ४ ... पुण्णा = पूर्णा (...) । ५ अङ्गुलीयकम् । ६ अपसार्य । ७ अवलोकिता । ८ ... °वर्गान° । ९ कर्णे । १० ... ११ अइनिद्दएण = अतिदयया अमायेन । १२ दुःखं करोति = दुःखयति । १३ वा.वेति । १४ उद्यानम् । १५ सुहया = सुभगा सुखदा वा । १६ ... युष्मम् ।

जइ सा मयरद्धय-भरिया जाउ न पयडइ किंचि मज्झरिउं ।
ताहं निच्च-परुण्णी सव्वावि हु चिरमेव ! मए ॥ ८८ ॥
पुव्वं जा तुह कहिया संपइ हु सा मए समासेण ।
कहिया य जाव इत्थं इत्थंतरेण आयाओ ॥ ८९ ॥
सुंदरि ! तुज्झ विओगे गुरु-दुक्खं माणसं मए पत्तं ।
भमिओ तुज्झ निमित्ते सव्वेसुवि पवर-नयरेसु ॥ ९० ॥
ता कहं सोऊण साहसु किं तुज्झ नामधेयंति ।
कम्मि कुले तुह जम्मो किवा मायं तु ते पिउणो ? ॥ ९१ ॥
कहवि पुरे [illegible] एत्था पभूय-लोयम्म मेच्छयारम्मि ।
इत्थीरूवेवि अहं विआओ सुयणु ! कह सुमए ? ॥ ९२ ॥
एवं च मए भणिया कहवि हु लज्जिय सज्झास बाला ।
मणयं मम्मण-वयणा अह एवं भणिउमाढत्ता ॥ ९३ ॥
ओयवसु मण-नाहह ! कहेमि सव्वंपि अ तुमे पुट्ठं ।
तुह सुवसिद्धमेव हि नयरं सुरनंदणं नाम ॥ ९४ ॥
तत्थाभि सुविक्खाओ पइजणो नाम नयर-नायवि ।
तस्स य पवरो मंती मइसुसद्दो नीइ-सत्थेसु ॥ ९५ ॥
पइणो य दढ भत्तो सुद्दीए बुद्धविहाए संपन्नो ।
रज्जा विस्सास-पयं आसि पुरा मेहनाउत्ति ॥ ९६ ॥
तस्स य घरिणी पवरा पइ-भत्ता रूव-संपया-कलिया ।
उत्तम-कुल-प्पसूया इंदुमई नाम आसित्ति ॥ ९७ ॥
तीए सह विसय-सोक्खं निसेवमाणस्स मेहनायस्स ।
जाओ सुओ सुरूवो नामेण असोगवेगोत्ति ॥ ९८ ॥
अब्भसिय-कलाकलावो साहिय विज्जो गुणाण आवासो ।
सयलाण कलाणं कमसो सो जोव्वण पत्तो ॥ ९९ ॥
पत्तो य दक्खिणाए इमाए सेढीए कुंजरावत्त ।
इयम्मि चेव नयरे चंदगई आसि वर खयरो ॥ १०० ॥
तस्स य मण वल्लहिया मोहणा नामेण मयणरेहात्ति ।
कालेण ताण पुत्ता अमियगई नाम संजाआ ॥ १०१ ॥
धूया चंपय माला चंपयमालत्ति तइणुम आया ।
पत्ता य जोव्वणं सा विज्जाहर-कुमर-मण-हरणं ॥ १०२ ॥
अह सा चंपयमाला वरिया सुरनंदणम्मि नयरम्मि ।

---

१ माय (B.P. a) । २ आकर्णय । ३ B सुयमु । ४ B °सणय° ।

मंति-सुय-असणिवेगस्स, सायरं तेण परिणीया ॥ १०३ ॥
नीया नियए नयरे सह तीए सो विसाल-नयणाए ।
पेम-पीईए जुत्तो भुंजइ माणुस्सए भोगे ॥ १०४ ॥
अह अन्नया कयाइवि मंति-पयं देवि असणिवेगस्स ।
नियय-तणयस्स सत्तो विरत्त-चित्तो महा-सत्तो ॥ १०५ ॥
रन्ना पहवेगेणं सहिओ संजाय-गरुय-संवेगो ।
सुगुरूण पाय-मूले पव्वइओ मेहनाओ सो ॥ १०६ ॥
रायरो वि असणिवेगो चंपगमालाए हियय-दइयाए ।
समयं गिह-वास-फलं अणुहवई विसय-सोक्खंति ॥ १०७ ॥
अह चंपगमालाए कमेण पुत्ता ओ पंच उप्पन्ना ।
ताणं पियथम ! निसुणसु कमेण एयाइं नामाइं ॥ १०८ ॥
वज्जगई वाउगई चंडो तह चंदणो सुमीहो य ।
पंचण्हं पुत्ताण उवरिं धूया अहं जाया ॥ १०९ ॥
जम्म-दिणे मह पिउणा सुय-जम्म-महूसवाओ अब्भहिओ ।
कराविओ सहरिसं महोच्छवो गरुय-नेहेण ॥ ११० ॥
वत्ते य बारसाहे नामं तु पियंगुमंजरी मज्झ ।
विहियं कमेण अहयं देहोवचएण वड्ढंती ॥ १११ ॥
जणयाण कयाणंदा लालिज्जंता य धाइ-पंचगेण ।
पत्ता कुमारि-भावं कय-परियण-लोयणाणंदा ॥ ११२ ॥
गुरुई [illegible] कलाओ सयलाओ ।
गहियाओ कमेण [illegible] पत्ता हं जोव्वणं पढमं ॥ ११३ ॥
सुमिणिद्ध [illegible] महिला [illegible] य कीडाए ।
[illegible] नयण [illegible] ॥ ११४ ॥
[illegible] पियथम ! अहयं [illegible] जाया ।
[illegible] ॥ ११५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ११६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ११७ ॥

[illegible]

दट्ठूण तं ससोगं पंगमत्ता उ भणइ निय-दइयं ।
कीसं ससोगो सामिय ! दीसासि चिताउरो धणियं ! ॥ ११८ ॥
तत्तो य तेण भणियं मह धूया तात्र जोव्वणं पत्ता ।
न य इच्छइ किं पि वरं सुदरि ! गरुई इमा चिंता ॥ ११९ ॥
धूया जोव्वण-पत्ता वर-रहिया कुल-हरम्मि वसमाणा ।
तं किंपि कुणइ कज्जं लहइ कुलं मइलणं जेण ॥ १२० ॥
को होज्ज वरो धूयाए इंदि ! मण इच्छिउत्ति चिंताए ।
सुंदरि ! न एइ निद्दा रयणीएवि मह पसुत्तस्स ॥ १२१ ॥
एयं निसम्म वयणं पंगमालावि साहि मे जणणी ।
मज्झ निमित्ते सुंदर ! जाया सोगाउरा धणियं ॥ १२२ ॥
अन्न-दिणम्मि पिय-सही पभाय-समयम्मि धारिणी-नामा ।
सुज्झावहरस्स धूया समागया मज्झ पासम्मि ॥ १२३ ॥
भणइ य किमज्ज पिय-सहि ! हियैव्व विकियैव्व वुत्तव्व ।
दीसासि अन्न-मणा विव विहाण-सुहा ससोगेव्वा ॥ १२४ ॥
चिर-आगयावि पिय-सहि ! कीस न संभासिया अहं तुमए ! ।
ता भणसु सोग-कारणमेयं जं तुज्झ संजायं ! ॥ १२५ ॥
एवं च पिय सहीए भणियाए मए तया समुल्लवियं ।
सम्मगुरत्तम्मिय ते धारिणि ! निसुणेसु वुत्तंतं ॥ १२६ ॥
सुमेहि सथे पिय-सहि ! कीडिस्सा ता विधाल-समयम्मि ।
नाणाविह-कीलाहि समागया निययगेहम्मि ॥ १२७ ॥
रयणिय-भूमाइ तओ नाणा-मणि-रयण-हेम सद्दुलम्मि ।
[illegible] ॥ १२८ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १२९ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३० ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३१ ॥
[illegible]

[illegible]

मुच्छा-विरमे तत्तो जाई-सरणं समुप्पन्नं ॥ १३२ ॥
सभरिया पुत्त-भत्ता दोण्णि मए मणुय-देव-सब्बद्धा ।
जह तं निसुणसु धारिणि ! सन्नावि हु वेउज्जरिउं तं ॥ १३३ ॥

जम्बुद्दीवे दीवे सुरगिरिणो उत्तरम्मि पासम्मि ।
एरवये वर-खित्ते इहत्थि वेयंकरु विक्खाए ॥ १३४ ॥
तम्मि [illegible] मज्झिम-खंडे आरिय-खित्तम्मि आसि वर-नयरं ।
अमर-पुर-सरिस-रूवं पडिवक्ख-नरिंद-दुग्गम्मं ॥ १३५ ॥
सि-हुअग-लच्छी-निलयं इंभ-सहस्सोवसोहियं विउलं ।
आगास-गुप्पइड्ड नामेणावि सुपइट्ठंति ॥ १३६ ॥
उवहसिय-धणय-रिद्धा उवयार-रओ य सयल-लोयस्स ।
देव-गुरु-पूयण-रओ नेसरल-परो य वणुग ॥ १३७ ॥
दक्खिण्ण-दया-कलिओ अग्गाणी सयल-वणिय-सत्थस्स ।
हरिदत्तो नामेणं इब्भो परिवसइ अह तत्थ ॥ १३८ ॥
निरुवम-रूव-सोहग्गा सीलवई सहुय-आणणा देवंगा ।
पाणप्पिया विणयवई विणयवई भारिया तस्स ॥ १३९ ॥
एव नवरं विसय सीय गमं तस्स अणुदियहं ।
जाओ पढमो पुत्तो वसुदत्तो नाम सुरिमदा ॥ १४० ॥
तत्तो विणयवईए अवरो पुत्तो नामेण अवराओ ।

अह सो धणवइ-वणिओ कलासु कुसलो अणंग-पडिरूवो ।
सममं तु वसुमईए भुंजइ माणुस्सए भोए ॥ १४७ ॥
वड्ढंत-सिणेहाणं ताणं अन्नोन्न-रत्त चित्ताण । -
नव-जोव्वणाण सेरस विसय-सुहं सेवमाणाणं ॥ १४८ ॥
गुरु-जण-विणय रयाणं अन्नोन्नर विरह-दुक्ख-रहियाण ।
वच्चंति वासराइं आणंदिय-बन्धु-वग्गाणं ॥ १४९ ॥
अह अन्नया कयाइवि पवरे हेम्मिय-तलम्मि पासुत्तो ।
धणवइ-वणिओ तीए वसुमइ-दइयाए संजुत्तो ॥ १५० ॥
निम्मल-ससि-कर-उज्जोइयाए रयणीए पच्छिमे जामे ।
निद्दा-खए विबुद्धा मुद्धा सा वसुमई वरई ॥ १५१ ॥
नियं-सयणीय-पमुत्तं पर-पुरिसं पेच्छिऊण भय-भीया ।
सा पवण-हया तणु-तरु-लयव्व अह कंपिया सहसा ॥ १५२ ॥
चिंतइ सा मिय-नयणा कत्थ गओ मज्झ निययनाहो सो ।
दुक्कर-पवेसम्मि गिहे एसो पुरिसो कह पविट्ठो ? ॥ १५३ ॥
किंवा सो मण-दइओ हविज्ज निहओ इमेण पावेण ।
सोच्चिय दइओ अन्नो पडिहासइ किं विवेगजाला ? ॥ १५४ ॥
अहवा न होइ एसो मह दइओ ताव निच्छओ एस ।
एस अउव्वो कोवि हु दीसइ दिव्वाणुकारित्ति ॥ १५५ ॥
तह सुवइ सुवीसत्थो पविसित्ता पर-गिहम्मि जं एसो ।
[illegible] नूणं भवियव्वं केणावि हु कारणेणेत्थ ॥ १५६ ॥
जइ एस अन्न-पुरिसो दइओ वा तहवि इण्हि [illegible] ।
निय-अंसुयाए सिग्घं जहट्ठिय चेव ढंकेउं ॥ १५७ ॥
जइ पुण एय न करेमि कह वि निय-साणुयाए वुत्तंतं ।
[illegible] ता मज्झ ॥ १५८ ॥
[illegible] ॥ १५९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६० ॥
[illegible] ।

[illegible]

निद्दा-समओ होज्जा तुह जाओ विब्भमो एसो ॥ १६१ ॥
भणियं च वसुमईए अवि ! मयं नेय ना निसंसु ।
एवं तीए भणिया सुदंसणा [illegible] गया तत्थ ॥ १६२ ॥
सम्मं निरूविओ सो निउण [illegible] पुरिसो ।
नायं सुदंसणाए जह एस न [illegible] पुत्तो ॥ १६३ ॥
तत्तो सुदंसणाए [illegible] ।
धावह धावह लोया ! एस [illegible] ॥ १६४ ॥
अम्ह घरम्मि पविट्ठो जाओ [illegible] ।
एवं सुदंसणाए विहिय [illegible] ॥ १६५ ॥
रे ! [illegible] ।
पत्ताइ वाहरेंता समुट्ठिओ [illegible] ॥ १६६ ॥
मिलिओ य भूरि [illegible] ।
सिट्ठी समुद्ददत्तो भणइ [illegible] ॥ १६७ ॥
सोऊण हु नायरिगाओ समुट्ठिआ [illegible] ।
भणइ केण कज्जं ! सुचिरा, [illegible] ॥ १६८ ॥
न हु इत्थ कोवि दीसइ दुट्ठ नरो कोवि [illegible] ।
एवं तु तेण भणिया सुदंसणा [illegible] ॥ १६९ ॥
को वि तुम कत्थ [illegible] भवणओ एत्थ ! ! !
हा ! पिये ! [illegible] मम [illegible] ॥ १७० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७१ ॥
[illegible] ।

अह तं तारिस-रूवं पुरिसं दट्ठुं सुदंसणा भणइ ।
पाविट्ठ ! किं न साहसि कत्थ कओ मह सुओ सुमए ? ॥ १७६ ॥
सोवि अहो-मुह-वयणो होऊण ठिओ न जंपई जाव ।
ताव सो जण-निवहो विविहं उट्टविउमाढत्तो ॥ १७७ ॥
एसो इब्भ-घरम्मी समागओ चोरियाए धण-लुद्धो ।
अन्ने भणंति चोरो जइ ता सेज्जाए किं सुत्तो ? ॥ १७८ ॥
ता एस वसुमईए केण्ण पैरदारियाए आयाओ ।
अन्ने भणंति जारो जइ ता अविदितं किं भणइ ? ॥ १७९ ॥
ता एस पत्तवइरिय विहिओ केणावि अजन्मवेण ।
देवेण दाणवेण व केलीए पिएण मज्जाओ ॥ १८० ॥
अन्ने भणंति भूओ एस पिसाइव्व आगओ एत्थ ।
अक्खाण रउप-हेउं एरिस-रूवेण दुप्पा ॥ १८१ ॥
भो भो न एवमेवं भणंति अन्ने उ किंतु निसुणेह ।
वसुमईयाए सीलं परिक्खिउं आगओ तियसो ॥ १८२ ॥
एमाइ बहु-वियप्पं परोप्परं जा जणो समुल्लवइ ।
ताव य पिय-सहि ! धारिणि ! निसुणसु जं तत्थ संजायं ॥१८३॥
केऊर-हार-कुंडल-विरायमाणो मणोहर-सरीरो ।
सहसा पयडीभूओ भासुर-दित्ती तहिं तियसो ॥ १८४ ॥
देवेण तेण भणियं निसुणह एयस्स वइयरं भद्दा ! ।
अवियाणिय-परमत्था करेह किं बहुविह-वियप्पे ? ॥ १८५ ॥
एसो उ पावकारी सुमंगलो नाम नहयरो आसि ।
साहिय-बहुविह-विज्जो विज्जाहर-नयर-सुपसिद्धो ॥ १८६ ॥
अह अन्नया कयाइवि भममाणो रम्मएसु नयरेसु ।
एसो इत्थ पुरीए समागओ अंबरगमणो ॥ १८७ ॥
[illegible] एसा ।
[illegible] ॥ १८८ ॥
दट्ठुं [illegible] एयस्स ।
[illegible] ॥ १८९ ॥
अवियाणिय-परमत्था [illegible] ।
[illegible] ॥ १९० ॥

---

१ अन्ने पुणं — [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible]
[illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] ।
[illegible] । ८ [illegible] ।

धणवइ-रूवेण ठिओ अन्नाओ एत्थ सयल-लोएण ।
एईए वर-तणूए समयं सेवामि सुरय-सुहं ॥ १९१ ॥
विज्जाहरीहिं किंवा मह कज्जं किंव अन्न-जुवईहिं ।
सोहग्ग-निहाणाए पसाए इमाए महिलाए ? ॥ १९२ ॥
एवं विचिंतिऊणं अवहारिओ धणवई इमेणं तु ।
नेऊण भरह-खित्ते मुक्को उ विणीय-नयरीए ॥ १९३ ॥
पच्छाइय निय-रूवं धणवइ-रूवं विहित्तु विज्जाए ।
बहुमइ सुरयासत्तो एसो सा चिट्ठई इत्थ ॥ १९४ ॥
सोवि हु धणवइ-नामिओ विणीय-नयरीए पाविओ संतो ।
दट्ठुं अउव्व-नयरिं विम्हिय-हियओ विचिंतेइ ॥ १९५ ॥
का एसा वर-नयरी कत्थ व सा मेहवाहई नयरी ।
किं केण व अवहरिओ पेच्छामि व सुमिणयं एयं ? ॥ १९६ ॥
एवं विचिंतयंतो बाहिं नयरीए जाव परिभमइ ।
तावय पवरुज्जाणे संपोसओ केवली दिट्ठो ॥ १९७ ॥
सिरि-उसहनाह जिणवर-वंस-पसूओ तिलोय-विक्खाओ ।
नामेण देवविरओ रायरिसी मुणि-गण-समेओ ॥ १९८ ॥
तं दट्ठु जाय-संवेगो नमिऊण भावओ तु निउणो ।
पणमिय केवलि-चलणे उवविट्ठो धरणि-देसम्मि ॥ १९९ ॥
नाऊण य वुत्तंतं विम्हिय-मणसेण तेण संलत्तं ।
केण अहं अवहरिओ भयवं ! किंवा इमं नियं ? ॥ २०० ॥

हा ! नाह ! किं न याणासि अइगुरु-अणुराय-मोहिया एसा ।
मह विरहे कह होही जेण अकंडे तुमं मुक्का ? ॥ २६ ॥
एवं बहु-प्पगारं पिययम-विरहम्मि कंदमाणा सा ।
जाया उम्मुच्छिय-कमलाणव्व विच्छाय-मुह-कमला ॥ २७ ॥
दट्ठूण गरुय-माय गुरु-दुक्ख संमोहियं तयं देविं ।
तीए निद्ध-वयंसा सयंपभा एवमुल्लवइ ॥ २८ ॥
जाणिय-जिण वयणावि हु संसार-सरूवयं मुणेऊण ।
इयर-महिलव्व पिय-सहि ! विलवसि किं एरिसं बहुहा ! ॥२९
पिय-सहि ! न हु साहारो बहुणावि हु विलविएण जं अत्थि ।
ता किं रोलिय गल-थण-ममेण विहलेण रुन्नेण ? ॥ ३० ॥
जइ विलवामि सयहुत्तं पिईसि देहं करामि गुरु सोयं ।
तहवि हु न एइ दइओ काल-कयंतेण जो नीओ ॥ ३१ ॥
तो एयं नाऊण मेहं सिढिलेसु मुंच गुरु-सोगं ।
उज्जम जिणिंद-धम्मे एवंविह-दुक्ख समणम्मि ॥ ३२ ॥
सो तव-संजम रूवो देव-भवे नत्थि वट्टमाणाए ।
सम्मत्त-सुद्धि हेउं सुंदरि ! ता उज्जमं कुणसु ॥ ३३ ॥
गंतूण विदेहेसुं वंदसु ति लोक्क बंधव-जिणिंदे ।
केवलिणो तह साहू संजम-करणुज्जए धीरे ॥ ३४ ॥
सासय जिण भवण-ट्ठिय-जिणिंद-बिंबाणि परम-भत्तीए ।
कुण [illegible] दीव-नन्दीय-ठियाणि गंतूण पणमेसु ॥ ३५ ॥
एवं विसुद्ध-सम्मत्त संजुया पाविऊण मणुयत्तं ।
हद्दु [illegible] हय-कम्मा वेयासि सिद्धीए ॥ ३६ ॥
एवंविह-दुक्खाइं [illegible] पावसि अवस्सं ।
जर-मरण-[illegible] सागराहि व उत्तरा हासि आकालं ॥ ३७ ॥
[illegible] देवी ।
[illegible] ॥ ३८ ॥
[illegible] विराइ ।
[illegible] ॥ ३९ ॥
[illegible]

[illegible]

वित्त-प्पाये न्हवणे निय-परियणे-मजुया अहय ॥ ८४ ॥
आरूढा रह पवरे चलिया नयरस्स अभिमुहा जाव ।
उम्मिट्ठा नयराओ नीहरिओ कीर-वरो ताव ॥ ८५ ॥
तं दट्ठुं समुहेमित तुरया मह रह-वरस्स उत्तट्ठा ।
उम्मग्गेण पयट्टा भग्गो सो सदणो ताहे ॥ ८६ ॥
भूमीए अह पडिया मुच्छाए विगय-चेयणा जाया ।
तेण परं जं जायं पियथम ! तमहं न जाणामि ॥ ८७ ॥
नवर दिट्ठो सि तुमं धीयंतो नियय उत्तरीएण ।
दट्ठूण तुमं जाओ गरुओ हिययम्मि आणंदो ॥ ८८ ॥
तत्तो मज्झ वियप्पो पिययम ! एसो मणम्मि संजाओ ।
एयं तं सजायं केवलिणा जं नेयाइड ॥ ८९ ॥
पुव्व-भव-संगओ सो ना नूण एस वल्लहो मज्झ ।
रमइ य इमम्मि दिट्ठे मण च आणंदमुव्वहइ ॥ ९० ॥
अमएणव संसित्त दिट्ठम्मि इमम्मि मह सरीरं ।
वियसिय-नयणो एसोवि दीसए साणुरागोव्व ॥ ९१ ॥
ता मह पाण-पिओ सो अवस्समेसोत्ति जाव चिंतेमि ।
ताव य परियण-सहिया समागया तत्थ मह धाइ ॥ ९२ ॥
अभिनंदिऊण तीए आपुट्ठो ताहि पियथम ! तुमंति ।
वच्चामो निय-नयरे उस्सूर वट्टए जेण ॥ ९३ ॥
एवं भणिउ चलिया तत्तो य मए विचिंतियं एवं ।
तुमेहिं पिओ दिट्ठो इण्हि न चेवासि ह्इ ॥ ९४ ॥
एयस्स वयण-पंकय पलोयणे मासु मह इमा दिट्ठी ।
पंक-निवुड्डा दुब्बल गोइव्व न सक्कए गंतु ॥ ९५ ॥

अविय ।

एवंविहे मुहुत्ते नयण तुयं मिलइ कम्मवि जणस्स ।
हरिसिय पक्क सुत्तो दुंवमुगारं दढं होइ ॥ ९६ ॥
एसावि मज्झ धाई चलिया एत्थ थमासु मणं दइए ।
लज्जाए वज्जरिउ अहवि सक्केमि नो किंपि ॥ ९७ ॥
ता मज्झ इम जुत्तं गिण्हामि इमस्स किंपि आभरणं ।

---

१ A °हवेत । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] रियम् । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] ।

दीएत्ति सव्वं कहियं मह पिउणो असणिवेग-नामस्स ।
तत्तो य हरिसिएण वज्जरियं तेण एत्थ तु ॥ ११२ ॥
चासि मह गरुय-चिंता धूया ज पुरिस-वेसिणी जाया ।
न य इच्छइ किंचि वरं कहमेयमहं करिस्सामि ? ॥ ११३ ॥
सुंदरमेयं जायं जाईसरणं इमीए ज जाय ।
-अम्हं चिय अब्भुदओ रोरम्मि पाणियं पडियं ॥ ११४ ॥

अन्नं च ।

पुरिसेहिं मज्झ सिट्ठं हत्थि-भए जेण मोइया एसा ।
सो माणुमइ-पुत्तो चित्तगई नाम वर-कुमरो ॥ ११५ ॥
तस्सेव देमि एयं जइ इच्छा अत्थि तम्मि एआए ? ।
तत्तो चंपगमाला हरिसिय-चित्ता इम भणइ ॥ ११६ ॥
जोग्गो चिय सो कुमरो इमाइ पवराइ मज्झ धूयाए ।
एईएवि सेजाओ अइगुरुओ तम्मि अणुराओ ॥ ११७ ॥
किंतु निसुणेसु सामिय ! रन्नो कणगप्पहस्स एयस्स ।
माणुगइणो य रण्णो परोप्पर गरुय-वेरंति ॥ ११८ ॥
जलणप्पह-कज्जेणं, सुप्पामदं चेव तुम्ह एयंति ।
ता कह एही इहइं चित्तगई पाणिगहणत्थ ? ॥ ११९ ॥
धूया सयंवरा जइ पेसिज्जइ तम्मि चेव नयरम्मि ।
एयं न होइ पिययम ! आणंदो मज्झ हिययस्स ॥ १२० ॥

जओ । :

एसा एक्का धूया वल्लहिया ना इमी[illegible] [illegible] ।
जइ नवि पेच्छामि अहं [illegible] ॥ १२१ ॥
एत्थ चंपगमाला मह जणणी [illegible] ।
ताए य चंदण नामी मह भाया [illegible] ॥ १२२ ॥
किं अच्छइ धीमज्झा तुम्ह [illegible] ।
एत्थ नयर [illegible] ।
तत्तो भणिय पिउणा [illegible] ।
अह [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible]
[illegible]

---

१ [illegible]
[illegible]

नहवाहणस्स कज्जे विमाणिया अज्ज कणगमाल त्ति ।
सहरिस-वयणेण मए त्ति तस्स दिन्ना इमा मइ ॥ १४० ॥
एईए पंचमीए विवाह-लग्गं निरूवियं तीए ।
निय-वंसव जुत्तेण आगंतव्वं तहिं तुमए ॥ १४१ ॥
अह भणइ असणिवेगो सयमेव य तत्थ गंतुमुचियम्ह ।
तुम्ह वयणाओ संपइ विसेसओ होइ गंतव्वं ॥ १४२ ॥
किंतु निसुणेसु कारणमम्ह गमणं न होइ जह उचियं ।
कणगप्पहस्स रण्णो वट्टइ विसमा दसा जेण ॥ १४३ ॥
एवं विज्जा छेओ रज्ज-ब्भंसो य निय-पुरि-चाओ ।
ता तम्मि ससोगम्मि कह गमणं होइ मह उचियं ? ॥ १४४ ॥
जो दुहियम्मि न दुहिओ आवय-पत्तं मिउज्झए जेण ।
पहुणो न ते उ भिच्चा पुत्ता परमत्थओ नेया ॥ १४५ ॥
एगन्तेण ता संपइ निब्बंधो तं न होइ कायव्वो ।
तुह भगिणी पुण एसा तस्स रणे आउला जइवि ॥ १४६ ॥
भणियाइ भणइ तओ पेसहि निययपुत्तिं ताव ।
एईए कणगमाला अच्छइ उक्कंठिया जेण ॥ १४७ ॥
तत्तो अगाएण अहं पट्ठविया माउलेण मह एत्थ ।
पत्ता य कमेण इह मिलिया तो कणगमालाए ॥ १४८ ॥
एवं वियाण ! अहयं च दुक्ख-विहुरा एत्थ आगया ।
किं पुण [illegible] होही [illegible] पुत्तारे ? ॥ १४९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५४ ॥

[illegible]
[illegible]

वेढियं च पुर-वरं तं रन्ना संमाणिओ य पुर-लोओ ।
ता तत्थ अहं गंतुं आणाविस्सामि तुह जणगं ॥ १६९ ॥
चलणप्पहोत्ति राया पेक्खिहसइ पुव्व-गउरवेणेव ।
तत्थ तुमं परिणिस्स अम्मा-पीइ-णाणुभाया (याओ ?) ॥ १७०
एवं च कए वल्लह ! संलाहणिज्जं तु होइ सव्वंपि ।
अन्नह पुण विहियम्मि उभय-कुलं मइलियं होइ ॥ १७१ ॥
तत्तो य तीए भणियं जमिह तुमं किंचि आणवेसि मए ।
तं सव्वं कायव्वं नवरं पिय ! सुणसु विन्नत्तिं ॥ १७२ ॥
जीविय-संदेहेणं कहवि मए अज्ज नाह ! संपत्तो ।
मोत्तूण तुमं इण्हिं कत्थवि सक्केमि नो गंतुं ॥ १७३ ॥
तावच्चिय मह जीयं जाव तुमं नयण-गोयरे वससि ।
तुह दंसण-रहिया पुण झत्ति य पाणेहिं मुच्चामि ॥ १७४ ॥
जंपि निमिसंति नयणा एत्तियमेत्तंपि दूसहं मन्ने ।
किं पुण जं बहु-दिवसे तुह विरहे नाह ! अच्छिस्सं ? ॥ १७५
ता नाह ! जत्थ वससि अणुगंतव्वं मएवि तत्थेव ।
एवं च ठिए कज्जे जं कायव्वं तयं भणसु ॥ १७६ ॥

अन्नं च ।

स-ट्ठाणे पत्ताए पाणिग्गहणं भविस्सई मज्झ ।
एवंविह-आसाए स-गिहे वच्चामि जइ नाह ! ॥ १७७ ॥
एत्तो य मज्झ जणओ भणिओवि हु जइ न वच्चई कहवि ।
चलणप्पहेण रन्ना, [illegible] निय-नयरे ॥ १७८ ॥
ता मह का होज्ज गई [illegible] हु [illegible] ।
अणुट्ठ पाणिग्गहणं [illegible] ॥ १७९ ॥
ता किं बहुणा वल्लह ! [illegible] ।
अन्नं जं कायव्वं तं चिय मह [illegible] ॥ १८० ॥
तो विमलेण ! एवं तीए भणिए [illegible] ।
मइ [illegible] सुंदरि ! [illegible] ॥ १८१ ॥

तत्तो य चित्तगइणा भणियं किं उवकयं मए तुज्झ ? ।
तं चेव कयं सुकयं परिणामे सुंदरं जमिह ॥ १९८ ॥
मुह-रसिय परिणामे य दारुणं सज्जणा न संसंति[1] ।
उवगार विस-मीसिय-भोयण-दाणं व सुहियस्स ॥ १९९ ॥
एयस्सावि मह सुंदर ! पडिहामइ न सुंदरो परिणामो ।
नहवाहणो हि जेण विज्जा-बल-दप्पिओ चंडो ॥ २०० ॥
दारावहार-वेरं अइगरुयं हदि ! एत्थ लोयम्मि ।
ता भद्द ! तुम चिंतसु नित्थारो कह णु तयाओ ? ॥ २०१ ॥
तत्तो य मए भणियं विचिंतिएणं तु एत्थ किं बहुणा ? ।
तं चेव किंचि होही ज दिट्ठं मज्झ पुव्वेहिं ॥ २०२ ॥
अइदुल्लहावि हु मए संपत्ता विहि-वसेण जइ एसा ।
अन्नापि सुंदरं नह[1] होही भवियव्वयादिट्ठं ॥ २०३ ॥
भणइ तओ चित्तगई एवं एय तु निच्छय-मएण ।
तहवि हु न होइ जुत्ता एमा पाय-प्पमारणिया ॥ २०४ ॥
तत्तो य मए भणियं एवं तु वेयत्थियम्मि कज्जम्मि ।
जे कायव्वं मणइ त चेव य इत्थ साहेसु ॥ २०५ ॥
भणइ तओ चित्तगई पच्छायणं चेव सांपयं उचियं ।
निय-नयरम्मि य गमणं भणइ उचियं न होइत्ति ॥ २०६ ॥
मरई एत्ता बहुइ अन्नुनाणी इमम्मि ठाणम्मि ।
ता मा [illegible] ॥ २०७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २१० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २११ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २१२ ॥
[illegible] ।

[illegible]

तत्तो सुरेण भणियं पेच्छामो विन्थरस्स न हु एसो ।
समयाऽऽवया-वणाम गण्हसु एयं मणिं ताव ॥ २२८ ॥
भणियं च मए किंचिह मज्झ कयावि आवया होही ।
तव्विगमत्थं सुर-वर ! जेण समप्पेसि मणिमेयं ? ॥ २२९ ॥
भणियं सुरेण सुंदर ! तुह चरियं सव्वमेव विन्नायं ।
पच्चसीए सिद्धं नहवाहण राय तणयस्स ॥ २३० ॥
दइयाविरह-कुविओ अमरिस वस-फुरफुरन्त-अहरोट्ठो ।
बहु-नहयर-परियरिओ तुज्झ वहट्ठाए मचलिओ ॥ २३१ ॥
तुज्झ अणुमग्ग-लग्गो आसन्नो चेव वट्टइ इयाणिं ।
तत्तो जीवियसंसो होही तुह आवया गरुई ॥ २३२ ॥
एयस्स पभावाओ निग्गहिउं आवइ सुभीमंपि ।
ता गेण्ह इमं सुंदर ! दिव्व-मणिं पाण-रक्खट्ठा ॥ २३३ ॥
बंधसु निउंछिमगे गुत्त कुसल-कलाव-मज्झम्मि ।
नहवाहणाय उज्जाणं पंडियाय-सम-धम्मबंधत्थ ॥ २३४ ॥
जइ पुण कहवि हु उवसमइ नेय तव्विहिय-वेयणा-निवहो ।
ता मणि-जलेण देहं सिंचेयव्वं पयत्तेण ॥ २३५ ॥
एवं विहिए होहिसि पणट्ठ-वयणो पुण-ण्णव-सरीरो ।
ता एस मणी मयय मानाइआ भद्द ! [illegible] ॥ २३६ ॥
सयमेव अहाय तुम सुंदर ! [illegible] ।
नवर समुच्छु [illegible] ॥ २३७ ॥
ता तं पभावयन [illegible] ।
का[illegible]मि सयल-सुह [illegible] ॥ २३८ ॥
कस्स व नेण ममय वि[illegible] ।

संकुइय केसरी जं उप्पइउ-मणो गयस्स वहणट्ठा ।
सो वीरत्त कि तत्तिएण उवहासयं लहइ ? ॥ २४२ ॥
लद्धावसरो पच्छा साहिय-निओ करिज्ज ज ईइयं ।
लोउ-पडिवंचणेणवि तुरिय-गई सिग्घओ वेव ॥ २४३ ॥

बहुणा ? ।

एसो च्चिय दिव्व-मणी मह-पभावाओ तस्स विज्जाओ ।
काही, किं तुह कज्ज स-सरीरायाम-करणेण ? ॥ २४४ ॥
एवं सुरेण भणिए काऊण अंजलिं पयत्तेण ।
विहिय-पणामेण मए भणिय जं आणवेसित्ति ॥ २४५ ॥
बहु-माण-पुव्वयं अह दिव्व-मणी सुर-वरेण मह सीसे ।
बद्धो निय-हत्थेणं सरीर-रक्खा य विहियत्ति ॥ २४६ ॥
बद्धे मणिम्मि सहसा गरुय-पमोओ मणम्मि संजाओ ।
भो सुप्पइट्ठ ! नट्ठं भयं असेसं सरीराओ ॥ २४७ ॥
संभासिउं हय-गुरु-भय नेह-सार मम सो
कत्ता-युत्त विविह-नयणालाव-संभासणाए ।
तत्तो दित्ती-भरिय-गयणो निम्मलयाणेग-रूवो
देवो पत्तो तुरिय-गमणो झत्ति अदंसणंति ॥ २४८ ॥
साहु धणेसर-विरइय-सुबोह-गाहा-समूह-रम्माए ।
रागग्गि दोस-विसहर-पसमण-जल-मंत भूयाए ॥ २४९ ॥
एसोवि परिसमप्पइ दिव्व-मणि-समप्पणोत्ति नामेण ।
सुरसुंदरी-कहाए सत्तमओ वर-परिच्छेओ ॥ २५० ॥ छ ॥

॥ सप्तम परिच्छेद समाप्त ॥ १७५० ॥ छ ॥

अहवा किं मह इमिणा विचिंतिएणेह फग्गु-भूएण ।
होही किंचि मम पिय जं दिट्ठं पुव्व कम्मेहिं ॥ ३ ॥
दिव्व मणिगो पभावा संनिज्झं च तहय देवस्स ।
पुण्णऽसुभाण सरिसं होही भवियव्वया दिट्ठं ॥ ४ ॥
एमाइ-बहु विगप्पे चिंतमाणी मयालि जा तम्ह ।
ताव य मह दइयाए भणिय भय-वेविर-तणूए ॥ ५ ॥
हा नाह ! कोवि एसो दीसइ एंतोऽणुमग्गमम्हाणं ।
विज्जाहर-परियरिओ मन्ने नहवाहणो होही ॥ ६ ॥
ता पिय ! किंपि उवायं चिंतसु पीडा न होइ जइ तुम्ह ।
अहयंपि विरह गुरु-दुक्ख-भाइणी जह न होमित्ति ॥ ७ ॥
वणियगीय नेत्तो पुलोइऊण मयरि सव्वं ।
पंभण कीस सुंदरि ! गयण-विमाण समुव्वहामि ! ॥ ८ ॥
जइ ता मिलक्खिओवि हु एज्जे इमो नायर रिद्ध दीसिहिओ ।
ता होज्ज मयं मयण, विमाए किं भयं सुयणु ! ! ॥ ९ ॥
देवेण जेण कहियं आगमणमिमस्स तुम्ह पच्चक्खं ।
ता किं पय दट्ठुं भयाउरा सुयणु ! संजाया ! ॥ १० ॥
दक्खण दिव्व मणिणो पभावओ सुयणु ! सुंदरं होही ।
मा मा कुणसु विसायं एव दट्ठूण एयंपि ॥ ११ ॥
अहवा न कोवि इमिह काउं सक्किसइ उवद्दवं ।
एमा न [illegible] आगमण बहु [illegible] ॥ १२ ॥
[illegible] विसायं मा [illegible] ।
किं पुण [illegible] भणह ! ॥ १३ ॥
ता होउ पिय [illegible] पुव्व कम्मेहिं ।
[illegible] ॥ १४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६ ॥
[illegible] ।

[illegible]

ता किं एरिस-गरु-आवईए तं नाहं ! निवडंतो ! ॥ १७ ॥
जइ गब्भाओ पडंता वालत्ते वावि जइ मया होंता ।
ता किं मज्झ निमित्तं होज्ज इमा आवया तुज्झ ! ॥ १८ ॥
एसो मुह मङ्गुरोवि हु परोप्परं अम्ह गरुय अणुराओ ।
गरुओव्व खेसैराए जाओ गरु-आवया हेऊ ॥ १९ ॥
इण्हिं च तुम सामिय ! कम्म अवट्टंभिऊण धिक्को सि ।
आवय-निवारणत्थं न चिंतसे किंचिवि उवायं ॥ २० ॥
तत्तो य मए भणियं मा सुंदरि ! कुणसु किंचिवि विसायं ।
ओवेयारिय कय-कज्ज एरिसयं होइ नणु सुयणु ! ॥ २१ ॥
अप्प-वसं च पर-वसं अणवेक्खिय आढवेइ जो कज्जं ।
ओवमाण-पाण-नासं अवस्सं सो पावए पुरिसो ॥ २२ ॥
नीईए वट्टमाणा मणुया न लहंति आवया-निवहं ।
सुयणु ! मए का नीई तुमं हरंतेण विहियत्ति ! ॥ २३ ॥
विहिय राय-विरुद्धं अणुराय-नर-वसेहिं अम्हेहिं ।
ता इण्हिं आवयाए सुयणु ! विसाओ न कायव्वो ॥ २४ ॥

एवं ठिएवि सुंदरि ! अणुकूलो कहवि जइ विही होइ ।
ता आवयावि अम्हं परिणामिही संपयत्तेण ॥ २५ ॥
घडिओ हु इमो सत्तू ताव य सज्झो न पुरिसगारस्स ।
पुव्व भव-निम्मिएहिं वारिज्जइ नवरि पुन्नेहिं ॥ २६ ॥
जइ ताव अत्थि पुन्न किं कज्जं सुयणु ! पुरिसगारेण ! ।
अह नत्थि किंचि पुन्न विहलो ता पुरिसगारोवि ॥ २७ ॥
एक्कत्तो मह पुत्त अभावो दंसिओ इमो मत्तु ।
पेच्छामो ता सुंदरि ! कम्म जओ होज्ज पॅयाणं ! ॥ २८ ॥
पमाइ-बहु-विग्घ ? लब्भमाणो नियाए सह जंच ।
मा सुण्हट्ठ ! त्तो नत्थि गई इह पत्थम्मि ॥ २९ ॥
ताव य मारयव्व-वाउ पत्ता नहयलेणा मह सहीआ ।

ोमत्यमत्यंजिर-मोग-नमोतिम मंडवागं ॥ ३० ॥
भणिय च तेण रे ! रे ! मायाहम ! कत्थ वयसि इण्हि ?
इह-पर-लोग विरुद्धं परिय कम्म समायरि‍उं ! ॥ ३१ ॥
काउं रायविरुद्ध नासंतो कत्थ छुट्टसि पाव ! ! ।
सिंगार-साल-पडिओ समणुत्त विणस्ससि इण्हि ॥ ३२ ॥
रे ! रे ! केण कएण परिस-कम्मं तुमं समायरियं ! ।
हरिऊण मह पेंडेल नासंतो कत्थ छुट्टिहिसि ! ॥ ३३ ॥
रे मूढ ! केण दिण्णा तुह बुद्धी परिसा अहम्मेण ! ।
अहवा कुविओ दइवो पुरिसं किं हणइ लउडेण ! ॥ ३४ ॥
रे मूढ ! पुत्त-वज्जिय ! कुमग्ग-लग्ग ! नट्ठ-मज्जाय ! ।
कुविओ तुज्झ कयंतो जेण तुमं परिस विहिय ॥ ३५ ॥
जेण वएण पव पाव विरुद्धं तुमं समायरियं ।
तं कुणसु इण्हि पयड मा भणिहिसि जं न भणियंति ॥ ३६ ॥
एसो तुह तिक्खेण सीसं छिंदामि अद्धचंदेण ।
जइ अत्थि पोरिसं किंचि होसु ता जुज्झ-सज्जोवि ॥ ३७ ॥
भो सुप्पइट्ठ ! एवं भणिऊणं तेण मयण-रोसेण ।
आयड्ढिऊण धणुहं मुक्को मह संमुहो बाणो ॥ ३८ ॥
अह सो धणुह-विमुक्को वेगेणागम्म मज्झ आसन्ने ।
आवडिऊण सिलाए पडिओ परम्मुहो झत्ति ॥ ३९ ॥
तं दट्ठुं सो खयरो विम्हिय-हियओ ससंकिओ किंचि ।
खणमेगमच्छिऊण देय वज्जरिउं समाढत्तो ॥ ४० ॥
जइ कहवि सुर-विज्जा-पभावओ मह सरो पडिक्खलिओ
तहवि न छुट्टसि इण्हि अग्गेयाईण सत्थाण ॥ ४१ ॥
एव च भणतेण तेण आवाहियाइं सत्थाइं ।
अहिमंतिय मंतेहिं मुंचइ इक्किक्कय कमसो ॥ ४२ ॥

कविय ।

उद्दित-फुलिंगाउलं फुरन्त जाला सहस्स संवलियं ।

---

१ B तुरमम् । २ सूपकार-शाला पतित । ३ महिला = भार्या । ४ [illegible]
५ अधर्मेण = पापेन । ६ लगुडा = लोहमयी यष्टिः । ७ कृतान्तो = यम[illegible]
अर्धचन्द्रो = बाणविशेषः । ९ आकृष्य (H. P. IV. 187) । १० स्खलितः = [illegible]
स्तः । ११ आग्नेयादीनां शस्त्राणाम् । १२ आवाहिय = आरचितम् (H. P. I[illegible]
१३ अभिमन्त्र्य । १४ उच्छलन्त ऊर्ध्वं गच्छन्तो ये स्फुलिङ्गा अग्निकणास्तै [illegible]
एतावत् (H. P. II. 159) । १५ संवलित = व्याप्तम् ।

भग्गोयं भइमीमं मज्झ बंहट्ठाए पेढवियं ॥ ४३ ॥
तपि हु मह आसन्ने मणि प्पभावाओ होउमसमत्थ।
पासे संभमिऊण विज्झाय झत्ति तत्तो य ॥ ४४ ॥
वारण-सावयाइं पट्ठविपाइ कमेण सत्थाइ।
ताणिवि मणि प्पभावा दूरच्चिय मह विलीणाइं ॥ ४५ ॥
अह ताणि अमोहाणिवि पेढिहय-सत्ताणि दट्ठु सत्थाणि।
जाओ विच्छाय-मुहो राय सुओ विम्हयाक्खित्तो ॥ ४६ ॥
खणमेगमच्छिऊण पुणोवि सो एरिसं समुल्लवइ।
रे सपराहम! दप्प मा हु करिज्जासि निय-चित्ते ॥ ४७ ॥
मह मनस्स पभावा विज्जाए वावि ओसहीए वा।
एमाइ सत्थाइ निहय-पयावाइ जायाइ ॥ ४८ ॥

मंतेण व तंतेण व हंतुं सक्कोसि नेय एवाई।
किंतु निमुणोसि कारणमेनेहि ज न निहओ तं ॥ ४९ ॥
एसो हु पावकारी मुह मच्चुए न चेव जोग्गोसि।
ता दुह-मारेण इमो मारेयव्वो तुमे कुमर! ॥ ५० ॥
इय मज्झ निवमग्गत्थं हओ तुम नव दिव्व-सत्थेहि।
न उणो तुह खग्गाहि हम्मइ सत्ताओ एएसि ॥ ५१ ॥
ता झाएह मंह न छुट्टसि पायाल जइवि पविससे मूढ!।
मारेमि" अहव चिन्तइ हन! तइज्जामेम डैझाणे ॥ ५२ ॥
रे सपराहम! झाएह कत्ता मह आसि दिट्ठि-पह-पडिओ?।
दुह मच्चुए [illegible] मारोमि तुम न सहहो ॥ ५३ ॥
सो [illegible] एवं [illegible] गकय [illegible]।
[illegible] न [illegible] अ [illegible] ॥ ५४ ॥
[illegible] -वम नियपहि।
[illegible] ॥ ५५ ॥
[illegible]

विरहाए निम्मलंगो संपत्ति तरुणो इमस्स हिययम्मि ।
गय-चेयणो व्व जाओ भुयंग-संघाय-उम्मट्ठो ॥ १७ ॥
सा वि मह पाण-दइया गरुयं दट्ठूण आवयं मज्झं ।
अइदुक्खिया वराई रोयंता घेप्पइ सरेण ॥ १८ ॥
हा अज्जउत्त ! बहुहा ! एय-अणत्थस्स कारिणी अहयं ।
हा ! पाविट्ठा तइया किं न मया मरण-दुक्खम्मि ? ॥ १९ ॥
हा ! कह मज्झ निमित्ते नियय ! अइगरुय-आवयं पत्तो ।
हा ! अज्जउत्त ! इण्हिं तुह विरहे नत्थि मह जीयं ॥ २० ॥
भो भो धणदेव ! इमं सोउं गयणस्स भासियं तस्स ।
एयंतरम्मि य मह एस वियप्पो समुप्पन्नो ॥ २१ ॥
महिला-पलाव-सद्दो पुव्विं जो आसि इह मए निसुओ ।
पिय-दइयाए नूणं सो होही कणगमालाए ॥ २२ ॥
तत्तो य पुरिस-सद्दो नयणानंदस्स जो मए निसुओ ।
महयाराणस्स होही सो सद्दो पय-मत्तस्स ॥ २३ ॥
अहवा किं मह इमिणा वियारणेण तु ताव निसुणेमि ।
जं किंपि कहइ एसो निय-चरियं निसामेमि ॥ २४ ॥
एवं चिंतिऊणं तत्तो धणदेव ! पुच्छिओ एसो ।
तत्थागयमिह सव्वं, अह सो एवं समुल्लवइ ॥ २५ ॥
भो सुप्पइट्ठ ! एवं चिंतंता बहुविह पुहुत्तणा ।
महयाहेणय नीया मज्झ पिया कणगमालाए ॥ २६ ॥
अहयंपि तओ दूसह विरह [illegible] ।
[illegible] ॥ २७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २८ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ३० ॥

[illegible]

तं जं तुमए पुट्ठे केण तुमं एरिसाए मईए ।
विरत्तो त्ति आवयाए तं सव्वं साहियं एयं ॥ ७१ ॥
इय भो धणदेव ! मया सोउं रायरामं भासियं तस्स ।
तत्तो य मए एवं विचिंतियं नियय-चित्तम्मि ॥ ७२ ॥
पेच्छ नरा विबुहावि हु अणुराय-परव्वसा विसय-गिद्धा ।
पाविंति आवयाओ विविहाओ एत्थ संसारे ॥ ७३ ॥
अच्छउ ता पर-लोगे इहेव पाविंति गरुय-दुक्खाइं ।
राग-विमोहिय-चित्ता कज्जाकज्जं अयाणंता ॥ ७४ ॥
सारीर-माणसाणं दूसह-दुक्खाण कारणं पढमं ।
इह पर-लोए घोरो रागो च्चिय सयल-जीवाणं ॥ ७५ ॥
रागंधा इह जीवा दुल्लह-लोयम्मि गाढमणुरत्ता ।
जं वेइंति असायं कत्तो तं हंदि ! नरएवि ? ॥ ७६ ॥
बहुविह-विओय-तविया असमंजस-चिट्ठियाइं कुणमाणा ।
नरए नेरइया इव निच्चं चिय दुक्खिया होंति ॥ ७७ ॥
वह-बंध-मारणाइं लहंति रागेण मोहिया जीवा ।
पावंति दुग्गईए सहंति विविहाइं दुक्खाइं ॥ ७८ ॥
रागो हि दुक्ख-रूवो रागो च्चिय सयल-आवया-हेऊ ।
राग-वसट्टा जीवा भमंति भव-सागरे घोरे ॥ ७९ ॥
ताव च्चिय परम सुहं जाव न रागो मणम्मि उच्छरइ ।
हंदि ! सरागम्मि मणे दुक्ख-सहस्साइं पविसंति ॥ ८० ॥
एमाइ चिंतिऊण धणदेव ! मए इमं तु पव्वजिय ।
भो चित्तंग ! इण्हिं मा कीरउ कोवि संरोहो त्ति ॥ ८१ ॥
न इमो समाओ एरिस दुक्खाण नियय आवासो ।

अह तस्स बारसाहे वोलीणे नियय-जणणि-जणएहिं ।
गब्भ-पमोएण कयं विहियं नामं सुधम्मोत्ति ॥ १०० ॥
धणवाहणाभिहाणो बीओ कालेण से सुओ जाओ ।
सोवि हु सुधम्म-नामो जाओ अह जेट्ठ-बारिसओ ॥ १०१ ॥
तीए य पुर-वरीए विहरंतो अन्नया समोयरिओ ।
समण-सय-सेविय-कमो सुदंसणो नाम आयरिओ ॥ १०२ ॥
अप्पडिबद्ध-विहारी चउदस-पुव्वी गुणाण आवासो ।
पुव्वुत्तर-दिसि-भाए अवट्ठिओ नंदणुज्जाणे ॥ १०३ ॥
सव्वोवि नयर-लोओ विणिग्गओ सूरि-वंदण-निमित्तं ।
धणभूईवि हु चलिओ भत्तीए तणय-संजुत्तो ॥ १०४ ॥
उम्मुक्क-वाहणो अह दूराओ विहिय-उत्तरासंगो ।
ति पयक्खिणिऊण गुरुं वंदइ परमाए भत्तीए ॥ १०५ ॥
भीम-भवोयहि-निवडंत-जंतु-संतरण-वर-तरंडम्मि ।
दिन्नम्मि धम्मलाभे गुरुणा, सेसे मुणी नमिउं ॥ १०६ ॥
उवविट्ठो सत्थाहो महि-वट्ठे पुर-जणेण संजुत्तो ।
सूरीवि मोक्ख-मग्गं जिण-धम्मं कहिउमाढत्तो ॥ १०७ ॥

अवि य ।

सम्म-दंसण-मूलो पंच-महव्वय-महल्ल-दढ-खंधो ।
ईसमिई-गुत्ती-तव-सज्झाइ-साहा-पसाहिल्लो ॥ १०८ ॥
विविहाभिग्गह-गोच्छो मणहर-सीलंग-पत्त साहिल्लो ।
वर-रिद्धि-कुसुम कलिओ सग्ग-ऽपवग्गाइ-सुह-फलओ ॥ १०९ ॥
चारित्त-कप्प-रुक्खो चिरयरओ साहिओ जिणाणाए ।
दुह नाव तारियाण जियाण सरण अणन्त-सम ॥ ११० ॥
चवलाइ इंदियाइं दुक्ख-निमित्तं च विसय-संजोगे ।
कोहाइणो कसाया निबंधण दोग्गईए उ ॥ १११ ॥
ऐवं सि कओ पमाओ जीव पाडेइ भव-समुद्दम्मि ।

सोऊण सुधम्म-नामो धम्म-मई गुरु-गिरं निसामित्ता ।
संसार-भेउव्विग्गो पणमिय सूरिं इमं भणइ ॥ ११४ ॥
इच्छामि तुम्ह मूले निरवज्जं गिण्हिउं सुपव्वज्जं ।
जणगेहिं अणुन्नाओ भीओ जर-जम्म-मरणाणं ॥ ११५ ॥
भणियं गुरुणा य तओ होउ अविग्घं तुहेत्थ वत्थुम्मि ।
अम्मा-पिऊहिं मुक्को अह सो पव्वाविओ गुरुणा ॥ ११६ ॥
अब्भासिय-दुविहं-सिक्खो संजम-तव-विणय-करण-उज्जुत्तो ।
विहिणा गुरु-पामूले अहिज्जिउं सो समाढत्तो ॥ ११७ ॥
सिग्घ महा-मई सो जाओ सुत्तत्थ-तदुभय-विहि-न्नू ।
चुद्दस-पुव्वी गुरु-साहु-सम्मओ गुण-गणावासो ॥ ११८ ॥
नाऊण जोगेयं से सुह-रिक्खे सूरिणा निय-पयम्मी ।
अहिसित्तो सूरीवि य संलिहिय-तणू गओ मोक्खं ॥ ११९ ॥
समण-गण-संपरिवुडो सुहम्म-सूरीवि विविह-देसेसु ।
बोहिंतो भविय-जणे विहरइ पुर-गाम-नगरेसु ॥ १२० ॥
धणवाहणोवि कमसो वड्ढंतो पंच-धाइ-परियरिओ ।
पत्तो कुमार-भावं अहिज्जिओ तह कला-निवहं ॥ १२१ ॥
पत्तो य जोव्वणं सो कामिणि-जण-हियय-चोरण समत्थं ।
पिउणा य तन्निमित्तं वरियो वर-रूव-संपन्ना ॥ १२२ ॥
सिरि-सुप्पइट्ठ-नयरे धूया हरिदत्त-पवर-इब्भस्स ।
विणयवई-संभूयाऽणंगवई नाम वर-कन्ना ॥ १२३ ॥
महया विच्छड्डेणं परिणीया सोहणम्मि सा लग्गे ।
धणवाहणेण तत्तो आणीया निययं-नयरीए ॥ १२४ ॥
अह सो तीए रत्तो जोव्वण-वर-रूव-सोहमइलेसु ।
गाढं विसयासत्तो गयंपि कालं न याणाइ ॥ १२५ ॥
अह अन्नया सुधम्मो विहरंतो मुणि-वरो तहिं पत्तो ।
विजयवई-नयरीए वामा-रत्तस्स पारंभे ॥ १२६ ॥
साहूहिं तत्थ वसही विमग्गिया ताहि सत्थवाहेण ।
धणभूइणा विदिन्ना सुविसुद्धा जोग्ग साहूसु ॥ १२७ ॥

---

१ धर्मे मतिर्यस्य स धर्ममतिः । २ भवोद्विग्नो – भवोद्विग्नः । ३ निरवज्जं – निरवद्यम् । ४ अब्भसिय – [illegible] । ५ [illegible] [illegible] । ६ पा-मूलं – पादमूलम् । ७ [illegible] । ८ विहिन्नू – विधिज्ञः । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] – [illegible] । १२ [illegible] – [illegible] ।
१३ [illegible] । १४ [illegible] ।

नियपरियणेण सहिओ सत्थाहो एइ गुरु-समीवम्मि।
सामाइयाइ-जुत्तो संविग्गो सुणइ जिण-धम्मं ॥ १२८ ॥
धणवाहणो उ दइया सुरय-सुहासत्त-माणसो धणियं।
पिउणा भणिओवि दट्टुं न ए(हो!)इ गुरुचंदओ कहवि ॥१२९॥
अह तं विसयासत्तं गुरु-राग धम्म-करण-निरवेक्खं।
परिचत्त-सेस-कज्जं दट्ठुं लहु-भायरं गुरुणो ॥ १३० ॥
जाया एसा चिंता भाया मे राग-मोहिओ वरओ।
जिण-वयण-बाहिर-मई इंदिय-विसएसु आसत्तो ॥ १३१ ॥
दुल्लहमवि मणुयत्तं पाविया धम्म-विरहिओ एसो।
गच्छिस्सइ नरयम्मि घोरासु य तिरिय-जोणीसु ॥ १३२ ॥
केणावि उवाएणं बोहेमी राग-मोहियं एयं।
एवं विचिंतिऊण गुरुणा सद्दाविओ भाया ॥ १३३ ॥
महया उवरोहेणं समागओ वंदिऊण तो सूरिं।
उवविट्ठो से पुरओ अह सूरी भणिउमाढत्तो ॥ १३४ ॥
पोग्गल परियट्टेहिं बहूहिं सपाविऊण मणुयत्तं।
हारेसु मा मुहाए विसयामिस-मोहिओ भद्द! ॥ १३५ ॥
विसएसु दढं सत्ता सत्ता बंधंति असुह-कम्माइं।
तव्वसओ संसारे भमंति बहुयासु जोणीसु ॥ १३६ ॥
वह-बंध-मारणाई नाणाविह-वेयणाओ नरएसु।
पाविंति विसय गिद्धा दूसहाओ दीहरं कालं ॥ १३७ ॥
अच्छउ ता पर-लोए इहेव पाविंति गरुय-दुक्खाइं।
विसय पमत्ता दुद्दंत इंदिया देहिणो बहवे ॥ १३८ ॥
मोत्तूण नियय-नेहं [illegible]

गोरी-महामत्तो निच्चल-तेडुविय-कन्न-जुयलिल्लो ।
सवणिंदिय-दोसेणं मिओ मओ वाह-बाणेण ॥ १४२ ॥
एक्किक्किंदिय-वसगा एए सव्वेवि पाविया निहणं ।
पंचिंदिय-वसगाणं नराण पुण का गई होज्जा ? ॥ १४३ ॥
ता पंचिंदिय-वसगो विसय-सुहं सेविऊण मा मह ! ।
धम्मोवज्जण-रहिओ वच्चसु घोरम्मि नरयम्मि ॥ १४४ ॥
किज्जइ धम्मम्मि मई विसय-सुहं वज्जिऊण ता इण्हि ।
सहलीकरेसु सुंदर ! अइदुलहं मणुय-जम्मंति ॥ १४५ ॥
एवं गुरुणो वयणं निसम्म धणवाहणो इमं भणइ ।
इच्छामि तुम्ह वयणं किं पुण निसुणेह मह भणियं ॥ १४६ ॥
अइनेह-परा वरई खणमवि विरहं न सक्कए सोढुं ।
दइयाऽणंगवई मह तेण न सक्केमि तं मोत्तुं ॥ १४७ ॥
तुम्हंपि वंदणत्थं आगमणं तेण होइ नो मज्झ ।
मह विरहे सा वरई इण्हिपि हु अच्छए किच्छं ॥ १४८ ॥
तत्तो गुरुणा भणियं चंचल-चित्ताण महिलिआण कए ।
को व सकन्नो पुरिसो हारिज्जा अप्पय भद्द ! ॥ १४९ ॥
पवणुद्धुय-धय-चंचल-चित्तासु महिलिआसु आसत्तो ।
जो धम्मम्मि पमायइ सो काउरिसो, न सप्पुरिसो ॥ १५० ॥

अविय ।

अंतो-विस-भरियाओ मणहर-रूवाओ बज्झ-वित्तीए ।
गुंजा-फल-सरिसाओ होंति सभावेण महिलाओ ॥ १५१ ॥
सच्च-दय-सोय-रहिया अकज्ज निरयाओ साहस धणाओ ।
भय-जणणीओ, तासु को व सकन्नो रइं कुज्जा ? ॥ १५२ ॥
रत्ताओ हरंति धणं पाणेवि हरंति तह विरत्ताओ ।
रागेवि विरागेवि य भयंकरा दुट्ठ-जुवईओ ॥ १५३ ॥
अन्नं चिंतेंति मणे नियंति अन्नं घडेंति अन्नेण ।
चल-चित्ताणं ताणं को नाम हविज्ज वल्लहओ ? ॥ १५४ ॥
मारेंति पइं जारस्स कारणे तवि हद्दि ! अभद्दा ।

---

१ तुंबिवं — [illegible] ([illegible]) । २ मिओ — मृगः । ३ वाहो — व्याधः । ४ धर्मोपार्जनरहितः — धर्मार्जनेन [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] सपत्नी, [illegible] । ७ [illegible] — [illegible] । ८ B °[illegible]° । ९ [illegible] । १० [illegible] — [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] ([illegible]) । १३ [illegible] — [illegible] । १४ B [illegible] । १५ [illegible] ।

धीसामंने य अन्नं सम्माणं नेय पेयडेति ॥ १५५ ॥
किं बहुणा भणिएणं जाओ य हणंति नियय-पुत्तंपि।
को नाम पिओ तासिं हविज्ज चवलाण महिलाण ? ॥ १५६ ॥
ता भद्द ! रमिमाण तेडिच्छडाडोव-चवल हिययाणं।
महिलाण कए को इह हविज्ज सिढिलायरो धम्मे ? ॥ १५७ ॥
इय गुरु-भणियं सोउं विहसिय धणवाहणेण संलत्तं।
अन्नाओ जुवईओ एवंविह-दुट्ठ-चरियाओ ॥ १५८ ॥
मह महिला पुण सरला पइ-व्वया सच्च सील-दय-जुत्ता।
अणुरत्ता सुविणीया थिर-नेहा गुरु-जणे भत्ता ॥ १५९ ॥
सरिसा सा कह होज्जा असुद्ध चरियाण अन्न-महिलाण ?।
लोह-सुरंगाईणं दीसइ गुरु-अंतरं लोए ॥ १६० ॥
तत्तो गुरुणा भणियं मणोहरा तुज्झ जइवि सा महिला।
तहवि हु उवभुज्जंता संरणी सा नरय-नयरस्स ॥ १६१ ॥
जह किंपाग-फलाइं मुहाइं दुहावहाइं इह होंति।
तह रामी-सुरय-सुहं मणहरमवि दोग्गइं नेइ ॥ १६२ ॥
जह विस-मीसं सरसंपि भोयणं जीवियं हरइ मुत्तं।
तह सुंदरावि रमणी रमिया नणु दोग्गइं देइ ॥ १६३ ॥
ता उज्झसु अणुरायं कुणाइ निभियाए नियय-दइयाए।
पंच-सहस्साए-जुत्तो होसु तुम चारण-निरओसि ॥ १६४ ॥
एव दिवसे दिवसे मयगकोहिं महुर-वयणेहिं।
बोहिज्जंतो मणयं जाओ अह पेयणु-रागो सो ॥ १६५ ॥
अन्न-दिणे एगंते गुरु-पुरओ अंजलिं करेऊण।
धणवाहणो स एवं वज्जरइ परम-संविग्गो ॥ १६६ ॥
तुम्हाणमयय-भूय वयणं निसुणंवि मज्झ हिययाओ।
किं नो सिढिलइ रागो विसय-सुहम्मि अप्पाम ? ॥ १६७ ॥
भयवं ! ताव न तुट्टइ दइयाए उवरि मज्झ रागो।
जेण ... ॥ १६८ ॥

भणियं गुरुणा तत्तो नाणेण वियाणिऊण परमत्थं ।
सच्चिय सुलोयणा सा कणगरहो एस जुवराया ॥ २०० ॥
जोगो मइ मोहकरो सीसे खित्तो इमाण सुत्ताण ।
एक्काए सेवत्तीए ईसा-वस-गाढ-कुद्धाए ॥ २०१ ॥
तस्स वसेणं दोण्हवि मइ संमोहो इमाण संजाओ ।
रत्ता य तओ विज्जा वहवे महाविभा तत्थ ॥ २०२ ॥
न य केणवि पउणाइ कयाइं कालेण रक्खग-नराणं ।
कहवि पमाय-पराणं नीहारियाइं इमाइ तु ॥ २०३ ॥
भणिय च वसुमईए भयवं ! एयाण मूढ-चित्ताणं ।
जइ पेच्छह उवयारे, पडिजोग देह चिंतेउं ॥ २०४ ॥
तत्तो गुरुणा तेसिं दिन्नो उम्माय नासण-पडिट्ठो ।
पडिजोगो, जायाइ दोण्णवि अह सत्थ चित्ताइ ॥ २०५ ॥
दट्ठूण भगिणि-जुयलं सुलोयणा विम्हिया इम भणइ ।
किं नाम इम सुमिण किंवा मइ विब्भमो एस ? ॥ २०६ ॥
सा कत्थ अम्ह नयरी सा य विभूई य ते अलंकारा ।
कह धूलि-धूसराइं इह म्हि (म्हो ?) सगाणियाइंति ! ॥ २०७
दोन्निवि गहिय-वयाओ कत्थ व भगिणीओ मज्झ इहइं तु ॥
ता नूण इंदयालं एयं अहवावि सुमिणंति ॥ २०८ ॥
तत्तो य वसुमईए कहिय उम्माय कारण सव्वं ।
जाव य गुरु-मीहप्पा नट्ठो तुम्हाण उम्माओ ॥ २०९ ॥
जइया य तुमं भद्दे ! छूढा अनेउरम्मि नुवरन्ना ।
तइयच्चिय नयरीए मायाइ सुमंगलेण अह ॥ २१० ॥
सुत्ता पभूय-कालं धणवइ देवेण वाहिया नत्ता ।
जाया चंदजसाए पय मूले सुयणु ! पव्वइया ॥ २११ ॥
एसावि अणंगवई धम्मं सोऊण मज्झ पमुल्लिया ।
निय-मणुणा समेया पव्वइया एत्थ गच्छम्मि ॥ २१२ ॥
ता सुयणु ! न सुविणमिणं सच्चं चिय जं तुमं इय दिट्ठं ।
एसो सो अम्ह गुरू सुधम्म नामो महा सत्तो ॥ २१३ ॥
तत्तो दोन्नि भणइ सुधम्म सूरिणा परम विम्हयं ।

[illegible]

मह मित्तो नहवाहण-भयाउरो वच्चए तुरियं ॥ ७ ॥
नहवाहणोत्ति एसो पेढि-विलग्गो इमस्स एइत्ति ।
ताहे करेमि किंचिवि उवगारं पुव्व-मित्तस्स ॥ ८ ॥
एवं विचिंतिऊणं तुम्ह समीवम्मि आगओ अहयं ।
तइया य मणी दिव्वो समप्पिओ जीव-रक्खट्ठा ॥ ९ ॥
तत्तो य गओ तुरियं घणवाहण-मुणि-वरस्स पासम्मि ।
दिट्ठो य मए देवो उवसग्ग तस्स कुणमाणो ॥ १० ॥
भणियं च मए रे ! रे ! सियसाहम ! कत्थ वससि इण्हि ।
देविंद-वंदियाणं मुणीण एवं करेमाणो ? ॥ ११ ॥
उप्पायंतो पीडं मुणीण सम-सत्तु-मित्त-वग्गाणं ।
पाविट्ठ ! कत्थ वच्चासि दिट्ठी-मग्गम्मि मह पडिओ ? ॥ १२ ॥
एवं च मए भणिए भवणवई सो सुरो ससंभंतो ।
नट्ठो सहसा ताव य सुक्क-ज्झाणे पविट्ठस्स ॥ १३ ॥
मुणिणो मोहावगमा उप्पन्नं केवल वर नाण ।
केवलि-महिमा विहिया तओ मए परम-विणएणं ॥ १४ ॥
सोउं दुंदुहि-सद्दं देवा मणुया य आगया बहवे ।
कहिओ तेसिं धम्मो केवलिणा मोक्ख सुह-हेऊ ॥ १५ ॥
पत्थावं लहिऊणं पुट्ठो सो केवली मए एव ।
भयवं ! किं अवरद्धं इमस्स देवस्स तुम्हेहिं ॥ १६ ॥
जेणेसो पाव-मई जीविय-ववरोवणम्मि उज्जुत्तो ? ।
तो भणइ मुणी निसुणसु जह वेरं आसि अन्न भवे ॥ १७ ॥
धायइ-संड-विदेहे चंपा नामेण आसि वर-नयरी ।
तीए पउमो राया जुवराया समरकेउत्ति ॥ १८ ॥
जिण-वयण-भावियप्पा सहोयरा दोवि नेह संजुत्ता ।
पालेंति देस-विरइं रज्ज-धुरं तह य नीईए ॥ १९ ॥
अत्थाणमुवगयाणं नाहिय वाई समागओ कविलो ।
वज्जरइ नत्थि जीवो न य सव्वन्नू न नेव्वाण ॥ २० ॥
जिण मय सत्थत्थ वियाणएण जुवराइणा जिओ वाए ।
दिट्ठंत हेउ-कारण-नाणाविह जुत्ति निवहेण ॥ २१ ॥

१ B °वई । २ पृष्ठि. पीठम् । ३ A °णिआ । ४ वसवर्त्तिन्: = वयण ? । ५ B पुरमम् । ६ व्यपरोपणम् = नाश° । ७ पद्म., नाम्ना राजस्वयं । ८ B प° [illegible] । ९ नास्तिकवादी = नास्तिकवादः । १० निर्वाण = मोक्ष° । ११ [illegible] [illegible]

ता मा कुणसु आसंकं सच्चिय एसा उ कणगमालत्ति ।
इय भणिए सो सहसा पहसिय-वयणो दढं जाओ ॥ १२१ ॥
अह पणमिय तं देवं कयंजली भणइ चित्तवेगो सो ।
अइनेहो दाविओ अहो णु तेमिस-संगउं ॥ १२२ ॥
पर-उवयार-रया इह महाणुभावा भवंति दयईए ।
अणुवकयंमि परेण कुणंति सयावि उवयारे ॥ १२३ ॥
तुमए दिन्नं जीयं मण-संतावो तुमे य निव्ववीओ ।
भणइ-सहिया एसा जं तुमए मज्झ उवणीया ॥ १२४ ॥
आउल-मणस्स पुणि तुमए जं किंचि मज्झ उवयरिउं ।
सव्वं भणिय-पउत्थाय तं मह पासेण बोल्लीणं ॥ १२५ ॥
तुज्झ पभावा सुरवर ! जाओ हं सव्व माणणो इण्हिं ।
वयवओ जं किंचि वि सोगइ आइसयु तं सव्वं ॥ १२६ ॥
भणियं देवेण तओ भद्द ! दु देवाण दंसणं अमोहं ।
ता भणसु भद्द ! किंचि वि जेण तयं तुह पयच्छामि ॥ १२७ ॥
तो भणइ चित्तवेगो जइ एवं देसु मज्झ तं किंचि ।
महसारण [illegible] जइ न सक्कइ जं पत्थमि ? ॥ १२८ ॥
भणियं देवेण तओ पहिट्ठ-[illegible] जं सो ।
[illegible] ॥ १२९ ॥
तेणेव [illegible] ।
ता [illegible] भद्द ! तुमं मो [illegible] ॥ १३० ॥

[illegible]

[illegible] ॥ १३१ ॥
[illegible] ॥ १३२ ॥
[illegible] ॥ १३३ ॥
[illegible] ॥ १३४ ॥

अविसंवाई जं सो सुमई नेमित्तिओ तहा सुयणु ! ।
कमलावईए सव्वं निव्वाडियं तेण आइट्ठं ॥ १७८ ॥
एवं च वट्टमाणे जाहे न चइंति तत्थ गारुडिया ।
सव्वायर-उज्जमा वि हु विसं विपणं से नियत्तेउं ॥ १७९ ॥
तत्तो तीए विमणो सव्वो वि हु परियणो पिया माया ।
चिंतेंति य किं होही अलियं नेमित्तियाइट्ठं ? ॥ १८० ॥
पुणरवि य तम्मि नयरे डिंडिम-सद्देण सव्व-गारुडिया ।
वाहरिया न य केणवि उट्ठविया सप्प-दट्ठा सा ॥ १८१ ॥
एत्थंतरम्मि केणवि पओयणेणं समागओ तत्थ ।
धणदेवो अह पेच्छइ समाउलं परियणं सव्वं ॥ १८२ ॥
अह दट्ठुं सिरिदत्तं पुच्छइ किं मित्त ! आउला तुब्भे ? ।
दीसह विसण्ण-मुहा, अह सिरिदत्तो इमं भणइ ॥ १८३ ॥
सिरिकंता मह भगिणी कन्ना सप्पेण अज्ज दट्ठत्ति ।
न उ जीवावइ कोवि हु तेणम्हे आउला मित्त ! ॥ १८४ ॥

अन्नं च ।

नेमित्तिएण पुव्वं आइट्ठं आसि [illegible] जो ।
[illegible] एवं होही एईए सो भत्ता ॥ १८५ ॥
एवं च तस्स वयणं अलिय-प्पायं तु संपइ जायं ।
जं सा अहिणा डक्का न य कोवि हु तं समुट्ठवइ ॥ १८६ ॥
धणदेव ! तओ अम्हं [illegible] [illegible] ।
[illegible] भगिणीए [illegible] ॥ १८७ ॥
इय [illegible] धणदेवो [illegible] समुट्ठवइ [illegible] ।
मा [illegible] सुंदर ! [illegible] ॥ १८८ ॥
[illegible] ! [illegible] मज्झ [illegible] ।
[illegible] भणइ [illegible] ॥ १८९ ॥
न [illegible] ।

[illegible]

पेरंत-सत्थ-विणिहयं[1]-हय-रुहिर-पवाह-दुग्गंधं ॥ २०३ ॥
दुग्गंध-धरणि-निवडिय-मड-मंस-वसा-पसत्त-बहु-सुणहं[2] ।
सुणह-भय-मुक्क-माणुस-करंक-सिव-मुक्क-फेक्कारं ॥ २०४ ॥
फेक्कार-सवण-संतट्ठ[3]-भीरु-उड्डीण-गिद्ध-सिसु-निवहं ।
सिसु-निवह-हत्थ-संदड्ढ-भिल्ल-जुवईहिं दुप्पिच्छं[4] ॥ २०५ ॥
दुप्पिच्छ-जलण-जाला-पल्लुट्ठ[5]-भिल्लोह-भवण-बीभच्छं ।
बीभच्छ-जलण-कवलिय-मय माणुस-सय-समाइन्नं[6] ॥ २०६ ॥
तं दट्ठुं धणदेवो एवं भणइ हा ! किमेयंति ।
अइविसमावि हु पल्ली केण इमा हंदि ! दड्ढत्ति ! ॥ २०७ ॥
एत्थंतरम्मि केणावि करंक-मज्झ-ट्ठिएण वज्जरियं ।
धणदेव ! एहि एत्तो अहयं सो देवमम्मोत्ति ॥ २०८ ॥
पलिच्छिन्न[7]-चलण-जुयलो गुरु-पहरण-घाय-जज्जरिय-देहो ।
गाढं तिसाभिभूओ[8] अज्जवि चिट्ठामि जीवंतो ॥ २०९ ॥
तं सोउं धणदेवो पुरिसं पट्ठविय पाणिय[9]-निमित्त ।
अइगुरु-विसाय-जुत्तो पत्तो अह तस्स पासम्मि ॥ २१० ॥
भणियं धणदेवेणं साहसु भो ! केण विलसियं एयं ।
सो कत्थ सुप्पइट्ठो अह सो सणियं[10] समुल्लवइ ॥ २११ ॥
एत्तो तइयम्मि दिणे सिद्धपुराओ समागओ पुरिसो ।
[11] एगंतम्मि य सिट्ठं तेण इमं पल्लि-नाहस्स ॥ २१२ ॥
कुमर ! अहं पट्ठविओ तुह-पिउ-वर-मंति-सुमइ-नामेण ।
भणियं च तेण, एयं साहेज्जसु सुप्पइट्ठस्स ॥ २१३ ॥
सुग्गीवरिसिह रन्नो अतिसुरय-पसंग-दोसओ जाओ ।
खयं-वाही[12] तेण इमो चेट्ठइ[13] खण-जीवियव्वोत्ति ॥ २१४ ॥
एसोवि सुरह-कुमरो सतावइ सयल-पयइ-वग्गं तु ।
दुस्सीलो उल्लंठो असब्भ-भासी अकज्ज-रओ ॥ २१५ ॥
तह एयस्स विरत्ता सामंत-महंतमाइया सव्वे ।
रज्ज-सिरीए अजोगो, [14]तं चेव य कुमर ! जोगो सि ॥ २१६ ॥

---

१ B °यमणं ह° । २ सुणहो = शुनकः श्वा । ३ सतट्ठो = संत्रस्त । ४ A दुप्पेच्छं । ५ पल्लुट्ठ = प्लुष्ट = दग्धम् । ६ समाकीर्णम् । ७ पलिच्छिन्नं = प्रतिच्छिन्नम् । ८ तृषाऽभिभूतः । ९ पाणियं = पानीय (H. P. I. 101) = जलम् (H. S. C. IV. 135) । १० शनैः । ११ B सुगइ । १२ क्षय-व्याधिः । १३ चेट्ठइ = तिष्ठति (H. P. IV. 16) । १४ B °यावणो । १५ स्वमेव ।

अह कमसो संपत्तो सन्न-जुओ हत्थिणपुरम्मि ॥ २३१ ॥
दट्ठूण जणणि-जणया नव्वे आणंदिया वयंसा मे ।
सोहण-दिवसे वहुया पवेसिया नियय-गेहम्मि ॥ २३२ ॥
अह पुव्व-सिणेहेणं सिरिकंता सासुयाऽणुन्नाया ।
निय-चेडि-जुया पत्ता कमलावइ-देवि-गेहम्मि ॥ २३३ ॥
दट्ठुं पुव्व-वयंसिं वियसिय मुह-पंकया महा-देवी ।
अइगरुय-सिणेहेण उट्ठिय आलिंगए एवं ॥ २३४ ॥
भणइ य वयंसि ! उक्कंठियाए दिट्ठा पभूय-कालाओ ।
अइसोहणं हि जायं ज मासुरयंमि तुहवि एत्थ ॥ २३५ ॥
जं तुमए दिट्ठाए दिट्ठं मन्नामि पिइ-हरं सव्वं ।
इय भणिउं देवीए उचिय-पवित्ती कया तीए ॥ २३६ ॥
उवविट्ठाओ दोन्निवि कुसल-पवित्ती य साहिया सव्वा ।
खणमेगं संभासं काऊण भणइ सिरिकंता ॥ २३७ ॥
गच्छामि इण्हि गेहं तत्तो कमलावई इम भणइ ।
पइदियहं अइ ! तुमए आगंतव्वं मह समीवे ॥ २३८ ॥
भणियं सिरिकंताए एवं काहामि एव भणिऊणं ।
देवीए अणुन्नाया समागया नियय-गेहम्मि ॥ २३९ ॥
एवं सिरिकंताए ससुर-कुले तत्थ अच्छमाणीए ।
कमलावई-देवीए समयं गुरु पीइ-जुत्ताए ॥ २४० ॥
धणदेवेणं समय विसय सुहं सम्ममणुहवंतीए ।
वहुयाओ अइक्कंता वासाण कोडि-कोडीओ ॥ २४१ ॥[11]
अह अन्नया कयाइवि रिउ-ण्हाया भत्तुणा समं सुत्ता ।
रयणी चरिम जामे सुमिणं पासित्तु पडिबुद्धा ॥ २४२ ॥
अह भणइ मए पिययम ! सुमिणे चंदो मुहेण पविसंतो ।
दिट्ठो, त दट्ठूण सहसा बुद्धा तओ अहयं ॥ २४३ ॥
भणिय धणदेवेण सुदरि ! पुत्तो भविस्सए तुज्झ ।
सयल कलाण वरो पवरो इय एवं सूयए सुमिणं ॥ २४४ ॥
भणियं सिरिकंताए एवं पिय ! होउ वयणय सच्चं ।

---

१ वयस्या = मित्राणि । २ सासुय दत्तानुन्नाया = श्वश्र्वाऽनुज्ञाता । ३ चेटी दासी । ४ वयस्यौ = वयस्यः । ५ B °याइ. उत्कण्ठितया मयेत्यर्थः । ६ अनु दम् । ७ पितृगृहम् । ८ काथिता । ९ B [illegible] । १० B वंद । ११ समय = स १२ B सुखम् । १३ ऋतु-स्नाता । १४ स्वप्नम् । १५ प्रतिबुद्धा = जागरिता । B सुविणं । १७ सूचयति ।

सासण-देवी-पसाया बद्धो एसो मए गेठा ॥ २४५ ॥
तीए च्चिय रयणीए तीए कुच्छिंसि गब्भ-संभूई ।
जाता कमेण जाव य वोलीणा दोन्नि मासा से ॥ २४६ ॥
तइयम्मि पुणो मासे डोहलओ तीए अभय-दाणम्मि ।
जाओ धणदेवेणवि मिट्ठं सो पूरिओ तीए ॥ २४७ ॥

अह उवचिय-गब्भा पूरिए दोहलम्मी
पसवण-समयम्मी आगयम्मी सुहेण ।
सुह-गह-निवहम्मी उच्च-ठाण-ट्ठियम्मी
सुह-करण-मुहुत्ते दारयं सा पसूया ॥ २४८ ॥

साहु-धणेसर-विरइय-सुबोह-गाहा-समूह-रम्माए ।
रागग्गि-दोस-विसहर-पसमण-जल-मंत-भूयाए ॥ २४९ ॥
एसोवि परिसमप्पइ सिरिकंता-तणय-पसवणो नाम ।
सुरसुंदरि-नामाए कहाए नवमो परिच्छेओ ॥ २५० ॥

॥ नवमः परिच्छेदः समाप्तः ॥

रन्ना कयाइ दिट्ठा पुट्ठा कमलावई ताहे ॥ ३३ ॥[1]
देवि ! तुम किं विमणा दुब्बल-देहा य दीससे इण्हिं ।
किं वंछियं न पुज्जइ साहीण किंकरम्मि मए ? ॥ ३४ ॥
भणियं देवीए तओ अंसु जलासार-सित्त-मिहिणाए ।
पिययम ! तुह प्पसाया संपज्जइ वंछियं सव्वं ॥ ३५ ॥
तं नत्थि किंपि सोक्खं तुह प्पसायाउ जं न मे पत्तं ।
नवरं पुत्त-पलोयण-सोक्खं मुंडणंपि नो दा ॥ ३६ ॥
धन्नाउ ताउ नारीओ इत्थ जाओ अहोनिसि नाह ! ।
निययं थणं धयंतं थणंधयं हंदि ! पिच्छंति ॥ ३७ ॥
पच्छा परिणीयाओइवि सिरिकंताए सुओ समुप्पन्नो ।
तुमए मैंनायाए न पुणो मह मंदभागाए ॥ ३८ ॥
ता देव ! देसु पुत्तं अह नवि ता नत्थि जीवियं मज्झ ।
तुट्टइ थणोवि अह एइ खीरमन्ना गई नत्थि ॥ ३९ ॥
तत्तो रन्ना भणियं एत्थऽत्थे कुणसु देवि ! मा सोगं ।
आराहित्ता तियसं पूरेमि मणोरहं तुज्झ ॥ ४० ॥
इय भणिऊण राया काउं पूयं जिणिंद-पडिमाणं ।
सिय-वसण-धरो उम्मुक्क सयल-मणि-कंचणाहरणो ॥ ४१ ॥
पोसह-सालं गंतुं अट्ठम-भत्तं पगिण्हेउ विहिणा ।
कुस-सत्थरे निसन्नो एवं भणिउं समाढत्तो ॥ ४२ ॥
देवो व दाणवो वा जिण-सासण भत्ति-संजुओ कोवि ।
जइ सन्निहिओ सिग्घं आगच्छउ वंछियं देउ ॥ ४३ ॥
एवं च चिंतयंतो एगंते मोनरुद्ध जण पसरो ।
निच्चल-देहो चिट्ठइ राया जा तिन्नि दियहाइं ॥ ४४ ॥
ता रयणि चरिम-जामे विद्धंसिय सयल-तिमिर संघायं ।
भासुर देह पुरिसं दट्ठूण विचिंतए राया ॥ ४५ ॥[11]
निमिसंति लोयणाइं ता किं एसो न होइ देवोत्ति ।
न य मणुयाण सरीरं जायइ एवंविहा दित्ती[18] ॥ ४६ ॥
ता होज्ज इमो को पुण चरणावि महिं फुसंति नेयस्स ।

---

१ B तिसृभिः कुलकम् । २ पृथक् । ३ स्वाधीने । ४ सारं । ५ B °वीइ । ६ SEE NOTE P. 7 । ७ स्वप्ने । ८ या । ९ स्तनम् । १० धयन्त = 'दूधं पाने' पिबन्तमित्यर्थः । ११ स्तनन्धय = शुनम् । १२ A थाय । १३ मान्यायाः । १४ कुश संस्तारके । १५ निषण्ण = स्थितः । १६ दिवसानि । १७ B युग्मम् । १८ दीप्तिः । १९ स्पृशतः ।

एवं विगप्पयंतो राया आभासिओ तेण ॥ ४७ ॥
भो अमरकेउ नर-वर ! उग्ग-तवेणं किलामिओ सि न किं ? ।
एवं भणमाणो सो अब्भुट्ठिऊण राइणा भणिओ ॥ ४८ ॥
को सि तुमं कत्तो वा समागओ कहसु मह महाभाग ! ? ।
भणियं सुरेण नर-वर ! कहेमि कोऊहलं जइ ते ॥ ४९ ॥
ईसाण-कप्प-वासी विज्जुप्पहो नाम सुर-वरो अहयं ।
आसन्न-चवण-समओ पर-लोय-हियं समायरिउं ॥ ५० ॥
तित्थयर-वंदणत्थं विदेह-वासम्मि आगओ आसि ।
तत्थ मए सो भयवं आपुट्ठो नियय-वुत्तंतं ॥ ५१ ॥
उप्पत्ती कत्थ महं चुयस्स एत्तो भविस्सए भयवं ! ? ।
तत्तो जिणेण भणियं भरहम्मि य हत्थिणपुरम्मि ॥ ५२ ॥
जो अच्छइ पुत्तत्थी पोसह-सालाइ पोसहम्मि ठिओ ।
सिरि-अमरकेउ-राया तस्स तुमं होमि पुत्तो त्ति ॥ ५३ ॥
तव्वयणं सोऊणं समागओ राय ! तुह समीवम्मि ।
ता मा कुणसु किलेसं अहयं होहामि तुह पुत्तो ॥ ५४ ॥
गेण्हसु कुंडल-जुयलं नरिंद ! एयं तओ उ देवीए ।
जीए इच्छसि पुत्तं दायव्वं तीइ आभरणं ॥ ५५ ॥
इय भणिउं कन्नाणं उत्तारिय कुंडलाइं दिव्वाइं ।
रन्नो समप्पिऊणं देवो अदंसणीभूओ ॥ ५६ ॥
रन्ना वि रयणि-विरमे गंतुं देवीए पियमिय-मुहए ।
सुर-दंसणाइ सव्वो वुत्तंतो साहिओ तत्तो ॥ ५७ ॥
कुंडल-जुयलं अप्पिय पभाय-किच्चं करित्तु नीसेसं ।
पडिलाहिय साहु-जणं सयं भुत्तो वराहारं ॥ ५८ ॥
अह अन्नया य देवी रिउ-ण्हाया रयणि चरिम-जामम्मि ।
दट्ठुं सुमिणं सहसा पडिबुद्धा वेविर-सरीरा ॥ ५९ ॥
भणिया रन्ना सुंदरि ! कीस अकम्हाओ कंपिया तं सि ।
तीए भणियं पिययम ! सयइ सुमिणं मए दिट्ठं ॥ ६० ॥

किल कणगमओ कलसो मज्झ मुहे पविसिउं विणिक्खंतो।
केणावि भंजणत्थं नीओ दूरं स कुद्धेण ॥ ६१ ॥
पुणरवि बहु-कालाओ कहवि हु लद्धो स नीर-पडिपुन्नो।
सिय-कुसुम-मालियाए मयवि संछइओ तत्तो ॥ ६२ ॥
एयं सुमिणं दट्ठुं मुह-कडुयं परिणईइ सुंदरयं।
जाओ मएण कंपो मह देहे तेण नर-नाह ! ॥ ६३ ॥
तं सोऊण नरिंदो जाओ सोगाउरो दढं हियए।
वज्जरइ देवि ! सुविणं लाभं सूएइ तणयम्मि ॥ ६४ ॥
ससं च सुविण-जाणग-पुच्छा-विहिणा वियाणिउं तुज्झ।
साहिस्सं मा काहिसि उव्वेगं किंचि हिययम्मि ॥ ६५ ॥
तत्तो पभाय-समए गंतुं अत्थाण-मंडवे राया।
आणवइ सुमिण सत्यत्थ-जाणए झत्ति वाहरह ॥ ६६ ॥
तत्थ निउत्त-नरेहिं तहेव संपाडियाए आणाए।
सामंत-मंति-पुर-नायगेहिं पुन्नम्मि अत्थाणे ॥ ६७ ॥
कय-विणया सुविणन्नू उवविट्ठा अह नरिंद-आमन्ते।
धणदेवोवि हु रन्नो आसन्नो चेव उवविट्ठो ॥ ६८ ॥[14]
तत्तो रन्ना तेसिं सिट्ठो सुर-दंसणाइ-वुत्तंतो।
पुव्वुत्तो सव्वोवि हु सुविणग-उवलंभ-अवसाणे ॥ ६९ ॥
सम्मं [15]विणिच्छिऊणं सुविणं-सरूवं कहेह भो ! तत्त।
इय भणिया ते रन्ना अन्नोन्नं जाव चिंतिंति ॥ ७० ॥
ताव य धणदेवेण भणियं नर-नाह ! देसु अवहाणं।
सुविण-परमत्थ-जाणण-हेउं निसुणेसु वुत्तंत ॥ ७१ ॥[12]

तओ।

अह अडवीए दिट्ठो भिक्खुवई, नेवि जह य मण्णेहिं।
बद्धो उ चिणवगो [13]विमोइओ मणि-पभावाओ ॥ ७२ ॥
जह तेण नियय-चरिए सिट्ठे देवस्स आगमो आसि।
देवेण केवली जह दिट्ठो य कुसग्गनयरम्मि ॥ ७३ ॥
जह भावि-भव पुट्ठो केवलिणा जह य तस्स आइट्ठं।
सिरि-अमरकेउ-रन्नो होहामि पुत्ता तुम भद्द ! ॥ ७४ ॥

---

१ प्रविश्य विनिष्क्रान्तः। २ सुमरदुकम = आरभ्य दु ·रम्। ३ · ०इं° । ४ स्वप्न । ५ विज्ञ य । ६ B ०उव । ७ आस्थान = सभा। ८ सपादिताया = परिपालितायाम्। ९ स्वप्नज्ञाः। १० B युग्मम्। ११ दृष्टः। १२ निश्चित्य = विनिश्चित्य। १३ B युग्मम्। १४ भिल्लानना। १५ विमोचित.।

जणणीइ समं तत्थ य अवहरिओ पुत्त वेरिय-सुरेण ।
ता चित्तवेग ! रायराहिवस्स गेहम्मि वड्ढिहिसि ॥ ७५ ॥
एमाइ पुव्व-उत्तं सवित्थरं साहियं नर-वइस्स ।
धणदेवेणं जाव य संपत्तो हत्थिणपुरम्मि ॥ ७६ ॥
ता देव ! देवि-उदरे विज्जुप्पहो सो सुरो समुप्पन्नो ।
होही, जओ न केवलि-वयणं इह अन्नहा होइ ॥ ७७ ॥
पुव्व-विरुद्ध सुरेणं हरिओ रायरस्स वड्ढिओ गेहे ।
साहिय-बहुविह विज्जो मिलिही सो नियय-जणणीए ॥ ७८ ॥
इच्छिय-फलदाणं मालाए पूयणंपि मन्नो सि ।
एसो नरिंद ! सुणिणय-परमत्थो फुरइ मह हियए ॥ ७९ ॥
एवं धणदेवस्स ओ वयणं सोऊण सुविणयन्नूहिं ।
भणियं अहो ! अउव्वं एयस्स उ बुद्धि-कोसल्लं ॥ ८० ॥
सयवं तेहिंप्पेहिंवि बहु सत्थ-वियक्खणेहिं अम्हेहिं ।
तव्विह-बुद्धि-विउत्तेहिं सहियं नो विणिच्छेउ ॥ ८१ ॥
सुविणिच्छिओ नणु अत्थो निरूविओ राय ! वणिय-उत्तेण ।
सव्वेसिं अम्हाणवि सुसंमओ चेव एसोत्ति ॥ ८२ ॥
इय भणिए ते रन्ना तंबोल-पयाण-पुव्वयं सव्वे ।
पट्ठविया तह सव्वे सामंत-महंतमाईया ॥ ८३ ॥
तत्तो रन्ना भणियं इण्हिं धणदेव ! किमिह कायव्वं ।
देवीइं समं अम्हं उवट्ठिए दुसह विरहम्मि ॥ ८४ ॥
किं एत्थ अत्थि कोवि हु पडियार-विही सुदुट्ठ-सुविणस्स ।
भणियं धणदेवेणं न अन्नहा केवलि-गिरा ओ ॥ ८५ ॥
तहवि हु एस उवाओ कीरइ मा होज्ज तेण पडियाओ ।
संचय-पडियाण पुणो तहाविया चेव भूमित्ति ॥ ८६ ॥
पढीवइणा तइया दिव्व-मणी जो समप्पिओ मज्झ ।
सो एस अगुलीयग-निवेसिओ चिट्ठउ करम्मि ॥ ८७ ॥
एसो अचिंत-सत्ती अणेण तणेणु दिट्ठ-माहप्पो ।
[illegible] एयं देवीए कर-ट्ठियं देव ! कारेह ॥ ८८ ॥
पुव्व-विरद्धो जो सुरो देवीइं होज्ज असमत्थो ।
एयस्स पभावाओ, अह कहवि करिज्ज अवहरणं ॥ ८९ ॥

१ A °यांह । २ वहिरम् । ३ A °याणि । ४ B °दइ । ५ लद्धे । ६ अपू-[illegible] SEE NOTE P. 3[illegible] ८ दुट्ठ = दुष्ट[illegible] । ९ वणियपुत्तेण । १० A [illegible]
[illegible]

तहवि हु अवगारम्मी सक्किस्सइ नेव यट्टिउं वइरी ।
नोउं इमं नरेसर ! मा सोगं किंचिवि करेह ॥ ९० ॥

अन्न च ।

मुनिण-पडिवायणत्थं कारेसु जिणालएसु महिमाओ ।
पूएसु समण-संघं तदुचिय-वत्थासणाईहिं ॥ ९१ ॥
दावेसु अभय-दाणं विविहाभिग्गह-तवेसु उज्जमसु ।
एवं कयम्मि नर-वर ! सव्वंपि हु सुंदरं होही ॥ ९२ ॥
इय भणिउं धणदेवो समप्पिउं अंगुलीययं नियय ।
पणमित्ता रायाणं विणिग्गओ राय-भवणाओ ॥ ९३ ॥
रन्नावि हु गंतूणं देवी-भवणम्मि सयल-वुत्तंतो ।
सिट्ठो समप्पियं तह देवीए अगुलीयं तं ॥ ९४ ॥
भणिया य देवि ! एयं खणंपि हत्थाओ नेव मोत्तव्वं ।
एयस्स पभावाओ पभवंति न खुद्द-सत्ताई ॥ ९५ ॥
जिण मंदिर-जत्ताइ काराविय ताहि राइणा सव्वं ।
कमलावईवि तत्तो जाया आवन्न-सत्तत्ति ॥ ९६ ॥
सुह-संपडंत-हियइ-ट्ठ-वत्थु-सुविणीय-परियण-जुयाए ।
अह सत्तमम्मि मासे जाओ देवीऐ दोहलओ ॥ ९७ ॥
लज्जाए त कस्सवि जाहे न कहेइ ताव कइयावि ।
परिहायत-सरीरा दिट्ठा रन्ना इम भणिया ॥ ९८ ॥
देवि ! तुह किं न पुज्जइ दीससि अइदुब्बला जओ इण्हिं ।
देवीए तो भणिय दोहलओ एम मे नाह ! ॥ ९९ ॥
वर-वारणमारूढा दाण दिंती य अत्थि-लोयस्स ।
तुह उच्छंग-निविट्ठा तुमए छत्तं धरंतेण ॥ १०० ॥
हिंडामि राय ! नयरे परियरिया सयल-भिच्च-वग्गेण ।
रन्ना भणिय सुंदरि ! कीरइ अहुणा इमं एयं ॥ १०१ ॥
अह पवर पट्ट हत्थी सिंगारिय आणिओ निउत्तेहिं ।
तत्थारूढो राया देवी उण तस्स उच्छंग ॥ १०२ ॥

१ सारवा । २ श्रमण. = साधुः । ३ तदुचित = तदर्थं कृतम् । ४ सुदृश ...
। ५ जत्ता = यात्रा । ६ A नाह । ७ आपन्नसत्त्वा = सञ्जातगर्भा । ८ सुखे ...
स्थाने हितेष्टवस्तुभिः सुविनीतपरिजनेन च युक्ताया देव्या. । ९ B ...
० पूर्ये । ११ वारणः = हस्ती । १२ A देंती = ददती । १३ ... = ...
४ छत्र = ... । १५ B ... । १६ आनीतः (...) ।

उवरि धवलायवत्तं मुत्ताहल-रेहिरं सयं रन्ना ।
धरियं तत्तो विविह-पंडत-थुइ-पाढ-निवहेण ॥ १०३ ॥
तूरेसु रसंतेसु वज्जंतेसु य असंख-संखेसु ।
कल्लाणीहि विहिए वियंभमाणे य संगीए ॥ १०४ ॥
अत्थि-जण-पूरियासं दाणं देंता समत्थ-नयरम्मि ।
आणंद-निब्भराहिं थुव्वंता नयर-नारीहिं ॥ १०५ ॥
आहिंडिऊण विविहं चउक्क-तिय-चच्चरेसु इच्छाए ।
अह पुर-वराउ बाहिं नीहरिओ कुंजरो कमसो ॥ १०६ ॥
सहसच्चिय उम्मिट्ठो विच्छोलितो समत्थ-जण-नियरं ।
अइवेगेण पयट्टो ईसाण-दिसा-मुहं ताए ॥ १०७ ॥
रे ! लेह लेह धावह एस गओ एस जाइ पुरओत्ति ।
एमाइ वाहरंतो भिच्च-जणो धाइ पट्ठीए ॥ १०८ ॥
रायावि हु जाहि कहवि हु परिउं व चएइ करि-वरं तं तु
ताहे भणिया देवी एस गओ तीव उम्मिट्ठो ॥ १०९ ॥
अइवेगओ पयट्टो याइज्जइ कहवि नो नियत्तेउं ।
ता उत्तरिमो कहवि हु इमराइ अडवीए पाडेही ॥ ११० ॥
कमलावईए भणियं ओयरियव्वं कह नु नर नाह ! ।
रन्ना भणियं निसुणसु दीसइ वड-पायवं पुरओ ॥ १११ ॥
एयस्स य हेट्ठेणं जाही हत्थी गओ तुमे देवि ! ।
साहाए लग्गिअव्वं सहसा हत्थिं पमोत्तूण ॥ ११२ ॥
एवं च जाव राया देवि उल्लवइ ताव सा हत्थी ।
अइवेगेण पत्तो वड-पायव हिट्ठ-भूभागं ॥ ११३ ॥
ईसक्खलणाओ राया झत्ति विलग्गो य तस्स साहाए ।
लग्गसु लग्गसु देवि ! तत्ति एवं भणमाणो ॥ ११४ ॥
अइवेगओ करिस्सा (स्स?) अदंसणाए य हत्थि आवन्ने ।
गब्भस्स य गरुयत्ता भय-वेविरओ सरीरस्स ॥ ११५ ॥
कय-अज्झवसायावि हु न सक्किया जाव तत्थ लग्गेउं ।
ताहे य कोइ चंडो सो हत्थि तत्तो अवक्कंतो ॥ ११६ ॥

१ धवलातपत्र = श्वेतच्छत्रम् । २ B °पाढव° । ३ संख्या । ४ चत्वर-त्रि-चतुष्क-विवक्षा । ५ A बाह । ६ A °लय सावि° । ७ विजृम्भमाण = वर्धमाने । ८ स्तूयमाना । ९ B पताकाभिः कल्याणम् । १० उन्मत्त । ११ विक्षोभितः = क्षुब्धः (B P ३२ ४८) । १२ A बाहिं । १३ गज । १४ A जाव । १५ B °हि । १६ दर्शनम् = चाक्षुषम् । १७ B सुगमम् ।

अह गुरु-सोगो राया तहट्ठिओ जा तओ पलोएइ ।
ता पिच्छइ गयणेणं [1]जंतं वेगेण तं करिणं ॥ ११७ ॥
अह विम्हिओ मणेणं चिंतइ राया अहो ! महच्छरियं ।
मोत्तुं भूमि-पयारं वच्चइ हत्थी नह-यलेण ॥ ११८ ॥

अहवा ।

पुव्व-विरुद्ध-सुरो सो विलसइ नूणं इमेण रूवेण ।
न हु केवलिणा भणिया भावा इह अन्नहा होंति ॥ ११९ ॥
एवं विचिंतयंतस्स तस्स, हत्थी अदंसणीभूओ ।
ताव अणु-मग्ग-लग्गं रन्नो सिन्नं समणुपत्तं ॥ १२० ॥
अह कीर-वर-मग्गेणं समरप्पिय-पमुह-सुहड-सय-कलियं ।
देवी-गवेसणत्थं पट्ठाविउं [2]सेन्नं राया ॥ १२१ ॥
कहकहवि गरुय-सोओ सामंत-महंतगाण वयणेण ।
पत्तो निय-नयरम्मी सुन्नो [3]दुंमो निराणंदो ॥ १२२ ॥[4]
परिचत्त-रज्ज-चित्तो चिट्ठइ जा कइवि तत्थ दिवसाणि ।
कमलावइ-संपावण-आसाए धरिय-निय-जीओ ॥ १२३ ॥
ता अन्न-दिणे सिन्नं समरप्पिय-पमुहमागयं सहसा ।
दीणं विमणं खिन्नं लज्जा-विणमंत-मुह-कमलं ॥ १२४ ॥[5]
अह रन्ना आपुट्ठो समरप्पिओ कहसु भद्द ! वुत्तंतं ।
किं दिट्ठो दुट्ठ-करी देवीवि विमोइया तत्तो ? ॥ १२५ ॥
दीहं नीससिऊणं भणियं समरप्पिएण सुण देव ! ।
कीर-वर-दिसा-पयट्टा पत्ता अडवीइ ता अम्हे ॥ १२६ ॥
तत्थ य बहु प्पयारं गवेसमाणेहिं देव ! अम्हेहिं ।
दिट्ठो न सो करि-वरो नेव य देवी न य पउत्ती ॥ १२७ ॥
अवरावर-गिवर गण पुच्छंताणं सुदूर-पत्ताणं ।
अह अन्न-दिणे कहियं कप्पडिय-नरेण एक्केण ॥ १२८ ॥
तत्तो सत्तम-दिवसे पउमोयर-नामए सर-वरम्मि ।
गयणाउ निवडमाणो महिला-सहिओ करी दिट्ठो ॥ १२९ ॥
तत्तो भय-भीएण दूर-ट्ठिय-गुविल-तरु-पविट्ठेण ।
नारी-रहिओ पुणरवि पलोइओ तत्थ हत्थित्ति ॥ १३० ॥
विवरंतो सर-तीरे, इय तस्स ओ वयणयं सुणेऊण ।

१ यान्तम् । २ सैन्यम् A सेन्नं । ३ दुःखम् । ४ दुमो = उद्विग्नः (H. VII. 91) । ५ B सुन्नम् । ६ B सुन्नम् । ७ A °दीए । ८ कप्पडिओ = भिक्षुः ९ कार्पटिकः = परिहितजीर्णवस्त्रो यात्रिकः

कुसुमायर-उज्जाणे जइया गयणाओ केअगा पंडिही ।
तत्तो य सिग्घमेव हि समागमो तुम्ह तणएण ॥ १४७ ॥
तव्वयणं सोऊणं गय-सोगो पहसिओ भणइ राया ।
भो ! भो ! सुवन्न-लक्खं सिग्घं सुमइस्स देहत्ति ॥ १४८ ॥
एय-वयणाओ अम्हं देवी-विरहम्मि गरुय-सोगग्गी ।
पसरंतो ओल्हविओ समागमासा-जलोहेण ॥ १४९ ॥
अह नियआभरणेणं सुवन्न-लक्खेण पूइओ सुमई ।
नीहरिओ रायावि हु भेणयं जाओ विगय-सोगो ॥ १५० ॥
अह अन्नया य राया सुत्तो रयणीइ पेच्छए सुमिणं ।
उत्तर-दिसा-मुहेणं वयमाणेणं मेए कूवे ॥ १५१ ॥
पडिया अद्ध-मिलाणा धवला कुसुमाण मालिया दिट्ठा ।
गहिया सहसा जाया पच्चग्गा सुरहि-गंधड्ढा ॥ १५२ ॥
दट्ठूणमिणं सुमिणं पडिबुद्धो चिंतए इमं राया ।
एयं हि सुमइ-भणियं दिट्ठं सुमिणं मए अज्ज ॥ १५३ ॥
ता होही हंदि इण्हि मज्झ वयंतस्स उत्तर-दिसाए ।
विसम-दसा-पत्ताए देवीए संगमोऽवस्सं ॥ १५४ ॥
इय चिंतिऊण राया निय-देस-पलोयण-च्छलेण तु ।
गुरु-सेणा-परियरिओ नीहरिओ हत्थिण-पुराओ ॥ १५५ ॥
कइवय-पयाणगाइं गंतुं उत्तुंग-गिरि-समाइन्ने ।
भइरंगुविल तरु सणाहे अडवि-पएसम्मि एगम्मि ॥ १५६ ॥
आवासिओ ससेन्नो अह कूवे दीह-तण-समोच्छइए ।
कहवि हु पमाय-वसओ पडिया रन्नो चंमर-हारी ॥ १५७ ॥
अह रन्ना आणत्तो पुरिसो रज्जु-प्पओगओ तत्थ ।
ओइन्नो सतिमिरे इओ तओ जाव गवेसेइ ॥ १५८ ॥
ता एगत्थ-निलुक्कं पिच्छइ जुवइं तडीइ अगडस्स ।
भय-कंपंत-सरीरं संतमसे तत्थ अच्छंतं ॥ १५९ ॥
कासि तुम [illegible] सुंदरि ! इइ पुट्ठा जा न देइ पडिवयणं ।
ताव [illegible] जल-मज्झ गया विलासिणी कंठ गय-पाणा ॥ १६० ॥
संपत्ता तेण तओ चित्तूण तयं कमेण नीहरिओ ।

१ कन्यका । २ पतिष्यति । ३ निर्वापितः । ४ मनाक् । ५ मया । ६ अर्धरात्र । ७ B युग्मम् । ८ मनु—सोष्णम् । ९ गुपिलं—गहनम् । १० दीर्घतृणसमवच्छन्ने । ११ चामरधारिणी । १२ B युग्मम् । १३ पंतमसं—अन्धतमं । १४ SEE NOTE P. 93 । १५ A °दीए ।

अह दिन्न-वयण-सोया भणिया वणिएण तेणाहं ॥ २०१ ॥
दूरम्मि हत्थिणपुरं सावय-चोरेहिं दुग्गमो मग्गो ।
आसन्नं खु कुसग्गं किं कायव्वं तुमे भगिणि ! ? ॥ २०२ ॥
तत्तो य मए भणियं कुसग्गनयरम्मि वच्चिमो ताव ।
पेच्छामि बंधु-वग्गं पभूय-कालाओ सिरिदत्त ! ॥ २०३ ॥
अह तेण सहरिसेणं नीया सत्थम्मि नियय-आवासे ।
विणओवयार-पुव्वं च कारिया सयल-देह-ट्ठिइं ॥ २०४ ॥
तं देव-दिन्न-कुंडल-पमुहं सव्वंपि नियय-आभरणं ।
मोत्तूण अंगुलीयं समप्पियं तस्स वणियस्स ॥ २०५ ॥
तत्तो सत्थेण समं चलिया सिरिदत्त-परियण-समेया ।
किज्जंत-विविह-विणया वणिएण, डोलियारूढा ॥ २०६ ॥
सोवि हु सत्थो जाव य लहुय-पयाणेहिं वयइ अणुदियहं ।
कइवय-पयाणगाइं ता एग-दिणम्मि अडवीए ॥ २०७ ॥
अवसउणेणं थक्को दियहे दियहे न जायए सउणं ।
जाव य दिवड्ढ-मासे वोलीणे सव्व-संथिल्ला ॥ २०८ ॥
संबल-रहिया तहइं उउमसत्ता तओ समुच्चलिया ।
अवगन्निय अवसउणं निय-पुर-गमणस्स तुरमाणा ॥ २०९ ॥
तत्तो बीय-पयाणे पभाय-समयम्मि तम्मि सत्थम्मि ।
सहसा अन्नाउच्चिय दिन्नो भिल्लेहिं ओक्खंदो ॥ २१० ॥
अह कलयलं निसामिय सत्थ-जणे तत्थ आउलीभूए ।
भिल्लेहिं हम्ममाणे रेहंसिज्जंते य सेयराहं ॥ २११ ॥
सज्झस-भरिया अहमवि पडिया अडवीए जाव इक्कल्ला ।
घेत्तूण एग-दिसं नट्ठा अइगुविल-तरु गहणे ॥ २१२ ॥
रुणमेगं मत्थच्चिय वयामि किल तम्मि सत्थ-ठाणम्मि ।
पुणरवि मिलामि जेणं सत्थस्स अहंति चिंतंती ॥ २१३ ॥
जाव पयट्टा गंतुं ताव न जाणामि कत्थ गंतव्वं ।
कत्तो समागया हं कीए व दिसाए सो सत्थो ॥ २१४ ॥"
भय कंपंत-सरीरा तांहे एग दिसं गहेऊण ।

१ [illegible] । २ B वयणम । ३ वांछिय— [illegible] (X. P. ३४) । ४ [illegible] । ५ दिवड्ढ — द्वितीयार्धं, [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ B कुणव । ९ [illegible] । १० [illegible] (X. P. ३०) । ११ [illegible] (X. P. ११) । १२ A [illegible] । १३ B [illegible] ।

वियरंत-भूरि-रिक्खा रेहइ अडवी नह-सिरिव्व ॥ २२४ ॥
अह तं अडविं सुइरं पलोययंतीइ गाढ-तिसियाए ।
एक्कम्मि दिसा-भाए दिट्ठं जल-भरिय-सरमेगं ॥ २२५ ॥
तत्तो तैत्तोहुत्तं चलिया माय-लोल-लोयणा अहयं ।
कहकहवि हु संपत्ता तम्मि पएसम्मि किच्छेण ॥ २२६ ॥
पीयं च तत्थ सलिलं उवविट्ठा तरु-वरस्स हिट्ठम्मि ।
एत्थंतरम्मि तरणी अंतरिओ पसरिया रयणी ॥ २२७ ॥

खणो ।

फेक्कारंति सियाओ जह जह गुंजंति सावया विविहं ।
तह तह भएण हिययं कंपइ मह तत्थ रैन्नम्मि ॥ २२८ ॥
अह अड्ढ-रत्त-समए जाया उदरम्मि दूसहा वियणा ।
तव्वसओ य कणंती लुठामि भूमीए जाव अहं ॥ २२९ ॥
ताव य मिगीव रैन्ने अइगुरु-वियणाहि पीडिय-सरीरा ।
सयमेव पैसविया हं महा-किलेसेण नर-नाह ! ॥ २३० ॥[6]
मुच्छा-विरमे य तओ लुलमाणं महि-यलम्मि तं बालं ।
घित्तूण निउच्छंगे गरुय-सिणेहेण तत्तो य ॥ २३१ ॥
गंतूण जलासन्ने ण्हाविता ताहि नियय-वत्थाइं ।
पक्खालिय एगंते उवविट्ठा तरु-लया-गहणे ॥ २३२ ॥[8]
तं दिव्व-मणि-सणाहं उत्तारिय अंगुलीययं हत्था ।
कंठम्मि मए बद्धं सुयस्स एवं भणंतीए ॥ २३३ ॥
एयस्स पभावाओ मा मह तणयस्स केवि अंगम्मि ।
पहरंतु भूय-सावय-पिसाय-दुट्ठ-ग्गहाईया ॥ २३४ ॥
वण-वासिणीओ ! निसुणह भो भो वण-देवयाओ ! मह वयणं ।
तणय समेया संपइ सरणं मैत्तइणमंडीणा ॥ २३५ ॥
केसरि-वग्घाईणं मंसाहाराण कूर-सत्ताणं ।
भीसण-अडवी-पडिया रक्खेयव्वा पयत्तेण ॥ २३६ ॥
जइ पुत्त ! इमा रयणी होंती मह तम्मि हत्थिणउरम्मि ।
ता एतिय वेलाए ताया बद्धाविओ होंतो[11] ॥ २३७ ॥
मयणस्स पत्थिवस्स य पुरस्स सामंत-मंति-वग्गस्स ।

१ [illegible] = [illegible], [illegible] [illegible] = [illegible] [illegible]।
२ तूरिंदवा। ३ [illegible] ([illegible])। ४ [illegible] ([illegible])।
५ [illegible]। ६ [illegible]। ७ [illegible]। ८ [illegible]। ९ [illegible]।
१० [illegible] = [illegible] ([illegible])। ११ [illegible]।

हा ! निद्दएण केणवि अडवी-पडियाए दुक्ख-तवियाए ।
तक्खणमेत्तुप्पन्नो पुत्तो हरिओ अहन्नाए ॥ २ ॥
किउ पुत्तयस्स वयणं पिच्छिस्सम्ह पभाय-समयम्मि ।
नवरं हयास-विहिणा एयं मह अन्नहा विहियं ॥ ३ ॥
अडवि-पवेसाईय दुक्खं दाऊण दूसह देव्व ! ।
किं अज्जवि न हु तुट्ठो अवहरिओ जेण मह पुत्तो ? ॥ ४ ॥
वण-देवयाओ ! तुम्हं सरणम्मि समागयाए मह पुत्तो ।
हरिओ, ता किं जुज्जइ एत्थवि वेहो करेउं जं ? ॥ ५ ॥
हा पुत्त ! कहमरण्णे मुक्का हं सरण-वज्जिया तुमए ।
हा ! कहमुच्छंग-गओ सहसा अदंसणीभूओ ? ॥ ६ ॥
नूणं निट्ठुर-रूवं सद्दं सोऊण जस्स पडिबुद्धा ।
तेण च्चिय अवहरिओ पिसाय-रूवेण केणावि ॥ ७ ॥
जस्स पभावाओ तया सहसा गयणाओ गय-वरो पडिओ ।
सोवि मणी अकयत्थो जाओ मह मंद-भायाए ॥ ८ ॥
जं कठ निबंद्धेत्ति हु तम्मो अंक-ट्ठिओवि हा पुत्त ! ।
हरिओ निक्करुणेणं केणावि अदिस्स-रूवेण ॥ ९ ॥
एमाइ बहु-विगप्पं पलवंतीए तर्हि सुदीणाए ।
मद्दुक्ख-दुक्खिया इव खीणा रयणीवि सहसत्ति ॥ १० ॥
अइकरुण कंदंतिं दट्ठुव ममं ससोय-वयणिल्ला ।
निवडंत-थूल-तारय-असूहिं व रुयइ नेह-लच्छी ॥ ११ ॥
एत्थंतरम्मि सूरो मुंयाव्वहारय-निहालणत्थंव ।
नासिय-घणयारो आरूढो उदयगिरि-सिहरं ॥ १२ ॥
अह अद्ध-पहरमेत्ते दियहे अइदुक्खिया अहं तत्थ ।
अइकरुण कंदती इओ तओ जाव वियरामि ॥ १३ ॥
ताव कमंडलु-हत्था मिउ-वक्कल-वसण-धारिणो तत्थ ।
परिणय वया पसन्ना समागया तावसी एगा ॥ १४ ॥
दट्ठु मम रुयंतिं विविह-पलावेहिं तत्थ वण-गहणे ।
संजाय गरुय-करुणा समागया मज्झ पासम्मि ॥ १५ ॥
महुर-वयणेण तीए आपुट्ठा सुयणु ! कीस तं रुयसि ।

---

१ वेधाः = विधाता । २ मन्दभाग्यायाः = हतभाग्यायाः, A भागाए । ३ A दुं । ४ नभोलक्ष्मी । ५ मुक्ताप्रहारकनिभालनार्थम्; निभालनम् = दर्शनम् । ६ मृदुवल्कलवसनधारिणी = कोमलवृक्षत्वचा । ७ परिणतवयाः = वृद्धा ।

कत्थो समागया भीमवण-देसम्मि इक्का ? ॥ १६ ॥
काउं तीइ पणामं तओ विसट्टत-अमुयाए मए ।
कुंजर-हरणाईओ सिट्ठो सव्वोवि वुत्तंतो ॥ १७ ॥
अह तावसीए भणियं इमस्स जोग्गा न होसि तं सुयणु ! ।
तहवि किंचित्थ कीरइ स-कम्म-वसगम्मि जिय-लोए ? ॥१८॥
सुंदरि ! कम्म-वसाए सत्ताणं इह भवे वसंताण ।
एवंविह-दुक्खाइं हवंति जं एत्थ न हु चोज्जं ॥ १९ ॥
जं किंचि असुह-कम्मं अन्न-भवे संचियं तुमे आसि ।
तस्स विवागाओ इमं समागयं सुयणु ! गुरु वसणं ॥ २० ॥
ता अन्न-भव-विढत्ते दुक्खम्मि समागयम्मि को सोगो ? ।
किं वावि विहारेसुं सरीरायास-मुल्लुं ? ॥ २१ ॥
एत्तो उ समासन्ने अच्छइ अम्हाण आसमो रम्मो ।
आगच्छ सुयणु ! अणुचिंतेसु एयं जओ गुरुं ॥ २२ ॥
जावइ सीयल-मणो एत्थ च्चिय ते अभिणव-गब्भा सि ।
सुकुमाल-सरीराए मा होज्ज विरूवयं किंचि ॥ २३ ॥
इय भणिय तावसीए नीया हं आसमम्मि रम्मम्मि ।
पडियग्गिया य सम्मं निक्कारण-वच्छलत्तेण ॥ २४ ॥
अह कइवय-दिवसेहिं संजाया सत्थ-देहिया मणयं ।
अन्नम्मि दिणे नीया तीए हं कुलवइ-समीवे ॥ २५ ॥
तीएवि पुव्व-भणिओ वुत्तंतो साहिओ कुलवइस्स ।
करुणा-परेण तेणवि अणुसिट्ठा महुर-वयणेहिं ॥ २६ ॥
वच्छे ! इह संसारे सुहाइं परिमाइ दुक्खाइं ।
अकयम्मि सुह-निमित्ते धम्मे परलोय-बंधुम्मि ॥ २७ ॥
पावंति दूसहाइं जेण चिय एत्थ दुसह-दुक्खाइं ।
तेणेव चत्त-रज्जा वण-वासमुवागया धीरा ॥ २८ ॥
एवं भणमाणस्स उ कुलवइणो तीइ तावसीइ अह ।
कत्थ होउ भणिया भयवं ! वर-नाण-जुत्तोडयं ॥ २९ ॥
तो पुच्छ इंगियत्थे भणियाए ताहि विणय-पणयाए ।
पुट्ठो मए महा-यस ! केण हिओ नंदणो मज्झ ? ॥ ३० ॥
किं जीवइ अहव मओ पिच्छिस्समहं कयाइवि नत्थि ? ।

१ रुणं = अरण्यम् । २ A एगा । ३ अन्न तु वसण । ४ चोज्जं = आश्चर्यम् (H. D. III. 14) । ५ विढत्त = अर्जितम् । ६ A °वसा । ७ वणवासओ = लब्ध-दायक: । ८ हिओ = हृत: । ९ मओ = मृत: ।

अह भणियं कुलवइणा सम्मं दाऊण उवओगं ॥ ३१ ॥
वच्छे ! उच्छंग-त्थो तुह तणओ अवहिओ उ देवेण ।
पाण-विओयण-हेउं पुव्व-विरुद्धेण कुद्धेण ॥ ३२ ॥
वेयड्ढ-गिरि-निउंजे[2] नेऊण सिला-यलम्मि विउलम्मि[3] ।
मुक्को छुहाभिभूओ किल किच्छेणेस मरउत्ति ॥ ३३ ॥
अह कहवि विहि-वसेणं समागओ तत्थ नह-यरो एक्को ।
निय-भारिया-समेओ तेण य पुत्तोत्ति सो गहिओ ॥ ३४ ॥
खयरस्स तस्स गेहे वुड्ढिं जाही सुहेण, तत्तो य ।
संपत्त-जोव्वणो सो मिलिही तुह हत्थिणपुरम्मि ॥ ३५ ॥
एवं च तेण भणिए पणट्ठ-सोगा नरिंद ! जाया हं ।
फल-मूल-कयाहारा विणय-परा तावसि-जणस्स ॥ ३६ ॥
पिय ! कइवय-दिवसाइं अच्छामि तहिं तु आसमे जाव ।
ता अन्न दिणे कुलवइ मूले धम्मं सुणंतीए ॥ ३७ ॥
बहु-तावसि-सहियाए सहसा आसेण वेग-जुत्तेण ।
अवहरिओ संपत्तो राय-सुओ तत्थ एगागी ॥ ३८ ॥
अह अतिहि-वच्छलेहिं तावस-कुमरेहिं विहिय-सम्माणो ।
आगम्म विहिय-विणओ उवविट्ठो कुलवइ-समीवे ॥ ३९ ॥
कुलवइणा सो पुट्ठो को सि तुमं आगओ कुओ भद्द ! ? ।
तत्तो य तेण भणियं कहेमि निसुणेह भयवं ! त्ति ॥ ४० ॥
सिद्धत्थपुरे राया सुग्गीवो नाम आसि विक्खाओ ।
कणगवई से देवी तीए सुओ सुम्ह-नामो हं ॥ ४१ ॥
अइवल्लहोत्ति पिउणा जुवरज्ज-पयम्मि बाल-भावेवि ।
अहिसित्तो अवमन्निय पुव्व-विट्ठं तु सुप्पइट्ठं ॥ ४२ ॥
अह अन्नया कयाइवि गय-वाहीए मयम्मि जणयम्मि ।
तस्स पए ह राया अहिसित्तो मंति-वग्गेण ॥ ४३ ॥
जिट्ठस्स अह जणणी तणयस्स उ तस्स सुप्पइट्ठस्स ।
विज्जाहरेण केणवि कय उवयारेण दिन्नाओ ॥ ४४ ॥
नहगामिणि-पमुहाओ विज्जाओ तणयाओ तेण ।
काऊण य संगामं अहिट्ठियं अप्पणा रज्जं ॥ ४५ ॥[11]

---

१ विओयणं = वियोजनम् । २ निउंज = वनम् । ३ विउल = विशालम् । ४ see NOTE P. 53 । ५ किच्छेण = कष्टेन [illegible] 'दिवसाई' [illegible] [illegible] । ६ [illegible] = [illegible] । ७ B [illegible] । ८ [illegible] = [illegible] । ९ A [illegible] । १० A [illegible] । ११ B [illegible] ।

तस्स भएण अहंपि हु समागओ पुर-वरीए पेयाए।
जणणि सोगेणो पासे मायामह-खिखिभस्स ॥ ४६ ॥
तेणावि निय देसंते दिन्नं गामाण सहस्सयं एगं।
ताय य जणणी-सहिओ भयवं! अच्छामि अहयंति ॥ ४७ ॥
कइवय 'दिणेहि इंतो' इच्चाइ अइन्दिइ वाणियग-सत्थो।
सह पुरिसेहि विढेत्तो पत्तं वित्तं तहि पउर ॥ ४८ ॥
अन्न य तत्थ पत्ता तुरुक्खर-तुरंगमा बहुविहीया।
ताणावाहण-हेउं अज्जेव पभाय समयम्मि ॥ ४९ ॥
बाहि नीहरिओ हं कमेण तुरगे ओ जाव वाहेमि।
ताविक्केण सहसा हरिओ विवरीय सिक्खेण ॥ ५० ॥[1]

अविय।

जह जह ओवेल्लिज्जइ तह तह वेगं परिणहमाणेण।
भयव! तुरंगमेणं इहाणिओ आसमे तुम्ह ॥ ५१ ॥
एव य जाव साहइ सो सुरहो कुलवइस्स वुत्तंतं।
तुरयमणुमग्ग-लग्गा ताव य सिन्नपि से पत्त ॥ ५२ ॥
अह भणिय सुरहेणं भयवं! वसामि नियय ठाणम्मि।
जं किंचि मए इण्हि कायव्व तं च आइसतु ॥ ५३ ॥
अह कुलवइणा भणिय गुरु-जण पूयाइ-धम्म-करणम्मि।
जइ-सत्तीइ पयहसु सरणागय-वच्छले य ॥ ५४ ॥
अन्न च भद्द! निसुणसु एसा रन्नो य अमरकेउस्स।
देवी गय अवहरिया अम्हई कमलावई नाम ॥ ५५ ॥
दूरं हरिऊणऽम्ह मोत्तुं पउरा य दुग्गमा अडवी।
हल किलिट्ठ-सरीर महा विवसत्ति न तावस-कुमारी ॥ ५६ ॥
तेण न एसा सक्कइ पेसाविउं निय पुरम्मि अम्हेहि।
न य कोवि तत्थ-वत्ती अम्हो इह आगओ सत्थो ॥ ५७ ॥
एसा सुकुमाल-तणु अच्छइ किलेसेण इत्थ वणवासे।
तो जइ तुम परिणाम म दट्ठाण होइ ता नेसु ॥ ५८ ॥
अह सुरहेण भणिय भयव! ज भणह त करोमित्ति।
नवरं सम्मय अह आणेमि अमरकेउस्स ॥ ५९ ॥

---

१ A दिवायर पत्त इ। २ इता = यन् = अयन। ३ विढप्प = उपार्जित:। ४ B तुरगम्। ५ B आसं अंकुष्पते। ६ आदेश = अनुमान हि। ७ पायदाः प्रचुरा वस्या वा। ८ कृच्छ्रेणि वनस्पतिमहिवबहुलत्वेन तद्गमनापत्येतोऽत्र। ९ परिनेतु = प्रार्थेतुम्। १० SEE NOTE P 3।

भणिया हं कुलवइणा वच्छे ! सुरहस्स भासियं निसुयं ?।
ता पच्चसु सह इमिणा अन्नो पुण दुल्लहो सत्थो ॥ ६० ॥
अह चिंतियं मए किं इमेण सह होइ गमणमम्हाणं ।
जुग्गं, अहवा जाणइ भयवं चिय एत्थ जं उचियं ॥ ६१ ॥
इय चिंतिऊण भणियं भयवं ! जं भणसि तं करोमिति ।
जइ एव ता वच्छे ! पयट्ट, इइ तेण भणिया हं ॥ ६२ ॥
अह मन्निय तव्वयणं ताहे चलिया नरिंद ! तेण समं ।
तक्कालुचियं काउं तावसि-संभासणाईयं ॥ ६३ ॥
जाव य कमेण पत्ता एत्थ पएसम्मि ताव सुरहो सो ।
किंपि मिस काऊण थक्को एत्थेव रण्णम्मि ॥ ६४ ॥
आवासिऊण सिन्नं दिणे दिणे एइ मह समीवम्मि ।
दसेइ य बहु-माणं, अह अन्न-दिणम्मि एगंते ॥ ६५ ॥
घित्तु आहरणाइं मह पासे आगओ भणइ एवं ।
एयाइं गिण्ह सुंदरि ! न सोहसे त निराभरणा ॥ ६६ ॥[1]
तं देव-दिन्न-कुंडल-पमुहं सव्वंपि नियय-आभरणं ।
पेरियाणिऊण विम्हिय-हियाए मए इमं भणिओ ॥ ६७ ॥
एयाइं कुओ तुमए पत्ताइ सुरह ! मज्झ साहेसु ।
सो भणइ सुणसु सुंदरि ! पुव्वं मइ भिल्ल-पुरिसेहिं ॥ ६८ ॥
इह अडवीइ समिद्धो कुसग्गपुर-पत्थिओ वणिय-सत्थो ।
गहिओ तहिं च पत्त एय तुह जोग्गमाभरणं ॥ ६९ ॥[2]
तत्तो य मए भणियं मेह सनियमेवमाभरणमेयं ।
सिरिदत्त नामगस्स ओ वणियस्स समप्पियं आसि ॥ ७० ॥
हरिसिय-मुहेण भणियं जइ एवं तीरिहि सुंदरतरेति ।
ता गेण्ह इम सुंदरि ! इमस्स जोग्गा तुमं, नन्ना ॥ ७१ ॥
अह तस्स दुट्ठ भाव नाऊण तय मए गहियं ।
तत्तो य पइदिण सो उवणेइ मम असुह-भावो ॥ ७२ ॥
आगच्छइ एगंते परिहास कहाओ कहइ मह पुरओ ।
सविगारं च पलोयइ दसइ अणुरत्तमप्पाणं ॥ ७३ ॥
अह अन्न दिण निवइ ! पत्थिया तेण मयण मूढेण ।
अगणिय कुल मज्जाय उज्झिय लज्ज मुद्धेण ॥ ७४ ॥

---

१ B सुयमह । २ [illegible] । ३ [illegible] = पर्यवतः । ४ B सुयमह । ५ [illegible] । ६ A °[illegible]माभरणं । ७ B [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] ।

[illegible] मज्झेय आत्तेवं भणिया एगंत-संठिया एवं ।
वम्मह-पीडिय-देहो सरणं तुह सुयणु ! अंजणो ॥ ७५ ॥
निय-अंग-संगमेण सहलं मह कुणसु अंतेवं अज्ज ।
तुह आपत्ता पाणा सव्वाणवि सामिणी तं सि ॥ ७६ ॥
तुह सुयणु ! किंकरो हं आणा-कारी य परियणो सव्वो ।
गाढाणुराग-रत्त किं बहुणा इच्छसु मयाओ ॥ ७७ ॥
तव्वयणं सोऊणं सहसा पकंप तांडवाव अहं ।
उप्पन्न-गरुय-दुक्खा पियतम ! चिंतउरा जाया ॥ ७८ ॥
हा ! पविट्ठो एसो कयावि सील-खंडणं काही ।
सरण-विहूणाइ मए, ता इण्हिं किं करेमित्ति ! ॥ ७९ ॥
निब्भत्थामि गिराहिं भणइ अइनिट्ठुराहिं जइ एवं ।
[illegible] एस अमज्जाओ इण्हिपि विरूवय कुज्जा ॥ ८० ॥
ता सपइ मूयत्तं तुयं अवलंबिउ तओ पच्छा ।
पच्चाइं छहिऊण नातिसत्तमियाओ पाआओ ॥ ८१ ॥
इय चिंतिय तुण्हिक्का अहो मुहे काउ तस्य पक्का हं ।
सोवि य दट्ठूण मम निरुत्तरं उट्ठिओ तत्तो ॥ ८२ ॥
पत्ताए रयणीए निब्भर-सुत्ते य सयल-सिन्नम्मि ।
गहिऊण तमाभरणं पासाई पलोयणमाणा ॥ ८३ ॥
निहुय-गईए चलिया भएण कंपंत-तणु-लया गाढं ।
वंचिय पाहरिए हैं नीहरिया ताओ सिन्नाओ ॥ ८४ ॥
घित्तूण य एग-दिसं चलिया पग तरु-वणस्स मज्झेणं ।
निसुणंती बहु-सावय-भीसण सद्दे महू-वेहीं (हे !) ए ॥ ८५
पवणाकंपिय-पायव-चडत-पत्ताण सणसणारावं ।
संदेहेति-समाणे मन्नंती वेरिय-सरीरा ॥ ८६ ॥
वेगेण य गच्छंती घणंधयाराए तीइ रयणीए ।
दीहर-घण-तण-ओच्छाइयाए विसमाए भूमीए ॥ ८७ ॥
अविपाणेय-पयत्था खडत्ति पडिया य एय कूवम्मि ।
पियपम ! कय-बहु-पावा जीवा इव घोर-नरयम्मि ॥ ८८ ॥
अविपज्जया-वसेण न मया गभीर-जल-निवुड्डावि ।

---

१ [illegible] (अ। १८०)। २ [illegible]। ३ विभावेमि। ४ मुह[illegible]
[illegible] १। ६ निहुयं = [illegible] (H D.IV 5I)। ७ [illegible] = [illegible]
[illegible] १ [illegible] = दीर्घमनुष्यादि: (H. II I. 151)। १० दीर्घ[illegible]
[illegible]

[illegible] ॥ ८९ ॥

[illegible] ॥ ९० ॥

[illegible] ॥ ९१ ॥

[illegible] ॥ ९२ ॥

[illegible] ॥ ९३ ॥

[illegible] ॥ ९४ ॥

[illegible] ॥ ९५ ॥

[illegible] ॥ ९६ ॥

[illegible] ॥ ९७ ॥

[illegible] ॥ ९८ ॥

[illegible] ॥ ९९ ॥

[illegible]

[illegible]

कय-मंगलोवयारो नायर[1]-जण-जणिय-हियय-आणंदो ।
निय-मंदिरे पविट्ठो पेक्खल-राइक्क-परियरिओ ॥ १०४ ॥[2]
एवं च तस्स रन्नो अदिट्ठ-दुक्खस्स देवि-सहियस्स ।
वोलीणाइं कइवि हु वरिसाणं सय-सहस्साइं ॥ १०५ ॥
अह अन्नया कयाइवि अत्थाण-गयस्स राइणो तस्स ।
पडिहाराणुन्नाओ सव्वभद्दोत्ति नामेण ॥ १०६ ॥
उज्जाणम्मि निउत्तो पच्चो पणमित्तु राय-पय-कमलं ।
सीस-निवेसिय-कर-कमल-संपुडो हरिसिओ भणइ ॥ १०७ ॥[5]
पुव्वं देवेण अहं नेमित्तिय-सुमइ-वयणयं सोच्चा ।
कुसुमायर-उज्जाणस्स पालणत्थे निउत्तो म्हि ॥ १०८ ॥
तं च ति-संझं निच्चं पलोयमाणस्स एत्तिओ कालो ।
वोलीणो न य दिट्ठं किंचिवि नेमित्तियाइट्ठं ॥ १०९ ॥
अज्ज पुण अप्पभाए गयणे उज्जाण-मज्झयारम्मि ।
कुसुमिय-साहि-समूहं इओ तओ निरिक्खमाणेण ॥ ११० ॥
एगम्मि दिसा-भाए बउल-वेल्ली-सणाह-दुम गहणे ।
उत्तासिय-हंस-उलो उट्ठाविओ सेउण-संदोहो ॥ १११ ॥
निसुओ किंहय-जणओ बहिरिय-आसन्न-सत्त-सुइ-विवरो ।
मुहरिय-दिसा विभागो गरुय-खडक्कार-संसद्दो ॥ ११२ ॥[11]
सोऊण य तं सद्दं विम्हिय-उप्फुल्ल-लोयणेण मए ।
पुलइय तदभिमुहं [12]चिंतियमन्नो ! किमेयंति ॥ ११३ ॥
कस्स पुण एस सद्दो समुट्ठिओ एत्थ वण-निगुंजम्मि ।
इय चिंततो कोऊहलेण तदभिमुहो चलिओ ॥ ११४ ॥
ताव य दिट्ठा भू-पट्टि-सठिया बउल-पायव-समीवे ।
मुच्छा-निमीलियच्छी अधरिय-सुर-सुंदरी-रूवा ॥ ११५ ॥
अहिणव-जोव्वण-उब्भेय-सुंदरा सयल-मणहरावयवा ।
पउम-चुया इव लच्छी नरवर ! वर बालिया एक्का ॥ ११६ ॥[14]
नूण नह-त्थलाओ निवडतीए इमीए भूमीए ।
जुवईए पडिसद्दो समुट्ठिओ एस महसत्ति ॥ ११७ ॥

1 नागराः = नगरनिवासिनः । 2 पच्चो = समर्थः, देशम (H D VI. 64) स्वार्थे ल्ले पच्चलो । 3 B गुग्गमम् । 4 निपुणः । 5 B गुग्गमम् । 6 पारब्धत्वे । 7 अप्पमाते = रात्रिप्रान्तभागे इत्यर्थः । 8 A पेच्छ° । 9 सउणाः = पक्षिणः । 10 चपिरितासयवरकरुतिविवरः । 11 B तिम्मयिः कुडवम् । 12 B चिंतितियं दा कि° । 13 पउमं = पद्मम् । 14 B गुग्गमम् ।

कह मन्ने एरिसस्सवि जुवई-रयणस्स एरिसाऽवत्था ।
विबुह-जण-सोयणिज्जा थी ! विहिणो विलसियं चित्तं ॥ ११८॥
इय चिंतंतेण मए सीयल-जल-सीयरेहिं संसित्ता ।
मिउ-पवण-करण-विहिणा अह विहिया सा समासत्था ॥ ११९॥
हरिणिव्व जूह-भट्ठा सतरल-तारं दिसाओ पुलयंती ।
भणिया मए सुमहुरं कीस तुमं सुयणु ! बीहेसि ? ॥ १२० ॥
मा भद्दे ! कुणसु भयं थेवंपि, इ जणय-निव्विसेसो हं ।
का सि तुमं कत्तो वा इह पडिया मज्झ साहेसु ? ॥ १२१ ॥

अविय ।

सग्गाओ निवडिया किं सोवण्णइया सुरंगणा तं सि ।
किं वावि भट्ठ-विज्जा विज्जाहर-बालिया सुयणु ! ? ॥ १२२॥
तुह-रूव-दंसणुप्पन्न-हरण-बुद्धिस्स नह-पयहरस्स ।
विज्जाहरस्स कस्सवि किंवा हत्थाओ परिभट्ठा ? ॥ १२३ ॥
साहेसु सुयणु ! एयं महंत-कोऊहले इमे मज्झ ।
नीसाहारा कह नह-पहाओ पडिया इहुज्जाणे ! ॥ १२४ ॥
इय सा भणिया भू-नाह ! मज्झ पडिउत्तरं अदाऊण ।
गुरु-दुक्ख-भूमण परे अंसु जलं मोत्तुमारद्धा ॥ १२५ ॥
अह तं तहाविहं पासिऊण परिचिंतियं मए एयं ।
तं एयं सजायं ज पुव्वं मुमइणा भणियं ॥ १२६ ॥
कुसुमायर उज्जाणे [illegible] गयणाओ कन्नगा पडिही ।
तत्तो य [illegible] पुत्तेण समागमो होही ॥ १२७ ॥
ता किं इह [illegible] ताव साहेमि ।
[illegible] ॥ १२८ ॥
इय [illegible] सुमहुर [illegible] ।
[illegible] ॥ १२९ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १३० ॥
[illegible] निसामिना ।
[illegible] ॥ १३१ ॥
[illegible] सुमइणा ।

१ [illegible] २ [illegible] ३ [illegible]
[illegible] ४ [illegible] ५ [illegible] ६ [illegible]
([illegible]) । ७ [illegible]

[illegible] पुत्तेण समाणं आसन्नं दंसणं इण्हिं ॥ १३२ ॥
ता भो समंतभद्दय ! सिग्घं आणेह बालियं तम्हि ।
जीए पभावेण मए निव्वेयग्गी समुच्छलिओ ॥ १३३ ॥
वयणाणन्तरमेव [illegible] समंतभद्देण तं समाणीया ।
सा बालिया [illegible]-पुर-जुवई-सत्थ-संकप्पा ॥ १३४ ॥
तीए सरीर-सोहं निरिक्खिऊण रन्ना विचिंतियं अम्मो ! ।
आगारो च्चिय सूयइ इमीए गुणुक्करिसं नूणं ॥ १३५ ॥
उचियासणोवविट्ठा सा कन्ना अमरकेउ नरवइणा ।
भणिया हियवब्भंतर गुरु संतोसामय-गुरु मुहा ॥ १३६ ॥
वच्छे ! उवरमसु सोयं खेयसु मय जणय-[illegible] ।
[illegible] जह एवं पढमं पुत्त न समुप्पन्ना ? ॥ १३७ ॥
[illegible] पुत्ता [illegible] दुहमाया [illegible] उवयाओ ।
पडिया सि गहयाओ [illegible] एवं ॥ १३८ ॥
अह सा एवं भणिया गुरु [illegible] अभिभूया ।
उप्पन्न-दीह-सासा न किंचि पडिउत्तरं देइ ॥ १३९ ॥
अह पुणरुत्तं रन्ना पुट्ठाए तीए कहवि संलत्तं ।
ताय ! केणवि न [illegible] बहु-दुक्खं नियय-पुत्तं ॥ १४० ॥
तहवि हु [illegible] आणा तायस्स तया साहेमि ।
[illegible] सुणसु [illegible] ॥ १४१ ॥
अत्थि पुरं [illegible] तत्थ य नरनाह [illegible] ।
रयणवई से देवी तीए धूया अहं ताय ! ॥ १४२ ॥
सुरसुंदरि [illegible] पुव्विं [illegible] ।
[illegible] विन्नाण-रूव [illegible] ॥ १४३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १४४ ॥
[illegible] रन्ना [illegible] ।
[illegible] ॥ १४५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १४६ ॥

[illegible]

कमलावई अहंपि इ, सहोयरो होइ तुह पिया मज्झ ।
वच्छे ! तुमंपि अम्हं सुय-पुव्वा नाममेत्तेण ॥ १४७ ॥
बहुविह-पओयणेणं कुसग्गनयराओ जो जणो एंतो ।
सो सव्वो सुरसुंदरि ! तुह गुण-निवहं मह कहिंतो ॥ १४८ ॥
एवं सुरूव-कलिया एवं पिउणो य वच्छला बाढं ।
एवं कलासु कुसला एवं दक्खिन्न-दय-जुत्ता ॥ १४९ ॥
ता मा कुणसु विसायं एयंपि य पिउ-हरं निअं तुज्झ ।
अच्छसु वीसत्थ-मणा कोडंतो विविह-कीडाहिं ॥ १५० ॥
एवंविह-वयणेहिं आसासित्ता निउत्तरीएण ।
अंसुय-धोय-कवोलं तीए मुहं संपमज्जित्ता ॥ १५१ ॥
मुह-सोयं दाऊणं नीया देवीए मंदिरे नियए ।
तत्थवि उव्विग्ग-मणा अच्छइ गुरु-सोय-संतत्ता ॥ १५२ ॥[1]
नीससइ दीह-दीहं खणेण थूलंसुयाइं मिल्लेई ।
मुच्छिज्जइ खणेणं खणेण सयरइ अप्पाणं ॥ १५३ ॥
विलवइ खणेण विहसइ रोवइ खणेण मूयलिया होइ ।
गुरु-चिंता भर-विहुरिय-हियया पेरिहाइ[2] अणुदियह ॥ १५४ ॥
अह त विमणादं पिच्छिअ कमलावई चिंतेइ ।
आणाकारी सव्वोवि परियणो ताव एईए ॥ १५५ ॥
तह य समाण-वयाओ मिणेह-साराओ राय-कन्नाओ ।
नाणाविह-चेट्ठाहिं अणुदियहमिमं विणोएंति[3] ॥ १५६ ॥
तहवि हु रइं न पावइ एमा चिंताए सुसइ अणुदियहं ।
ता मन्ने का चिंता जीए एमा उ पेरिहाइ ॥ १५७ ॥
जइ ता माउ पिऊण सुमरइ ता किं कहेइ न हु मज्झ ! ।
मयण-वियार-सरिच्छा नेय वियारा तहिं हुंते ॥ १५८ ॥
एवन जह मेवइ विहडिय-चक्काइं जह य मेलेइ ।
पिय-संगम माराओ कहाओ जह सुणइ तच्चित्ता ॥ १५९ ॥
तह मन्ने पेम्म-गहो सिलसइ एवंविहाहिं चिट्ठाहिं ।
ता जइ एमा मज्झ नइट्ठियं साहइ सब्भूयं ॥ १६० ॥
ता तस्स पावण भत्ति करिय उवाआवि उवमए नूण ।
न य एमा बाओंसही दुस्सवि बहट्ठियं मज्झ ॥ १६१ ॥[4]

१ विरहसयना. । २ = दुरवम् । ३ विलोइ-मुयंत (पा. स. १४, ११) । ४ विशा = मुहा । ५ पारहाइ = कृशीभवति (पा. D. VI. ७३) । ६ अदुमु । ७ विनोदयन्ति [विणोदे वारयन्ति । ८ विउहिउं = विस्मयम् । ९ = दुःखम् ।

वाम-सहावो मयणो अक्खिज्जंतो न पायडो होइ ।
नज्जइ आगारेहि गोविज्जतोवि छेएहिं ॥ १६२ ॥
तहवि हु उहामि कणवि हदि ! उवाएण भावमेईए ।
इय चिंतिय आणत्ता निय-चेडी हसिया नाम ॥ १६३ ॥
सुरसुंदरीइ उव्वेव-कारण उहमु हसिए ! कहवि ।
तुमए समाण-वयाए साहिस्सइ हियय-सब्भावं ॥ १६४ ॥
जं आणवेसि सामिणि ! इय भणिउं हंसिया गया झत्ति ।
एगंत ट्ठिय सुरसुंदरीए पासम्मि अल्लीणा ॥ १६५ ॥
सब्भाव-नेह-सूयग-वीसम्भ-कहाहि विविह-भणिईहि ।
उप्पाइय वीसंभे भणिया सुरसुंदरी ताए ॥ १६६ ॥
सुरसुंदरि ! तुह चरियस्स निसुणणे अत्थि कोउग मज्झ ।
कह केण किं निमित्तं अवहरिया किंच अणुभूयं ? ॥ १६७ ॥
सुरसुंदरीए भणियं ताएणवि आसि पुच्छिया एव ।
किं पुण उज्झाए मए न सक्कियं तत्थ वज्जरिउं ॥ १६८ ॥

हिव ।

मह चरियं सुम्मंतं जणेइ पास-ट्ठियाणवि दुक्खं ।
तेण न घेत्तुं जुत्तं मज्झवि गुरु-दुक्ख-संजणगं ॥ १६९ ॥
तहवि हु तुमए पुट्ठा वयंसि ! कोउहल्लेण गरुएण ।
साहेमि तेण निसुणसु एग-मणा वज्जरिज्जंतं ॥ १७० ॥
अत्थि पुहई-पयासं निरुग्गयोद्दाम-वेभार-तुरंगं ।
गंभीर-तुरंग-खुर-क्खुण्णखय-सोहाइल्ल रिक्खेय-पहं ॥ १७१ ॥
रिक्खेयपह-पवण-कपिर-धय-वड-रेहंत-भूरि-सोणूरं ।
सोणूर-गहिर-वज्जिर-तूर-रवुप्पुण्ण-दिसि-चक्कं ॥ १७२ ॥
दिसि-चक्क-गय-सत्थाह-सत्थ-किज्जंत-नेग-वाणिज्जं ।
वाणिज्ज-कला-पेसल-बहु-वाणियग-रमणीय ॥ १७३ ॥
रमणीयण वर-वज्जिर-नेउर-झंकार-रुद्ध सुइ-विवरं ।
विवरीय-रय-निवयवराण विलासिणी-लोय-पडिपुण्णं ॥ १७४ ॥

१ अ.छ्यायमानः = उध्यमानः । २ पायडो = प्रकटः । ३ आआरः = इंदेः ।
४ गोप्पमानः । ५ छेक = चतुरः । ६ आइसा — आदिष्टा । ७ विप्रभमः = विषादः ।
८ भणिता = वचनम् । ९ वजिरा = वचनम् । १० उस्सय = उत्सातन् । ११
पक्खयपः = आकाशम । १२ साणूरं = देवगृहम (M. D VIII 44) । १३
उप्फुण्णं = पूर्णम् (N P 17) । १४ सत्थाह = सार्थवाहः । १५ सत्थो = सार्थः
= समूहः । १६ वयंम् = पेयम् । १७ SEE NOTE P.7 ।

कमलावई अहंपि हु, सहोयरो होइ तुह पिया मज्झ ।
वच्छे ! तुमंपि अम्हं सुय-पुव्वा नाममेत्तेण ॥ १४७ ॥
बहुविह-पओयणेणं कुसग्गनयराओ जो जणो एंतो ।
सो सव्वो सुरसुंदरि ! तुह गुण-निवहं मह कहिंतो ॥ १४८ ॥
एवं सुरूव-कलिया एवं पिउणो य वच्छला बाढं ।
एवं कलासु कुसला एवं दक्खिन्न-दय-जुत्ता ॥ १४९ ॥
ता मा कुणसु विसायं एयंपि य पिउ-हरं निजं तुज्झ ।
अच्छसु वीसत्थ-मणा कीडंती विविह-कीडाहिं ॥ १५० ॥
एवंविह-वयणेहिं आसासित्ता निउत्तरीएण ।
अंसुय-धोय-कवोलं तीए मुहं संपमज्जित्ता ॥ १५१ ॥
मुह-सोयं दाऊणं नीया देवीए मंदिरे नियए ।
तत्थवि उव्विग्ग-मणा अच्छइ गुरु-सोय-संतत्ता ॥ १५२ ॥
नीससइ दीह-दीहं खणेण थूलंसुयाइं मिल्लेई ।
मुच्छिज्जई खणेणं खणेण सवरइ अप्पाणं ॥ १५३ ॥
विलवइ खणेण विहसइ रोवइ खणेण मूयलिया होइ ।
गुरु-चिंता-भर-विहुरिय-हियया पेरिहाइ अणुदियहं ॥ १५४ ॥
अह ॥ विमयाणद विच्छिय कमलावई विचिंतेइ ।
आणाकारी सव्वोवि परियणो ताव एईए ॥ १५५ ॥
सह य समाण-वयाओ सिणेह-साराओ राय-कन्नाओ ।
नाणाविह-चेट्ठाहिं अणुदियहमिमं विणोएंति ॥ १५६ ॥
तहवि हु रइं न पावइ एसा चिंताए सुसइ अणुदियहं ।
ता मन्ने का चिंता ओए एसा उ पेरिहाइ ॥ १५७ ॥
जइ ता माउ पिउण सुमरइ ता किं कहेइ न हु मज्झ ! ।
मयण-वियार सरिच्छा नेय वियारा तहिं हुंति ॥ १५८ ॥
एगत्त जह मेलइ विहाडय-चक्काइं जह य मेहेहिं ।
पिय-संगम-आसाओ कहाओ जह सुणइ नच्चिंता ॥ १५९ ॥
नह मन्न पेम्म-गहो विलसइ एवंविहाहिं चिंताहिं ।
ता जइ एसा य न तहट्ठिय साहइ सव्वं ॥ १६० ॥
ता नवर पावपाव्वाव काहि उवाओवि लक्खए नूण ।
न य एसा वि गरुई दुक्खावि तहट्ठिय मज्झ ॥ १६१ ॥

१ विध्नमवसः । २ = दुःखम् । ३ विरह-मुक्त (H. D. IV. 91) । ४ दुःखावस्था=मुक्ता । ५ पादाइ = इच्छोलवति (H. D. VI 25) । ६ सत्-दुःखम् । ७ विनाद्यन्ति विनोदं कारयन्ति । ८ विघटित=वियुक्तम् । ९ = दुःखम् ।

जाम सहावो मयणो अग्गिज्जंतो न पायडो होइ ।
नज्जइ आगारेहिं गोविज्जंतोवि धीरेहिं ॥ १६२ ॥
तहवि हु रहामि केणवि हलि ! उवाएण भावमेईए ।
इय चिंतिय आणत्ता निय-चेडी हंसिया नाम ॥ १६३ ॥
सुरसुंदरीइ उव्वेव-कारणं लहसु हंसिए ! कहवि ।
तुज्झ समाण-वयाए साहिस्सइ हियय-सब्भावं ॥ १६४ ॥
जं आणवेसि सामिणि ! इय भणिउं हंसिया गया झत्ति ।
एगंत ट्ठिय सुरसुंदरीए पासम्मि अल्लीणा ॥ १६५ ॥
सब्भाव-नेह-गुरुग-वीसंभ-कहाहिं विविह-भंगीहिं ।
उप्पाइय वीसंभं भणिया सुरसुंदरी तीए ॥ १६६ ॥
सुरसुंदरि ! तुह चरियस्स निसुणणे अत्थि कोउगं मज्झ ।
कह केण किं निमित्तं अवहरिया किंच अणुभूयं ? ॥ १६७ ॥
सुरसुंदरीए भणियं ताएणवि आसि पुच्छिया एव ।
किं पुण लज्जाए मए न साहियं तस्स वज्जरिउं ॥ १६८ ॥
किंच ।
मह चरियं सुम्मंत जणेइ पास-ट्ठियाणवि दुक्खं ।
तेण न बोत्तुं जुत्तं मज्झवि गुरु-दुक्ख-संजणगं ॥ १६९ ॥
तहवि हु तुमए पुट्ठा वयंसि ! कोऊहलेण गरुएण ।
साहेमि तेण निसुणसु एग-मणा वज्जरिज्जंतं ॥ १७० ॥
अत्थि पुहई-पयासे निरवज्जोदग्ग-वेभार-तुरंगं ।
वग्गिर-तुरंग-खर-खुर-क्खय-खेहाइन्न-रविउ-पहं ॥ १७१ ॥
रविरहपह-पवण-कंपिर-धय-वड-रेहंत-भूरि-सोणूरं ।
सोणूर-बाहिर-वज्जिर-तूर-रवुक्खुहिय-दिसि-चक्कं ॥ १७२ ॥
दिसि-चक्क-गय-संवाह-लोय-किज्जंत-वंछ-वाणिज्जं ।
वाणिज्ज-कला-पंचेट्ठ-वड्ढ-वाणियग-रमणीय ॥ १७३ ॥
रमणीयण वर-मणिमय-नेउर-झंकार-रुद्ध मुइ-विवरं ।
विवरीय-रय-वियक्खण विलासिणी-लोय पडिपुन्नं ॥ १७४ ॥

१ अ.ह्यायमानः=उह्यमानः । २ पायडो=प्रकटः । ३ आगारः=इङ्गितैः ।
गोप्यमानः । ५ छेकः=चतुरः । ६ आणत्ता=आदिष्टा । ७ विस्रम्भः=विश्वासः ।
भणितः=वचनम् । ९ बोत्तुं=वक्तुम् । १० उवक्खेवं=सत्यातम् । ११
पवर=आकाशम् । १३ सोणूरं=देवगृहम् (M. D VIII. 24) । १२
पडिपुण्णं=पूर्णम् (N P 17) । १४ सत्थाहो=सार्थवाहः । १५ सत्थो=सार्थः
=समूहः । १६ वयंम्=धेनुम् । १७ SEE NOTE P.7 ।

पुंन्नुक्कड-जण-वासं इब्भ-सहस्सोवसोहियं विउलं ।
विउल-रसा-यल-परिगय-परिहा-पायार-सोहिल्लं ॥ १७५ ॥
सोहिल्ल-तिय-चउक्कं उक्कड-दप्पिट्ठ-जोह-सय-कलियं ।
नामेण कुसग्गपुरं नयरं दिय-लोय-सारिच्छं ॥ १७६ ॥
अक्कंत-गुरु-परक्कम-अचंतुक्कड-पयाव-पडिवक्खो ।
तत्थत्थि सुविक्खाओ राया नरवाहणो नाम ॥ १७७ ॥
तस्स य रन्नो मित्तो कुमारभावम्मि कहवि संजाओ ।
वेयड्ढ-कुंजरावत्त-चित्तभाणुस्स अंगरुहो ॥ १७८ ॥
नामेण भाणुवेगो तेण य पीई-थिरत्तण-निमित्तं ।
दिन्ना नियया भगिणी रयणवई नाम एयस्स ॥ १७९ ॥
सयलंतेउर-पवरा जाया सा तस्स हियय-वल्लहिया ।
तीइ सह विसय-सोक्खं अणुहवमाणस्स कालेण ॥ १८० ॥
एक्कच्चिय धूया हं जाया जम्मम्मि मज्झ ताएण ।
सुय-जम्मण-अब्भहिओ नयरम्मि महोच्छवो विहिओ ॥ १८१ ॥
सुरसुंदरि-सम-रूवा एसा इइ चिंतिऊण ताएण ।
सुरसुंदरित्ति नाम पइट्ठियं उचिय-समयम्मि ॥ १८२ ॥
कमसो पवड्ढमाणा कुमारभावम्मि जुवइ जोग्गाओ ।
गोहाविया कलाओ जाया य कमेण तक्कुसला ॥ १८३ ॥

वित्ते नट्टे गीए पत्त-च्छेज्जे य हत्थ कम्मेसु ।
वीणा-सर लक्खण वजणेसु वायरण-तक्केसु ॥ १८४ ॥
जाया वियक्खणा ह बुद्धीए सुर गुरुस्स सारिच्छा ।
एक्कम्मि पए लद्धे सेस [illegible] ॥ १८५ ॥
अन्नाए तायस्स य मयउस्स य [illegible] आणेइ ।
कुणमाणा सव्वा कमसो ह [illegible] पत्ता ॥ १८६ ॥
दट्ठूण जोव्वण मह [illegible] जाया ।
को अणुरूवो होही भत्ता इह मज्झ धूयाए ? ॥ १८७ ॥
अह अन्नया [illegible] सुमई [illegible] नहि [illegible] ।
पुट्ठो मह धूयाए को होही भद्द ! भत्त त्ति ? ॥ १८८ ॥
भणियं च तेण नरवर ! [illegible] चक्कवट्टिणो [illegible] ।

[illegible]

होही सयलंतेउर-पवरा अइवल्लहा देवी ॥ १८९ ॥
सव्वयणं सोऊणं मणम्मि आणंदिएण ताएण।
दाऊण भूरि-दव्वं पट्ठविओ सुमइ-नेमित्ती ॥ १९० ॥
अह अन्नया य अहयं परियरिया बहुविहाहिं चेडीहिं।
निय-सहि-यण-संजुत्ता पत्ता पुर-बाहिरुज्जाणे ॥ १९१ ॥
तत्थ य विविह-तरुवरे कीडंतीए तदेग-देसम्मि।
दिट्ठा एडम-वयत्था विज्जाहर-बालिया एक्का ॥ १९२ ॥
परिजविय किंचि मंतं उप्पइउ-मणा पसारइ भुयाओ।
उल्लुडइ नह-यलम्मि निवडइ धरणीइ पुणरुत्त ॥ १९३ ॥
तं दट्ठुं विम्हिया हं तुरत्ता तीइ अंतियं तुरियं।
भणिया य मए सुंदरि ! का सि तुमं किंच कुणसि इमं ? ॥१९४॥
तीए भणियं भद्दे ! आयन्नसु, गिरि-वरम्मि वेयड्ढे।
दक्खिण-सेढीए रयणसंचयं अत्थि वर-नयरं ॥ १९५ ॥
विज्जाहर-वर-चक्की राया तत्थत्थि चित्तवेगो त्ति।
राया य भाणुवेगो अत्थि पुरे कुंजरावत्ते ॥ १९६ ॥
तस्स य दो भगिणीओ सहोयराओ य अईव इट्ठाओ।
पढमा उ बंधुदत्ता रयणवई नाम बीया उ ॥ १९७ ॥
सा सुयणु ! बंधुदत्ता परिणीया चित्तवेग-नरवइणा।
तीए पुत्ता अहयं नामं च पियंवया मज्झ ॥ १९८ ॥
अन्ना वि महा-देवी तायस्स उ अत्थि कणगमालत्ति।
तीए य अत्थि पुत्तो नामेणं मयरकेउत्ति ॥ १९९ ॥
सो मह अईव इट्ठो विरहं न सहामि तस्स निमिसं पि।
संपइ पुण ताएणं दिन्नाओ तस्स विज्जाओ ॥ २०० ॥
विज्जाण साहणत्थं पेसत्त-खित्तम्मि सो गओ विजणे।
जह-भणिय-विहाणेणं साहइ सो तत्थ विज्जाओ ॥ २०१ ॥
बट्टइ अओ मासो विज्जाओ तस्स साहयंतस्स।
अहमवि तस्स विओगे तरामि नो जाव अच्छिउं ॥ २०२ ॥
[illegible] पुच्छिऊण जणगं चलिया हं तस्स दरिसण-निमित्तं।
आगमण-परिसंता ओइन्ना इत्थ उज्जाणे ॥ २०३ ॥

१ वर्धते = वर्धते। २ उत्पतितुमनाः। ३ प्रचारयति। ४ उदचइ=उद्गम-यति। ५ आंतिकं = समीपम्। ६ आकर्णय। ७ निमेषमपि = क्षणमपि। ८ प्रहास्यते। ९ विधान = विधिः। १० तरामि = शक्नोमि (H. P. IV. 86)।
[illegible] परिधास्यति।

अहिणव-पढियत्तणओ विज्जाए कहवि मज्झ पयमेगं ।
पम्हुट्ठमहण्णाए तेण य न चएमि उप्पइउं ॥ २०३ ॥
तं जं तुमए पुट्ठं तं एयं साहियं सुयणु ! तुज्झ ।
विज्जा-वयस्स भंसे स-ट्ठाणं कहणु पाविस्सं ! ॥ २०४ ॥
पुणरुत्तंपि हु पढिए संभरइ न मज्झ तं पयं कहवि ।
उत्तट्ठ-मय-सिलिंबच्छि ! तेणमहमाउला जाया ॥ २०६ ॥
तत्तो य मए भणियं पियंवए ! अत्थि तीइ विज्जाए ।
एसो कप्पो जं किल साहिज्जइ हंदि ! अन्नस्स ! ॥ २०७ ॥
भणियं पियवयाए साहिज्जइ नत्थि कोवि दोसोत्ति ।
जइ एवं ता साहसु मा कहवि पयं उवलभिज्जा ॥ २०८ ॥
एव च मए भणिए समाणसिद्धत्ति तीइ भणिऊण ।
ठाऊण कन्न-मूले पढिया सणियं तु सा विज्जा ॥ २०९ ॥
तत्तो चिंततीए लहुमेव मए तयं पयं लद्धं ।
लहिऊण तीए सिट्ठं भवइ इमं किं नु एवंति ! ॥ २१० ॥
वियसिय-मुह-कमलाए तीए भणियं तु मुद्दु उवलद्धं ।
चलणेसु निवडिऊणं भणियं मह होसि त गुरुणी ॥ २११ ॥
जीए विज्जा दिन्ना, ता मह साहेसु तुज्झ किं नामं ! ।
एत्थ पुरम्मी कस्स व धूया तं सुकय-पुन्नस्स ? ॥ २१२ ॥
मज्झ सहीए भणियं भद्दे ! नरवाहणस्स नरवइणो ।
रयणवइ-देवीए धूया सुरसुंदरी एसा ॥ २१३ ॥
अच्चब्भुय-गुण-निमरा किं न सुया सयल-लोय-विक्खाया ।
विज्जाहर धूयाए धूया सुरसुंदरी भद्दे ! ? ॥ २१४ ॥
एव तीए वयण सोऊण हरिसेणं बाह-पुण्णच्छी ।
गहिऊण मम कंठं पियंवया भणिउमाढत्ता ॥ २१५ ॥
अव्वाए मज्झ पुव्विं कउअरियं आसि, मज्झ लहु-भगिणी ।
भूमिचर-मित्तस्स उ रन्नो मह माउणा दिन्ना ॥ २१६ ॥
ता सोऊ-मिया-धूया भगिणी तं होसि मज्झ चंद-मुहि ! ।
इय जंपिऊण दिन्नं तीए मह सोहियं गरुयं ॥ २१७ ॥

---

१ अभिनवपाठनत्वत: = नूतनाभ्यासवशात: । २ पम्हुट्ठ = विस्मृतम् (H. P. IV 75) । ३ अहण्णा = अधन्या = हतभाग्यति यावत् । ४ भ्रंश: = नाश: । ५ उत्त्रस्तमृगशावाक्षि ! । सिलिंबा = शिशु- (H. D VIII. 30) । ६ उपलभ्यताम् । ७ निपत्य । ८ अत्यद्भुतगुणानां निकर = समूहो यस्यां सा । ९ श्रुता । १० हर्षाश्रुपूर्णाक्षी । ११ मातृष्वसृदुहिता । १२ सोहिय = सत्कार: (H. D. VIII. 45) ।

आगारं विणिगूहिय सकोवमेवं मए भणियं ॥ २३३ ॥
हंभो ! अलिय-पलाविणि ! दंसणमित्तंपि नत्थि एएण ।
कत्तो आसन्नत्तं जेण कया हं रई तुमए ? ॥ २३४ ॥
तीए भणियं मा सहि ! रूसमु, दिट्ठम्मि जेण एयम्मि ।
चित्तम्मि रैई जाया तेण रेई तं मए भणिया ॥ २३५ ॥
भणियं च मए किंवा असमंजस-भासिणीहिं एयाहिं ।
ताव य, पियंवए ! कहसु एस को वा तए लिहिओ ?॥२३६
भणियं पियंवयाए माया मह एस मयरकेउत्ति ।
रूवेण जो अणंगो सूरो चाई कला-कुसलो ॥ २३७ ॥
कइयावि चित्तफलए कइयावि पडम्मि तस्स पडिरूवं ।
लिहिऊण मए अप्पा विणोईओ एत्तियं कालं ॥ २३८ ॥
संपइ पुण असमत्था सहिउं विरहं इमस्स चलिया हं ।
ता भगिणि ! मुंच वच्चामि जेण पासम्मि तस्सेव ॥ २३९ ॥
भणियं च सिरिमईए एव जो गरुय-गुण-गणावासो ।
सो तुह मायाऽवस्सं दट्ठव्वो होइ अम्हंपि ॥ २४० ॥
चित्त-गएणवि ताव य आणंदो सहि-जणस्स संजणिओ ।
इण्हिं पच्चक्खंपि हु दसिज्जओ अमय-भूओ सो ॥ २४१ ॥
विहसिय पियंवयाए भणिय मा सहि ! समुच्छुगा होमु ।
विज्जाओ ताव साहउ पच्छा सव्वं करिस्सामो ॥ २४२ ॥
अविय ।

जइ ताव कावि हु अहं ताऽवस्स तस्स संगमेण सुहं ।
कायव्वं भगिणीए अणुकूलो जइ विही होही ॥ २४३ ॥
भणियं च मए ताव य एयाओ हवंतु अलिय-भणिरीओ ।
पिय-सहि ! तुमंपि संपइ असमंजस-भासिणी जाया ॥ २४४ ॥
अइनिउण किल चित्त अम्हे कोऊहलेण पुलएमो ।
तुम्हे सढ-हिययाओ अन्नह सव्वं वियप्पेह ॥ २४५ ॥
अह कुमुइणीए भणियं एवं एयंति नत्थि संदेहो ।
ता सहि ! तुमंपि एयं चित्तं लिहिउं समब्भसमु ॥ २४६ ॥
अप्पेसु पडं एयं पियंवए ! जेण चित्तमब्भसइ ।

---

१ रुय = रोषं कुरु । २ रतिः = सुखम् । ३ रतिः = कामपत्नी । ४ मया ।
५ प्रतिरूपम् = प्रतिबिम्बम् । ६ विनोदितः = आमोदितः । ७ अमृतभूतः । ८ असमञ्जसभाषिण्यः = मिथ्याभाषिण्यः । ९ सढो = सटः; सढं = विषमम् (II. D. VIII. 45) ।
१० समब्भसु = अभ्यासं कुरु ।

आगारं विणिगूहिय सकोवमेवं मए भणियं ॥ २३३ ॥
हंभो ! अलिय-पलाविणि ! दंसणमित्तंपि नत्थि एएण ।
कत्तो आसन्नत्तं जेण कया हं रई तुमए ? ॥ २३४ ॥
तीए भणियं मा सहि ! रूसमु, दिट्ठम्मि जेण एयम्मि ।
चित्तम्मि रई जाया तेण रई तं मए भणिया ॥ २३५ ॥
भणियं च मए किंवा असमंजस-भासिणीहिं एयाहिं ।
ताव य, पियंवए ! कहसु एस को वा तए लिहिओ ? ॥ २३
भणियं पियंवयाए भाया मह एस मयरकेउत्ति ।
रूवेण जो अणंगो सूरो चाई कला-कुसलो ॥ २३७ ॥
कइयावि चित्तफलए कइयावि पडम्मि तस्स पडिरूवं ।
लिहिऊण मए अप्पा विणोइओ एत्तियं कालं ॥ २३८ ॥
संपइ पुण कलमत्था महिउं विरहं इमस्स चलिया हं ।
ता भगिणि ! मुच वच्चामि जेण पासम्मि तस्सेव ॥ २३९ ॥
भणियं च सिरिमईए एत्थ जो सयल-गुण-गणावासो ।
सो तुह भायाऽवस्सं दट्ठव्वो होइ अम्हेहिं ॥ २४० ॥
चित्त-गएणवि ताव य आणंदो सहि-जणस्स संजणिओ ।
इण्हिं पच्चक्खेणवि तु दंसिज्जओ अमय-भूओ सो ॥ २४१ ॥
विहसिय पियंवयाए भणिय मा सहि ! समुस्सुगा होसु ।
विज्जाओ ताव साहउ पच्छा सव्वं करिस्सामो ॥ २४२ ॥
वचिव ।

जइ ताव कांवि [illegible] अह [illegible] नाम भगवेण मुह ।
[illegible] भगिणीए अणुहियं [illegible] होही ॥ २४३ ॥
भणियं च मए ताव य [illegible] हेउ [illegible] भगिणीओ ।
[illegible] मसइ असमंजस भासिणी जाया ॥ २४४ ॥
[illegible] कालेण पुरओ ।
[illegible] सव्व [illegible] ॥ २४५ ॥
[illegible] संदेहो ।
[illegible] ॥ २४६ ॥
[illegible] ।

१ [illegible] । [illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] । [illegible] । [illegible]
[illegible] (H. D. VIII. ४६)।
१० [illegible] ।

भूय-गह-चक्खु साइणि-दोसा आगंतुया मुणेयव्वा ।
बलि-होम-मंत-तंताइया उ विविहा चिगिच्छा सिं ॥ ९ ॥
सारीरिय-रोगाणं न लक्खणं किंचि दीसइ इमीए ।
ता नूणं आगंतुय-दोसो ताकिज्जई नवो ॥ १० ॥
उच्चारिज्जइ झाणं हक्कारिज्जंतु सिद्ध-गारुडिया ।
सरिसेव-घाओ दिज्जउ बंधाउ तह रक्ख-पोट्टलिया ॥ ११ ॥
अह उज्जियाए भणियं ता किं सिग्घं न कीरए एयं ।
वाही उवेक्खिओ जं न होइ इह सुंदरो भद्दे ! ॥ १२ ॥
तो सिरिमईए भणियं छक्कोमो अम्हि केवलं वाहिं ।
न उणो पउणीकाउं सत्ता अह माहवी भणइ ॥ १३ ॥
जाणइ जो किर वाहिं पउणाणि हु सो करिस्सए पच्छं ।
ओसिह दिट्ठा धारा पंडरयमाणे देइ सो नूणं ॥ १४ ॥
निहुयं हसिऊण तओ [illegible] सहस्सेहि समुल्लवियं ।
सिरिमइ ! इण्हि न सुहासि अम्ह सहि जणणु पउणंति ॥ १५ ॥
अन्नं, [illegible] तुम्हा जणओ मुणियव्वो मंतं जाणओ सुयणु ! ।
ता वाहिऊण मंतं पढउ सुरसुंदरिं कुणउ ॥ १६ ॥
अह सिरिमईए भणियं जइ मह जणओ वियाणई मंतं ।
ता किं मह, जइ विइ नरे ता किं नु ओसहं ? ॥ १७ ॥
किंतुण भणामि इहं जइ मह पुत्ता न रूसए सहिया ।
[illegible] वाही न किं [illegible] ॥ १८ ॥
अह [illegible] भणियं किं पुण [illegible] कारणं [illegible] ? ।
[illegible] ॥ १९ ॥
तो सिरिमईए भणियं [illegible] ।
[illegible] ॥ २० ॥
अह [illegible] ।
[illegible] ॥ २१ ॥
[illegible] ।

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

एयंतो, पवडिऊण भणिउं एवं समाढत्ता ॥ २२ ॥
दंसियरज्ज-नीई ! महा-यस ! जिण-देव ! सुणसु अम्ह विन्नत्तिं ।
तुह दंसणाओ एत्थ अम्ह नही ओइरा जाया ॥ २३ ॥
ता तह कुणसु सुरेस ! जह एसा हुज्ज विनय-वाहीया ।
गुरु-भत्ती-पवर-सत्ती-हियाय वरिहत्ताण न विरओ ॥ २४ ॥
इच्चाइ पियमुवे गाढं सक्कोवि मए इमं भणिवे ।
भए ! कंदप्पाइवा इव किमसवइ अमुत्तस्य ? ॥ २५ ॥
किं वहइ ओयसंजं निब्बंधिएव गुणो इमेणं उ ।
चित्त-नाओ नाहं कयवि कोवेइ उम्मायए वाहि ॥ २६ ॥
अह विरिसइए भणिय सुह चित्त नओ इमं तु जेणत ।
तेणेव य ओविसे विहिया सुरसुंदरी ! सुणंति ॥ २७ ॥
ठीइ नंसनिऊणं वाहे सजियं मए समुट्ठवेवं ।
जइ एयंपि वियणाणे ता किं न संसाहासि पवि ? ॥ २८ ॥
इय भणिऊण अहो-सुह वयणा विहिहाणि जाय मइ-वई ।
ताव य महाय-बाव हाविऊ सीए समुट्ठविउं ॥ २९ ॥
सव्वाह-साइणेणं इमेण वयणेण रविया सुयणु ! ।
ता तह करेवि संवइ जह मज्ज सोहग्ग होइ ॥ ३० ॥
इय भणिउं चिय पउ गहिऊ पासम्मि सा गया ताणं ।
मइ जणवए तओ सिद्धो सव्वोवि सुवंगो ॥ ३१ ॥
चित्त-रइ-विडिहिओ सो अणंग-रूवो पयासिओ तइओ ।
तीएवि गंतु रओ सिद्धो सव्वोवि वुत्तंतो ॥ ३२ ॥
अह ताओ वं चित्तं पडेइडं हरिसिओ इमं भणइ ।
सोहग्ग ठणे ताणो सजाओ मज्झ धूयाए ॥ ३३ ॥
अहवा न ताय इयं होज्जुं अमाय रमइ वर-हंसी ।
तसेव वेविसमामी आहिय-विज्जस्स निय-धूयं ॥ ३४ ॥
तह माणुवेग-खयरो अम्ह समीवम्मि एइ अणवरयं ।
तेणेव वीरिसामो निय-धूय अमरकेउस्स ॥ ३५ ॥
इय नर-वइणा भणिए पहनिय-वयणाए मज्झ जणणीए ।
नजिया सिरिमई गंतुं साहिज्जउ मज्झ धूयाए ॥ ३६ ॥

---

१ विन्नत्तिं । २ कंउत्ता = उत्कंठिता । ३ आमयः = रोगः । ४ मरपहीता = मृतादवेशर्गहिता । ५ वविताः = धवेतवः । ६ विलसेव । ७ अन्वयंत्रविजयं-हतः प्रतिच्छाय. = परिणायदिप्तामः । ८ अनवरतम् = निरन्तरम् ।

मा सुरसुंदरि ! इण्हिं उव्वेगं कुणसु नियय-चित्तम्मि ।
सिद्धं समीहियं तुह इय भणिया सिरिमई ताहे ॥ ३७ ॥
मज्झ समीवे पत्ता सिट्ठो सव्वोवि पुव्व-वुत्तंतो ।
अहयंपि हरिसिय-मणा मणयं जाया समासत्था ॥ ३८ ॥
चिंतेमि कइय होही तं दियहं जत्थ सो मए सकृखा ।
दट्ठव्वो नयणुप्पल-भूओ मण-वल्लहो लोओ ? ॥ ३९ ॥
तस्संगम-आसाए साहारंतीए माणसं निययं ।
तं चेव चित्त-कम्मं आलिहमाणा य अणुदियहं ॥ ४० ॥
सुसिणिद्ध-सहि-जणेणं तप्पावण-सूयगेहिं वयणेहिं ।
जाव य कइवि दिणाइं ठिया अहं संठविज्जंता ॥ ४१ ॥
तावन्नम्मि दिणम्मी परिहिय-वेरग्गाओ चमरिया-हत्था ।
कय-गोरोयण-तिलया गहिय-सत्थेसु निम्मोया ॥ ४२ ॥
परिवाइया उ एगा आसी-वायं करेत्तु अम्हाणं ।
पुरओ उवविसिऊणं एवं भणिउं समाढत्ता ॥ ४३ ॥
जइ-वइयं उवभुज्जइ इट्ठं रामिज्जए इमं सारं ।
जम्हा न किंचि दिज्जइ अन्नं इह-लोग-वइरित्तं ॥ ४४ ॥
सिर-तुंड-मुंडणाइं पर-लोगत्थं कुणंतु जे केवि ।
ते वरया पर-वुत्तेहिं वंचिया विसय-सोक्खाणं ॥ ४५ ॥
जम्हा जीव-पयत्थो दिस्सइ अन्नो न देह-वइरित्तो ।
पच्चक्ख-पमाणेणं अगेज्झओ रूव-रहिओत्ति ॥ ४६ ॥
पच्चक्खं मोत्तूण न य अन्नं अत्थि इह पमाणं तु ।
संतंपि पमाणत्ते न भिज्झइ तेण जीवोत्ति ॥ ४७ ॥
पच्चक्ख-पुव्वगं जं अणुमाणं इह, न तेण तग्गहणं ।
न य दिस्सइ तग्गहणे किंपि अविदिट्ठंतओ ॥ ४८ ॥
जेय पवयण हेउं भणंति कयाणि सिद्धि-सत्थाणि ।
न पमाणं विबुहाणं वइ तेहिं भणियं तम्मिन्नी ? ॥ ४९ ॥
ता पंच-भूय-समुदय-रूवो जीवो न तेसिं भिन्नोत्ति ।

[illegible]

मायामायंपि कुओ पर-लोगो जेण व तदत्थ ॥ ५० ॥
कीरइ अइदुद्दरं बंभ-व्वय-नाग-पाइणाईयं ।
मूढेहिं मय नडेहिं तह पर नामवंतेहिं ॥ ५१ ॥
मायामाय विधान कामु विसयाण सेवणं कुणइ ।
अणुसरइ सव्वं मण्णे रिवइ मुहं विगय आसको ॥ ५२ ॥
इय तस्स सुदिसाए वयणं सोऊण सुणइ-संवयणं ।
भणियं मए अहो ! का का एव समुट्ठवसु ॥ ५३ ॥
सिद्धुइ-वयण निःकिरं अविचारिय-सुइरं अणुतावं ।
को व राहओ एव तुह भणिय सिद्दं सयावि ? ॥ ५४ ॥
जे भणिय नत्थि जीवा अजो देहाओ, अणुवलंभाओ ।
तमसंगयमणयं, जम्हा जीवस्स अणाइत्तं ॥ ५५ ॥
किं तुह पच्चक्खेण उवेइ नीसेस-पुरिस-विसएणं ? ।
न य ताव पउम-उवओ विसमीआए-रामंगाओ ॥ ५६ ॥
जं जे तुमं न निच्छसि न तं जइ नत्थि ता कुइं मूढ ! ।
देसंतर-कालंतर-आचासमभाववत्ता ॥ ५७ ॥
अह सव्व-देस-कालुब्भवा नरा नेव ते पडोइहिं ।
एवं च कह णु नज्जइ दुरहिगवा जेस-विसा वे ? ॥ ५८ ॥

किं च ।

जो बिय इमं विणायइ तुह देहे हंदि ! नत्थि जीवोत्ति ।
सोवि य जीवो पर-लोग गामिओ नाण-रिवोत्ति ॥ ५९ ॥
पच्चक्खमव एगं जं च पमाणं, न तु अनुमयंपि ।
[illegible] पराहवाइ दूसण जओ पमाणाइ ॥ ६० ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ६१ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ६२ ॥
[illegible]
[illegible] मूढ ! ? ॥ ६३ ॥

१ [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ उताहो=अथवा । ८ [illegible]—[illegible] । ९ [illegible]=[illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] । १३ [illegible] । १४ [illegible]—[illegible] । १५ [illegible]—[illegible] ।

सिद्धम्मि य पर-लोगे बंभ-व्वय-पालणाई सव्वंपि ।
तब्भणियं ता जुत्तं काउं सव्वं हियत्थीणं ॥ ६५ ॥
गम्मागम्म-विभागं इच्चाइ जमुत्तमइलमेयंपि ।
जिण-वयण-निसिद्धत्ता पर-लोए दुक्ख-हेउत्ता ॥ ६६ ॥
एमाइ-विविह-जुत्तीहिं सा कया तक्खणं निरुत्तरिया ।
जाया विलक्ख-वयणा असमत्था उत्तरं दाउं ॥ ६६ ॥
अह पास-वत्तिणीहिं अवहसिया सहीहिं सोल्लुंठं[1] ।
टक्कर-टुंबय-मुह-मक्कडाहिं बाढं अभिद्दाविया[2] ॥ ६७ ॥
अम्ह सहीए सेढिं[3] अज्जवि वायं करेसि दुस्सीले ! ।
ता वच्चसु स-ट्ठाणं दिट्ठं पंडिच्चयं[4] तुज्झ ॥ ६८ ॥
इय हसिया सा रुट्ठा फुरंत-अहरा विणिग्गया तत्तो ।
अहमवि सहि-जण-जुत्ता सुहेण जा तत्थ अच्छेमि ॥ ६९ ॥
ता अन्न-दिणे राया समागओ मज्झ माउ-गेहम्मि ।
भणिओ अवाए किं दीसह चिंताउरा तुब्भे ? ॥ ७० ॥[5]
ताएण तओ भणियं सम्मं हि वियाणिय तुमे देवि ! ।
निसुणेसु काहिज्जंतं गुरु-चिंता-कारणं अम्हि ॥ ७१ ॥
सुरसुंदरीए वुद्धिल-नामा परिवाइया जिया वाए ।
जा पुव्वं किल तीए पउट्ठ-चित्ताए आलिहियं ॥ ७२ ॥
सुरसुंदरीइ रूवं चित्त-पडे ताहि तं गहेऊण ।
उज्जेणीए पत्ता सत्तुंजय-नर-वइ-समीवे ॥ ७३ ॥[6]
[illegible] दंसिय नर-वइणो वज्जरियं तीए दुट्ठ-हियपाए ।
नर-वर ! अम्हे पुहइ हिंडामो तुम्ह कज्जेण ॥ ७४ ॥
जं रयण पुहईए पिच्छामो तं च तुम्ह साहेमो ।
कन्ना रयणं एयं कुसग्ग-नयरे मए दिट्ठं ॥ ७५ ॥
नरवाहणस्स रन्नो धूया सुरसुंदरी इमा कन्ना ।
को तीए निरुवमस लिहिउं सक्किज्ज तणु-रूवं ? ॥ ७६ ॥

अविय ।

सव्व च्चिय सा वेगो जेणमा निम्मिया पयावइणा[7] ।
कद्दम-लहा न विहिया मुह खाणी अत्तणो भज्जा ? ॥ ७७ ॥
एयं विणिम्मिउं रुडइ[8] रूव-तारुण्ण-चारु-सोहग्गं ।

---

१ A सोल्लुंठं । २ अभिद्दुता = अपीडिता । ३ सढि = साधम् । ४ पंडिच्चय = पाण्डित्यम् । ५ B जुम्मम् । ६ B जुम्मम् । ७ प्रजापति. = विधाता । ८ रुढइ = रुदम् (H. D. VII. 47) ।

तुमं अट्टट्ट-झाणो [illegible] अज्जेव अणाओ ॥ ७८ ॥
[illegible] आऊन [illegible]-भेय-करा ।
[illegible] [illegible] एसा न [illegible] ॥ ७९ ॥
अन्नं च जइ [illegible] पाणिग्गहणं करेसमई पुरिसो ।
सो [illegible] दोहो पुरिसो न संदेहो ॥ ८० ॥
इय [illegible] [illegible] [illegible] ।
ता नर वर ! तुह जोग्गा सा कन्ना न उण अन्नस्स ॥ ८१ ॥
अह बहु [illegible] दाउं [illegible] तेण मा [illegible] ।
भणिया [illegible] ! [illegible] जं [illegible] सोहण विहियं ॥ ८२ ॥
एवं च [illegible] सुंदरी ! [illegible] [illegible]-पुरिसेहिं ।
अह तेण मज्झ पासे पट्ठविओ [illegible] ॥ ८३ ॥
[illegible] निवय-मओ तेण य आगम्म [illegible] अहयं ।
सव्वं [illegible] दिन्नउ सुरसुंदरी कन्ना ॥ ८४ ॥
भणिओ य मए एसो [illegible]-सुमइ-वयणओ मह ! ।
दोहो [illegible] [illegible] तेण दायव्वा ॥ ८५ ॥
अन्नं, सो तुह सामी [illegible] ता किं तस्स कन्नाए ? ।
तत्तो य तेण भणियं मा एवं भणसु नर-नाह ! ॥ ८६ ॥
तुह आएसेण अहयं पट्ठविओ तेण देसु निय-धूयं ।
[illegible] [illegible] न सुंदर तुज्झ ॥ ८७ ॥
[illegible] [illegible] मए गाढं [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] य न [illegible] धूयं न [illegible] न कुल[illegible] ॥ ८८ ॥
[illegible] निय-[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] ? ॥ ८९ ॥
अह [illegible] [illegible] [illegible] निय-[illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ ९० ॥

[illegible]

बहु [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] जुओ ॥ ९१ ॥
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible] [illegible] बहु [illegible] ॥ ९२ ॥

१ [illegible] [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] सुयस्स । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] = [illegible] इत्यर्थः । ८ [illegible] । ९ [illegible] = [illegible] । १० [illegible] = [illegible] ।

सो सत्तुंजय-राया गुरु-रोसो भूरि-सिन्न-संजुत्तो ।
चार-पुरिसेहिं सिट्ठं संपत्तो अम्ह देसेत्ति ॥ ९३ ॥
ता देवि ! निमित्तेणं इमेण चिंताउरो अहं जाओ ।
अंबाए तओ भणियं पिययम ! किं एत्थ चिंताए ? ॥ ९४ ॥
सुरसुंदरित्ति भणिउं धूया कणगावलीए मयलेहा ।
दिज्जउ कय-सम्माणो मन्छाणं जेण सो जाइ ॥ ९५ ॥
इहरा पभूय-सेन्नो अप्प-बलाणं स अम्ह देसस्स ।
काही गरुयमुवद्दवमिय भणिए राइणा भणियं ॥ ९६ ॥
मत्तीहिंवि देवि ! इमं विमंतियं आसि नवरि मंतस्स ।
मइसागरस्स एसो न सुंदरो भाविओ मंतो ॥ ९७ ॥
जं तेण इमं भणियं आगच्छउ ताव सो कुसग्गम्मि ।
इह आगयस्स जम्हा मरणं से सुमइणा सिट्ठं ॥ ९८ ॥
अन्नं च तस्स रन्नो निग्गमणे आसि मंगुला सउणा ।
अजयावहा य सव्वे सणिच्छराईं गहा भणियं ॥ ९९ ॥
[illegible] आगयम्मि तम्मी विजओ अम्हं पराजओ तस्स ।
ता देव ! निव्विसंका अच्छह किं अन्न-मंतेण ? ॥ १०० ॥
रोहगे-संजुत्ती उण कीरउ गामाण्णि तस्स जे मग्गे ।
ते उव्वसंतु खिप्पं तिण-घासाई य उज्झंतु ॥ १०१ ॥
दंकिज्जउ कूवाई कुजलाइं सरोवराइं कीरंतु ।
पसर-निवारण-हेउ सर्सीहणं तत्थ वयट्ठत्ति ॥ १०२ ॥
इय देवि ! मति वयण कारिय सव्वंपि आगओ एत्थ ।
पबलत्तणओ सत्तुस्स तहवि चिंताउरो जाओ ॥ १०३ ॥
अह हंसिणि ! जा कइवि हु सुहेण वच्चंति तत्थ दिवसाईं ।
ता अन्न-दिणे नयरं पवेढिय सत्तु-सिन्नेण ॥ १०४ ॥
ओ ।
पिहिआइ गोउराइ जलेण परिपूरियाओ परिहाओ ।
मनद्ध बद्ध-कवया पइक्कविमोम ठिया जोहा ॥ १०५ ॥
मयारिम जनाइ पउणीकीरंति, विविह-सत्थाइ ।
[illegible] तहा कीरइ मुंडडाण सम्माणो ॥ १०६ ॥

१ [illegible] कुलक्रम । २ मजुला = आवह: ([illegible]) । ३ [illegible] [illegible] – [illegible] । ४ उव्वसन्तु = निर्वासान् कुर्वन्तु । ५ [illegible] [illegible] । ६ [illegible] = [illegible] । ७ A [illegible] । ८ [illegible] । [illegible] । १० [illegible] । ११ सुभट: = योध: ।

इओ ।

पइदियहं दिज्जंते य दव्वम्मि सत्तु-सिन्नस्सम्मि ।
निवडंति सुहड-कोडी-तुरय-नर-वरा अणय-संखाओ ॥ १०७ ॥
संवट्टिया सामंता नायरया आउला दढं जाया ।
किं-कायव्व-विमूढा जाया तह मंतिणो अम्ह ॥ १०८ ॥
भीया कायर-पुरिसा संगर-कम्मम्मि ठेडुरा सुहडा ।
साहस-धणो य ताओ सचिंतइ सुन्नइ-वयणेण ॥ १०९ ॥
एव हंसेले ! जाए मणंगओ आउलम्मि नयरम्मि ।
अह अन्न दिणे अहयं पासुत्ता हम्मिय-तलम्मि ॥ ११० ॥
रयणीए केणावि हु हीरंती अप्पयं मुणेइत्ता ।
पडिबुद्धा भय-भीया विडविडवेवं उल्लइया ॥ १११ ॥
हा अम्मि ! ताय ! कोवि हु देवो वा नहयरो व म हरइ ।
धावह धावह सुहडा ! इमाओ वेइयाई नयंति ॥ ११२ ॥
एमाइं विलवमाणा भणिया हं तेण सुयणु ! मा भीहि ।
नो तुज्झ किंचि विरूवं करेमि पाण-प्पिया व सि ॥ ११३ ॥
हय-गय-रह-जुयल-नयर-अणुराय-परवसेण मए ।
हरिया सि अज्ज सुंदरि ! मयच्छीया एवमुल्लवंते ! ॥ ११४ ॥
वेयड्ढ-नग-निवासी खयरो हं सुयणु ! मयरकेउत्ति ।
भुंजिहिसि मए सद्धिं भोगे किं रुयसि उव्विग्गा ? ॥ ११५ ॥
एवं च तस्स वयणं सोऊण हरिसिया अहं चिंते ।
किं नाम मज्झ दइओ एसो सो मयरकेउत्ति ? ॥ ११६ ॥
भाया सिरिंगयए जस्स तया चित्त-निहिहियं रूवं ।
दट्ठूण नयण-बंधव नावा उम्मत्तिया अहया ॥ ११७ ॥
सो अहवि विज्जओ नहइ ना जाणे अह णु एस ? ।
अह मह हरिय-पुण्णा ज सा दंसिज्ज पहसंगे ? ॥ ११८ ॥
एमाइं चितवंती भणिया हं तेण कन्नए एवं ।
मोहइया सुंदरि मुद्धे ह गयकिंनरम्मि ॥ ११९ ॥
एयम्मि रयणि खर नव सहिम पावन ।
तम्मं निरंतर वच्छे ! न हंइ सो वल्लहो एव ॥ १२० ॥
जाए एवन-रुवर हिओ सो कन्नेण देहेण ।

---

१ ठढेडडु=व्यग्रयः । २ सब=सुभट । ३ [illegible] । [illegible] = [illegible] । ५ [illegible] ६ [illegible] = [illegible] (हे. प्रा. [illegible]) [illegible] । ८ वेइ = [illegible] । ९ [illegible] (हे. प्रा. [illegible]) ।

सो सत्तुंजय-राया गुरु-रोसो भूरि-सिन्न-संजुत्तो ।
चार-पुरिसेहिं सिट्ठं संपत्तो अम्ह देसेत्ति ॥ ९३ ॥
ता देवि ! निमित्तेणं इमेण चिंताउरो अहं जाओ ।
अंबाए तओ भणियं पियपम ! किं एत्थ चिंताए ? ॥ ९४ ॥
सुरसुंदरित्ति भणिउं धूया कणगावलीए मयलेहा ।
दिज्जउ कय-सम्माणो म-ज्झाणं जेण सो जाइ ॥ ९५ ॥
इहरा पभूय-सेन्नो अप्प-बलाणं स अम्ह देसस्स ।
काही गरुयमुवद्दवमिय भणिए राइणा भणियं ॥ ९६ ॥
मतीहिंवि देवि ! इमं विमंतिय आसि नवरि मंतस्स ।
मइसागरस्स एसो न सुंदरो भाविओ मंतो ॥ ९७ ॥
जं तेण इमं भणियं आगच्छउ ताव सो कुसग्गम्मि ।
इह आगयस्स जम्हा मरणं से सुमइणा सिद्धं ॥ ९८ ॥
अन्नं च तस्स रन्नो निग्गमणे आसि मंगुला सउणा ।
अजयावहा य सव्वे सणिच्छराईं गहा धणियं ॥ ९९ ॥
इह आगयम्मि तम्मी विजओ अम्हं पराजओ तस्स ।
ता देव ! निव्विसंका अच्छह किं अन्न-मतेण ? ॥ १०० ॥
रोहगे-संजुत्ती उण कीरउ गामावि तस्स जे मग्गे ।
ते उव्वसतु खिप्पं तिण-घासाई य उज्झंतु ॥ १०१ ॥
वेविकिज्जउ कूवाईं कुजलाइ सरोवराइं कीरतु ।
पसर-निवारण-हेउं सत्तीहण तत्थ वयउत्ति ॥ १०२ ॥
इय देवि ! मंति वयण कारिय सव्वंपि आगओ दाथ ।
पच्चउत्तणओ सत्तुस्स तहवि चिंताउरो जाओ ॥ १०३ ॥
अह हसिणि ! जा कइवि हु सुहेण वच्चंति नत्थ दियहाइं ।
ता अन्न-दिणे नयरं पवेढियं सत्तु-सिन्नेण ॥ १०४ ॥

ओ ।

[illegible] ॥ १०५ ॥
[illegible] ॥ १०६ ॥

[illegible]

...यहं दिज्जंति य उक्काओ सगु सिन्नमइगम्म ।
...डंति सुहड-करि-तुरय-नर-वरा उभय-पक्खेवि ॥ १०७ ॥
...इया सामंता नायरया आउला दढं जाया ।
...-कायरा विमूढा जाया तह मंतिणो अम्ह ॥ १०८ ॥
...िया कायर-पुरिसा संगर-करणम्मि ठेमुरा सुहडा ।
...ाहस-धणो य ताओ सथाइ सुमइ-वयणेण ॥ १०९ ॥
एवं हेसिणि ! जाव ममंतओ आउलम्मि नयरम्मि ।
अह अन्न दिणे अइय पामुत्ता हम्मिय-तलम्मि ॥ ११० ॥
रयणीए कणावि हु हीरत अप्पयं पुलोइत्ता ।
पडिबुद्धा भय-भीया विलविउमेवं समाढत्ता ॥ १११ ॥
हा अम्मि ! ताय ! कोवि हु देवो वा नहयरो व मं हरइ ।
धावइ धावइ सुहडा ! इमाओ मेलावई मयंति ॥ ११२ ॥
एमाइं विलवमाणा भणिया हं तेण सुयणु ! मा भीहि ।
नो तुज्झ किंचि विरूवं करेमि पाण प्पिया मे सि ॥ ११३ ॥
तुह रूव-दंसणुप्पन्न-गरुय-अणुराय-परवसेण मए ।
हरिया सि कीस सुंदरि ! भय-भीया एवमुल्लवसि ? ॥ ११४ ॥
वेयड्ढ-नग निवासी खयरो हं सुयणु ! मयरकेउत्ति ।
पणइणिसि मए सद्धिं भोए किं रुयसि उव्विग्गा ? ॥ ११५ ॥
एवं च तस्स वयणं सोऊण हरिसिया अहं चित्ते ।
किं नाम मज्झ दइओ एसो सो मयरकेउत्ति ? ॥ ११६ ॥
भाया तिव्वयाए जस्स तया चित्त-विलिहियं रूवं ।
दट्ठूण मयण वसगा जाया उम्मत्तिया अहवा ॥ ११७ ॥
सो अज्जवि कि आओ साहइ ना आगमा कह णु तस्स ? ।
कह मह हरिय पुणो न सो दीसए एवमेव ? ॥ ११८ ॥
एमाइं चिंतयंती नीया हं तेण कच्छवि पएसे ।
ओइण्णा भूमीए मुक्का हं कयलि गहणम्मि ॥ ११९ ॥
ठाणम्मि रयणा सयं तया साहिऊण दइयस्स ।
सव्वं निवेइयं बप्पे ! न हाइ सो खयरो एस ॥ १२० ॥
जाव पभाय-समए इहो सो सुदरिय देहाए ।

[illegible]

तत्तो गुरु-सोगाए त्रिचिंतिय हा ! न सो एमो ॥ १२१
सो तेत्त-कचण निभो रूवेण अणंग-रूव सारिच्छो ।
चित्त गएण इमस्स को सारिच्छं नत्थि थेवंपि ॥ १२२
ता किं करेमि इण्हि सरण-विहूणा परव्वसा अहय ।
इय चिंतंतीए तया भएण कंपो समुप्पन्नो ॥ १२३ ॥
अह सो दट्ठूण ममं अंसु जलासार-सित्त गंड-यलं ।
भय-भीयं कपंतिं एव भणिउ समाढत्तो ॥ १२४ ॥
किं सुयणु ! तुम बीहसि भूय-पिसाउत्ति संकिरी मज्झ ।
निसुणसु जो ह जेण व हरिया कज्जेण य मयच्छि ! ॥ १
वेयड्ढे वर-नयरं गगणवल्लहं ति अत्थि सुपसिद्धं ।
तत्थ य राया [illegible] आसि विक्खाओ ॥ १२६ ॥
मयणावली-देवीए तणओ नहवाहणोत्ति स आसि ।
बीओ य मयरकेऊ तइओ पुण मेहनाउत्ति ॥ १२७ ॥
नहवाहणोवि [illegible] अह [illegible] नु सपत्तो ।
वरिया य [illegible] वर-कन्ना कणगमालत्ति ॥ १२८ ॥
सा उण विवाह समए विज्जाहर [illegible] नामेण ।
[illegible] परिणीया [illegible] एसो तओ [illegible] ॥ १२९ ॥
[illegible] सो [illegible]
[illegible] कणगमालं [illegible] ॥ १३० ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३१ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३२ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३३ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३४ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ १३५ ॥
[illegible]

नरयाइ-निमित्तेणं, सेवामो ताय-पय-जुयलं ॥ १३६ ॥

यओ ।

संसारो हु असारो घोरा अइदारुणा य नरयम्मि ।
दुसहाओ वियणाओ चित्तो कम्माण परिणामो ॥ १३७ ॥
चवलो इंदिय-गामो राग दोसा य दुज्जया लोए ।
अणवट्ठियं च चित्तं किंपाग-फलोवमा विसया ॥ १३८ ॥
अइदुसहो पिय-विरहो वम्मह-खंडिय विवेय-कडुयंति ।
नरय-पुर-वत्तिणीओ सेविज्जंताओ जुवईओ ॥ १३९ ॥
कुस-सूइ-विसम-संठिय-पवणाहय-सलिल-चंचलं जीयं ।
सामन्नं सव्वेसिं मरणं सत्ताण संसारे ॥ १४० ॥
बंधण-परा य जीवा दुट्ठ-कसाएहिं ताविओ लोओ ।
असुह-फलो घर-वासो मणुयत्तं तह य नो सुलहं ॥ १४१ ॥
दुलहा धम्मम्मि मई बहु-विग्घ-समाउलं अहोरत्तं ।
पयईए चला लच्छी पेम्मं सुमिणोवम लोए ॥ १४२ ॥
आरिय-खेत्ताईया अइदुलहा सपया य जिय-लोए ।
अइदारुणमन्नाणं जीवा मिच्छत्त-सामूढा ॥ १४३ ॥
परिहायंता भावा धम्मे अइनिद्दिओ पमाउत्ति ।
खिज्जइ तणु-सामत्थं आउयमवि थोवयं होइ ॥ १४४ ॥

किं बहुणा ? ।

नारय-तिरिय-नरा ऽमर-गईसु गुरु-दुसह-दुक्ख तवियाण ।
मोत्तूणं जिण-धम्मं जियाण सरणं जओ नत्थं ॥ १४५ ॥
तम्हा ताय-समीवे गंतुं सहलीकरेमि मणुयत्तं ।
नहवाहणेण भणियं अहमवि तोयमणुगामिस्सं ॥ १४६ ॥

यओ ।

सामिस्स काऊण आणा निद्देस-कारगस्सावि ।
कह सेव काहामो संपइ मिच्छत्त निच्चयत्त ? ॥ १४७ ॥
भणियं ताएण तओ पव्वज्जामिमं विवेय जुत्ताणं ।
तत्तो निय-सुय सहिओ तवच्चरणं करेऊण ॥ १४८ ॥
सुरवाहण-केवलिणा मूले काऊण निम्मलं चरित्तं ।
निट्ठविय-अट्ठ-कम्मो अन्तगडो केवली जाओ ॥ १४९ ॥"

१ A °हा अव° । २ मरट्ट = [illegible] । ३ [illegible] = परिवारः । ४ वत्तिणी = मार्गः । ५ [illegible] । ६ आरियखेत्त = आर्यक्षेत्रम् । ७ परिहीयमा- नाः । ८ B जइ । ९ अणुगामिस्सं = अनुगमिष्यामि । १० निट्ठविअ = विना- शितम् । ११ अन्तकृत् । १२ B [illegible] ।

अह चित्तवेग-खयराहिवेण तत्थेव नियय-नयरम्मि ।
दाउं स-देस-खंड अहिसित्तो खयर-राया हं ॥ १५० ॥
एवं च ठिए कारण-वसेण केणइ पभाय-समयम्मि ।
निय-नयरा एगागी चलिओ हं रयण-दीवम्मि ॥ १५१ ॥
नह-पंहिएण दिट्ठा सुंदरि ! हम्मिय-तलम्मि पासुत्ता ।
तं सि तओ अवहरिया मेचल-सर-सलिलेण मए ॥ १५२ ॥
ता मा रोवसु सुंदरि ! पाणाणवि सामिणी तुमं मज्झ ।
भुंजिहिसि मए सद्धिं भोए वेयड्ढ-सेलम्मि ॥ १५३ ॥
तव्वयण सोऊणं वज्जेणव ताडिया सुदुक्खत्ता ।
इय चिंतिउं पयत्ता हा हा ! मह पाव-पसरस्स ॥ १५४ ॥
मेज्झ कएणं ताओ पोरद्धो गरुय-सत्तुणा ताए ।
अहमवि इमेण हरिया अवस्स निबद्ध-रागावि ॥ १५५ ॥
धी ! धी ! मह जीएणं न ताय-आसासणं न पिय-लाभो ।
सत्तुंजय दिव्वाए होज्ज सुही ताव ताओवि ॥ १५६ ॥
मण-वल्लहस्स तस्स उ लाभेण हविज्ज अहय सुहिया हं ।
मह पाव-परिणईए एसा एक्कावि नो जायं ॥ १५७ ॥
एवं चिंतियंती भणिया ह तेण ताव एवेह ।
चिट्ठउ तुम जाव अहं आगम्म वणि-गहणम्मि ॥ १५८ ॥
गंतूणं विज्जाए पण्णत्तीए कह पयच्छामि ।
जाव सहस्संभम पारंभय-पुज्ज सेवाए ॥ १५९ ॥*

इय भणिऊण तओ सो [illegible] ताए ।
किं [illegible] ॥ १६० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १६३ ॥

[illegible]

निवडंत-ससंत-तडप्फडंत-मय-विहग-कविय-भू-वीढं ।
तरुवरमुच्चं मेच्छुंव जंतु-संताण-नासयरं ॥ १६४ ॥[३]
तं दट्ठुं विस-रुक्खं विचिंतियं गरुय-दुक्ख-तविपाए ।
पिय-सहि ! हंसिणि ! तइया मरणम्मि निबद्ध-चित्ताए ॥ १६५ ॥
किं काहामि अहन्ना रहिया पिय-बंधु-जणणि-जणएहिं ।
विहिणा विडंबिया हं जीवंती इय विचिंतेंती ॥ १६६ ॥
गेतुं तस्स समीवे गहिऊण फलं मुहम्मि पक्खित्त ।
मा मह हविज्ज एरिस-विडंबणा अन्न-जम्मेवि ॥ १६७ ॥
इय भणिऊण ससोयं खणंतरं जाव तत्थ अच्छामि ।
ताव य गुरु-विस-वियणाए विब्भला महि-यले पडिया ॥१६८॥[६]

तओ।

भमियव्व धण-तरूहिं उव्वत्तिययंव सयल-वसुहाए ।
संधीहिं विहडियंव विसीइय सव्व-अंगेहिं ॥ १६९ ॥
तत्तो य अकहणीयं पाविपवेयंतरं तया भद्दे ! ।
जाणामि नेव किंचिवि तदुत्तरं जं महं जायं ॥ १७० ॥
केयइमुच्छंग-गयं कारसवि तरुणस्स अमयभूयस्स ।
विस-निव्वहण-समत्थं मणि-सलिलं पाययंतस्स ॥ १७१ ॥
खणमेत्त तेणं चिय मज्झ सरीरं पसिंचमाणस्स ।
सयमगाइं कोमल-करेहिं परिमद्दयंतस्स ॥ १७२ ॥
जल-सित्त-तालवेंटय-हत्थाए विहिय-सिसिर-वायाए ।
चिर-दिट्ठं पिय-सहीए विवेवयाए काहिज्जंते ॥ १७३ ॥
सयलं मह वुत्तंतं चित्त-पडालोयणाइ-पज्जंतं ।
हरिस-भर-पुलइयंगी खणंतरं निसुणमाणस्स ॥ १७४ ॥
अप्पाणं पासित्ता पणट्ठ विस-वेयणा समासत्था ।
सुमिणव्व मन्नमाणा पडिबुद्धा हंसिए ! तइया ॥ १७५ ॥
उम्मीलिय-नयण-जुया ताव य पेच्छामि मयण-पडिरूवं ।
मह-हियय-निग्गयं पिव तरुण नरं चित्त-सवाइं ॥ १७६ ॥
तं दट्ठु चिंतियं मे किं मज्झे इंदजालमेयंति ? ।
किं वावि अन्न-जम्मो उयाहु किं सुमिणयं एयं ? ॥ १७७ ॥

---

१ निपतत्-श्वसत्-परिचलद्-भूत-विहग-धवल-भू-पीठम्, तडप्फडंत = चार-वलद् (अ. P. ४९)। २ B वत्तुम्व। ३ B षड्भिः कुलकम्। ४ अथवा। ५ विहला = व्याकुला। ६ B त्रिभिः कुलकम्। ७ निर्वृत्त-विवृत्तम्। ८ अवलम्बनम्। ९ अ B अवधी = आकर्णितम्। १० स्पन्दाः (अ. P. ३१)। ११ B पञ्चभिः कुलकम्। १२ तुवं = तुवम्। १३ स्वप्नवस्तु।

किंवा मइ-संमोहो किंवावि हु सच्चमेव एयंति ? ।
अहवा नहि नहि एय कत्तो मह एत्तिया पुन्ना ? ॥ १७८ ॥
जं सो मण-वल्लहओ दीसिज्ज जणो इमेहिं नयणेहिं ।
जं से उव्वेग-गया ईमस्स पुण संभवो कत्थ ? ॥ १७९ ॥
एव विचिंतयंती पियवयाए इमं समुल्लविया ।
सुरसुंदरि ! किं अज्जवि उव्वुण्ण-मुहिव्व पुलएसि ? ॥ १८०
एसो हु रयणदीवो भगिणी य पियंवया अहं तुज्झ ।
साहिय विज्जो एसो महमाया मयरकेउत्ति ॥ १८१ ॥
एवं च तीए भणिए एसोच्चिय सोत्ति हरिसिया चित्ते ।
सज्झस-वेविर-देहा संकिन्न-रसंतरं पत्ता ॥ १८२ ॥
उद्ठेत्तु तंदकाओ पियवयाए समीवमल्लीणा ।
अद्धच्छि-पेच्छिएहिं पेच्छित्ता तं अपेच्छंतं ॥ १८३ ॥
एत्थंतरम्मि एगो खयरो आगम्म भणइ कय-विणओ ।
जिण-पूयाए वेला समइच्छइ कुमर ! उद्ठेह ॥ १८४ ॥
तव्वयण सोऊण पियवय ठाविऊण मह पासे ।
कइवय-पुरिस-समेओ जिण-भवणं पाविओ एसो ॥ १८५ ॥
ताव य पियंवयाए पुट्ठा कह सुयणु ! एत्थ तं पत्ता ।
भूमीचर-मणुयाणं सुदुग्गमे रयणदीवम्मि ? ॥ १८६ ॥
कीस व विसमुवभुंजिय अप्पा वसणम्मि पाडिओ भीमे ? ।
तत्तो य मए तीए पुव्वुत्तं साहिय सव्वं ॥ १८७ ॥
अह साबि मए पुट्ठा चित्त-पड अप्पिऊणमम्हाणं ।
तइया कत्थ गया त किंवा अणुचिट्ठठय तुमए ? ॥ १८८ ॥
कह वा उवभुत्त-विसा भीम-अरन्नम्मि पाविया अहयं ? ।
कह वा दुट्ठंपि विस खणेण देहाओ अवणीय ? ॥ १८९ ॥
भणिय पियंवयाए चित्त-पडं अप्पिऊण तुम्हाण ।
वेगेण अह पत्ता इमम्मि वर-रयणदीवम्मि ॥ १९० ॥
दिट्ठो य मयरकेऊ कइवय-निय-परियणेण संजुत्तो ।
भाउ सिणेहेण ठिया कइवय-दिवसाणि अहमेत्थ ॥ १९१ ॥
एत्थागय-ताएणं भणिया हं पुत्ति ! चिट्ठसु इहेव ।
होसु पडिचारिगा इह ताव तुमं मयरकेउस्स ॥ १९२ ॥

१ पुण्यानि, प्राकृतत्वेन पुंस्त्वम् । २ असमर्थसमासः । ३ उव्वुण्ण = उद्विग्नम् (P. 53) । ४ तद्दूरात् – तस्य मकरकेतोरस्मात् । ५ समइच्छइ = संगच्छते (V. 162) । ६ अणुचाइयं = अनुष्ठितम् (H. P. IV, 16) । ७ परिचारिका ।

जे आणवेइ सो ताव चंपियं ताहे एत्थ दीवम्मि ।
विज्जा-पसाहणुज्जय-माउ-समीवे ठिया मुयणु ! ॥ १९३ ॥
नाउं विज्जा-सिद्धिं बहुविह-खयरेहिं सजुओ ताओ ।
अट्ठाहिया-निमित्तं समागओ एत्थ दीवम्मि ॥ १९४ ॥
महया विच्छड्डेण जिणिंद-महिमं करेसु विज्जाओ ।
संपूइय जह-विहिणा संमाणिय माणणिज्ज जणं ॥ १९५ ॥
पूइत्तु पुप्पमाइ दाण दाऊण खयर-लोयस्स ।
वर-नइ-तोय-वाइय फाडियं अट्ठाहियं काउं ॥ १९६ ॥
अज्जेव निसा-विरमे संपत्तो रयणसंचयं ताओ ।
कायन्न-सेस किच्चो ठिओ इह मयरकेऊवि ॥ १९७ ॥[1]
काउं पभाय-किच्चं सरीर-चिंताए निग्गओ अज्ज ।
वसि-कुडंगासन्ने दिट्ठं च पहाण-करवालं ॥ १९८ ॥
गहिऊण कोउगेणं जम-जीहा-सच्छहं तयं खग्गं ।
सजल-जलाउ-रुचाभं फुरंत-धारा-सुदुप्पिच्छं ॥ १९९ ॥
आसन्न-कुडंगीए छेय-परिच्छा-कएण सहसत्ति ।
दाउं एग-पहारं छिन्ना सा वंस-जालित्ति ॥ २०० ॥
अह थूल-मुत्तियावलि-परिगलण-खणिय-चाय-हयसस ।
विज्जा-परिजवण निरुद्ध-नासिया-निमिय-नयणस्स ॥ २०१ ॥
सम्मग्ग-देस-परिसंठियस्स विज्जा-पसाहय रयस्स ।
विज्जाहरस्स कस्सवि मणि-कुंडल-भूसिय-कवोलं ॥ २०२ ॥
सहसत्ति उत्तिमंगं निवडंतं पिच्छिऊण मोहि-नडिं ।
सवाय-सज्झमेयं निसुणियं हा ! किमेयंति ? ॥ २०३ ॥
पुच्छंतस्स य नायं एसो सो मयरकेउ-नामोत्ति ।
सामी गयणवल्लहस्स गंधवाहण नरिंद-सुओ ॥ २०४ ॥
अव्वो ! पमाय वसओ कह वेरिओ मारिओ निरवराहो ? ।
धी ! धी ! अन्नाणस्स उ निरंधय दारुणाचरियं ॥ २०५ ॥
एमाइ चिंतयंतो पुणो पुणो अप्पय च निंदंतो ।
जा चयइ थोव-भूमिं ता फुरियं दाहिणं नयणं ॥ २०६ ॥

---

१ स स इ ते । २ B नियाथेः कुवलय् । ३ कुरङ्गः = वनम् । ४ कारकः = वह । ५ सरङई = सरलम् (...) । ६ परिच्छान्तरदेशा । ७ B कुवलय । ८ रहूवर्णांकितमालो (आश्चर्यात) ... । ९ निविर्ड = न्वसम् (... १०४) । १० कं.हुरह । ११ B दिवसेः कुवलय । १२ दरतो = ...: । १३ निदवहम् ।

कि मन्ने मह सुयइ मुनिमित्तमिमंति चिंतइ जाव ।
ताव विस-रुक्ख-मूले दिट्ठा तं निवडिया सुयणु ! ॥ २०७ ॥
मणहर-सयलावयवं मियंके-लेहव्व जण-मणाणंदं ।
ददठ्ठूण तुमं सुंदरि ! सित्तो अमएणव कुमारो ॥ २०८ ॥
अव्वो ! कह णु मयावि हु आणंदं देइ मज्झ हिययस्स ? ।
पिय-पैणयिणिव्व एसा जुवई नव-जोव्वणारंभा ॥ २०९ ॥
ता किं इमा सैयच्चिय किंवा सेवियत्ति जाव पुलएइ ।
ताव य तुह-मुह-सठिय-विस-फल-खंडेण विन्नायं ॥ २१० ॥
अइतिव्व-विस-वियारा जाया सो अचेयणा इमा बाला ।
तो नेऊण स-द्ठाणं करेमि एईइ *तेगिच्छं ॥ २११ ॥
इय चिंतिय सुरसुंदरि ! गहिऊण तुमं समागओ एत्थ ।
सिट्ठो पुव्वुद्दिट्ठो वुत्तंतो तेण मह सव्वो ॥ २१२ ॥
भणिया य अहमिमेणं ढोएसु तमंगुलीयय सिग्घं ।
विज्जा-पयाण-समए ताएण समप्पियं जं तु ॥ २१३ ॥
तं दिव्व-मणि-सैणाहं निवारणं सयल-दोस-पसरस्स ।
उवलद्ध-पच्चयं पुण विसेसओ विस-समूहम्मि ॥ २१४ ॥
भणिया खयर-कुमारा पूया-सामग्गियं लहु कुणह ।
एयं पउणीकाउं जिण-पूयं ताहि काऊण ॥ २१५ ॥
काहामि संति-कैम्मं विग्घ-जयट्ठा य मंत-जावं च ।
विज्जाहर-वैवायण-पाव-विमुद्धिं समिच्छंतो ॥ २१६ ॥[11]
एयंतरम्मि य मए समप्पियं अंगुलीययं तस्स ।
तस्सलिल-पाण-विहिया कया पमत्था तुम सुयणु ! ॥ २१७ ॥
जाव य इमस्स पुरओ चित्त-पलोयणाइ-वुत्तंत ।
साहेमि ताव सुंदरि ! उवलद्धा चेयणा तुमए ॥ २१८ ॥
त जं तुमए पुट्ठ तं सव्वं साहिय मए एय ।
ता सुरसुदरि ! सिद्ध समीहिय तुज्झ सव्वंपि ॥ २१९ ॥

अहवा ।

दीवंतर-ठियंपि हु जलनिहि-मज्झाओ दूर-देसाओ ।
आणित्तु घडेइ विही अणुकूलो इट्ठ-लोयंति ॥ २२० ॥
तत्तो य मए भणियं एव एयंति किंतु निसुणेसु ।

१ मृगाङ्करेखा । २ SEE NOTE P 34 । ३ मृता । ४ प्रणयिनी = भार्या । ५ समीहिते । ६ तेगिच्छ = चिकित्साम् । ७ ढोकय = आनय । ८ सनाथं = हितम् । ९ शान्तिकर्म । १० व्यापादन = घातः । ११ B तुमए ।

४

भीमट्टहास-पडिरव-उत्तासिय-सयल-सत्त-संघाओ ।
कसिणो विगराल-मुहो वेयालो आगओ तत्थ ॥ २३६ ॥
आ पावे ! जं तइया पर-पुरिसासत्त-माणसाए तुमे ।
पर-जुवइ-लोलुएणं तेण य पाविट्ठ-पुरिसेण ॥ २३७ ॥
मह विहियं गुरु-दुक्खं तस्स फलं तेण पावियं ताव ।
इण्हिं तुमंपि पावसु निय-चिट्ठिय-सच्छहं फलंति ॥ २३८ ॥
एवं भणमाणो सो हंसिणि ! पित्तुं मम भसुप्पिंथं ।
उप्पइओ गयणेणं निट्ठुर-वयणेहिं तज्जेंतो ॥ २३९ ॥
मह अणुमग्ग-विलग्गं अक्कोसिंतिं पियंवयं सहसा ।
काउं गय-जीवियं पिव भीसण-हुंकार-करणेणं ॥ २४० ॥
नेऊण दूर-देसं मुक्का गयणाओ तेण पावेण ।
संचुन्नियंगुवंगा नूणं मरउत्ति बुद्धीए ॥ २४१ ॥
दइव-वसेण य पडिया लया-वियाणम्मि तम्मि उज्जाणे ।
दिट्ठा समंतभद्देण ताहि पुट्ठा य वुत्तंतं ॥ २४२ ॥
किं इंदयालमेयं किंवा सुमिणंति कत्थ वा पत्ता ।
कत्थ गओ वेयालो पियंवयाए य किं जायं ? ॥ २४३ ॥
प्रण-वल्लहस्स इमिणा हविज्ज विहियं असोहणं किंचि ।
मन्ने तेणेव लद्धुं न आगओ तम्मि सो दीवे ॥ २४४ ॥
किंवा मज्झ निमित्तं समागएण हविज्ज विहियं तु ।
सप्पुंजय-मर-वइणा घोर-बलासेह तायस्स ? ॥ २४५ ॥
एमाइ चिंतयंतीइ ताहिं गुरु-सोय-ताविया मए ।
पुच्छंतस्सवि सिट्ठं समंतभद्दस्स नो किंचि ॥ २४६ ॥
तत्तो य आणिया ह भूवइ-पुरओ समंतभद्देण ।
सज्झस-भीय[illegible] तहिपि तारिस किंचि नो कहियं ॥ २४७ ॥

इय पव[illegible] गुण्हा नेह [illegible]
निय [illegible] [illegible] ।
[illegible] [illegible]
[illegible] ॥ २४८ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ २४९ ॥

[illegible] । [illegible] । ३ [illegible] ।
[illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] ।

एसोवि परिसमप्पइ सुरसुंदरि-हरण-वन्नओ नाम ।
सुरसुंदरी-कहाए बारसमो वर-परिच्छेओ ॥ २५० ॥

॥ द्वादशः परिच्छेदः समाप्तः ॥ छ ॥ १००० ॥

अह हंसियाए भणियं अम्मो ! अइदूसहं समणुभूयं ।
जं किउ तिहुयणताणंवि उप्पज्जइ गरुय-उव्वेवो[1] ॥ १ ॥
एवंविह-दुक्खाणं न य उचिया हासि पिय-सहि ! तुमंति ।
किं पुण कीरइ विहिणो विचित्त-चरियस्स लोयम्मि ? ॥ २ ॥
निच्चं सुहोचियंपि हु बहुविह-दुक्खाण कुणइ आवासं ।
अदिट्ठ-इट्ठ-विरहंपि विरहियं कुणइ दइएण ॥ ३ ॥
इय सुरसुंदरि ! विहिणो विचिट्ठियं जाणिऊण उव्वेवं ।
थेवंपि हु मा काहिसि, को णु गुणो तस्स करणेवि ॥ ४ ॥
अन्नं च जारिसाइं तुह देहे लक्खणाइं दीसंति ।
तह होयव्वं तुमए विज्जाहर राय-पत्तीए[2] ॥ ५ ॥
अन्नं च मए सुय कुसग्गनयराओ आगय-नरेण ।
कमलावइ देवीए पुरओ एवं कहिज्जंतं ॥ ६ ॥
सत्तुंजय-नर-वइणा रुद्धे नयरम्मि आउले लोए ।
नहवाहण नर-नाहे संदेह-भूए समावन्ने ॥ ७ ॥
दोसिंधण-हाणीए किंकायव्वत्तणम्मि पुर-लोए ।
जल-विमुक्क-महोवल-निहाय-निरुब्भंत-पायारे ॥ ८ ॥
पडहडि-विसर संठिय-कोदंडिय-चाव-गलंत-पंतीसु ।
धणु-मुह विणिग्गयाणेय-पवि पच्छाइय-नहग्गे ॥ ९ ॥
इय नयरम्मि कुसग्गे निरुद्धंत-भडाइ-कायर-विसट्टे ।
सहसा फुरंत-खग्गो समागओ खेयरो एगो ॥ १० ॥
तेण य गयण-परिसंठियस्स सत्तुंजयस्स खग्गेण ।
सहसा सीसं छिन्नं फुरंत-रोसारुणच्छेण ॥ ११ ॥
हंतूण य तं सत्तुं रन्नो नरवाहणस्स पासम्मि ।
आगम्म तेण भणियं निहओ सत्तू तुह नरिंद ! ॥ १२ ॥

---

१ उद्वेगः (H. P. ५९) । २ पत्ती = पत्नी । ३ [illegible] = [illegible] । ४ पाय = वृन्दम् । ५ [illegible] । ६ अत्र [illegible] (H. P. ५५) [illegible] । ७ विसट्टो = कर्दमः (H. D. III. ५५) ।

विज्जाहर-हरियाए रयणदीवे ठियाए धूयाए ।
तुज्झ सुरसुंदरीए वयणाओ आगओ अहयं ॥ ११ ॥
सिरि-चित्तवेग-तणओ खयरो हं मयरकेउ-नामो त्ति ।
पासे नियंतयाए तुह धूया अच्छइ सुहेण ॥ १२ ॥
इय भणिऊण गओ सो रन्ना उण हरिसिएण निग्गंतुं ।
सबलेण सत्तु-सिन्ने पलायमाणम्मि पेहु-राहिए ॥ १३ ॥
गय-रह-तुरंगमाइ गहियं सव्वं पि दव्व-सारं से ।
ता सुर-सुंदरि ! पिय-सहि ! तदत्थे कुणसु मा चिंतं ॥ १६ ॥
जम्हा सो तुह जणओ तुज्झ पिएणेव निब्भओ विहिओ ।
अहिणव-साहिय-विज्जस्स तस्स किं काहिइ पिसाओ ? ॥ १७ ॥
जायं हविज्ज अह कारणंतरं किंपि तुज्झ दइयस्स ।
तव्वसओ सो पिय-सहि ! न आगओ झत्ति तं दीवं ॥ १८ ॥
एमाइ निउण-वयणेहिं तीए आसासिया नरिंद-सुया ।
जाया विमुक्क गुरु-सोग-वेगिया ऽऽणंद-पडिहत्था ॥ १९ ॥
अह हंसियाए सव्वं गंतु कमलावईए देवीए ।
सिट्ठं तीएवि रन्नो जहट्ठियं साहियं सव्वं ॥ २० ॥
सुरसुंदरीए एवं पिउ-भगिणि-निकेयणे वसंतीए ।
अंतेउर-विलयाणं अब्भमाणंदं जणंतीए ॥ २१ ॥
वच्चंति वासराइं सुहेण जा कइवि, ताव अन्न-दिणे ।
अब्भिंतर-परिसाए कइवय-निय-पुरिस-सहियस्स ॥ २२ ॥
सुरसुंदरि-सहियाए देवीए संगयस्स नर-वइणो ।
पडिहार-अणुन्नाओ रन्नो अइवल्लहो वणिओ ॥ २३ ॥
भासुर-रयण-सुपूरिय-थाल-करो आगओ कय-पणामो ।
धणदेवो नामेण उवविट्ठो राइणो पुरओ ॥ २४ ॥
उवणीय-दरिसणीयो ससंभमेणेव राइणा भणिओ ।
भो भो धणदेव ! तुम आसि गओ सिंहलदीवं ॥ २५ ॥
ता कह णु लहु नियत्तो कुसल पोयस्स किंचि नो जायं ।
जायं विग्घं जेणिह समागओ मासमेत्तेण ? ॥ २६ ॥
बहु-दिवस-पावणिज्जं तम्मि गओ सिंहलम्मि दीवम्मि ।

१ मधुरहिते । २ B युग्मम् । ३ निर्भय. । ४ तं द्वीपं = रत्नद्वीपम् । ५ पडिहत्था = पूर्णा (? ? 73)। ६ B °ईइ । ७ निकेतन = गृहम् । ८ विलया = वनिता । ९ अब्भम् = अत्यर्थम् । १० B °वाइ । ११ B नवयावैः युक्तम् (?) । दरिसणीयम् = उपहारः । १३ नियत्तः = प्रत्यागतः । १४ पोतः = प्रवहणम् ।

सिग्घं च त्ति नियत्तो भदंतमच्छेरयं एयं ॥ २७ ॥
भणिय धणंजयेणं आयण्णसु नर-वरिंद ! वुत्तंतं ।
चइउं तत्थ गओ सिग्घं समागओ एत्थ नयरम्मि ॥ २८ ॥
सिंघलदीवागय-वाणिएहिं पोट्टिलाइएहिं इमो ताव ।
कहिओ तद्दीविय-भंडं चित्तूण बहु-प्पगारमहं ॥ २९ ॥
तुम्हाण पाय-जुयलं पणमिय बहु-सेवह सत्थ-संजुत्तो ।
गंभीर-नामयं तं पत्तो वेलाउलं विउलं ॥ ३० ॥

अवि य ।

नाविय-जण पडिपुण्णं पेंडणीकीरंत-जाणवत्तो हं ।
पूग-फल-नालिएराइ-रासि-रेहंत-राय-पहं ॥ ३१ ॥
गय-दंत-पालि-कलियं गय-वइ-भवणं व कत्थइ विभाइ ।
कत्थइ कप्पूरागुरु-चंदण-सहियं सुर-गिरिव्व ॥ ३२ ॥
मुत्ता-हार-विराइय-महीवीढं पुंडरीय-सिहरं व ।
कत्थइ जाइफलेला-कलियं तं कासुय-मुहं व ॥ ३३ ॥
नाणा-देस-समागय-भूरि-नर-निवह-सयल-दिसि-चक्कं ।
पविसंत-भूरि-भंड नर-वइ-भवणं व तं दिट्ठं ॥ ३४ ॥
दाउं तद्दीविय-सुंकं भंडं गेण्ह समुद्द-तीरम्मि ।
नेइ-नाह-नामण-दच्छं बोहित्थं भाडियं विउलं ॥ ३५ ॥
कमसो य सयल-भंडं चडाविय जाहि ताव बोहित्थे ।
ताहे सुह-तिहि-रिक्खे नइ-नाहे पूइए विहिणा ॥ ३६ ॥
काउं जिणिंद-पूयं दाणं दाऊण समण-संघस्स ।
आपुच्छिय गुरु-निवहं संभासिय सयल-परिवारं ॥ ३७ ॥
कीरंत-मंगल-रवे समुच्छलंते य तूर-निग्घोसे ।
बहु-मागह-संदोहे जय-जय-सद्दं पढंते ॥ ३८ ॥
दिट्ठे-पत्तासयमयलं गुण-नियर-निबद्ध-फेंटह-सघाय ।
सज्जिय-सयल जोगं [14]बोहित्थं मुणिवर-सरिच्छं ॥ ३९ ॥
आरूढो हं तत्तो वेलाए समागयाए गहिराए ।

---

१ A °एच्छे° । २ प्रोत्साहितः । ३ खण्डम् — अनः । ४ B मुयम् । ५ प्रगुणीक्रियमाणयानपात्रः — सज्जमानप्रवहणः । ६ मुखम् । ७ नदीनाथः — समुद्रः । ८ B पुच्छ । ९ विततं — विस्तीर्णम् । १० आरोपितम् (H P. IV. 206) । ११ गुरुनिवहः — मित्रसमूहः । १२ पृथक् — भिन्नाभिन्नानां पत्राणां — अध्यारोपणाश्रयः, मुनिपक्षे पृथक् आस आधारविशेष येन । १३ मुनिपक्षे प्रवचनदोरकयुक्तम् । १४ बोहित्थं — यानपात्रम् ।

पवण-पडिपुन्न सिय-वड-वसेण गंतुं पयट्टं तं ॥ ४० ॥[1]
परिहत्थ मच्छ-पुंछ-च्छड-अच्छोडण-पोच्छलंत-सलिलोहं ।
सलिलोह-समुच्छाइय-फुरंत-गिरि-गंडय-भीसणयं ॥ ४१ ॥
भीसण-मगरोवेंगिय-भुयग-गमिज्जंत-गोहिया-निवहं ।
निवह-परिसंठियुट्ठिय-तिमिंगिलाढत्ते-आवत्त ॥ ४२ ॥
आवत्त-समुच्छलिय-सत्त-समाढत्त भीसणारावं ।
आराव-वस-विसठुल-जलयर-परिसरण-घोर-जलं ॥ ४३ ॥
घोर-जल-घण-घणारव-मुहरिय-दिसि-चक्कमुक्कड-तरंगं ।
रंगंत-विदुमासिय-सप्प-समुप्पिरथ-मीण-उलं ॥ ४४ ॥

भणिय ।

बहु-सत्त कयाहारं निवडंत-महंत आवया-निवहं ।
अप्पत्त-पयावासं दुग्गय-पुरिसव्व नइ-नाहं ॥ ४५ ॥
चलमाण-मीणं मयर फुरंत-घण-तिमिर-रुद्ध-पेरंत ।[12]
कसिण-निसागासं पिव अपत्त-पेरंत-सीमाणं ॥ ४६ ॥
एयंविहं समुद्दं मज्झं-मज्झेण जाणवत्तं तं ।
जा वच्चइ कइवि हु जोयणाणि वेगेण नर-नाह ! ॥ ४७ ॥
ताव य अन्नम्मि दिणे कूवय-खंभग्गे-संनिविट्ठेण ।
निज्जामएण भणियं पिच्छह अच्छेरयं पुरिसा ! ॥ ४८ ॥[15]
कोवि हु महाणुभावो अदीण-वयणो सुरिंद-सम-रूवो ।
बाहाहिं कह समुद्दं अणोरपारं इमं तरइ ? ॥ ४९ ॥
तव्वयणं सोऊणं पडिवेडय-संगया मए राया ।
तप्पासे पट्ठविया पत्तट्ठा कोलिय-कुमारा ॥ ५० ॥
गंतूण तेहिं भणिओ सो पुरिसो भद्द ! इत्थ आरुहसु ।
धणदेवेण वणिएण तुज्झ पासम्मि पट्ठविया ॥ ५१ ॥

---

१ पञ्चभिः कुलकम् । २ परिहत्थ (जन्तुविशेष) मत्स्यपुच्छच्छटाच्छादनप्रो-
च्छलत्सलिलौघम् । ३ गंडओ = गर्तक । ४ उद्वेल्लितम् = उच्छलितम् । ५ आ-
ढत्तो = आरब्धः (N P 8) । ६ समुप्पित्थ = मंत्रस्तम् (N P 210) । ७ बहु-
सत्त्वानां कृत आधारो येन, दुर्गतपक्षे बहुसत्त्वम्यः कृत आहारो येन । ८ आपदं,
आपगा = नदी च । ९ अप्राप्ता पात्रगहिताना पयमामावास, पक्षे अप्राप्तः
प्रजासु वासो यन । १० निशाकाशपक्षे मीन-मकरौ राशिविशेषौ । ११ घनः =
मेघः, सान्द्र च । १२ पेरंतो = पर्यन्तः । १३ खंभग्गं = स्तम्भाग्रम् । १४ निर्या-
मकः = नाविकः । १५ युग्मम् । १६ बाहा = बाहुः । १७ SEE NOTE P 11
बेडओ = नौका (H. D VI. 95) ।

इय भणिओ आरूढो सयाणओ नाहि अह वोहित्थं ।
दिट्ठो य मए नर-वर ! तरुण-नरो सो महा-भागो ॥ ५२ ॥
निज्जिय-अणंग-रूवो पुण्णिम-मयलञ्छणोव्व अइसोमो ।
वर-कणय-निहेस-गाओ अहिणव-उब्भिन्न-मुद्द-रोमो ॥ ५३ ॥
किं बहुणा भणिएणं अणुहरइ नर-वरिंद ! सो तुम्ह ।
दिट्ठपि तम्मि दिट्ठो अह निमिसं अम्हेहिं ॥ ५४ ॥
अहो ! महाणुभावो एसो अणुहरइ मयरकेउस्स ।
ता होज्ज किं नु एसो जो तइया अडवि-पडियाए ॥ ५५ ॥
कमलावइ देवीए जणिओ आणामिओ हरिओ ।
पुत्त विरह-दुहेण केणावि अदिट्ठ-रूवेण ? ॥ ५६ ॥
अहवा किं मह इमिणा वियप्पियएणइ ताव पुच्छामि ।
को कत्थ वसइ य एसो पत्तिआ य समुद्द-मज्झम्मि ? ॥ ५७ ॥
इय चिंतिऊण य मए अच्चंतुप्पन्न-हरिसेण तस्स ।
परमायरेण भणिय पुच्छामि सुवयणएण ॥ ५८ ॥
पुट्ठो सुहासणत्थो कह णु तुमं भद्द ! एत्थ आणीओ ।
रयणायरम्मि पडिओ कह य तुमं [illegible] ? ॥ ५९ ॥
तत्तो य तेण भणियं निसुणसु धणदेव ! [illegible] ।
[illegible] होउ एत्थ पत्ते [illegible] अह मे ॥ ६० ॥
[illegible] [illegible] पुरं [illegible] रयण-[illegible] ।
[illegible] पुत्तो [illegible] ॥ ६१ ॥
[illegible] विम्हाओ [illegible] ।
[illegible] ॥ ६२ ॥
[illegible] पुत्तो [illegible] ।
[illegible] ॥ ६३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ६४ ॥
[illegible] पुत्त [illegible] ।
[illegible] ॥ ६५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ६६ ॥
[illegible] ।

[illegible]

जह-भणिय विहाणेणं विहीसियाणं अभीएणं ॥ ६७ ॥
तत्तो साहिय-विज्जो संपत्तो निय-पुरे अहं पिउणा ।
परमाणंदिय हियएण [1]संसिओ खयर-मज्झम्मि ॥ ६८ ॥
पिच्छह कह बाटेणवि रउद्द-रूवावि रोहिणी विज्जा ।
अक्खुहिय-माणसेणं साहिया मज्झ तणएणं ! ॥ ६९ ॥
अज्जवि विज्जाओ किल साहिउमसमत्थओ इमो बालो ।
इय चिंताए न दिन्ना विज्जाओ इमस्स [2]अंदेहिं ॥ ७० ॥
ता जइ इमेण पढमं रउद्द-रूवावि साहिया एसा ।
का गणणा अन्नासिंपि साहणे होज्ज एयस्स ?॥ ७१ ॥
अह सोहणम्मि दियहे काउणब्भाहिय महा-महिमं ।
सिद्धायपण-ठियाणं जिण-पडिमाणं पमोएण ॥ ७२ ॥
भणिउ समाण-सिद्धि दिन्नाओ मज्झ सयल-विज्जाओ ।
सोहण-विहाणि सव्वो उवइट्ठो तोण ताएण ॥ ७३ ॥[6]
गंतूण रयणदीवे फुरंत-किरणोह-रयण-विच्छुरिए ।
विज्जाहर-वर-निम्मिय-जुगाइ-जिण-मंदिरे रम्मे ॥ ७४ ॥
तत्थ य पसत्थ-खित्ते त्रियंणं विप्फुरिय-किरण-जालेसु ।
विज्जा-पसाहणुज्जय-खयरोचिय-विविह-भवणेसु ॥ ७५ ॥
साहसु विज्जा-नियरं परिमिय-पिय-परियणेण परियरिओ ।
कय-जिण-वंदण-पूओ परिहरियासेस-वावारो ॥ ७६ ॥
जोयणमेत्ते खित्ते हिंसा पंचिदियाण सत्ताण ।
अप्पे पर-जोग-जणिया जत्तेण य वज्जणीयत्ति ॥ ७७ ॥
जम्हा पमायओवि हु जायाइ इमाइ जायए विग्घं ।
इय भणिऊणं पिउणा समप्पियं मज्झ अगुलियं ॥ ७८ ॥
एयंपि मधसु करे निवारणं सयल-दोस-पसरस्स ।
पुत्तय ! , इय भणिऊण पट्ठविओ पायण समेओ ॥ ७९ ॥[10]
गंतूण रयणदीवे पारद्धो साहिउ जहा-विहिणा ।
बहु रूविणि-पमुहाओ नाणा-रूवाओ विज्जाओ ॥ ८० ॥

...वियं ।

बहु-रूवा पन्नत्ती गोरी गंधारि-मोहणुप्पयणी ।

---

1 विभीषिकाभ्यः (? p. 15) । 2 शंसितः—बहुजनसमक्षं श्लाघितः । 3 ? °एण । 4 अंबरः—पंडरवः । 5 तासां विद्यानाम् । 6 ? पुरवद् । 7 वि- ... निजमनम् । 8 A °समेतो वेत्त । 9 ...—छायाकृता । ... बहूनि. कुलकम् ।

आगरिसणि उम्मोयणि उम्मादणि तह वसीयरणी ॥ ८१ ॥
एमाइ-बहुविहाओ साहेमाणस्स मज्झ विज्जाओ ।
छम्मासा वोलीणा ऊणा दिवसेहिं थोवहिं ॥ ८२ ॥
एयंतरम्मि रयणीइ चरिम-जामम्मि जाव-पज्जते ।
घेरइविव भरणीए कंपतेव दिसा-गइंदेहिं ॥ ८३ ॥
पवडंतिव गयणेण हसिएव पभूय-भूय-निवहेण ।
डोलिएव पव्वएहिं करिसियमिव उयहि-सलिलेणं ॥ ८४ ॥
तयणंतर गंभीरो सुरासुरो य वाइओ मर्दलो ।
पविरल-फुल्लिवं गयणदरा य पडिये तहिं दिव्वं ॥ ८५ ॥
दिव्वा य कुसुम वुट्ठी देवहु-नया सिंतओ पडिया ।
परिसहिया तओ विविहालंकार-भूसियाओ ॥ ८६ ॥
निय निय नामंकेहिं कलियाओ विविह-चिंधं निवहेहिं ।
निय वर-वाहणाओ नाणा-भरण-कलियाओ ॥ ८७ ॥
अणोन्न-वयण-मासुर-साहत-कन्नाओ विविह विज्जाओ ।
मंतिवं च तहिं अम्हे विज्जाओ तुज्झ सिद्धाओ ॥ ८८ ॥
तम्वयण सोऊणं हरिसिय चित्तेण तुमए तहेव ।
आणाईय तासिं पुणो जाइ वे उंगवय ॥ ८९ ॥
विज्जा सिद्धि काऊं महया विच्छड्डेण सहसा ।
ओउ-जन-सरिस-गमण-बा सिद्धि महावइ धणु ॥ ९० ॥
आयुहिम्मा निविसा पुणो जेणाइलवय गहऊणं ।
देवइआओ ताव य माओव पमायाओ तत्व ॥ ९१ ॥
तऊण महा हिंडिय पुण इ निय कंदाव्व अर्थ य ।
सुविव वह विदेहा विज्जा सिदह परवंच ॥ ९२ ॥
विज्जा सिद्धि [illegible] य तव [illegible] ॥
[illegible] ॥ ९३ ॥
पुण्णु पुणहिजड [illegible] ॥
[illegible] ॥ ९४ ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥ ९५ ॥
[illegible]

[illegible]

रणझणत-वंस-वीणा-रुंज-महाणंदिय-जणोह ॥ ९६ ॥
पेच्छणय-सुर-किन्नर-मिहुण-चमुक्कार-कारयं रम्मं ।
काउं जिणिंद-भवणे जागरमुइय-गाण-निरयाणं ॥ ९७ ॥
सपक्ख-परिवार-सहिओ पत्तो वेयड्ढ-नगम्म ताओ ।
कायव्व-सेस किच्चो तत्थेव अवट्ठिओ अहयं ॥ ९८ ॥[4]
काउं जिणस्स पूयं विहिणा जिण-वंदणं च काऊण ।
उइए रविबिंबे अहय सरीर-चिंताए नीहरिओ ॥ ९९ ॥
काउं सरीर-चिंतं कय-सोओ दाहिणाइ दीसाए ।
वच्चामि जाव थोवं भू-भाग ताव पिच्छामि ॥ १०० ॥
वंसि-कुडंगासन्ने खग्ग भू-पट्ठि-संठियं पवरं ।
घित्तूण चवलयाए छडत्ति छिन्ना कुडंगी सा ॥ १०१ ॥
तत्थ य पुव्व-पविट्ठो आसी खयरो उ मयरकेउत्ति ।
सामी गगणवल्लहस्स गंधवाहण-नरिंद सुओ ॥ १०२ ॥
छिन्नाए कुडंगीए छिन्नं महि-वट्ठ-संठियं दिट्ठं ।
सहसा सीसं तस्स उ झरंतय रुहिर-पब्भारं ॥ १०३ ॥
तं दट्ठूण ससंभम-चलंत विहु-लोल लोयण-जुएण ।
हा हा ! अहो ! अकज्जं कयंति परिदेवियं बहुहा ॥ १०४ ॥
अव्वो ! पमाय-वसओ विहिया हिंसा मए इमा जाओ ।
तत्तो य किंपि होही विग्धं मह मंद-भग्गस्स ॥ १०५ ॥
अहवा संसिद्धाओ विज्जाओ विग्घ संभवो नत्थि ।
तहवि हु विग्घ-वयट्ठा जुत्त मह जाव-पूयाइं ॥ १०६ ॥
इय चिंतिय चलिओ हं अह फुरिय दाहिणेण नयणेण ।
किं मन्ने मह सूयइ सुनिमित्तमिमंति चिंतितो ॥ १०७ ॥
कइवि हु पयाणि जाव य वच्चामि धणदेव ! तत्थ वण-गहणे ।
पिच्छामि ताव किंनाग-साहिणो हिट्ठ-भूभागे ॥ १०८ ॥
सुत्तव्व मुच्छिय पिव सरीर-सोहाए सूइय तिव्वं ।
निय-कुल-लच्छिमईव्व अमएणव निम्मियं जुवइं ॥ १०९ ॥[9]

अविय ।

दीहर-कसिण-सुकोमल-कुंतल-भारेण सहइ अकंतं ।
आयड्ढिय भमर-उलं तीए कमलव्व वर-सीसं ॥ ११० ॥

---

१ उव = परिष्ठम् । २ B सहसि- कुडंकम् । ३ कृतशौचः । ४ B युग्मम्
५ पब्भारो = समूहः । ६ सुचिक्कणम् । ७ अपूर्वाम् । ८ अमृतेनेव । ९ B युग्मम्
१० सहइ = राजते (H. P. IV. 100) ।

तेरहमो परिच्छेओ ।

कलंबनाय-खोवण-नासा-बंधीवसंठिओ देहो ।
उवदसइव मुह-पढा तीइ सेवकं असमुयं ॥ १११ ॥
कंचुयव-पुरुमाठा गीवा अट-मग-मांसमया तीए ।
भर-फेटव-बाहिय.इं उवदसइ मुणाल-नालाइं ॥ ११२ ॥
थण-मंडल-निम्मल-धण-सुयचं सवह [illegible]-मणहरि ।
वह टेविवसउ तीए सुद्दि-जाव-कुम-सुयंटण ॥ ११३ ॥
ताव [illegible] विवेवजहिव घण-सुवह वाजुए दह दढउ ।
पत-संवणाण सुहं नवणाण न होइ सुहावण ॥ ११४ ॥
इय भणाणं मज्झे होंज मज्झ नु तीइ कामए ।
अहवा आवणीय-ऊण उवएसो सहूपयं सुणइ ॥ ११५ ॥
गहणो विहिणाण मझे वेढयो वह महाव विनाए ।
सीमं तीए मज्झे दाविादव-पूय-मणहरव ॥ ११६ ॥
मणहरि-सुगंधिका पयाहिणावत्त-नाभिया तीए ।
मयरद्धय-नाऊण सूविययं विहिणा विणिम्मवियवा ॥ ११७ ॥
मणिउ रसणाओ विवह-नियबसुहाएण वा सुणइ ।
आवेइय-विंताणाव सोमिणउ तहण-कण हिययं ॥ ११८ ॥
रंभा-थंभ-सुकोमलजुय जुय तीइ देहए रम्मं ।
मयण-भर-दार-देसे उअओसंवह सामी विदया ॥ ११९ ॥
कुंभुसव चरण सुयल सहय-मिहू-कमलसुविमल हे ।
अंगुलीहिं तीए अमा नहस न चेतए विती ॥ १२० ॥
इय स महसा दट्ठूं [illegible] आण दया दइ [illegible] ।
[illegible] दट्ठूं जं आ [illegible] ॥ १२१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १२२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १२३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १२४ ॥
[illegible] ।
[illegible]

[illegible]

निव्वेएणं केणावि विस-फलमेसियंति मन्नामि ॥ १२५ ॥
भूमिचर-मणुयाणं सुदुग्गमो एस रयणदीवो जं ।
तेणेव भूमी-गोयर धूया एसा कहं होज्जा ? ॥ १२६ ॥
एरिस-नेवत्थाओ कन्ना एसत्ति निच्छओ एस ।
ज पुण अच्छि-प्फुरणं मह होही भारिया तेण ॥ १२७ ॥
दट्ठूणं विविहाओ विज्जाहर-बालियाओ अणुराओ ।
न य आसि मज्झ पुव्वि दट्ठूण इमं जहा जाओ ॥ १२८ ॥
ता नूणं भवियव्वं इमाए सुतणूए मज्झ दइयाए ।
एमाइ विचिंतंतो गहिउं निय-बाहु-उच्छंगे ॥ १२९ ॥
तीए सुकोमल-मणहर-तणु-फास-सुहोत्ति निब्बुय-सरीरो ।
निय-ठाणं संपत्तो जुगाइ-जिण-मंदिरासन्ने ॥ १३० ॥[1]
अह आसि तत्थ भगिणी पियंवया अम्म-जणणी धूया मे ।
पुव्वुद्दिट्ठं कहियं वुत्तंतं ताहि से भणिया ॥ १३१ ॥
निम्मल-जलेण सहियं अप्पेसु तमंगुलीयगं सिग्घं ।
विज्जा-पयाण-समए ताएण समप्पियं जं तु ॥ १३२ ॥
तं दिव्व-मणि-सणाहं निवारणं सयल-दोस-पसरस्स ।
उवलद्ध-पच्चयं पुण विसेसओ विस-समूहम्मि ॥ १३३ ॥
तस्सलिलं पाइंतो तीए अंगाइ तह य सिंचंतो ।
भणिओ पियंवयाए एसा मह होइ भगिणित्ति ॥ १३४ ॥
भणियं मए कहं पुण कत्थवि दिट्ठा इमा तेए पुव्विं[2] ।
भणिय पियंवयाए माउए मज्झ लहु-भगिणी ॥ १३५ ॥
रयणवई उ कुसग्गे दइया नरवाहणस्स नरवइणो ।
तीए एसा धूया कन्ना सुरसुंदरी नाम ॥ १३६ ॥[3]
वेयड्ढाओ पुव्विं आगच्छंती इमम्मि दीवम्मि ।
खिन्ना अवइन्ना ह कुसग्गपुर-बाहिरुज्जाणे ॥ १३७ ॥
तत्थ य दिट्ठा एसा विरेजाए पय तहि च बीसरियं ।
पेडु पच्चाए इमीए साहियमेत्ताए उवलद्धं ॥ १३८ ॥
तह चित्त-पट्टे लिहियं रूवं दट्ठूण तुम्ह एयाए ।
जाइओ अणुराओ गरुओ उम्माय-वड्ढणओ ॥ १३९ ॥
अविय ।
भइसुंदरोत्ति मुदिये दइओ होज्जासि खिज्जिय बहुहा ।

---

१ निर्वेदः—खेदः । २ अंकितं—अंकितम् । ३ B दुग्गम । ४ [illegible]
५ लहु—लघु । ६ B दुग्गम । ७ B °उआइ । ८ पट्ट-रूपं ।

झयर-पेसिर-महिस-पवंग-पसंडच-कडे-निविअओ ।
पायारो कय-पुर-रक्खणो व्व रोमंचमुव्वहइ ॥ १६७ ॥
तो पुंछिऊण पविट्ठाओ सत्तु-सेन्नेहिं दीह-दंतेहिं ।
पडमालिय देसे दैसंमिव सयलमावरती ॥ १६८ ॥
कणगत-चंत-पायर-पडव पायाल-सिहर परिगुरु ।
रयण-मणुट्ठिय-दैववाल-मुहुलिय दद मणु-नउ ॥ १६९ ॥
अह दरिया पोरइउ ... गुरु-संकुल-तपय-गुवला ।
थंभेहि पुरगाहि य मणीयाहि य विरोहिकता ॥ १७० ॥
इय परिचिंतम महसा वेसाहर निग्गिऊण पुर-मुहंमि ।
रोम-वस-दंड-उड्डो उवरिंपिव महंमओ हं ॥ १७१ ॥
पत्तो गइंद-पीसाढियस्स मज्झं वयाम आयाम ।
भणिओ य इओ रे ! रे ! दिट्ठो तं अज्ज पावेण ॥ १७२ ॥
जो मह दइया-जणयस्स परिभवं कुणसि अकय-वेरस्स ।
अहवा विणास-समए होइ फुड वेस विहवस्स ॥ १७३ ॥
पुरिसो भणउ इयाणि अह सव्वे मुहइ वायमुव्वहसि ।
घित्तूण तयं केसेसु छिंदि अह मत्थय छिंदं ॥ १७४ ॥
अह सुंव-वीणं दट्ठूण सामिय परिवड ससंभंतं ।
वलिऊण बाण-निवहेण पहुड मे समाढत्तं ॥ १७५ ॥
अह तं मुत्तिसंह-सार-निकर-पेरंतेणं खविउ पयत्तेण ।
पत्तो ससोय-नावाहणास अंधाम-भूमीए ॥ १७६ ॥
सत्तुजयाम सीस पुरओ मोत्तूण कय-पणामेण ।
भणिअं ! पुन्न-पुंजो तुज्झतो साहिओ तस्स ॥ १७७ ॥
ता अज्ज निव्विण्णो अहयं पुण जामि रयणदीवाओ ।
आणाए तुम्ह एव जाव समल्लमि सिग्घेति ॥ १७८ ॥
इय भणिऊणं पइवओ दइया-मुह दंसणुस्सुओ जाव ।
पत्तं इमं पएसं ताव य सहसा मए दिट्ठो ॥ १७९ ॥
ताल-तरु दीह जंघा मांस-भूमा-मंहिस-काला सरीरो ।
भीसोलट्ठ-लंब-वट्ट नयाय दसणा पल्लवाउट्ठो ॥ १८० ॥

१ धवह = [illegible] । २ कई = [illegible] । ३ प्रदीप्त [illegible] [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ दह-वई [illegible] । ७ [illegible] = [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] = [illegible] । ११ [illegible] = [illegible] । १२ [illegible] = [illegible] । १३ [illegible] = [illegible] ([illegible]) । १४ [illegible] = [illegible] ।

खज्जोय-दित्त-चक्खू निल्लालिय-जमल-जुयल-जीहालो ।
अइदीण-चिविड-नासो वेयालो ताव-संजणओ ॥ १८१ ॥
अप्फोडंतो वसुहं अभिगज्जंतो तहट्टहासेहिं ।
पलय घण-नीसणेहिं कुणमाणो नहयलं मुहलं ॥ १८२ ॥
रे! रे! तइया जं दिन्नमासि दइयारहारओ दुस्सं ।
पइरस्स तस्स अंतं करेमि, दिट्ठो कहिं जासि ? ॥ १८३ ॥
रे पइरिय ! चालंच जीयंतो ताव कहव छुट्टो सि ? ।
इण्हि नो पुण छुट्टासि रुट्ठो भीमम्मि जलहिम्मि ॥ १८४ ॥
इय भणिऊणं सहसा पत्तो अदंसणं स वेयालो ।
अहमवि गयणाहितो धसत्ति पडिओ जलनिहिम्मि ॥ १८५ ॥
पुणरुत्त-जविज्जंती जाव न सा वहइ नहगमा विज्जा ।
ताहे नाय नूण हरियाओ मज्झ विज्जाओ ॥ १८६ ॥
कोवि हु एस पयंडो वइरी असुरोत्ति चिंतयंतेण ।
धणदेव ! ताव बाहाहिं जलनिहिं तरिउमारद्धो ॥ १८७ ॥
एवं नरिंद ! साहिय जाव य सो मज्झ नियय-वुत्तंत ।
निज्जामएण ताव य सभयं एवं समुल्लवियं ॥ १८८ ॥
भो भो नाविय-पुरिसा ! सक्कन्नधारा समुज्जया होह ।
दीसइ कयंत-वयणव भीममुप्पाइय जेण ॥ १८९ ॥
सुण्ण-प्पमाणमुब्भूयमब्भ-वद्दलयमुअह नह-मग्गे ।
खल-संगयव जं कुणइ सखय सत्ति वड्ढंत ॥ १९० ॥
एरिस-ठाणे जाय एय उप्पाइय महा-घोरे ।
अइरा सभड-नाविय-नावाइ-विणासण कुणइ ॥ १९१ ॥
एयं निसम्म वयणं कूवय-खभग्ग-सठिय-नरस्स ।
पवहण-पुरिस समूहो संखुद्धो विगय-जीयासो ॥ १९२ ॥

हमो ।

मुचइ नंगर-निवहो कूवय खभो तिरिच्छिओ विहिओ ।
नावाहि सिय-वडेण घणेण पच्छाइया सव्वा ॥ १९३ ॥
एत्यंतरम्मि पच्छाइय नह कसिण मेह-निवहेण ।
सखोहिय-सलिलनिही पवाइओ मारुओ चडो ॥ १९४ ॥

---

१ खद्योतदीप्तचक्षु. । २ अतिदीनचिपटनास. । ३ आस्फोटयन् । ४ प्रलय-घनानिस्वनैः । ५ B चतसृभिः कल्पकम् । ६ क्षिप्त । ७ उअह = पश्यत (H. D. I. 98) । ८ B युग्मम् । ९ औत्पातिकम् । १० अचिरात् । ११ सक्षुब्ध. । १२ = जीविताशा । १३ तिरिच्छओ = तिर्यङ् ।

जम-जीहव्व चमक्कइ तडि-च्छडा-संततं समंतेण ।
घोराहरावि गज्जंति भीसणं मच्चु-मुइङ्गव्व ॥ १९५ ॥
खर-पवणुद्धुय-सायर-तरंग-वेगेहिं हीरए नावा ।
गुरु-कल्लोल-समुट्ठिय-नगर-नियरेण धरियावि ॥ १९६ ॥
अणवरय-तरंगेहिं टेप्पय-निवयं कुणंतिया वहइ ।
तं दूसयस्स लीलं कोट्टिम-कर-हम्ममाणस्स ॥ १९७ ॥
ताव य खणंतराओ खर-मारुय-खंचणेण जज्जरिया ।
कर-कर-करस्स तुट्टंति नेगरा वीइ-वेगेहिं ॥ १९८ ॥
पवर-तुरंगम-तरुणिव्व ताहिं उम्मुक्क-बंधणा नावा ।
वीई-नोल्लिज्जंती पहाविया गरुय-वेगेण ॥ १९९ ॥
कत्थइ सुसिद्ध-विज्जा खयरिव्व नहंगणेण उप्पयइ ।
विज्जा-विरमे कत्थइ निवडइ खयरिव्व गयणाओ ॥ २०० ॥
वेलाहया भुयंगिव्व जाइ कत्थइ तरंग-रंगंता ।
महु-मण-सद्दुत्थव्व पावए कत्थइ अईव ॥ २०१ ॥
कत्थइ झाणावगया झायइ सा जोगिणिव्व निक्कंपा ।
कत्थइ कुतार-गया वेरी* इव मंदयं वयइ ॥ २०२ ॥
कत्थइ गुरु-जल-रिद्धा वराह-कुल वाडियव्व उव्वाए ।
घुम्मइ वेविर-देहा सा नावा जलहिं मज्झम्मि ॥ २०३ ॥
कल्लोल-जल-पेल्लाविय-फलय-गलंतोरु बिंदु-अंसूहिं ।
रुयइव्व समंसिय-जणोह-परिरक्खणाऽसत्ता ॥ २०४ ॥
विहडिय-बंधण फल्होह-मुक्क गुरु-सद्द विप्पलावेहिं ।
आसन्न-भग्ग-भीयव्व विलवई मरण-परिहीणा ॥ २०५ ॥
[illegible] तत्तो इओ तओ सायरम्मि भममाणा ।
अणवरय [illegible] ॥ २०६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २०८ ॥
नियकुल-[illegible] ।

[illegible]

नाविय-जणे य भंडं पविक्खिवंते समुद्दम्मि ॥ २०९ ॥
जल-च्छाइय-पेरंतं एक्कं ओसाइऊण गिरि-गडयं ।
विद्दलंत-फलय-नियरा फुट्टा सहस त्ति सा नावा ॥ २१० ॥
अहमवि तत्तो नर-वर ! आसाइय-फलहयम्मि संलग्गो ।
अंतेप्पिवेल्लि-नोल्लिज्जमाण-लहु-मच्छ-विच्छुरिओ ॥ २११ ॥
कत्थइ असख-संखोह-खोहिओ जलनिहिम्मि घुंडतो ।
कत्थइ गाह-गासिज्जंत-गोहिया-मुह-विणिम्मुक्को ॥ २१२ ॥
कत्थइ नक्कुक्कत्तिय-सिप्पि-पुडुप्फडिय-मोत्तियाइन्नो ।
कत्थइ तरंग-खेविर-विद्दुम-गहणेण रुज्झंतो ॥ २१३ ॥
अवरावर-गुरु-लहरी-तरंग-वेगेहिं हीरमाणो हं ।
दिण-पंचगेण नर-नाह ! पाविओ नीर-पेरंतं ॥ २१४ ॥
रवि-कर-संपाय-पणट्ठ-पउर-जड्डो तओ समुत्तरिउं ।
काउं सुपक्क-कयली-फलाइणा पाण-वित्तिमहं ॥ २१५ ॥
परिसुसिय-नालिएरम्मएण तिल्लेण काउमब्भंगं ।
ण्हाऊण सरो-तीरे चंदण-तरु-पल्लव-रसेण ॥ २१६ ॥
कप्पूर-मीसिएणं काऊण विलेवणं पयत्तेण ।
जाइफलेला-सहियं समाणिय पवर-तंबोलं ॥ २१७ ॥
वर-रयण-सिला-वट्टे उवविट्ठो चिंतिउं पयत्तो ह ।
अव्वो ! कह णु अकंडे जाओ धण-परियण-विणासो ? ॥२१८॥
कह सो महाणुभावो होही मम्मम्मि जाणवत्तम्मि ? ।
आसाइय-फलओ जइ समुत्तरेज्जा भवे लट्ठं ॥ २१९ ॥
एमाइ चिंतयंतो कइवि हु दिवसाणि जाव अच्छामि ।
ता अन्न-दिणे केणावि उल्लवियं वयणमेयंति ॥ २२० ॥
भो धणदेव ! महायस ! उव्विग्गो कीस अच्छसे एवं ? ।
तत्तो तत्तोहुत्तं जाव पलोएमि सभंतो ॥ २२१ ॥
ताव य दिट्ठो भासुर सरीरधारी पहट्ठ-मुह-कमलो ।
परिहिय मंखिमिच्छी-पच-वण-वर-वत्थ-सोहिल्लो ॥ २२२ ॥
उत्तम-हिय भासुर-मण फणागार चिय-चिंचइओ ।

---

१ आवर्त = [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] । १२ [illegible] ।

अह नंदिस्सर-नाम करो बाएँ हु देवो महाभागो ॥ २२३ ॥[1]
अह कय-अब्भुट्ठाओ भणिओ तेण भायर ! अहयं ।
भणिओ य, "मम नीसावणम्मि किया न ते मह ! ॥ २२४ ॥
तत्तो य मए भणियं "अज्ज वि मम न याणसे देव ! ।
ता पाडिहेरमइ अम्ह जो वि पुव्वं कय दिट्ठो वा ?" ॥ २२५ ॥
भणियं देवेण तओ "आसि तए दसिओ नयरं ।
दिट्ठो मणोरमुज्जाण-मज्झओ देवमंदिरं ॥ २२६ ॥
एवं दाऊण तया जोगिय-रयणाओ गुम्भड्ड गुओ ।
अवलोओ भावेण विभविओ जस्स वयणेण ॥ २२७ ॥
सो य तया अडवीए सत्य-निवेसियम्मि गुम्भट्ठस्स ।
पाडिवइणो पासे बाउ-भग्गो तए दिट्ठो ॥ २२८ ॥
तह य कुसग्गपुराओ निवसमाणेण दरदु-पइडिए ।
ओइण्णाए बाहि वटंक-मग्ग छिन्नो दिट्ठो ॥ २२९ ॥
पोडी-भसम-धडण-जुवलो गुरु-पहरण-घाय-जज्जरिय-देहो ।
गाढ निराहिभूओ जो तइया कंठ-गय-पाणो ॥ २३० ॥[2]
एस हिय-रयण तुमए आसि देवो गुणाढ्ढो गुरुणो ।
इय अप्पं दाउं सम्मत्तं नियम-संजुत्तं ॥ २३१ ॥
तत्तो य नमोक्कारो दिन्नो संसार-सागरुत्तारो ।
जस्साणि तए तइया सो हं भो ! देवसम्म सिविओ ॥ २३२ ॥[3]
नववडर-पयावाओ संकेभर-नाग-राय-सम्मम्मि ।
जाओ सिवओ नामं साणाणिय-पणय-पय-कमलो ॥ २३३ ॥
तत्तो य मए भणियं "एवं एयंमि किंतु पुच्छामि ।
ठाणम्मि कम्मि अच्छह तुम्हे साहेह मह एयं ?" ॥ २३४ ॥
अह सुर-वरेण भणियं "निसुणसु मेरुस्स दक्खिण-दिसाए ।
चोयालीस-सहस्साहि जोयणाणं अणूणाइं ॥ २३५ ॥
लवण-समुद्दं ओगाहिऊण अत्थित्थ पव्वओ रम्मो ।
छच्चसय(य !)एगवीसे उद्धं उच्चत्तणं जस्स ॥ २३६ ॥
अद्धह-जोयणाइं समंतओ निवय-पंति-पसरेण ।
रुवणांदिस्स सव्विंड वयासइं अंकं-रयणमओ ॥ २३७ ॥
नामेण दढभामो तस्स य सिहरम्मि अत्थि वर-भवणं ।

---

१ 'सिचयंमि' पुस्तकम् । २ मूर्छाभिभूतः—पिपासाक्रान्तः । ३ सिओ—शीघः ।
४ 'तहमि' पुस्तके । ५ चायालीसा—द्विचत्वारिंशत् । ६ अनूनानि । ७ अर्ध-चतुर्योजनम् इत्यर्थः ।

बावट्ठि-जोयणुच्चं रम्मं मणि-रयण चिंचइयं ॥ २३८ ॥
तत्थ य वसामि अहयं सामाणिय-दस-सहस्स परियरिओ।
पलिओवम-ट्ठिईओ सिवओ वेलंधराहिवई ॥ २३९ ॥[1] [2]
लवण-समुद्दे अन्नावि अत्थि सिवया ओ रायहाणी मे।
जोयण-सहस्स-बारस-वित्थिन्ना सा समंतेण ॥ २४० ॥
सिवयाइ तीइ बहुसो अच्छामि अहं अणेय-देवीहिं।
परियरिओ दिव्व-सुहं भुजंतो तह दउ-भासं ॥ २४१ ॥
ता भद्द ! तुह पसायाओ एरिसी पाविया मए रिद्धी।
फल्गुम्मि दउ-भासम्मि आगओ पव्वए अहयं ॥ २४२ ॥
ओहि-न्नाणेण तुमं पत्तं दट्ठूण रयणदीवम्मि।
आयाओ तुह-दसण-कंखी, भण जं मए किच्चं ? ॥ २४३ ॥
अब्बो ! जिणिंद-धम्मस्स एरिसं एत्तियस्सवि फलंति।
ता कीस न गेण्हामो जिण-दिक्खं इय विचिंतंतो ॥ २४४ ॥
भणिओ पुणोवि देवेण होइ देवाण दंसणममोहं।
तो भव पेंडणो जेणाहमज्ज बहु-रयण-संजुत्तं ॥ २४५ ॥
दिव्व-विमाणारूढं नेमि तुमं हत्थिणाउरं नयरे।
तत्थ य गयस्स हिय-इच्छियंपि होही महा-भाग ! ॥ २४६ ॥[6]
एवंति मए भणिए दिव्व-विमाण विउव्विय सहसा।
भूरि-रयणोह-सहिओ चडाविओ तम्मि तेणाहं ॥ २४७ ॥
रयण-निवहं तहिं वत्थं अणेय-पयारयं
नर-वर ! वरं घेत्तुं मज्झं समप्पिय सायरं।
सिवग-पहुणा सम्मं दिव्वे विमाण-वरे ठिओ
गयपुर-पुरं तेणाणीओ खणेण तओ अहं ॥ २४८ ॥
साहु-धणेसर-विरइय-सुबोह-गाहा-समूह-रम्माए।
रागग्गि-दोस-विसहर-पसमण-जल-मंत-भूयाए ॥ २४९ ॥
एसोवि परिसमप्पइ रायपुर-पच्चागमोत्ति नामेण।
सुरसुंदरी-कहाए तेरसमो इह परिच्छेओ ॥ २५० ॥

॥ त्रयोदशः परिच्छेदः समाप्तः ॥

१ बावट्ठी = द्वाषष्टिः। २ (N. P. 231)। ३ B पञ्चभिः कुलकम्। ४ B °चिंतंतो। ५ प्रगुणः = सज्जितः। ६ B त्रिभिः कुलकम्। ७ विकुर्वितम् = विकृतम्। ८ SEE NOTE P. 219। ९ गयउरपुरं = हस्तिनापुरनगरम्।

एवं च जाव साहइ धणदेवो नर-वइस्स वुत्तंतं ।
एत्थंतरम्मि सुरसुंदरीवि गुरु सोय-संतत्ता ॥ १ ॥
हा ! मह इमस्स दुक्खागरस्स हिययस्स वज्ज-घडियस्स ।
अस्सोयव्वं सोच्चावि फुट्टए ज न सद्द खंडं ॥ २ ॥
किं धरिएहिं इण्हिं इमेहिं पाणेहिं दुक्ख-निलएहिं ? ।
मण-वल्लहस्स जायम्मि मंगुले जाण-भंगम्मि ॥ ३ ॥
सइ दसणेवि नेहस्स पगरिसो दंसिओ तए नाह ! ।
सत्तुंजएण रुद्धो विमोइओ जेण ताओवि ॥ ४ ॥
अवहरिया जेणाहं सुरेण तेणेव क्लिन्न-नर-खिज्जो ।
कह होहिसि नाह ! तुमं जाण-विवत्तीए जलहिम्मि ? ॥ ५ ॥
हा ! कह ससंक-कर-निम्मलं मुहं नाह ! तुह पलोइस्सं ।
एवंविहम्मि विहिए विहिणा हय-भागधेया हं ? ॥ ६ ॥
चल-नेहाओ महिलाओ होंति सव्वो जण-प्पवाओऽयं ।
जं एरिसेवि निसुए अज्जवि जीवामि पावा हं ॥ ७ ॥
एमाइ विचिंतंती सोगावेगाओ विगय-चेयन्ना ।
पास-ट्ठिय-देवीए पडिया मुच्छाए उच्छंगे ॥ ८ ॥
कमलावईवि देवी संभाविय-सुय-विओग-सोगत्ता ।
बाह-जलाविल नयणा विलविउमेवं समाढत्ता ॥ ९ ॥
हा ! पुत्तय ! अडवीए तइया मह जाय-मित्तओ हरिओ ।
इण्हिपि अकय-दंसण ! कत्थ गओ मह अउन्नाए ? ॥ १० ॥
धन्ना एसा जीए ताव य तुह पुत्त ! पुलइयं वयणं ।
हा ! हा ! अहं अहन्ना जाए जाओवि न हु दिट्ठो ॥ ११ ॥
जं तइया फुल्ल-वइन्ना आइट्ठं, होज्ज किं नु तं अलियं ।
संपन्न-जोव्वणो सो मिलिही किल हत्थिणपुरम्मि ? ॥ १२ ॥
रायावि अमरकेऊ कर-पल्लव-पल्हत्थ-वयण-विच्छाओ ।
सुय-सोय-विहुरियंगो बाह-जलं मोत्तुमारद्धो ॥ १३ ॥
धणदेवेणं एत्थंतरम्मि सुरसुंदरिं पलोयंती ।
पुट्ठा विलासिणी हसिया उ संजाय-संकेण ॥ १४ ॥
मुच्छा-निमीलियच्छी का एसा कन्नगा अउव्वत्ति ।
उज्जाण-निवडणाइ सीहावि से साहियं सव्वं ॥ १५ ॥
समरिय सुमइ-वयणा धणदेवो ताहि एवमुल्लवइ ।

१ एतच्छ्रुत्वा । २ निखर्व = स्थानम् । ३ मङ्गुल = अनिष्टम् (K. P. 306) । ४ अपुण्यायाः । ५ अधन्या । ६ पल्हत्थो = पर्यस्तः (H. D. VI. 14) ।

कीस विसन्नो नरवर ! विउवासे किंवा तुमं देवि ! ॥ १६ ॥
किं व विसुमरियं मे' नेमित्तिय-मुणइणा जमाइट्ठं ।
कुसुमायर-उज्जाणे जइया किर कन्नगा पडिही ॥ १७ ॥
तत्तो सिग्घं होही समागमो तुम्ह नियय-पुत्तेण ।
ता मा तूरह संपइ मिलिही सो नत्थि संदेहो ॥ १८ ॥
जं सो जहत्थवाई मुणई उवलद्ध-पच्चओ बहुसो ।
ता मा कुणह विसायं जाएवि हु जाण-भंगम्मि ॥ १९ ॥

एवं च समासासइ धणदेवो जाव निउण-वयणेहिं ।
एत्थंतरम्मि सहसा दुंदुहि-सद्दो समुच्छलिओ ॥ २० ॥
गयणाओ ओयरंता देवा दीसंति नयर-बाहिम्मि ।
सुम्मइ जय-जय-सद्दो सुर-कामिणि-गीय-संवलिओ ॥ २१ ॥
किं किं इमं ति जंपंति जाव अत्थाण-संठिया लोया ।
ताव य समंतभद्दो समागतो हरिस-पडिहत्थो ॥ २२ ॥
भणइ य कय-प्पणामो पुरस्स पुव्वुत्तरे दिसा-भाए ।
कुसुमायर-उज्जाणे जइ-जण-जोग्गम्मि भूमीए ॥ २२ ॥
समण-गण-संपरिवुडो समत्थ-सत्थत्थ-वित्थर-विहिन्नू ।
पर-वाइ-वीर-वारण-निवारणे केसरि-सरिच्छो ॥ २४ ॥
विविह-तवो-विहि-निरओ विसुद्ध-चारित्त-संजमुज्जुत्तो ।
पर-हिय-करणेक्क-रओ सूरी सुपइट्ठ-नामो त्ति ॥ २५ ॥
अज्जेव समोसरिओ तस्स य निद्दड्ढ-घाइ-कम्मस्स ।
संपइ अप्पडिवाई उप्पन्नं केवलं नाणं ॥ २६ ॥
केवलि-महिमा-करणत्थमित्थ तियसा समागया देव ! ।
तं सोऊण नरिंदो साणंदो वंदिउं चलिओ ॥ २७ ॥
देवि ! तुमं पि हु पउणा सहिया सुरसुंदरीए होहि त्ति ।
वंदित्ता भगवंतं पुच्छ तुमं पुत्त-वुत्तंतं ॥ २८ ॥
ण्हाय-विलित्तो राया महया भडचडयरेण संजुत्तो ।
पवर-गइंदारूढो पत्तो कुसुमायरुज्जाणं ॥ २९ ॥
सयल-परिवार-सहिओ काउं ति पयाहिणं मुणि-वरस्स ।
पय-जुयलं पणमित्ता उवविट्ठो उचिय देसम्मि ॥ ३० ॥
अह कय-केवलि-महिमो सदेव मणुयासुराइ-परिसाए ।

---

१ मे = मदीयाम् । २ तूरह = त्वरध्वम् । ३ B युगपम् । ४ SEE NOTE P. 318 । ५ चडयर = समूहः । ६ B वतशमिः कम्पकम् । ७ स्नातविलिप्तः ।

गंभीर भासईए गुरी वज्जरिउमाढो ॥ ११ ॥
नारय-तिरिय-नरामर-गईसु सव्वेहिं दुक्ख संविग्गेहिं ।
कहकहवि माणुसत्तं पाविज्जइ एत्थ संसारे ॥ १२ ॥
लद्धूणवि तं दुलहं मिच्छत्ताईहिं मोहिया बहवे ।
न मुणंति धम्म हियं विसयामिस लोलुया जीवा ॥ १३ ॥
जिण वयण-सुइ विहीणा कज्जाकज्जाइं नेव जाणंति ।
भक्खाभक्खं पेयापेयं न लक्खंति ॥ १४ ॥
गम्मागम्म-विभागं मिच्छा न मुणंति विणय-परिहीणा ।
धम्मिय-हिय-वयणं बहिरंता इव सुणंति ॥ १५ ॥
मूढा मुहे पुणोहिं वंचिया, नवि कोवि जं जीवा ।
जो परत्थं गम्मइ सुह-दुह मोक्खा अमुणंतो वा ॥ १६ ॥
तरसाभावे पावे हिंसाइ कयं हणिज्ज करेइ ॥ ।
ता पंच भूय-समुदय-मित्तं सव्वं जए विंति ॥ १७ ॥
एवंविह-परिणामा निग्घिण हियया भणंति जिय-घाए ।
अलियं वयंति, गिण्हंति दव्वं, जंति पर-दारं ॥ १८ ॥
मुरि-परिग्गह-निरया राग दोसेहिं मोहिय-मईया ।
निति पोयण-माणसी मिच्छा महु-मज्ज-मंसाणि ॥ १९ ॥
कोह-मय-माय-लोभेहिं विद्दुया [illegible] पत्तिय वा ।
[illegible] हिंडी [illegible] ॥ २० ॥
[illegible] पुण काले काडे निवडंति घोर-नरएसु ।
[illegible] तिव्व सीउण्ह-[illegible] ॥ २१ ॥
[illegible] पराहीणपरिमुंडेहिं [illegible] ।
[illegible] ॥ २२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २३ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ २४ ॥
[illegible] ।

[illegible]

काउं छुब्भइ वयणे नेरइयाणं अनाहाण ॥ ४५ ॥
पूइ-वस-रुहिर-पुन्नं वेयरणिं निम्मयं विउव्विचा ।
बोलिज्जंति रसंता हा ! हा ! मायत्ति जंपंता ॥ ४६ ॥
छायत्थी संपत्ता असिपत्त-वणम्मि निसिय-पत्तेहिं ।
छिज्जंति विलवमाणा असि-तोमर-कुंत-रूवेहिं ॥ ४७ ॥
तत्थ कय-च्छिज्जंता रक्खह सरणागयत्ति जंपंता ।
सुमराविय-पुव्व-भवा गाढयरं तेहिं हम्मंति ॥ ४८ ॥
किं बहुणा ।
अच्छि-निमीलिय-मित्तं नत्थि सुहं दुक्खमेव संतत्तं ।
नरए नेरइयाणं अहोनिसि पच्चमाणाणं ॥ ४९ ॥
एवं पभूय-कालं अणुहविउं दारुणाइं दुक्खाइं ।
कहवि हु उव्वट्टिचा जायंति तिरिक्ख-जोणीसु ॥ ५० ॥
तत्थवि छुहा-पिवासुण्ह-सीय-वह-बंध-रोय-वियणाहिं ।
भारारोवण-नत्थण-दमणंकुस-तोत्तघाईहिं ॥ ५१ ॥
अवरोप्पर-भक्खण-ताडणाइ-दुक्खाइं विविह रूवाइं ।
पच्चणुभवंति बहुसो पुणो पुणो विविह-जोणीसु ॥ ५२ ॥
तत्तो लहंति जइ कहवि दुलहं माणुसत्तणं जीवा ।
तत्थवि जायइ दुक्खं सारीरं माणसं विविहं ॥ ५३ ॥
दारिद्द-गरुय-मोग्गर-निघाय-दुहिया करेंति अन्नेसिं ।
नीयाणवि आणत्तिं कदन्न-खव-पावणिच्छाए ॥ ५४ ॥
न गणिंति राइ-दियहं वच्चंति सुदूर-विसम-देसंपि ।
पविसंति विसम-विवरे लंघंति य जलनिहिं दीणा ॥ ५५ ॥
धण-पावण-वंछाए दुक्खं न गणिंति लोह-गह-गहिया ।
दिप्पंत-कुंत-पउरे पविसंति य भीम-संगामे ॥ ५६ ॥
इट्ठ-जण वियोगाओ अणिट्ठ-संपावणे य जं दुक्खं ।
विविहावयाहि य सहा को पुण तं वन्निउं तरइ ? ॥ ५७ ॥
बहुविह-रोगायंकेहि पीडिया निव्वुइं न पाविंति ।
पिप्पंति जराए तओ मरंति तत्तो सुनिव्विन्ना ॥ ५८ ॥
जइ कहवि हु देवत्तं पाविंति तहिंपि जायए दुक्खं ।

१ विभक्त = बढो । २ विद्धवं = विद्धम । ३ [illegible] (M. P. [illegible]) । ४ [illegible] (M. P. IV. [illegible]) । ५ [illegible] । ६ [illegible] (M. P. [illegible]) । ७ [illegible] । ८ [illegible]

हिंसा-विसाय-भय-सोय-होइ-संतेव-विसाए ॥ ५९ ॥
पर-रिद्धि पेच्छंता निच्चा बिय सामिएण आणत्ता ।
जायंति चवण समए देवावि हु दुक्खिया धणियं ॥ ६० ॥
चुलसीइ-जोणि-लक्खनिक्क-संकुले इह भवे भमंतेहिं ।
तं नत्थि किंपि ठाणं अणंतसुत्तो न ज एतं ॥ ६१ ॥
सव्वत्थवि दुक्खत्ता जायंति जिणिंद-धम्म-परिहीणा ।
ता भो देवाणुपिया ! करेह जिण देसियं धम्मं ॥ ६२ ॥
सो दु विगप्पो भणिओ जइ धम्मो तह गिहत्थ-धम्मो य ।
दुविहस्सावि विभेयं सम्मत्तं गुण-गणावासे ॥ ६३ ॥
तं पुण सद्दहाणं सुहाय-परिणाम-रूवयं तं तु ।
जीवाइणो पयत्था तस्से पुण होइ विभेयं ॥ ६४ ॥
जीवा ऽजीवा पुण्णं पावासव संवरा य निज्जरणा ।
बंधो मुक्खो य तहा तत्ताणि इमाणि नव होंति ॥ ६५ ॥
सुहुमा बायर एगिंदिया य बेइंदिया य चउरिंदी ।
सन्नी असन्नी खलु चोद्दस पज्जत्त-ऽपज्जत्ता ॥ ६६ ॥
धम्मा-ऽधम्मा-ऽऽगासा तिय-तिय भेया य तहेव अद्धा य ।
खंधा देस-पएसा परमाणू अजीव चोद्दसहा ॥ ६७ ॥
साय उच्चा-गोय सुभाउसं च नाम-पयडीओ ।
तित्थिण य आऊणि तहा बीयाउं पुन्न-पयडीओ ॥ ६८ ॥
नाण-तराय-दसगं देसण नव मोह पयइ-छव्वीस ।
नामस्स चउतीस तिरिय य ए कक्क पावउ ॥ ६९ ॥
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

अट्ठविह-कम्म-विगमो मोक्खो पुण सासओ भणिओ ॥ ७३ ॥
एएसिं सद्दहणे अरिहं देवो सुसाहुणो गुरुणो ।
इय पडिवत्ति-निमित्तं सम्मत्तं होइ विन्नेयं ॥ ७४ ॥
सावज्ज-जोग-परिवज्जणं तु मण-वयण-काय-जोगेहिं ।
एसो जईण धम्मो दुरणुचरो मंद-सत्ताण ॥ ७५ ॥
कायव्वा जेण दया छण्हवि पुढवाइयाण जीवाण ।
सव्वोवाहि-विसुद्धं भणियव्वं सच्चयं वयणं ॥ ७६ ॥
तणमित्तंपि अदिन्नं न य घित्तव्वं असुद्ध-चित्तेण ।
धारेयव्वं च सया नव गुत्ति-सणाह-बंभ-वयं ॥ ७७ ॥
धम्मोवगरण-वज्जो थेवोवि परिग्गहो न कायव्वो ।
आहार-चउक्कंपि हु रयणीए नेव भोत्तव्वं ॥ ७८ ॥
समिईउ पंच गुत्तीउ तिन्नि निच्चं च सेवियव्वाओ ।
जेयव्वा तह उइया बावीस-परीसहा सम्मं ॥ ७९ ॥
कायव्वं सत्तीए वेयावच्चं च सूरि-पमुहाण ।
नर-तिरि-देवेहि-कया उवसग्गा तह य सहियव्वा ॥ ८० ॥
सद्दाइसु विसएसु राग-दोसा न चेव कायव्वा ।
बायाल-दोस-सुद्धो भोत्तव्वो कारणे पिंडो ॥ ८१ ॥
वेयण-वेयावच्चे ईरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।
तह पाण-वत्तियाए छट्ठं पुण धम्म-चिंताए ॥ ८२ ॥
कायव्वो सज्झाओ परिहरियव्वाओ सव्व विकहाओ ।
उज्झियव्वं सययं सब्भिंतर-बाहिर-तवम्मि ॥ ८३ ॥
मोत्तूण अट्ट-रुद्दे झायव्वाणि धम्म-सुक्काणि ।
भावियव्वो य अणिच्चयाइ वर भावणा निवहो ॥ ८४ ॥
अब्भसियव्वो विणओ पावा सच्छंदया न कायव्वा ।
निच्चंपि अणुट्ठेया दसप्पयाराति जइ-धम्मा ॥ ८५ ॥
[illegible] सइय अप्पमत्त मुणा [illegible] य आढवा ।
सच्च साय अ[illegible]णा य चम जइ धम्मा ॥ ८६ ॥
वंदियव्वा सुगुण यत्ता ना कायव्वा कुसील संसग्गी ।

[illegible]

पञ्चविहोवि पमाओ परिहरियव्वो पयत्तेण ॥ ८७ ॥
मज्जं विसय-कसाया निद्दा विगहा य पंचमी भणिया ।
इय पंचविह-पमाओ जीवं पाडेइ संसारे ॥ ८८ ॥
किं बहुणा धी-दुब्बल-मण-ताव-करो उ जाव-जीवाए ।
कोहग्गो अट्ठारस-सीलंग-सहस्स-पब्भारो ॥ ८९ ॥
कीरंतो जइ-धम्मो खिप्पं मोक्खम्मि नेइ नरनाह ! ।
दीहर-कालेणं पुण सावग धम्मोवि तं सम्मं ॥ ९० ॥
पंच य अणु-व्वयाइं गुण-व्वयाइं च होंति तिन्नेव ।
सिक्खा-वयाइं चउरो सावग-धम्मो दुवालसहा ॥ ९१ ॥
एमाइ-वित्थरेणं दुविहेवि हु साहियम्मि धम्मम्मि ।
पत्थावं नाऊण रन्ना सूरी इमं पुट्ठो ॥ ९२ ॥
कमलावईइ पुत्तो अडवीए जायमेत्तओ केण ।
अवहरिओ, पुव्व-कयं किंवा वेरं सरंतेण ? ॥ ९३ ॥
वुड्ढिं गओ स कत्थ व भयवं ! कइया व अम्ह सो मिलिही ? ।
एयं सवित्थरेणं साहेह अणुग्गहं काउं ॥ ९४ ॥
नाऊण उवगारं वहिज्जमाणो पभूय लोयस्स ।
अह केवलिणा भणियं वाहिओ आवधाणु नरिंद ! ॥ ९५ ॥
धायइ-संडे दीवे पुरिउमद्धम्मि भरह-खित्तम्मि ।
अत्थि पुरी पोराणा नामेण अमरवइकंति ॥ ९६ ॥
तीए अमर-वणिणो महिला नामेण अत्थि अच्चुया ।
तीए कमेण जाया वर-रूवा तिन्नि पुत्ता उ ॥ ९७ ॥
महण मअण मदण नामा, [illegible]
[illegible] ॥ ९८ ॥
[illegible]
[illegible] ॥ ९९ ॥
[illegible]

तिगत्ते गहिया मइउ देविऱ्वो गुरु दरिसिए ॥ १०२ ॥
निउंजेइ तेग पहरिसएण पुरएण गहिया भद्दा ।
भिन्नेहिं मम्मं तुज्झम्मि गहिओ निवसी देव ॥ १०३ ॥
गहियाभरणा तम्मी मुक्का भिल्लेहिं नाम अडवीए ।
हिंडन्ती तत्थ मूढ-दिसा भणिया गहिया पुरिसेण ॥ १०४ ॥
अह सा मच्छाजेन्नी महसनाली मोडइलेण गरया ।
परिखित्ता वइणो मादइ महदुरिय मंत्रं ॥ १०५ ॥
अह मच्छगाम रण्णो मणु निरुद्धम्म तम्मि गुत्ते ।
उवलिए दारओ मोडआई निवासिओ रणा ॥ १०६ ॥
पुत्त-मत्र महग्घाइं वत्थाणि परिचालेऊण निवेसाउं ।
निन्निअ बारुड काउं निवदसमणुयाउल तत्तो ॥ १०७ ॥
कदुदाहि दण अविय पुत्तं मइसारती नाम ।
पइए वरभना बारियउद्देसम्मि विखिया ॥ १०८ ॥
भीमरहो तम्मासी राया कुसुमाबली उ से देवी ।
तीए पुत्तत्ताए उवणओ मंडलो ताव ॥ १०९ ॥
जाओ य उचिय समए देव-कुमारोवमो विसालच्छो ।
कणगरहो से नाम विहिय उचियम्मि समयम्मि ॥ ११० ॥
कमसो जोव्वण-पत्तो विसुद्ध-वसाण राय-कन्नाण ।
राय-सिरी-समुहाण पवराण गाहिओ पाणिं ॥ १११ ॥
जुवराय-पए ठविओ भुंजइ माणुस्सए पवर-भोए ।
अतेउर मज्झ-गओ देवो विव देव-लोगम्मि ॥ ११२ ॥
तीइ नयरीइ इब्भा महोयरा दोन्नि आसि सत्थाहा ।
सागरदत्तो य तहा समुद्ददत्तो य नामेणं ॥ ११३ ॥
अह सा निव्वय-वत्ता निहया भिल्लेहिं तत्थ अडवीए ।
कइवय-मच्छाइगाइ हिंडित्ता नियय जाइसु ॥ ११४ ॥
इब्भस्स दुहिऊण पुत्तो सागरदत्तस्स सत्थवाहस्स ।
धन्नाए भारियाए सुबन्धु-नामो समुप्पन्नो ॥ ११५ ॥
सो वि हु मल्हण-ज्जीवो काल काऊण आउ-पज्जते ।
जाओ सुदसणाए भज्जाए समुद्ददत्तस्स ॥ ११६ ॥

---

१ बलात् । २ P. ... । २ रोपिता । ३ अरण्ये । ४ प्राप्यमाना । ५ निव-सायु । ६ पुत्रतया । ७ इब्भ = वणिक् (H. D. I. 79) । इब्भ = श्रेष्ठी वा । ८ सार्थवाहौ । ९ उद्धृत्य = निष्क्रम्य । १० B °भाइ । ११ B युवयम् ।

पुत्तो धणवइ-नामो सुरूव-जुत्तो कलासु पंचट्ठो ।
एत्तो य अत्थि नयरी विजया तत्थेव एरवए ॥ ११७ ॥
तीए समिद्धि-जुत्तो धणभूई नाम आसि सत्थाहो ।
महिला सुंदार-नामा पुत्तो य सुधम्म-नामो त्ति ॥ ११८ ॥
अह चंदणो वि वणिओ मरिऊण तओ सुधम्म-नामस्स ।
देवीपरो कणिट्ठो जाओ धणवाहणो नाम ॥ ११९ ॥
तत्थेव य एरवए सुयइट्ठपुरम्मि आसि हरिदत्तो ।
इब्भो तस्स य महिला विणयवई विणय-संजुत्ता ॥ १२० ॥
पुत्तो उण वसुदत्तो अह सा लच्छी तया वि आइन्ना ।
सीह-हया मरिऊणं भमिऊण तिरिक्ख जोणीसु ॥ १२१ ॥
विणयवईए धूया जाया वि सुओयणत्ति नामेण ।
वसुदत्तस्स कणिट्ठा सुन्दर रूवा गुरु-बहुयव ॥ १२२ ॥
सावि हु चरण-अवज्जा काले काऊण सेणया सया ।
जाया सुओयणाए कणिट्ठ भगिणी अणंगवई ॥ १२३ ॥
एयंतरम्मि मरहण-भज्जा वि सरस्सई धिया गेनी ।
ताण दोण्हं वि कहइ वसुमइ-नामा सगुणपभा ॥ १२४ ॥
एव च ताओ तिन्नि वि वसेण भविय-बयाइ एगत्थ ।
जायाओ भगिणीओ अवरोप्पर-नेह-कंखियाओ ॥ १२५ ॥
जोव्वणमणुपत्ताओ समाण-जाईण रूव-जुत्ताण ।
अणुरूवाण वराण सीयानंदेहि वरियाओ ॥ १२६ ॥

सि० ।

जइ। सुओयणा स परिणीया निअ वेर-जीवण ।
[illegible] ॥ १२७ ॥
[illegible]

तीए उण सो न तहा, एवं वच्चंति दिवसाइं ॥ १३१ ॥
अह अन्नया कयाइवि कणयरहो तुरय-वाहण-निमित्तं ।
भडचडयरेण सहिओ निग्गच्छइ राय-मग्गेण ॥ १३२ ॥
ताव य नायरियाओ निय-निय-हम्मिय-तलेसु चडिऊण ।
कुमरं निग्गच्छंतं पुलइउमेवं पयत्ताओ ॥ १३३ ॥
एक्का विलास-पउर कुमरं दट्ठुं अणग-पडिरूवं ।
कय उत्ता सा जीए एसो दइओत्ति चिंतेइ ॥ १३४ ॥
अन्ना कुमर-पलोयण-तग्गय चित्ता विमुक्क-वावारा ।
निप्फंद-लोयण-जुया सुर-वहु-लीलं समुव्वहइ ॥ १३५ ॥
अन्ना उण कर-संठिय-मुत्ताहल-तार-हारिया सहइ ।
फलिहक्ख-माल-वावड-झाण-ट्ठिय-जोगिणि-सरिच्छा ॥ १३[६ ॥]
कोडुंग-रहस-पयट्टा गुरु-जण संकाइ तह नियत्तंती ।
रेहइ दोला-रूढव्व कावि कुमरस्स निग्गमणे ॥ १३७ ॥
लीला-चलंत-लोयण कुमर-पलोयण-विमुक्क-नीसासा ।
मयण-सर-सल्लियंगिव्व नज्जए पेंडुर-सहियाहिं ॥ १३८ ॥
कावि हु चुंबइ बाल अन्ना साहियाइ लग्गए गलए ।
अन्ना करेइ गीयं कावि हु दयं समुल्लवइ ॥ १३९ ॥
लीला-चलत-गीवो जन्तो जन्तो नियच्छइ कुमारो ।
सोहग्ग-मेहो वड्ढइ तहिं तहिं नयर-नारीण ॥ १४० ॥
एवं च ममयणाहिं पुलइज्जंतो स नयर-नारीहिं ।
पत्तो कमेण सागरदत्त गिहासन्न-भू-भागे ॥ १४१ ॥
दिट्ठो सुलोयणाए अवलोयण-संठियाइ तेणावि ।
दिट्ठा इमा मकरद्धय-[illegible]-नयण-सोहिल्ला ॥ १४२ ॥
पुव्व [illegible] अवरोप्पर-दंसणाओ [illegible] ।
[illegible] अणुराओ [illegible] दोण्हंपि ॥ १४३ ॥
अह [illegible] कुमरो ।
[illegible] सु[illegible]-हिययओ ॥ १४४ ॥
[illegible] कुमरो !

[illegible]

अंतेउरम्मि खित्ता सुलोयणा राग-मोहिय-मणेण ।
अगणिय जेणाववायं उल्लंघिय नियय-मज्जायं ॥ १६० ॥[१]

विन्नाय-वइयरेहिं च साहियं नायरेहिं नरवइणो ।
तेणवि बहु-प्पगारं सिक्खविओ महुर-वयणेहिं ॥ १६१ ॥

न य इच्छइ तं मोत्तुं ताहे नाऊण तस्स निब्बंधं ।
रन्ना पउरा भणिया असमत्था अम्हे कुमरस्स ॥ १६२ ॥

सामेण ता न मुचइ दंडो कुमरम्मि तीरइ न काउं ।
ता खमह एक्कमेयं अवराहं अम्ह कुमरस्स ॥ १६३ ॥

एयं नर-वइ-वयणं सोऊण नायराचि दीण-मुहा ।
विच्छाय-निराणंदा जहागय पडिगया सव्वे ॥ १६४ ॥

कणगरहोवि हु तीए सुरय-सुहासत्त-माणसो निच्चं ।
कमसो सेसंतउर-परिभोग-परम्मुहो जाओ ॥ १६५ ॥

चिंतेइ न रज्ज-ठिइं न नीई बाहिं न देइ अत्थाणं ।
सहिओ सुलोयणाए अच्छइ विविहाहिं कीलाहिं ॥ १६६ ॥

एवं पभूय-कालो वोलीणो तस्स राय-तणयस्स ।
तीए अहिणव-जोव्वण-सुह-फास-पसत्त-चित्तस्स ॥ १६७ ॥

अह अन्नया कयाइवि परिभूया हंति[२] जाय-कोवाए ।
पुव्विं तस्सिट्ठाए देवीए रायसिरियाए ॥ १६८ ॥

परिचरिय-परिव्वाइय-विदिन्न-उम्माय-कारओ चुन्नो ।
एगेन पमुत्ताणं दोण्हवि सिरम्मि पक्खित्तो ॥ १६९ ॥[३]

तस्स य वसेण दोन्निवि सहसा उम्मत्तयाणि जायाणि ।
गायंति हसंति समुल्लवंति असमंजसं बहुहा ॥ १७० ॥[४]

भीसणहेणावि नच्चो बोहरिया मत-तलिया चहेव ।
तोव हु करिंति किरिय भूय-विगारोत्ति मन्नता ॥ १७१ ॥

अविय ।

काउं सरीर-रक्खं मंतं गहिऊण केवि मुहासु ।
पहणंति गुरु-चवेडा-घायहिं कम पाहणेहिं ॥ १७२ ॥

आणेइय महुम्मु कवि हु विणवासऊण उवरला ।
ओहसनय विड वयन-प्पाइ दर्णति पुणरुन ॥ १७३ ॥

---

१ [illegible] । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] । ११ [illegible] ।

केवि हु विरोल-तन्नय-पुरीस-मीसेहिं गुग्गुलाईहिं ।
डेज्झंतिरुम्मी खिविज्जा उंदूरूणिय पयच्छंति ॥ १७४ ॥
घायस्स निग्गासकिरेहिं नेउंदहिं विविह-किरियाओ ।
पारद्धाओ न उणो कोवि गुणो ताण संजाओ ॥ १७५ ॥
डेम्मत्तय-रूवेणं पणट्ठ चित्ताण वच्चए कालो ।
अह अन्नया पमुत्ते पाहरिय-जणम्मि रयणीए ॥ १७६ ॥
भंजित्ता नियलाइं निहुय चिय निग्गयाइं नयराओ ।
दोन्निवि भमंति सीउण्ह-वाय-बहु-दुक्ख-सविपाइं ॥ १७७ ॥
इय नरवर ! संसारे सुहिओ होऊण जायए दुहिओ ।
रायावि भमइ भिक्खं सुयइ महीए निरंबरओ ॥ १७८ ॥
एक्कराकार-विलेवण-आहरण-विभूसियाइं होऊण ।
हिंडंति ताइं भिक्खं गिहे गिहे दुक्ख-तवियाइं ॥ १७९ ॥
धूली-धूसरियाइं पाढाइ-हसंतजमाण-पहाइं ।
हिंडंति सुदीणाइं निवसिय-जर-चीर-खंडाइं ॥ १८० ॥
पाडंह-पच्छणिज्जं डुंह-जण-ससंपिंडियजणच्चरियं ।
विन्नायं नरनाह ! जाव तं मिहुणं कम्म-दोसेणं ॥ १८१ ॥
एय च ताव एवं, एत्तो उ पुरीए विजय-नामाए ।
रत्ताउलंगवईए भुंजइ घणवाहणो भोए ॥ १८२ ॥
पडिबोहिओ मुहुत्तेण गुरुणा जिट्ठ-भाउणा एसो ।
सहिमाउलंगवईए पव्वइओ सूरि-पासम्मि ॥ १८३ ॥
एत्तो य धणवईवि हु बाउमइयाए सिणेह-जुत्ताए ।
सहिओ पंच-पयारे भुंजइ माणुस्सए भोए ॥ १८४ ॥
अह सो मोहिल-वणिओ रन्ना निन्नासिओ सदेसाओ ।
काऊण तवो-कम्मं गुरु-कय-विरोणुद्धाणं ॥ १८५ ॥
उववन्नो कप्पट्ठे उत्तरसेढीए वेजयंत-पुरे ।
विसंगदत्तस्स पुत्तो पुहवीइ सुभाणो नाम ॥ १८६ ॥
साहिय-चउविह विज्जा अह सो गयणंगणेज हिंडतो ।
कइयावि महव्वाणइ पुराए कीलाए सवतो ॥ १८७ ॥

[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] ।

अंतेउरम्मि खित्ता सुलोयणा राग-मोहिय-मणेण ।
अगणिय जणाववाय उल्लंघिय नियय-मज्जाय ॥ १६० ॥[1]
विन्नाय-वइयरेहिं च साहियं नायरेहिं नरवइणो ।
तेणवि बहु-प्पगारं सिक्खविओ महुर-वयणेहिं ॥ १६१ ॥
न य इच्छइ तं मोत्तुं ताहे नाऊण तस्स निब्बंधं ।
रन्ना पउरा भणिया असमत्था अम्हे कुमरस्स ॥ १६२ ॥
सामेण ता न मुचइ दंडो कुमरम्मि तीरइ न काउं ।
ता खमह एक्कमेय अवराहं अम्ह कुमरस्स ॥ १६३ ॥
एयं नर-वइ-वयणं सोऊणं नायरावि दीण-मुहा ।
विच्छाय-निराणंदा जहागयं पडिगया सव्वे ॥ १६४ ॥
कणगरहोवि हु तीए सुरय-सुहासत्त-माणसो निच्चं ।
कमसो सेसतेउर-परिभोग-परम्मुहो जाओ ॥ १६५ ॥
चिंतेइ न रज्ज-ठिइ न नीई बाहिं न देइ अत्थाणं ।
सहिओ सुलोयणाए अच्छइ विविहाहिं कीलाहिं ॥ १६६ ॥
एवं पभूय-कालो वोलीणो तस्स राय-तणयस्स ।
तीए अहिणव-जोव्वण-सुह-फास-पसत्त-चित्तस्स ॥ १६७ ॥
अह अन्नया कयाइवि परिभूया हंति[7] जाय-कोवाए ।
पुव्विं तस्सिट्ठाए देवीए रायसिरियाए ॥ १६८ ॥
परिचरिय-परिव्वाइय-विदिन्न-उम्माय-कारओ चुन्नो ।
एगंत-पसुत्ताणं दोण्हवि सिरम्मि पक्खित्तो ॥ १६९ ॥
तस्स वसेण दोन्निवि सहसा उम्मत्तयाणि जायाणि ।
गायंति हसंति समुल्लवंति असमंजस बहुहा ॥ १७० ॥[10]
भीमरहेणवि तत्तो वाहरिया मंत-तंतिया बहवे ।
तेवि हु करिंति किरिय भूय-विगारोत्ति मन्नंता ॥ १७१ ॥

भणियं ।

काउं सरीर-रक्खं गाढं गहिऊण केवि सुयासु ।
पहणंति गुरु-चवेडा-घाएहिं कम-प्पहारेहिं ॥ १७२ ॥
आलिहिय मंडलेसु केवि हु विणिवेसिऊण उवउत्ता ।
ओहामिय सिद्धत्थय-घाएहिं हणंति पुणरुत्तं ॥ १७३ ॥

१ जनापवादम् । २ B सुसमम् । ३ B आंदह । ४ तीरइ = शक्यते (H P. IV. 86) । ५ परम्मुहो = पराङ्मुख । ६ नीइ = गच्छति (H P. IV 162) । ७ अहमिति । ८ चूर्ण । ९ B सुसमम् । १० असमंजसम् = असंबद्धम् । ११ व्याहृताः = आकारिताः । १२ भूतविकार. । १३ आक्रम्य ।

केवि हु विरोल-सन्नय-पुरीस-मीसेहिं गुग्गुलाईहिं ।
उम्मारियम्मी खिविता उदंरुणियं पयच्छंति ॥ १७४ ॥
वाससु बिगारासिकरेहिं वेज्जेहिं विविह-किरियाओ ।
पारद्धाओ न उणो कोवि गुणो ताण संजाओ ॥ १७५ ॥
उम्मग्गय-रूवेणं पणट्ठ-चित्ताण वच्चए कालो ।
अह अन्नया पमुत्ते पाहरिय-जणम्मि रयणीए ॥ १७६ ॥
मेल्लित्ता निययाइं निद्दय चिय निग्गयाइं नयरीओ ।
दोन्निवि भमंति सीउण्ह-वाय-बहु-दुक्ख-तवियाइं ॥ १७७ ॥
इय नर-वर ! संसारे सुहिओ होऊण जायए दुहिओ ।
राया वि भमइ भिक्खं भुवइ पहीए निरावरणो ॥ १७८ ॥
पवराहार-विलेवण-आहरण-विभूसियाइं होऊण ।
हिंडंति ताइं भिक्खं गिहे गिहे दुक्ख-तवियाइं ॥ १७९ ॥
धूली-धूसरियाइं पाउग्ग-हसिज्जमाण-चट्टाइं ।
हिंडंति मुद्दीणाइं निवसिय-जर-दंडि-खंडाइं ॥ १८० ॥
बालेहिं-पेच्छणिज्जं धुंवंति जण-सरीरमिउजमनयरथ ।
पिच्छसु नर-वर ! जाव तं मिहुणं कम्म-दोसेणं ॥ १८१ ॥
एव च ताव एवं, एत्तो उ पुरीए विजय-नामाए ।
रत्ताऽणंगवईए भुंजइ पणवाहणो भोए ॥ १८२ ॥
पडिवाहिओ मुहम्मेण मुणिणा विरट्ठ-भाउणा एसो ।
सहिओऽणंगवईए पव्वइओ सूरि-पासम्मि ॥ १८३ ॥
एत्तो य धणवईवि हु बमुमइयाए सिणेह-जुत्ताए ।
सहिओ एव पवरे भुंजइ माणुसए भोए ॥ १८४ ॥
अह सो सोहिज-वणिओ रन्ना निव्वासिओ सदेसाओ ।
घाऊण तहा रूवं गुरु-रुज्झ किंचिंजुड्डाणं ॥ १८५ ॥
उवगओ वेयड्ढे उत्तरसेढीए वेजयंत-पुरे ।
विज्जाहरस्स पुत्तो पुहईए सुभगओ नाम ॥ १८६ ॥
साहिय-बहुविह विज्जा अह सो गयणगणेण हिंडतो ।
कइयावि पहलावइ पुराए कीडाए भमंतो ॥ १८७ ॥

[illegible]

हत्थिप-वट्टमारूढा ण्हायंती तेण वसुमई दिट्ठा ।
पुव्व-भवब्भासाओ रत्तो सो तीइ रूवम्मि ॥ १८८ ॥
काउ धणवइ-रूवं उवभुत्ता तेण वसुमई मुद्धा ।
तीए सुरय-पसत्तो धणवइ-रूवी ठिओ तत्थ ॥ १८९ ॥
सो पुण धणवइ-वणिओ पुव्व-भवावत्त-कम्म-दोसेण ।
अवहरिय तेण मुक्को इहेव भरहे विणीयाए ॥ १९० ॥
सो तत्थ रिसह-जिण-वर-वंस-पसूयस्स दंडवीरियस्स ।
केवलिणो पय-मूले पव्वइओ जाय-निव्वेओ ॥ १९१ ॥
पुव्व-सय-सहस्साइं तीसं काऊण उग्ग-तव-चरणं ।
उववण्णो ईसाणे देवो चंदज्जुणो नाम ॥ १९२ ॥
पर-दार-पसत्तो सो सुमंगलो तेण छिन्न-वर-विज्जो ।
मुक्को परओ माणुस-जगस्स देवेण कुद्धेण ॥ १९३ ॥
पडिबोहिया उ देवेण वसुमई जाय-तिव्व-संवेगा ।
सूरि-सुहम्म-पवत्तिणि-पय-मूले अज्जिया जाया ॥ १९४ ॥
एव य अणंगवई वसुमइ-अज्जाइ संजुया तत्थ ।
मेयहरि-चंदजसाए पय-मूले कुणइ उग्ग-तवं ॥ १९५ ॥
अह अन्नया कयाइवि वियार-भूमिं गयाहिं एयाहिं ।
दिट्ठं तं उम्मत्तं मिहुणं बहु-डिंभ-परियरियं ॥ १९६ ॥
उग्गायंतं बहुहा नच्चंतं धूलि-धूसर-सरीरं ।
तं दट्ठुमणंगवई सविसाया एवमुल्लवइ ॥ १९७ ॥
अज्जे ! वसुमइ ! एसा भगिणीइ सुलोयणाइ अणुहरइ ।
जर-दंडि-खंड-वसणा गह-गहिय-नरस्स पासत्था ॥ १९८ ॥
भणियं च वसुमईए सुइरं निज्झाइऊण सविसायं ।
एसो सो कणगरहो एसावि सुलोयणा नूण ॥ १९९ ॥
तत्तो गंतुं दोहिवि महुरं आलावियं तयं जुयलं ।
उग्गायइ हसइ नच्चइ वाहेइ असमंजसं बहुयं ॥ २०० ॥
ताहे दोहि वि ताइं सुहम्म-गुरुणो पाय-मूलम्मि ।
[illegible] ॥ २०१ ॥
अइसय-नाणी य गुरू पुट्ठो [illegible]-कारणं ताहिं ।

[illegible]

गुरुणो वि ताण सिट्ठो पुत्तुप्पत्ती ससउ दुक्खो ॥ २०२ ॥
भणिओ कयकाहि गुरू भयवं ! जइ अत्थि कोवि पडिबोहो ।
ता दंसण पसिअह जइ किंपइ किंचि उवयारं ॥ २०३ ॥
गुरुणा सुरकण तिमि दिण्णे उच्छय-आगमण-संदिट्ठो ।
पावमणो आयाई दोन्निवि अह मत्थ विसाई ॥ २०४ ॥
अह ताण कयुवइए सिट्ठो सव्वोवि पुव्व-वुत्तंतो ।
एक्कस्स गुरु पयासो महा दुम्हाण उव्वाओ ॥ २०५ ॥
इय सोऊणं दोन्नवि मुइय गुरिस्स दंसण-विमद्दण ।
सहाय चरण-जुयल अह गुरु भणिउमाढत्तो ॥ २०६ ॥
भो गुरु-आउसाण पर-दार-रय निवाम पुरिसाण ।
बहुविह-विडंबणाओ इह पर-लोए य जायंत ॥ २०७ ॥
दाणाति विसय-तिमिरा बहु-संबल मरण दु-दुक्खाई ।
नाऊण सुयर ! एव भोग विवाय परिसंचयसु ॥ २०८ ॥
पर-दार-गमणं न पावं निवलं तेए बह ।
पुण्ण-मारिसो विवाओ देव भंसाइओ तस्स ॥ २०९ ॥
एवंपि अणत-गुणं बहुव-विवागं फल पु पर-लोए ।
पाविज्जइ दुक्खसहं नरय-तिरियाइ-संसरणं ॥ २१० ॥
एयाइ देसणाए आविब्भूयम्मि चरण-परिणामे ।
पव्वाविवाई गुरुणा दोन्नवि निम्विसन्न-चित्ताई ॥ २११ ॥
मयट्टविवाए पासे भगिणी-जुयलेण संजुया तत्तो ।
सव्वं गुरु-विणय-रया सुहेसणा कुणइ विविह-तवं ॥ २१२ ॥
एवं अइक्कताए पय मूले ताण अच्छमाणीणं ।
सिज्झंति य भगिणीणं गयाणि बहु-पुव्व-सहस्साणि ॥ २१३ ॥
मुणिणो कणगरहस्सवि घणवाहण-साहुणा समेयस्स ।
वोलीणाओ बहुया परिमाण कोडि कोडीओ ॥ २१४ ॥
अह अणसणेण मुणी काउ काऊण बीय-कप्पम्मि ।
जाओ ससिप्पह सुरा विमाण-चंदज्जुणाहिवई ॥ २१५ ॥
घणवाहणोवि मरिउं जाओ सामाणिओ सुरो तस्स ।
विज्जुप्पहोत्ति इयरा देवी से चंदरेहत्ति ॥ २१६ ॥
वसुमइ-अज्जावि तहा पुव्वुत्तस्स ताण देवस्स ।

१ पडिहरण । २ सेया । ३ उज्जपमादिदः । ४ आविब्भूते — प्रकटभूते । ५ प्रव्राजितौ । ६ B °दमणा° ।

चंदज्जुणस्स जाया देवी चंदप्पहा नाम ॥ २१७ ॥
एत्तो य सो सुबंधू दइयाइ गुरु-विरह-सोय-संतत्तो ।
हट्ट-घर-काणणाईसु कत्थवि य धिइं अपावेंतो ॥ २१८ ॥
कणगरहस्स पउट्ठो चिंतेंतो विविह-मारणोवाय ।
रोद्द-ज्झाणोवगओ विलवंतो दीण-वयणिल्लो ॥ २१९ ॥
रय रमिय-हसिय-जंपिय सहारिम-अवगूहणाइं दइयाए ।
पुणरुत्तं सुमरंतो जाओ सो गह-गहिउव्व ॥ २२० ॥[1]

तओ ।

नियय-घरम्मि न चिट्ठइ हिंडइ उज्जाण-काणणाईसु ।
कत्थ गया केण हिया कीस निलुक्का सि जंपंतो ॥ २२१ ॥
कह रुट्ठा मह सुंदरि ! जेण न दंससि अप्पयं सिग्घं ।
इं इं दिट्ठा दिट्ठा पसीय मह देसु पडिवयणं ॥ २२२ ॥
जं जं पिच्छइ लोयं तं तं पुच्छइ, तए पिया दिट्ठा ! ।
एमाइं विलवमाणो नीहरिओ ताओ नयरीओ ॥ २२३ ॥
उम्मत्तय-रूवेण हिंडंतो विविह-गाम-नयरेसु ।
दुहिओ दीणो वियणो छुहा-पिवासाहिं संतत्तो ॥ २२४ ॥
कइयावि हु संपत्तो अणेय-तावस-जणाउरे रम्मे ।
नाणा-दुम-सय-गहणम्मि आसमे विविह-फल-पउरे ॥ २२५ ॥
तत्थ य से कुल-वइणा मणयं सज्झाय सत्थ-चित्तस्स ।
निय-धम्मो परिकहिओ तस्सवि सो परिणओ ताहे ॥ २२६ ॥
गिण्हिय तावस-दिक्खं दइया गुरु-विरह-जाय-वेरग्गो ।
कय-कंद-फलाहारो घोर-तव चरिउमारद्धो ॥ २२७ ॥
दोमासिय-तेमासिय-चउम्मासाइय तवे विविह ।
काउ पभूय काल अंतुट्ट-वेराणुबंधो सो ॥ २२८ ॥
मरिऊण य उववन्नो परमाहम्मिय-सुरेसु अंबरिसी ।
उववन्न-मेत्तओ सो पुव्व-भवालोयण कुणइ ॥ २२९ ॥[11]
नाऊण पुव्व-वइर विहग-नाणेण आसुरुत्तो सो ।
चिंतेइ कत्थ वइरी सा वा मह दुट्ट-महिलत्ति [12] ॥ २३० ॥

१ A °दाए । २ अवगूहन – आलिङ्गनम् । ३ स्मरन् । ४ B तिष्ठामि कुत्र-[illegible]म । ५ निलुक्का – निलीना । (H P IV 55) । ६ त्वया । ७ संतत्तो – संतप्तः । [illegible] मनाक् (H P [illegible]) सज्झाय[illegible] । ९ वरग्ग – वैराग्यम् । १० अतुट्ट= [illegible]त्रुटितम् – अनष्ट[illegible] ११ [illegible] पारमार्थिकदेवेष्वंतमा- [illegible] । १२ B दुष्टम् ।

दुग्गंधा सा पावा अणुरत्ता तह ममं परिच्चइय ।
आसत्ता कणगरहे संपयं ता वहारेमी पढमं ॥ २३१ ॥
तारिस दुक्खं दिन्नं तइया मह जेहिं दुट्ठ-सीलेहिं ।
इट्ठि गतुं दो-न्निवि हंतव्वाइं मए ताइं ॥ २३२ ॥
इय चिंतिऊण वेगेण आगओ रोस-फुरफुरंतो सो ।
सल्लेहण-गुरु-सिरीसो जत्थच्छइ कणगरह-साहू ॥ २३३ ॥
धम्म-ज्झाणोवगयस्स तस्स पडिमा-गयस्स रयणीए ।
निउँबण-ठियस्स मुणिणो वोवरसमो कुणइ पावो ॥ २३४ ॥
काउं सिहाय-रूवं उक्कइ निसिय-कविया-हत्थो ।
मसाइं सहडिग्राइं संघारिय-तुल-कय-वइंरा ॥ २३५ ॥
भीमट्टहास-पुव्वं डहइं उक्खिवेवि खिवइ तोणीरं ।
दुव्विसह-गुरु-कसाघाय-ताडणं कुणइ पुणरुत्त ॥ २३६ ॥
मुचइ गूढी-वरिसं खणेण उवठोह-पूरियं कणइ ।
जलण-वरिसेण वरिसइ छिदइ खणेण अंगाइं ॥ २३७ ॥
काऊण हत्थि-रूवं मुत्तिक्खर-दंतेहिं देइ वेहाइं ।
निय-काइयाए सिंचइ लोडइ चलणेहिं भूमीए ॥ २३८ ॥
किं बहुणा भणिएणं निग्घिण-हियएण तेण असुरेण ।
मुणि-देहे दुव्विसहा विहिया नरओवमा वियणा ॥ २३९ ॥
ताइं वियणाइं भाहू अचलिय-चित्तो पंमत्थ-सुह-लेसो ।
धम्म-ज्झाणोवगओ निंदंतो नियय-दुच्चरियं ॥ २४० ॥
कय-अणसणो महप्पा काउं काऊण चीय-कप्पम्मि ।
चंदज्जुणम्मि जाओ विहुप्पहो नाम देवो त्ति ॥ २४१ ॥
अवरिसी मुणि-देहं पाण विमुक्का वि गइय-रोसेण ।
छिंदिय संयहा पत्तो सुदोयणआ-समीवम्मि ॥ २४२ ॥
सा वि हु पभाय-समए काउस्सग्गे ठिया सुह ज्झाणे ।
सोहणि-मज्झे वसया मुंमगाविय-पुव्व दुच्चरिया ॥ २४३ ॥
रोहमय पुरिम-गडिम फुलिंग-जालाउलं विउव्विय ।
पाव ! पर-पुरिस-पिए ! अनगृहसु वलहे एय ॥ २४४ ॥

१ पावसव्वय इ °वयइ । २ सुमर्ई = सुखम । ३ पितृवनम् = श्मशा… । ४ °आलि…
४ उक्ह-ताति । ५ समारिव = समारितम् (H १ IV 74) । ६ प्रयत्नशुभलेश्यः । १०…
…ओणी = पृथ्वी । ७ वेपान् । ८ नरकाभा । ११ B युग्मम् । १२ कथा । १३ साहुणी = साध्वी । १४…

इय भणिय तेण समयं गाढं बंधित्तु जन्तिय-दंडेहिं ।
हणिऊण तक्खणेण सत्ति तओ मारिया तेण ॥ २४५ ॥[1]
अविचारिय-मुद्ध-भावा कालं काउं विइण्णह-सुरस्स ।
उप्पन्ना पिय-देवी सयंपभा नाम तत्थेव ॥ २४६ ॥
इय भो नर-वर ! दट्ठुं राग-दोसाण दारुण विवागं ।
दूरेण चयसु संगं राग-दोसेहिं पावेहिं ॥ २४७ ॥
वहं विहायाऽऽसु पहिट्ठ-माणसो मुणीण सो अंबरिसी मुराइणो ।
कयत्थमप्पाण मणे गणंतो जहागयं ताहि गओ स-ठाणयं ॥२४८॥
साहु-धणेसर-विरइय-सुबोह-गाहा-समूह-रम्माए ।
रागग्गि-दोस-विसहर-पसमण-जल-मंत-भूयाए ॥ २४९ ॥
एसो वि परिसमप्पइ सुलोयणा-कणगरह-वहो नाम ।
सुरसुंदरी-कहाए चोद्दसमो इह परिच्छेओ ॥ २५० ॥

॥ चतुर्दशः परिच्छेदः समाप्तः ॥ ३३०० ॥

अह सो कय-समण-वहो अंबारिसी मुइय-माणसो तत्थ ।
निच्चं नेरइयाणं कयत्थणा-जाय-गुरु-तोसो ॥ १ ॥
बंधित्तु पाव-कम्मं तओ चुओ विहुंव-पसुली-गब्भे ।
उववन्नो सो तीए बहुविह-कडु-खार-पाणेहिं ॥ २ ॥
सडिय-देहो रोद्दं झाणं आऊरिऊण नरयम्मि ।
मरिऊण सत्त-पाढिओ उववन्नो पढम-पुढवीए ॥ ३ ॥[6]
अणुहविय तिव्व-दुक्खं निय-आउ-खए तओवि उव्वट्टो ।
इह भरहे विप्प-सुओ उववन्नो दुग्गओ नाम ॥ ४ ॥
दारिद्द-दुक्ख तविओ दिक्खं परिवायगाण घित्तूण ।
काउं अन्नाण-तवं उक्कड-रोसो मओ तत्तो ॥ ५ ॥
धरणिंदस्स उ जाओ सोहिय-पलियाउओ महाराओ ।
नामेण काल-वाणो दिव्व-महा-रिद्धि-संपन्नो ॥ ६ ॥
तत्थवि सुमरिय-वइरो उवओगं देइ ताण दोण्हंपि ।
ठाण-वियाणण-हेउं विभंग-नाणेण सकसाओ ॥ ७ ॥

---

१ अ तिसृभिः कुलकम् । २ आत्मानम्, छन्दआनुलोम्यादनुस्वारलोपः । ३ कयत्थणा = कदर्थना । ४ विधवब्राह्मणीगर्भे, पसुली = पुंश्चली । ५ शाटितदेह, नष्टशरीरः । ६ अ तिसृभि कुलकम् । ७ परिव्राजकः = तापसः । ८ मृतः । ९ साधिकपल्यायुष्कः । १० महाराओ = सामानिकसुरः ।

पण्णरहमो परिच्छेओ ।

...णाभावाउ थोव-कप्प-ट्ठिवाणि पुवाणि ।
... न तेण तहि पुणरुत्त-कओववओगोवि ॥ ८ ॥
...वइ काओ नरिंद ! सेसाउयस्स अह तस्स ।
...तु दिव्व-भोए थोवूणय-मह-पलियाइं ॥ ९ ॥
...ण-कप्प-वासी विहुरहो सो सुरो तओ चविउं ।
... पुत्तो उववन्नो कमलावइ-देवि-कुच्छीए ॥ १० ॥
...हक्क-पूरण-हेउ परिब्भमंतो पुरम्मि हत्थि-गया ।
सत्तम मासे नर-वर ! देवी कमलावई एसा ॥ ११ ॥
एत्थंतरम्मि दिट्ठा कओवओगेण काल-वाणेण ।
गब्भ-ट्ठिय-निय-वइरिय-दंसण संजाय-रोसेण ॥ १२ ॥
आगम्म तओ तुरियं अहिट्ठिओ तेण कुंजरो सहसा ।
विहुंडितो लोयं वेगेण पहाविओ तेण ॥ १३ ॥
बहु-पायव-साहा-कुमाणेण नर-वर ! तुमम्मि उत्तारिए ।
गयणेण समुप्पइओ तेणय अहिट्ठिओ हत्थी ॥ १४ ॥
मण-संजुय-देवि-कर-पहार-परिविहुरिओ गय मोत्तु ।
उ...णी-समयं मरिही गयणाओ निवडिओ वइरी ॥ १५ ॥
इय चिंतंतो नर-वर ! कयन्नकरणो सो सुरो गओ ठाणं ।
देवीवि कुंजर-गया पडिया गयणाओ सर-तीरे ॥ १६ ॥
उत्तरिऊण य तत्तो मिलिया सिरिदत्त-सत्थवाहस्स ।
चलिया सत्थेण समं कुसग्गनयरम्मि नर-नाह ! ॥ १७ ॥
सत्थ-निवेसे जाए अडवी-मज्झियाए तथ देवीए ।
जाओ पुत्तो दिट्ठो कओववओगेण देवेण ॥ १८ ॥
अह पुणरवि सो देवो वइर सरिऊण निग्घिण-सहावो ।
संपत्तो वेगेण देवी-पासम्मि गुरु-रोसो ॥ १९ ॥
निरुण जीयंतेणवि पञ्चूय-कालाओ पाव ! दिट्ठो सि ।
काहामि वइर अंत अणुहव दुव्विलसिय फलमिण्हि ॥ २० ॥
एव भणमाणेण पसुत्त-कमलावईए अकाओ ।
नर वर ! सो तुह पुत्तो हरिओ सुर काल-वाणेण ॥ २१ ॥
... ऊण य त बाल चिंतइ सुरो किलिट्ठ परिणामो ।
... म इम सन्तु ... मोत्तूण हत्थहि ॥ २२ ॥
...इ...ण अह काउ करेमि किंवा दिसा बलि अहवा ।

... दुरुय । २ विम्हय दन । ३ वत्तवे । ४ अन्नया समविसये. ।

अच्छोडेमि सिलाए तिलं तिलं किं नु छिंदामि ? ॥ २३ ॥
एवं हि कए अहवा न होज्ज वियणा पभूय-कालीया।
मरणाउ तक्खणेण इमस्स अन्नाय-चित्तस्स ॥ २४ ॥
ता गतूणं कत्थवि मुचामि अमाणुसम्मि ठाणम्मि।
तण्हा-छुहाभिभूओ मरिही सयमेव दुक्खेण ॥ २५ ॥
इय चिंतिऊण मुक्को वेयड्ढ-सिला-यलम्मि विपणम्मि।
सो तुह पुत्तो नर-वर ! सुरोवि पत्तो नियं ठाणं ॥ २६ ॥
नर वर ! अच्छउ एवं कहेमि अन्नं कहंतरं ताव।
ईसाणाओ चविओ विज्जुप्पहो एत्थ वेयड्ढे ॥ २७ ॥
दक्खिण-सेढीइ पुरे रमणीए रयणसंचए पवरे।
पवणगइ खयर पुत्तो उववन्नो बउलवइयाए ॥ २८ ॥
नामेण चित्तवेगा एसो देवीवि चंदरेहा सा।
चविऊण य उप्पन्ना नयरे सिरि कुंजरावत्ते ॥ २९ ॥
खयरस्स अमियगइणो पियाइ भज्जाइ चित्तमालाए।
अइवल्लहा उ धूया नामेण कणगमालत्ति ॥ ३० ॥
एसो य पुव्व भणिओ सुलोयणाइण आसि जो भाया।
वसुदत्तो नामेण सोवि हु भमिऊण संसारं ॥ ३१ ॥
उप्पन्नो वेयड्ढे गगणवल्लहम्मि नयर-वासस्स।
सिरि-गंधवाहणस्स उ पुत्तो मयणावलीए जो ॥ ३२ ॥
नहवाहणोत्ति नामं वरिया अह तेण कणगमाला सा।
[illegible] ॥ ३३ ॥
नहवाहणेण [illegible] ।
[illegible] ॥ ३४ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ३५ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ३६ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ ३७ ॥
[illegible] ।

[illegible]

सा सुरेण पुणरवि उवणीया चित्तवेगस्स ॥ ३८ ॥
...विह-विज्जाहिं सम जाओ खयराहिवो तओ एसो।
...जइ दइयाए सम वेयड्ढे तत्थ विसय-सुहं ॥ ३९ ॥
...इक्कुणोवि देवो चइऊणं उत्तराए सेढीए।
नयरम्मि चमरचंचे चित्तगई नाम उववन्नो ॥ ४० ॥
चंदप्पहावि देवी जाया य पियंगुमंजरी तस्स।
भज्जा सो तीइ समं भुंजइ माणुस्सए भोए ॥ ४१ ॥
तस्स य उत्तर सेढी समप्प विज्जाहिं चित्तवेगेण।
दिक्खा गिणिह-सार इय ते भुंजंति वेयड्ढे ॥ ४२ ॥
पुव्व-भवब्भासाओ सिणेह-साराण ताण दोण्हंपि।
बोलीणो बहु-कालो विसय सुहं अणुहवंताण ॥ ४३ ॥
अह अन्नया कयाई साहिओ दइयाए कणगमालाए।
खयरो स चित्तवेगो आहाय वरओ चलिओ ॥ ४४ ॥
खयरो स चित्तवेगो आहाय बरओ पडिमाओ तत्थ भत्तीए।
भरह-नरेसर-कारिय-जिणिंद पडिमाओ तत्थ भत्तीए।
वंदित्तु पडिनियत्तो पिच्छइ तं वाउवं तत्थ ॥ ४५ ॥
वेयड्ढ-वण-निउंज उवंतोवत से-देह-दित्तीए।
गढ-बद्ध अंगुट्ठीयग-विहूसियं छोयणाणंदं ॥ ४६ ॥
दट्ठूण अंगुट्ठीयग-निबंधियं तं खणि स विम्हइओ।
भणइ य पिए ! स एसो दिव्व मणी सुरवर दिण्णो ॥ ४७ ॥
जस्स पभावाउ तया पुव्वं परिवेढिओवि न सओ हं।
ता केण एस वढो इमस्स वाउस्स गत्थम्मि ? ॥ ४८ ॥
अहवा अन्नो हेउ नूण जणणीए जायमित्तस्स।
वढो इमस्स तत्तो केणवि हारऊण इह मुक्को ॥ ४९ ॥
ता गेण्ह पिए ! एय होउ अपुत्ताए एस तुह पुत्तो।
संचिय नूण होही सुर जीवो एस उप्पन्नो ॥ ५० ॥
गहिऊण नवे नर नाह ! दोवि पत्ताइ नियय नयरम्मि।
काउ वद्धावणिय पयासियं सयल लोयस्स ॥ ५१ ॥
जाओ उ कणगमालाइ सुत गब्भोइ सयय पुत्तो।
ठवियं सयणंमि विहय नाम से मयरकेडस्स ॥ ५२ ॥
निज्जारविंद भवंण एव वड्ढइ नरिंद ! तुह पुत्तो।
ता य तस्स देवी सयरमा देवलोगाओ ॥ ५३ ॥

... १ ... २ ... ३ ...
... ४ ...

चइऊण समुप्पन्ना एसा सुरसुंदरी महा-राय ! ।
अह कमसो वड्ढंती एसावि हु जोव्वणं पत्ता ॥ ५४ ॥
हरिऊण जेण नीया तइया खयरेण रयणदीवम्मि ।
सो य सुलोयण-जम्मे हरिदत्तो आसि से जणओ ॥ ५५ ॥
इय पिच्छ विरूवत्तं भवस्स दुक्खागरस्स नर-नाह ।
इच्छइ भोए भोत्तुं जणओ धूयाए सह जत्थ ॥ ५६ ॥
काउ पिसाय-रूवं तेणेव सुरेण कालवाणेण ।
अवहरिउं विज्जाओ छूढो जलहिम्मि तुह पुत्तो ॥ ५७ ॥
सुरसुंदरीपि तत्तो जीय-पओसा ॥ जाव गयणेण ।
अवहरइ ताव नर-वर ! संजाओ चवण-समओ से ॥ ५८ ॥
तस्स य चुयस्स एसा पडिया गयणाओ एत्थ उज्जाणे ।
धणदेव-जाणवत्तं पत्तं पुण तुज्झ तणएण ॥ ५९ ॥
जायम्मि जाण भंगे पाविय-फलहो समुद्द-मज्झम्मि ।
दिट्ठो पियंवयाए अह नीओ तेण स-ट्ठाणं ॥ ६० ॥
॥ जं तुमए पुट्ठं तं एयं साहियं नर वरिंद ! ।
मिलिहिइ पुण अज्ज य विपाल-समयम्मि सो तुज्झ ॥ ६१ ॥
सोऊण सूरि-वयणं राया सुरसुंदरी य देवी य ।
पत्ता य गुरु-पमोय परिसा सव्वावि संविग्गा ॥ ६२ ॥
तत्तो रन्ना भणियं जाव य पुत्तेण संगमो ताव ।
काहामि तओ सहलं मणुयत्त तुह पासम्मि ॥ ६३ ॥
एत्थंतरम्मि पणमिय धणदेवो भणइ सुप्पइट्ठ-गुरुं ।
तइया पल्लि-भंगे जाए घोरम्मि संगामे ॥ ६४ ॥
कणगवईइ वक्खेणं हएसु नट्ठेसु भिल्ल-सुहडेसु ।
किं जायं तुम्हाणं कहवा समणत्तणं पत्त ? ॥ ६५ ॥
भणियं गुरुणा निसुणसु तइया समरंगणम्मि जुज्झंतो ।
सर-नियर-वरिस विहुरिय-देहो पडिओ धरा-वट्ठे ॥ ६६ ॥
दिट्ठो य तं पएस समागएणं सुचित्तवेगेणं ।
खयरेण तेण नीओ सिणेह-सारेण वेयड्ढे ॥ ६७ ॥
विहिओ य नवमणं चिय आसमहि सामत्थओ अहं तेणो ।
दिन्ना य पवर-विज्जा पुव्वुवयारं सरंतेण ॥ ६८ ॥
पवत्ती-नामेण विहिणा सा साहिया मए तत्थ ।
तत्तो समागओ हं सिद्धन्नपुरम्मि नयर-हुत्तो ॥ ६९ ॥

१ अ पुत्तयम् । २ आकाशेन । ३ पुत्तय – पुत्तक । ४ धनदेव । ५ मुणी – मुनिः – ६ ६९. ।

कणगवईइ समेय सुरहं निद्दाविऊण देसाओ ।
सिरिपुरे जाओ राया हं ताहि धणदेव ! ॥ ७० ॥
परिपालिऊण रज्जं कइवि हु वरिसाण कोडि-कोडीओ ।
अहिसिंचिऊण रज्जे जयसेणं नियय-पुत्तमहं ॥ ७१ ॥
धणवाहण-केवलिणो पय-मूले जाय-तिव्व-संवेगो ।
पव्वइओ सह पवरेहि सएहिं वर-राय-उत्ताणं ॥ ७२ ॥
अब्भासिय-साहु-किरिओ जाओ कमसो य वरिसग-विऊ ।
धणवाहण-केवलिणा अहिसित्तो ताहि सूरि-पए ॥ ७३ ॥
काऊण य सेलेसिं खविउं चत्तारि सेस-कम्माइं ।
सो अम्ह गुरू पत्तो निव्वाणं भद्द ! धणदेव ! ॥ ७४ ॥
इय सुपइट्ठ-सूरी जाव य परिकहइ नियय-वुत्तंतं ।
ताव य गयणाहिंतो एगो खयरो समोइण्णो ॥ ७५ ॥
कय-सूरि-पणामेणं भणियं अह तेण विणय-पणएण ।
वेयड्ढाओ वेड्ढावओ अहं आगओ तुम्ह ॥ ७६ ॥
संसिद्ध-सयल-विज्जो पव्वइउमणेण विमलबंगेण ।
अहिसित्तो निययपए तुम्ह सुओ मयरकेउत्ति ॥ ७७ ॥
सो खयर-विंद-सहिओ तुम्हाणं पाय-वंदओ एही ।
इह नयरे अज्जेव य इय तुम्ह पियं निवेएमि ॥ ७८ ॥
तव्वयणं सोऊणं हरिस-वसूससिय-रोम-कूवेण ।
दिन्नं अंग-विलग्गं पभूय-दव्वं च से रन्ना ॥ ७९ ॥
आणंदिया य देवी ओवाणयं करेइ खयरस्स ।
अंगम्मि अमायंतं हरिसं सुरसुंदरी पत्ता ॥ ८० ॥
पणमिय सूरिं राया पुरं पविट्ठो सपरियणो ताहे ।
आणवइ कुट्टवाले सिग्घं नयरं विसोहेह ॥ ८१ ॥
अवणीय कयवराओ सिग्घं सोहेह सयल-सरणीओ ।
मयणाहि-कुंकुमुम्मीसिएण नीरेण सिंचेह ॥ ८२ ॥
विरएह सरस-तामरस-मीस-कुसुमोवयारमणवज्जं ।
पच्छाइय-गयणाओ करेह वर हट्ट-सोहाओ ॥ ८३ ॥

---

१ निस्सारं (H. P. IV 79) । २ B मुखयम् । ३ द्वारसाक्षविद् । ४ समो-हणं = समवहीणं । ५ वर्धापक = वर्धापनकर्ता । ६ पादक = दृष्टः । ७ निवेदयामि । ८ A उया° । ९ कोडं = कयम् (H. D. II. 45) । ओहरालो = नवरोऽऽऽरक्षकः । ११ कयवरो = तृणाद्युत्कराः (H. D. II. 11) । ११ समारचयत (H. P. IV 95) । १२ मृगनाभिः = कस्तूरिका ।

पइमंदिर च बंधह वंदणमालाओ विविह-रूवाओ ।
धवल-हर-मालियाओ विचित्त-वन्नेहिं भूसेह ॥ ८४ ॥
निम्मल-जल-पडिपुन्ने कंचण कलसे ठवेह दारेसु ।
उब्भेह वेजयंतीओ भवण-दारेसु विविहाओ ॥ ८५ ॥
वर-फुल्ल-तोरणाइं मंचाइं करेह एय-मग्गम्मि ।
गोरोयण-सिद्धत्थय-दुव्वा-जुय-सोत्थियालिहणं ॥ ८६ ॥
अन्नं च एवमाई करेह कारेह पउर-लोएण ।
इय ते रन्ना भणिया सविसेसं करिउमाढत्ता ॥ ८७ ॥
हल्लप्फलिय-पउरे इओ तओ संचरंत-भिच्च-यणे ।
एतदरम्मि रन्नो पियंवया झत्ति संपत्ता ॥ ८८ ॥
सुरसुंदरीइ दिट्ठा उवगूढा हरिस निब्भरंगीए ।
दिन्नासणोवविट्ठा अह पुट्ठा पुव्व-वुत्तंत ॥ ८९ ॥
भणिय पियंवदाए अत्थि तुमं ताव तेण उक्खित्ता ।
वेयालेण अह पुण पडिया मुच्छाइ भूमीए ॥ ९० ॥
तत्तो खणंतराओ मुच्छा-विरमम्मि सोग-संतत्ता ।
हा ! कत्थ गया भगिणी कीस न सो आगओ भाया ? ॥ ९१ ॥
नूणं तेण पिसाएण होज्ज विहिय असोहणं किंपि ।
एमाइ चिंतयंती गयणमिउ ताहि लग्गा हं ॥ ९२ ॥
अह तत्थ रयणदीवे समंतओ हिंडिऊण गयणत्था ।
भमिया लवण-समुद्दे पलोयपती तुमं बहुहा ॥ ९३ ॥
फलय-विलग्गो दिट्ठो समुद्द मज्झम्मि वीइ-निवहेण ।
तालिज्जमाण-देहो अह भाया मयरकेउत्ति ॥ ९४ ॥
उक्खिविऊण तत्तो नीओ जिण मंदिरम्मि अह तम्मि ।
पुट्ठो य कह णु पडिओ समुद्द मज्झम्मि, अह तेण ॥ ९५ ॥
वेयाल दंसणाई [illegible] कहियाइ सयल-वुत्तंतो ।
कहिओ अह मह तेणावि भणिय सुरसुंदरी कत्थ ? ॥ ९६ ॥
[illegible] विज्जा-बलेण नावि अवहरिया ।
[illegible] मा पुच्छिओ सहसा ॥ ९७ ॥
[illegible] कारणओ बहुहा ।
[illegible] पुणरुत्ते ॥ ९८ ॥

[illegible]

ताहे गेन्हे तावसस साहिओ नहयरेहिं वुत्तंतो ।
॥ भाउं गुरु-सोगो ताओऽवि समागओ तत्थ ॥ ९९ ॥
कहकहवि हु संठविउं नाओ सयहुद पव्वए कुमरो ।
बहवे खयर कुमारा आणत्ता ताहिं ताएण ॥ १०० ॥
छ-क्खंड-भरह-मज्झे गामागर पट्टणेसु भमिऊणं ।
सुरसुंदरी-कुसलं आणेह जहाट्ठियं सिग्घ ॥ १०१ ॥
इय भणिउं पट्ठविया बहवे विज्जाहरा ओ ताएण ।
कुमरोऽवि विणोइज्जइ तायादेसाउ मित्तेहिं ॥ १०२ ॥

पिय-विरह-सोय-संतावियस्स कुमरस्स कहवि दिवसाणि ।
वच्चंति जाव ताव य अन्नम्मि दिणम्मि तत्थ पुरे ॥ १०३ ॥
संपत्तो चउ-नाणी चारण-समणो दुवालसंग-विऊ ।
दमघोसो नामेण सहसंब वण समासियओ ॥ १०४ ॥
तस्स य वंदण हेउं विणिग्गओ कुमर-संजुओ राओ ।
वंदित्ता उवविट्ठो मुणि-वइणो परियण-समेओ ॥ १०५ ॥
संसार-रुद्द-सायर-उत्तारण जाणवत्त-संकासो ।
मुणिणावि तेसि धम्मो जिणवरओ कहिउमाढत्तो ॥ १०६ ॥
सारीर माणसाणं दुक्खाणं सव्वे समिच्छमाणेहिं ।
जीवाण अभय दाणं सया वई-काएहिं दायव्वं ॥ १०७ ॥
जर मरण दुक्ख पउरे संसारे ते सहंति जीवाए ।
सव्वमणइट्ठ वयणे सयावि भासंति जे जीवा ॥ १०८ ॥
दोगच्च वाहि जर-मरण सोय-पिय विप्पओग वसणाइं ।
जायति न जीवाणं जे ओ अदिन्नं न गिण्हंति ॥ १०९ ॥
[illegible] जीवा [illegible] ॥
[illegible] ॥ ११० ॥
[illegible]

तं मुणि-वयणं सोउं उप्पन्नं मयरकेउ-कुमरस्स ।
जाईसरणं सहसा ईहापोहं करितस्स ॥ ११४ ॥
सरिऊण य पुव्व-भवं भणियं कुमरेण एवमेयंति
हरिऊण कत्थ मुक्का मयवं ! सुरसुंदरी तेण ? ॥ ११५ ॥
तत्तो मुणिणा भणियं चुयस्स देवस्स तस्स हत्थाओ ।
गयणाओ निवडिया सा पडिया कुसुमायरुज्जाणे ॥ ११६ ॥
हत्थिणपुरम्मि अच्छइ संपइ सा तुज्झ कुमर ! जणणीए ।
कमलावेईइ पासे तत्तो कुमरेण वज्जरियं ॥ ११७ ॥
किं मह न होइ जणओ एसो जणणीव कणगमालत्ति ।
तत्तो मुणिणा सिट्ठो सुरावहाराइ-वुत्तंतो ॥ ११८ ॥
अह चित्तवेगा-रन्ना भणियं मुणि-वयण भाविय-मणेण ।
किं कुमर ! तं न सुमरिसि जं तइया देव-भावम्मि ॥ ११९ ॥
तुमए चिय मह सिट्ठं अवहरिओ पुव्व-वेरिय-सुरेण ।
तो चित्तवेग-खयराहिवस्स गेहम्मि वड्ढिहिसि ? ॥ १२० ॥
एयं तं संजायं ता पुणरवि पुत्त ! ताओ विज्जाओ ।
साहेसु, थप्पसु लोगं नियय-पए जेण ठावेमि ॥ १२१ ॥
मोत्तूण विसय-संगं भव-भमणुब्भंत-माणसा अम्हे ।
इच्छामो पव्वज्जं निरवज्जं संपयं काउं ॥ १२२ ॥

इय सुरसुंदरि ! जाव य ताओ वज्जरइ ताव सहसत्ति ।
दमघोस-वंदणत्थं धरणिंदो आगओ तत्थ ॥ १२३ ॥
दट्ठूण मयरकेउं सुइरं निज्झाइऊण वज्जरइ ।
जाणसि कुमार ! सो हं पुव्व-भवे आसि तुह जणओ ॥ १२४ ॥
भीमरहो नामेणं मज्झ य अइवल्लहो तुमं आसि ।
कुसुमावलि संभूओ कणगरहो नाम पुत्तोत्ति ॥ १२५ ॥
सजाए उज्झाए सभारियाए तुमम्मि [illegible] ।
निउण [illegible] वाहं [illegible] न तुमं ॥ १२६ ॥
ताहे तुह [illegible] वज्जरइ [illegible] ।
[illegible] ॥ १२७ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १२८ ॥

[illegible]

पंचाए पुर-वरीए रन्नो दाहिवाहणस्स भज्जाए।
कुसुमसिरीए गब्भे उववन्नो दारगत्ताए ॥ १२९ ॥
जाओ य उचिय-समए नामं च कयं पइंकरो मज्झ।
एयंतरम्मि निहओ मच्च-रसत्तो पिया मज्झ ॥ १३० ॥
रज्जाहिलासि-विमलेण मंतिणाऽहिट्ठियं सयं रज्जं।
नट्ठा अहयं जणणी ति मास-जायं ममं घित्तुं ॥ १३१ ॥
पत्ता विजयपुरम्मी रन्नो संखस्स माउणो पासे।
जोव्वण-पत्तो य अहं संखेण समं गओ तत्थ ॥ १३२ ॥
काऊण य संगामे विमलं हणिऊण समर-मज्झम्मि।
चंपाए निय-रज्जे जाओ राया अहं ताहे ॥ १३३ ॥
विमल-तणयावि नट्ठा गंतुं नयरम्मि हत्थिसीसम्मि।
ओलग्गिउं पयत्ता विपसत्तु नाम नर-नाहं ॥ १३४ ॥
बल गव्विओ य अहयं समयं हत्थीहि तत्थ खेल्लामि।
तेण य मज्झ पसिद्धो जाया सव्वेसु देसेसु ॥ १३५ ॥
नत्थि पइंकर-तुल्लो महाबलो एत्थ भरह-खित्तम्मि।
कइं मत्त गइंदं धरेइ जो एग-बाहाए ॥ १३६ ॥
रज्जं पभूय-कालं अहंपि चंपाइ तत्थ काऊण।
गुरुय समीवे बुद्धो रज्जे ठविऊण निय पुत्तं ॥ १३७ ॥
जाओ समणो तत्तो अभिग्गहो एरिसो मए गहिओ।
गुरु-मुक्के ओजीव मीसं मासाउ पोसव्वं ॥ १३८ ॥
अह अन्नया कयाइवि विहरंतो हत्थिसीसए पत्तो।
पारण दिणे पविट्ठो भिक्खट्ठा तत्थ नयरम्मि ॥ १३९ ॥
अह दिट्ठो-सेढ-पहरेविहओ अहं निवडिओ धरा वट्ठे।
हाणिया विमलस्स पुत्तेहिं पाव-कम्मेहिं पुत्तवच्छ ॥ १४० ॥
न तत्थ वत्थ ठंपइ गहुर-पडिहिय़ुगाल-पसिय ते ।
इय भणमाणा ताहे वत्तु उद्देहया सव्वे ॥ १४१ ॥
सिद्द-वेर सुमरंता समागया कडउव पर-ठिहम्मा।
दट्ठूण य तं कुविओ अहंपि अणाय देसिय ॥ १४२ ॥
धरुण पवंचण तत्तो सहदओ इव भणतो।

---

१ [illegible] — कुमारेण । २ [illegible] । ३ [illegible] । ४ [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] । ७ [illegible] । ८ [illegible]

रे ! रे ! सीहस्स बलं खंडिज्जइ किं सियालेहिं ? ॥ १४३ ॥
जइवि अहं किस-देहो तहवि हु गम्मो न तुम्ह ता होइ ।
खणमेगं संमुहया पिउ-मग्गं जेण पेसेमि ॥ १४४ ॥
हेय-माहिए तं काउं पेच्छायाओ अणसणं काउं ।
उज्जाए दुच्चरियं न य तं सिट्ठं गुरुजणस्स ॥ १४५ ॥
तत्तो अप्पडिक्कंतो खंडिय-चरणो मओ तओ कुमर ! ।
उववन्नो धरणिंदो संपइ सो हं इहायाओ ॥ १४६ ॥
ता मा कुसणु विसायं मए विदिन्नाओ तुज्झ सिज्झंतु ।
पन्नत्तिमाइयाओ असंहियाओवि विज्जाओ ॥ १४७ ॥
इय तव्वयणं सोउं महा पसाउत्ति जंपिउं कुमरो ।
कर-कमल-मउल-सोहो पडिओ धरणिंद पाएसु ॥ १४८ ॥
नहयर-संदोह-समाचिएण ताएण कय-महा महिमो ।
धरणिंदो संपत्तो स ट्ठाणं परियण-समेओ ॥ १४९ ॥
विज्जाहर-सहिएणं महा-विभूईइ चित्तवेगेण ।
अहिसित्तो निवय-पए कुमरो तह चित्तगइणावि ॥ १५० ॥
अह खयर-चक्कवट्टी जाओ वयट्ठ-पव्वए एसो ।
सयल-खयरेहिं तत्तो दिन्नाओ निययधूयाओ ॥ १५१ ॥
तो भणइ मयरकेऊ न ताव परिणेमि अन्न-कन्नाओ ।
जाव न सा परिणीया धूया नरवाहण-निवस्स ॥ १५२ ॥
तो भणइ भाणुवेगो इण्हि गंतुं कुसग्गनयरम्मि ।
नरवाहणं विमग्गिय देमि सुरसुंदरिं तुम्ह ॥ १५३ ॥
तो भणइ मयरकेऊ एवं सिग्घं करेसु, अम्हाणं ।
तोयाणुन्ने घेत्तुं गच्छामो हत्थिणपुरम्मि ॥ १५४ ॥
वंदामो तय जुयले अरिट्ठ-[illegible] [illegible] ।
इय भणिए [illegible] ॥ १५५ ॥
अह मयरकेउ [illegible] ।
[illegible] ॥ १५६ ॥
[illegible] ।
अह [illegible] ॥ १५७ ॥
[illegible] ।
सुरसुंदरि [illegible] ॥ १५८ ॥

एवं निवेइयाए वयणं सोऊण दास-चेडीहिं ।
गंतुं रन्नो सिट्ठं अह राया हरिस-पडिहत्थो ॥ १५९ ॥
घर-नीय-विहियच-इय-रवेण नर-विरुय-सद्द-जुत्तेण ।
कय-विविह-सोहएहि य जणवतो पउर-सत्तेहि ॥ १६० ॥
नीहारओ नयराओ चउरंग बलेण गय-वरारूढो ।
सम्माए विभूईए अतोनेइयाए तणयस्स ॥ १६१ ॥[1]
विज्जाहर-सेन्नं पि हु उग्गिहइ ताव गयण-मग्गम्मि ।
धय-छत्त चिंध-पउर नाणाविह-वाहणारूढं ॥ १६२ ॥
सम्मत्तं य विमाणं पुरओ धावंत-खयर-संघाय ।
मणि-मय-खंभ-सणाहं विचित्त-वर-रूवयाइन्नं ॥ १६३ ॥
तत्तो मयरंकऊ पुरओ दट्ठूण नर-वइ सहसा ।
ओयरिउ नयणाओ पडिओ पाएसु जणयस्स ॥ १६४ ॥
अह अमरकेउ राया तणयं आलिंगिऊण सणिणेहं ।
आणंद-बाह-सलिलं मुयंतो चुंबइ सिरम्मि ॥ १६५ ॥
संभासिऊण सव्वं जहारिहं पूइऊण खयर-वरं ।
अह नयरम्मि पविट्ठो थुव्वंतो मागह-सएहिं ॥ १६६ ॥
कय-मंगलोवयारो पवेसिओ निवय-मंदिरे रम्मा ।
मेरु-नयराण दिन्ना जहंमिव पवर आवासा ॥ १६७ ॥
कइवय-वासर-समेओ नीओ अंतेउरंमि नर-वइणा ।
सुय-दसण-सुयाए पडिओ जणणीए चलणेसु ॥ १६८ ॥
कोमल करेहिं घेत्तुं निवेसिओ तीए निययउच्छंगे ।
आलिंगिओ य बहुसो चुंबिओ उत्तिमंगम्मि ॥ १६९ ॥
[illegible] बाह माल [illegible] मुयन्ती भणइ वच्छ [illegible] ।
[illegible] ॥ १७० ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७१ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७२ ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १७३ ॥
[illegible]

[1] [illegible]
[illegible]

कहिउंपि जं न तीरइ संकोसं मुत्तिं-सोक्खेण ॥ १७४ ॥
इत्तो य कुसग्गपुरे गंतूणं भाणुवेग-खयरेण ।
नरवाहणस्स रन्नो सिट्ठो सव्वोवि वुत्तंतो ॥ १७५ ॥
नरवाहणेण भणियं एय-निमित्तं सुरक्खिया एसा ।
मग्गंताणवि पुव्विं न य दिन्ना अन्न-राईण ॥ १७६ ॥
तीए जम्म-दिणंचिय आइट्ठं आसि दिव्व-नाणीहिं ।
एसा कन्ना होही विज्जाहर-चक्किणो भज्जा ॥ १७७ ॥
सत्तुंजय-रुद्दाविह मह दिन्नं जेण जीवियं तइया ।
सुरसुंदरीवि दिन्ना तस्स मए किमिह पुच्छाए ? ॥ १७८ ॥
वाहरिओ जोइसिओ भणिओ नीसेस-दोस-परिसुद्धं ।
वीवाह-लग्ग-दिवसं साहेसु निरूविऊणम्ह ॥ १७९ ॥
तेणवि भणियं नर-वर ! इओ दिणाओ तइज्ज-दिवसम्मि ।
अइसोहणं तु लग्गं रयणीए चरिम-जामम्मि ॥ १८० ॥
एरिस-गुण-संजुत्तं अन्नं लग्गं न लब्भए सिग्घं ।
रन्नावि तओ भणियं आसन्नमिणं तु कहमेत्थ ॥ १८१ ॥
सक्किज्जइ नीसेसा काउं वीवाह-करण-सामग्गी ।
तो भाणुवेग ! साहसु को कीरइ इह उवाउत्ति ? ॥ १८२ ॥
अह तेणवि पडिभणियं सम्मउ नर-नाह ! हत्थिणपुरम्मि ।
तत्थ य मेरत्ताणं सव्वंपि हु सुंदरं होही ? ॥ ॥ १८३ ॥
अह भाणुवेग विहिए दिव्व विमाणम्मि परियण समेओ ।
वक्कालुंचिय घित्तुं सयल वीवाह-उवगरणं ॥ १८४ ॥
हत्थिणपुरम्मि पत्तो एत्तो [illegible] ।
विज्जाहरराह-सहिया पत्ता [illegible] ॥ १८५ ॥
[illegible] सव्वकज्जाइंवि ।
[illegible] वीवाह [illegible] ॥ १८६ ॥
[illegible] ॥ १८७ ॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥ १८[illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] ॥ १९० ॥

[illegible]

जिण-मंदिरेसु विहिया महिमा परमायरेण सव्वेसु ।
जिण-पडिमाणं वत्थाइएहिं विहिया महा-पूया ॥ १९० ॥
वर-वत्थ-पत्त-कंबल-असणाईएहिं समण-संघोवि ।
सव्वोवाहि-विसुद्धेहिं पूइओ परम-भत्तीए ॥ १९१ ॥
गय-तुरय-पवर-सदण-गामागर-नगर-पट्टणाईयं ।
दिन्नं सामंताणं जहोचियं तत्थ नर-वइणा ॥ १९२ ॥
अह अन्न-दिणे राया महा-विभूईए परियण-समेओ ।
सूरिस्स वंदणत्थं नीहरिओ खयर-मणुत्तो ॥ १९३ ॥
अभिवंदिऊण सूरिं अवसेस-तवस्सिणो य सव्वेवि ।
उवविट्ठा, अह गुरुणा कहिओ जिण-देसिओ धम्मो ॥ १९४ ॥
अह वंदिऊण सूरिं देवी कमलावई इमं भणइ ।
भयवं ! अन्नम्मि भवे आसि कयं किं मए पावं ? ॥ १९५ ॥
सुय-विरह-जणिय-दुक्खं जस्स वसाओ मुहुत्तहं पत्तं ? ।
अह केवलिणा भणियं देवाणुपिए ! निसामेसु ॥ १९६ ॥
जो सोऽवरकंकाए अम्मड-वणिओत्ति आसि मे कहिओ ।
मंडण-पमिईण पिया अज्जुया-भारिया-सहिओ ॥ १९७ ॥
सो भमिऊण भवाइं मरु-देसे हरिसऊय-नामम्मि ।
मेहेरो अज्जुण-नामो इहेव भरहम्मि उववन्नो ॥ १९८ ॥
अज्जुयावि हु तत्तो भमिऊण भवेसु विविह-रूवेसु ।
महिला अज्जुणगस्स उ बंधुसिरी नाम उववन्ना ॥ १९९ ॥
अहोन्नर-विईए किसि-कम्म रयाण वच्चए कालो ।
दोण्हवि दया-पराणं पयईए तणु-कसायाणं ॥ २०० ॥
पत्ते पाउस-काले पडिए अह पंजियम्मि पउरम्मि ।
निय-वल्लिहेहिं दोहिवि किसि-कम्मं काउमाढत्तं ॥ २०१ ॥
तत्थ य एगो पेमढो सगब्भ हरिणीए संगओ चरइ ।
पडिहइ परिपेल्लत चरइ तण लीह सतुट्ठो ॥ २०२ ॥
अह अजया पविहुं रिखे दट्ठूण हरिण-जुयलं तं ।
अज्जुणओ हक्कतो भणिओ नासारणट्ठाए ॥ २०३ ॥
अज्जुण-भएण हरिणी गुरु-हारा वेग-धाविया सहसा ।
संजाय-उयर-समरा विन्ना-विहडउ पडिया ॥ २०४ ॥

१ [illegible] । २ [illegible] ([illegible]) । ३ [illegible] ।
४ [illegible] । ५ [illegible] ([illegible]) । ६ [illegible]
([illegible]) । ७ [illegible] । ८ [illegible] ।

नट्ठो सारंगोवि हु पुणो पुणो अज्जुणं निरूवितो ।
दइया-विओग-विहुरिय-हियओ गुरु-सोय-संतत्तो ॥ २०५ ॥
करुणा-परेण नीया हरिणीवि हु अज्जुणेण निय-ठाणं ।
सीयल-जलेण सित्ता मुच्छा-विरमे पसूया य ॥ २०६ ॥
जायं कोड्डावणय हरिण-सिलिंबं तु मुद्दड-सहाव ।
हरिणीइ वड्ढियं त दिन्नो य थणो तओ तस्स ॥ २०७ ॥
दट्ठूण तं सुरूव विलास-सुसिणिद्ध-नयण-सोहिल्लं ।
बंधुसिरीए भणियं मह होइ खिल्लणं एयं ॥ २०८ ॥
तत्तो य वाम-पाए बद्धं त कोमलाइ रज्जूए ।
हरिणीवि विणय-वियणा भएण नट्ठा तयं मोत्तुं ॥ २०९ ॥
मिलिया कमलस्स तओ पुणो पुणो एइ तम्मि ठाणम्मि ।
सिसु-नेहाओ, न पुणो अल्लियइ भएण सा तत्थ ॥ २१० ॥
उव्विग्ग-मणा चरई सिलिंब-नेहेण विमण-दुम्मणिया ।
न चरइ तणं न य पियइ पाणियं भमइ खिज्जंती ॥ २११ ॥
बीय-दिणेवि हु हरिणिं दुरुद्दुलंतिं तहेव दट्ठूणं ।
जाय-करुणाए मुक्को स सिलिंबो बंधुसिरियाए ॥ २१२ ॥
अह सो बंधण-मुक्को गंतुं माऊण सभय-नेहाए ।
मिलिओ दट्ठूण तयं सारंगो निव्वुओ जाओ ॥ २१३ ॥
मज्झिम-गुण-संजुत्तो दया-पभावाओ अज्जुणो तत्तो ।
मरिऊण समुप्पन्नो एसो राया अमरकेऊ ॥ २१४ ॥
बंधुसिरीवि हु तत्तो निबद्ध-मणुयाउया मया पच्छा ।
इह उप्पन्ना भद्दे ! देवी कमलावई न सि ॥ २१५ ॥
जाया य तुम्ह दोण्हवि पुव्व-भवब्भासओ सहय पीई ।
जीव दया-करणाओ विउला भोगा समणुपत्ता ॥ २१६ ॥
कमलो हरिणीए सम विओइओ जं च तत्थ रण्णंमि ।
तक्कम्मुदया तत्तो जाओ तुम्हं सह विओगो ॥ २१७ ॥
जं च कओ उवरि [illegible] जीवेणं अंइ पाहरिओ ।
[illegible] निबद्ध कम्म [illegible] दुक्ख-फलं ॥ २१८ ॥
दइयाओ सम जाओ [illegible] आय-भेत्तण ।

[illegible footnotes]

थूलमसच्चं मासं मण-वइ-काएहिं जे न कप्पेंति ।
सुर-मणुएसर-सोक्खं मोत्तूण वयंति ते मोक्खं ॥ २३५ ॥
थूलमदत्तं वज्जंति जे सया तिविह-करण-जोगेहिं ।
सव्वत्थक्खय-वित्ता होऊण वयंति ते सिद्धिं ॥ २३६ ॥
संतोसो स-कलत्ते अहवा पर-दार-वज्जणमुदारं ।
काउं सुरंगणाओ मोत्तूण वयंति निव्वाणं ॥ २३७ ॥
इच्छा-परिमाणं सेविऊण लद्धूण विउल-रिद्धीओ ।
देव-नरेसर-भावे कमेण गच्छंति निव्वाणं ॥ २३८ ॥
एमाइ-वित्थरेणं गिहि-धम्मे साहियम्मि केवलिणा ।
तो भणइ मयरकेऊ होमि समत्थो इमं काउं ॥ २३९ ॥
तत्तो य गुरु-समीवे सुरसुंदरि-मयरकेउ-पमुहेहिं ।
सम्मत्त-रयण-मूलो सावग-धम्मो पवन्नो त्ति ॥ २४० ॥
अह चित्तवेग-पमुहा मुणिणो सूरिस्स पाय-मूलम्मि ।
गहणासेवण-रूवं सिक्खं अब्भसिउमाढत्ता ॥ २४१ ॥
कमलावइ-पमुहाओ अज्जाओ सुव्वयाइ-गणिणीए ।
पासम्मि साहु-किरियं सिक्खंति पढंति अंगाइं ॥ २४२ ॥
छट्ठट्ठम-दसम-दुवालसाइ विविहं तवं पकुव्वंति ।
विणयं गुरूण सम्मं वेयावच्चं च सव्वेसिं ॥ २४३ ॥
अह चित्तवेग-मुणिणा चोद्दस-पुव्वाइं तत्थ पढियाइं ।
भिन्नक्खर-पुव्वधरो जाओ अचिरेण कालेण ॥ २४४ ॥
अह सुप्पइट्ठ-सूरी सूरिं ठविऊण चित्तवेग-मुणिं ।
कय-अणसणो महप्पा निव्वाणमणुत्तरं पत्तो ॥ २४५ ॥
अह चित्तवेग-सूरी गामागर-नगर-मंडियं वसुहं ।
विहरइ मुणिंदविंदो बोहिंतो भविय जण नियरं ॥ २४६ ॥
अज्जा वि कणगमाला सुव्वय गणिणीए सम-पत्ताए ।
आहासित्ता पवत्तिणिया साहुणि-गण-बहु-मया तत्थ ॥ २४७ ॥
बोहिंतो भव्व-लोयं तत्र भूमिय तणू चत्त-नीसस-रागो
सज्झाणइड्ढा मुणीण स-समयनवाहणा सारणाइं करिंतो ।
सूरीसो चित्तवेगो समण-परिवुडो देसयंतो जणाणं
धम्मं तित्थमहत्त विहरइ वसुहं संजमुज्जोय-जुत्तो ॥ २४८ ॥

---

१ कप्पयन्ति = रचयन्ति । २ प्रवन्न = अङ्गीकृतः । ३ द्वादशाङ्गानीत्यर्थः । ४ भिन्नाक्षर = भिन्नदशपूर्वधर । ५ B °लिह । ६ महप्पा ( ) । ७ पत्तांश पदः । ८ बहुपृच्छानाम् । ९ सारणादीन् । १० परिवुडो = परिवृतः ।

संसार-जलहि-मज्जंत-जंतु-संतरण-बोहित्थे[1] ॥ ११ ॥
वर-विन्नाणिय[2]-निवहेण दिन्न-बहु-दव्व-जाय-हरिसेणं ।
कइयावि हु जिण-बिंबं वर-रूवं कारयंतस्स ॥ १२ ॥
आगम-विहिणा कय-सच्च-रक्खणं विहिय-संघ-वर-पूयं ।
जिण-बिंबाण पइट्ठं[3] कइयावि हु आइसंतस्स[4] ॥ १३ ॥
घणसार-सार-गोसीस-मीस-हरियंदणाइ[5]-दव्वेहिं ।
कुणमाणस्स कयाइवि जिणिंद-पडिमा-समालभणं[6] ॥ १४ ॥
निसिरंत-बहल-परिमल-दसद्ध-वन्नेण[7] कुसुम-नियरेण ।
कइयावि बहु-वियप्पं[8] जिण-पूयं विरयमाणस्स ॥ १५ ॥
पवर-वर-रइगुग्गय-अणग्घ[9]-सुमहग्घ-वसण-सोहिल्लं ।
उल्लोचं[10] जिण-भवणे कइयावि हु कारयंतस्स ॥ १६ ॥
मोइय चारागारं जिणिंद-वर-मंदिरेसु साणंदं ।
कइयावि हु रह-जत्तं जत्तेण पेच्छमाणस्स ॥ १७ ॥
जत्ता-समय-समागय-किविणा[11]णाहाइ-दीण-लोयस्स ।
वर-वरिय-वियरणाओ[12] मणोरहे पूरयंतस्स ॥ १८ ॥
रह-जत्तागय-साहम्मियाण कइयावि गुरु-पमोएण ।
भोयण-वत्थाभरणाइ-दाणओ तप्पेमाणस्स[13] ॥ १९ ॥
अंतेउर-मज्झ-गयस्स विविह-लीला-विलास-कलियाहिं ।
भज्जाहिं सह कयाइवि सुरह-सुहं सेवमाणस्स ॥ २० ॥
पवत्त-वर-विलासिणि-विहिय-विविहगहार-सोहिल्लं ।
कइयावि हु वर-गेय पेक्खणय पेक्खमाणस्स ॥ २१ ॥
अन्नंपि एवमाइ विसिट्ठ लोयम्म समयं ज जं ।
पुव्व-पुरिसाणुचिन्नं[14] अविरुद्धं नियय वंसस्स ॥ २२ ॥
नियय-अवत्था-सरिस सैलाहणिज्ज च सज्जण-जणास ।
लोयागमाविरुद्धं अणुचिन्नं पुव्व-राईहिं ॥ २३ ॥
निय-निय काले सव्वं त त कममो पकुव्वमाणस्स ।
सुह-सागरावगाढस्स राइणो दुक्ख रहियस्स ॥ २४ ॥

---

१ बोहित्थ = यानपात्रम् । २ विन्नाणिओ = वैज्ञानिकः । ३ प्रतिष्ठाम् । ४ आददानः । ५ हरिचन्दनम् = रक्तचन्दनम् । ६ समालभण = विलेपनम् । ७ दसद्धवन्न = पञ्च । ८ बहुविकप्पं = बहुभेदाम् । ९ अणग्घं = अमूल्यम् । १० उल्लोच = वितानम् । ११ किविणा = कृपणाः । १२ वितरण = दानम् । १३ तर्पेन्तः = तृप्तिं कुर्वन् । १४ अणुचिन्नं = आचारितम् । १५ आपन्नानाम् ।
१६ [illegible]

सयणीयम्मि पसुत्तो सुरय-सुहं सेविऊण रयणीए ।
पडिबुद्धाए सुरसुंदरीइ अह नर वई भणिओ ॥ ४० ॥
पियथम ! ताव रयणरमच्छामो विबुह-जण-विणोएण ।
ता कहसु किंचि पण्होत्तरंति, अह नर-वई भणइ ॥ ४१ ॥
को जाइ नेहं, अहिलसइ किं जणो, कस्थ वसइ सेसंको
पइदियहं मइ कम्मि व सुरसुंदरि ! सलहिज्जए पीई ? ॥ ४
सुरसुंदरीइ भणियं तंतावलियं कहेसु मण-दइय ! ।
भणइ निवोऽतीतं ते, उद्दं देवीइ 'ती-सं-से' ॥ ४३ ॥
भणियं रन्ना तुरियं उद्दं पण्होत्तरं इमं देवि ! ।
ता भणसु तुम सयइ देवीए ताहि मउत्तं ॥ ४४ ॥
को सीसोए पढमो कम्मि व राया विणस्सइ विणट्ठो ।
किं संकप वोलीण कस्स य दइओ तुह नाह ! ? ॥ ४५ ॥
आमंतिज्जउ लच्छी का वा गेयम्मि सूसरा होइ ।
तुमए विदिन्न-पण्होत्तरस्स तंतावली का वा ? ॥ ४६ ॥
भणियं रन्ना अन्वो ! देवी पण्होत्तरेसु अइकुसला ।
जं तंतावलियावि हु विहिया पण्होत्तर सच्चि ? ॥ ४७ ॥
वेत्थ दुहाणुलोमेण तह य पडिलोमओ सव्वे वत्थं ।
अणुलोमेण समत्थं चउह कय देवि ती-तं-ते" ॥ ४८ ॥
पुणो रन्ना भणियः—
किं सव्व-जणो इच्छइ सक्कंदण-पहरणं च वोहेसु ।
पहिएहिं किं व घेप्पइ साहिज्जउ देवि ! एयंपि ? ॥ ४९ ॥
सुरसुंदरीइ भणियं पवड्ढमाणक्खर इम देव ! ।
"सं-व-ल 'मुत्तरमेत्थं रन्ना भणियं पिए ! भणसु ॥ ५० ॥

१ A °रीए । २ प्रश्नोत्तरमिति । ३ प्रश्नचतुष्टयस्याप्यस्यां तरगाथास्य-'वी-सं-ष
पदघटकैर्व्यस्तैः पक्षि-मुख-नक्षत्रवाचिभिरक्षरैः, विशेषवाचिभिश्च समस्तैरेत्त
नुलोम्येन यथाक्रममुत्तरं विज्ञेयम् । ४ नमसि । ५ शशाङ्कः = चन्द्रः । ६ श्लाघ्यते
७ तीघाशब्दे प्रथम वर्णः क इत्यर्थः । ८ कस्मिन् सति ते भावः । ९ शक्रः । १०
सुस्वरा । ११ व्यस्तम् । १२ समस्तम् । १३ पूर्वप्रश्नाना सर्वेषामपि 'ती-त-ते' इत्य
क्षरैर्द्विरानुपूर्व्या व्यस्तैः, सकृत् पश्चानुपूर्व्या व्यस्तैः, सकृदानुलोम्येन समस्तैश्च 'त
("ती' इत्यक्षरम्) तंत (तन्त्रे = राष्ट्रे), तीत (अतीतम्) ते (तव), ते (हे
ते ! — हे लक्ष्मि ! A C. H) तंता (तन्त्री = वीणा), ती-त-ते" इत्येवमुत्त-
राणीति फलितार्थः । १४ सं = सुखम्, शम्ब = वज्रम्, शम्बल = पाथेयम्, इत्येवं
उत्तराणीति ।

आपंतिउजउ लच्छी कत्थ वसंताण नासए बुद्धी ।
कत्थ न नासइ सुहडो पियतम ! साहेसु एयं मे ? ॥ ५१ ॥
भणियं रन्ना सुंदरि ! पडिलोमं वद्धमाण वण्णाणं ।
'सं-गा-मे' इति, तत्तो, रन्ना भणियं पिए ! भणसु ॥ ५२ ॥
किं धरइ पुन्न-चंदो, किंवा इच्छंति पामरा खित्ते ।
आमंतसु संत-गुरुं किंवा सोक्खं पुणो लोकए ? ॥ ५३ ॥
दट्ठूण किं विमेहइ कुसुम वण जणिय-जण-मणाणंदं ।
कह णु रमिज्जइ पढम पर-महिला जार-पुरिसेहिं ? ॥ ५४ ॥
सुरसुंदरीइ चिंतिय भणियं एयंपि जाणियं देव ! ।
दुग्घडं दु-समत्थं उत्तरमेत्थं 'सं-सं-कं' ते ॥ ५५ ॥
इय पण्होत्तर-भिंदण-कराणक-रसाणुगग-हिययाण ।
देवी-निवाण ताहेयं समागओ कसिण-गुरु-सप्पो ॥ ५६ ॥
अह पुव्व-वेरिएणावि सप्पेणं तेण दोण्णिवि जणाइं ।
दुट्ठेण पट्ठि-देसे दट्ठाइं गरुय-रोसेण ॥ ५७ ॥
सप्पो सप्पोत्ति पयंपिराइ देवीइ कलयलं सोच्चा ।
अह खग्ग-भग्ग-हत्था समागया अंग-रक्खा से ॥ ५८ ॥
भुयगोवि हु भय-संभम-थेविर-देहो कयावराहोत्ति ।
नासंतो हणिऊणं खंडा-खंडीकओ तेहिं ॥ ५९ ॥
तयणंतरमुच्छलिओ महंत-कोलाहलो परियणस्स ।
समयं चिय निव-देवी देह-ट्ठिय विस-वियारेण ॥ ६० ॥

तओ ।

बोहिराइंति पहाणा न कहिया गारुडेसु पनट्ठा ।
[illegible] मन जाया [illegible] मुच्छिओ ॥ ६१ ॥
[illegible]-ताणया [illegible] माउल-धाराओ ।
[illegible] कडेयाइ पउर्णा [illegible] अंगयाइं ॥ ६२ ॥

१ म = द [illegible] । [illegible], साधि, सधाय, इत्यर्थः । २ पादरा = [illegible] । ३ अन्य गृहकस्य नम्, [illegible] । ४ विकइइ = [illegible] । ५ [illegible] । ६ [illegible] समरत्नम् । ७ सस = (वासम् = हरिणम्) (मरुन्) [illegible] ([illegible]) ([illegible] = शुभ [illegible]), [illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible]) । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० [illegible] = [illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible]) इत्यर्थं । ११ [illegible] । १२ [illegible] + [illegible]° = [illegible]° । १३ [illegible] = [illegible] । १४ [illegible] = [illegible] ।

इय गारुडिय-सणाहे नहयर-निवहम्मि आउटीभूए ।
घय-सित्तव्व हुयासे पवढीभूए विस-वियारे ॥ ६३ ॥
नर-नाहो अव्वत्तं दिव्व-मणि आणहत्ति भणमाणो ।
पिक्खवाण खयराण तत्थ जाओ विगय-चिट्ठो ॥ ६४ ॥
एत्थंतरम्मि विन्नाय-वइयरा राइणो पिया भगिणी ।
पभणइ पियंवया वच्च वच्च लहु चाडुवेग ! तुमं ॥ ६५ ॥
गंतूण भाणुवेगस्स नंदणं चंदवेग-खयरेसं ।
मह वयणेण मग्गसु नयरे सिरि-कुंजरावत्ते ॥ ६६ ॥
भणसु य जो सो विज्जा-पसाहणुज्जएण रक्खट्ठा ।
तुमए तीओ पुव्विं दिव्व-मणी मह समीवाओ ॥ ६७ ॥
सो ढोईज्जउ सिग्घं इय भणिओ सो गओ तुरिय-वेगो ।
गंतुं खणंतराओ समागओ चंदवेगेण ॥ ६८ ॥
खयरेण समं ताहे मणि-सलिल-पयाण-पुव्वयं विहियं ।
नीसेस-विस-विगारेण वज्जियं जुवलयं जुगवं ॥ ६९ ॥
तुट्ठो नहयर-वग्गो पियंवया तह य परियण-समग्गा ।
रायावि मत्र-सरूवं चिंतंतो आगओ नगरं ॥ ७० ॥

अविय ।

एत्तो तत्तो त्रिविहावयाहिं घिप्पंत-जीव-साराणं ।
सरणं नत्थि जियाण जिणिंद-धम्मं पमोत्तूण ॥ ७१ ॥
मूल-अहि-विस-विसूइय पाणिय-सत्थग्गि-संभमेहिं च ।
देहंतर संकमणं करेइ जीवा मुहुत्तेण ॥ ७२ ॥
ता एरिसम्मि चवलम्मि जीविए विसय-मोहिया जीवा ।
मोह-महा गह-घत्था तहवि हु धम्मं पमायंति ॥ ७३ ॥
अह नहयर-निवहेण वोलीणा आवयात्ति तुट्ठेण ।
गयपुरमागंतूण वद्धावणयं कयं रन्नो ॥ ७४ ॥
सुरसुंदरीवि देवी दियहं न चेव पइमयं काउं ।
गब्भवई संजाया निन्नेहा नियय दइयम्मि ॥ ७५ ॥

अविय ।

जह जह वड्ढइ गब्भो तह तह देवीवि गब्भ-माहप्पा ।
निट्ठुर हियया चिंतइ मारेमि निवं स-हत्थेण ॥ ७६ ॥

...ओ ।

आमंतियावि रूसइ निट्ठुरमुल्लवइ नच्चए माए ।

१ दुग्गाहा: — अर्धिता: । २ B सुरसद् । ३ दुग्गाहानाम् — उपद्रवनाम् । ४ B सुरसद् ... मता: । ६ प्रमादन्ति ।

दहोह-पिउहि-भीसा दिट्ठाभि परम्मुहा ठाई ॥ ७७ ॥
तं विवरीय-सरूवं दट्ठूण पियवया भणइ भद्दे ! ।
कीस तुमं निन्नेहा वहु मन्नासि नेव रायाणं ? ॥ ७८ ॥
सुरसुंदरीइ भणिय दोसेण इमस्स पाव-गब्भस्स ।
मह मेइाइ पैओसो उप्पज्जइ पाव-कम्माए ॥ ७९ ॥
ता गंतु नर-वइणो साहिज्जसु जेण अत्तहाभावं ।
न करेइ मज्झ उवरि विचिंतिय-नेह ममं दट्ठु ॥ ८० ॥
अन्नं च भणसु दइय दट्ठव्वा नेव पाव-कम्मा हं ।
जाव न जाइ पसवो पावय-गब्भस्स गब्भस्स ॥ ८१ ॥
गंतुं पियवयाए सिहं सव्वपि मयरकेउस्स ।
सं सोउं रायावि हु विम्हिय-चित्तो इमं भणइ ॥ ८२ ॥
अम्मो ! जा मह विरहं देवी निमिसंपि सोढुमसमत्था ।
सा गब्भस्स पभावा अदंसणं निद्दुरा महइ ॥ ८३ ॥
ता किं न होज्ज सो चिय पुव्व-विरुद्धो सुबंधु-जीवोऽयं ।
भवियव्वया-वसेणं उववन्नो देवी-कुच्छीए ? ॥ ८४ ॥
एमाइ चिंतयंतो देवीए अदिन्न-दंसणो राया ।
निय-वइरिय-सकाए जावच्छइ दूमिआ चित्ते ॥ ८५ ॥
ताव य देवि दट्ठुं असुहज्झवसाय-दारुण रन्नो ।
मन्ने पिय-मित्ता इव साम-मुहा से थणा जाया ॥ ८६ ॥
नर-वर-वर-मुह-संगम सुह-विरहुक्कंठियंव देवीए ।
उज्झिय माम-च्छाय गइ पल पडुर जाय ॥ ८७ ॥
सव्वंगीणं गहयत्त पत्त न मणति नद-पधाव ।
विप्पयरिय से उदर नर वइणो वेवि दुम्मणे ॥ ८८ ॥
दट्ठूणव उदरमवि गब्भ्यन जाय निम्ब-आनमाण ।
वइदइ नियव विव मा विणिंसंवान विनार ॥ ८९ ॥
कमसो पसवण समए मणे मैसहराम्म मूल ध ।
पाव माहावद्धाइय-दायो लग्गा इ विट्ठिंऽं ॥ ९० ॥
सुरसुंदरी-पमूया महया किंचाण द रय नाहे ।
हियं हियएण समं वाहिंअ पवर जोईसिओ ॥ ९१ ॥

1 बलात् ([illegible]) । २ प्रदेष = प्रद्वेष [illegible] । ३ विचाकित = [illegible]विचारतम् । ४ पापकर्मस्य = पापकारकस्य । ५ द्रष्टव्या = द्रष्ट[illegible] । ६ ध्रुवं = ध्रुवम् । ७ ध्रुव = ध्रुवम् । ८ [illegible] । ९ [illegible]° आदे = मा[illegible]त्वं पूर्वमहामत्यम् । १० [illegible]° । ११ [illegible] = महत् । १२ हिरसे = ह[illegible]) ।

महु-मासे संपत्ते राया अंतेउरेण संजुत्तो ।
अट्ठाहिय-महिमट्ठा पत्तो वेयड्ढ-कडम्मि ॥ १०७ ॥
सहसा विष्फुरणं पत्ता वेयड्ढ-वासिणो खयरा ।
गंधव्व-नट्ट-पउरा वट्टइ अट्ठाहिया जाव ॥ १०८ ॥
ताव य गंगावयाउ आगया खयर-नियर-परियरिया ।
वर-रूववई कन्ना अणंगवेगा त्ति नामेण ॥ १०९ ॥
दिट्ठा सा कुमरेन्ना तीए वि सिणिद्ध-दिट्ठि-पाएण ।
विद्धो अणंग-बाणेहिं झत्ति आवडुयं पत्तो ॥ ११० ॥
पुच्छइ अणंगकेऊ वसंतनामं वयंसियं, भद्द ! ।
कस्सेसा वर-विलया कस्स व धूया ओ किंनामा ? ॥ १११ ॥
भणियं वसंतएण गयणवल्लम्मि आसि वर-राया ।
सिरि-गंधवाहणो त्ति य महिला मयणावली तस्स ॥ ११२ ॥
तीए य तिण्णि तणया पढमो नहवाहणो, मयरकेऊ ।
तइओ य मेहनाओ विज्जा-बल-गव्विआ सूरा ॥ ११३ ॥
पिउणा सह पव्वइए जाए नहवाहणे, मयरकेऊ ।
जाओ राया सोवि य विपक्खे विजय पसाहिंतो ॥ ११४ ॥
पिउणा तुज्झ पमाएण मारिओ छिन्न-वेस-जालोए ।
गुरु-करुणाणुगएण तुह पिउणा ठाविओ रज्जे ॥ ११५ ॥
एसो उ मेहनाओ, दिन्नाणि पभूय-गाम-नयराणि ।
चित्तगइ-नयर धूया दिन्ना पउमावई पवरा ॥ ११६ ॥
तीए एसा धूया कन्ना नामेण मयणवेग त्ति ।
एयं च कुमर ! मग्गइ पिययमाए पिययमम्म ॥ ११७ ॥
अलकेनम्म उ पुत्तो कंचणदेवीइ कुच्छि सभूओ ।
अलंगो, किं दिन्ना नवत्ति मम्म न याणामि ॥ ११८ ॥
इय सोऊण कुमारो बज्जरइ वसंत ! सुणसु मह वयणं ।
एय कन्ना-रयण विणा उ मह नत्थि जीयासा ॥ ११९ ॥
जइ जीविएण कज्ज अहय वा बहुहो जइ य तुज्झ ।
ता गतूण नाय तह भणसु जहा लहु लहइ ॥ १२० ॥
अह सा बाल-वयंसो नाऊण निच्छय कुमारस्स ।
गतूण य त रन्नो जहट्ठिय साहए सव्व ॥ १२१ ॥
रन्ना वि मेहनाओ वाहरिऊण विमग्गिओ कन्न ।

१ आवत्ता — आवर्तम्, २ [illegible] — [illegible] । ३ वयस = मित्रम् ।
४ [illegible] कुम्भम् ।

तेणवि य तस्स दिन्ना वियसिय-वयणारविंदेण ॥ १२१ ॥
गंगायचे पत्तं पाणिग्गहणं महाविभूईए ।
नीया य मयणरेहा कुमरेण नियय-नयरम्मि ॥ १२३ ॥
सोऊण पाणिगहणं जलणगो दूमिओ य चित्तेण ।
कन्ना-विओय-दुहिओ दूरम्ह नरभोवयं पत्तो ॥ १२४ ॥
दट्ठो अणंगकेउस्स चिंतए गोविंद भारणोवाए ।
छद्दोयाओ गंतूण साहए मयणउगस्स ॥ १२५ ॥
मित्त ! तुमं न वियाणसि जेट्ठ-सुओ तं हि मयरकेउस्स ।
सुरसुंदरीइ पुत्तो इहाणिओ जम्म-दिवसम्मि ॥ १२६ ॥
अवमाणिओ सि मित्तय ! जणएण तुमं सुनिट्ठुर-मणेण ।
तुज्झ कणिट्ठो भाया जुवरज्जे जेण आहसित्तो ॥ १२७ ॥
माया वित्ताणि य तुज्झ दंसण कहवि नेय इच्छंति ।
वेरिय-सरिस धारेंति जेण दूर-ट्ठियं निच्चं ॥ १२८ ॥
न य वहसि तुम गंतुं तीइ दिमाएवि जत्थ तुह जणओ ।
ता पिउ-परिभूएणं वयस ! किं तुज्झ जीएण ? ॥ १२९ ॥
एमाइ-वयण-मट्ठु-मप्पि-होमिओ तस्स गुरु-पओसग्गी ।
जलिओ जम्म-परपर-निबद्ध-संबंध-जोगेण ॥ १३० ॥
अह सो रोस-वसट्टो पभणइ दंसेहि वेरियं पियर ।
दंसेमि अवन्नाए जेण फलं तस्स पावस्स ॥ १३१ ॥
भणइ तओ जलकंतो सो तुज्झ पिया अणेग-खयरेहिं ।
रक्खिज्जइ तिक्खालिय-खग्ग-गयावग्ग-हत्थेहिं ॥ १३२ ॥
रूव-परियत्तिणिं मित्त ! गेण्ह एय कुलागयं विज्जं ।
जेण जहिच्छिय-अत्थस्स साहगो हासि अइरेण ॥ १३३ ॥
दिन्ना य तेण विज्जा रेत्तं गंतूण साहिया कमसो ।
गयपुरमागम्म ठिओ चेडी रूवेण देव-गिहे ॥ १३४ ॥
सुरसुंदरीइ चेडी ललिय हरिऊण दूर-देसम्मि ।
मोत्तूण तीइ रूवेण सो ठिओ निव-वहट्ठाए ॥ १३५ ॥
कोसणाहि-डसण-दिवसाउ नर-वई दिव्व-अंगुलीएण ।
कर-संठिएण चिट्ठइ सुरयाइय पमोत्तूणं ॥ १३६ ॥
अह अन्नया नरिंदो मोत्तुण खयर कंचुइ-ममग्गो ।

---

१ B जिइ । २ A °रीए । ३ अवमन. = अवज्ञात. । ४ यौवराज्ये । ५ मो-
ठेन । ६ दर्पः = धूमम् । ७ रोषवशार्तः । ८ अवन्ना = अपमानः । ९ मर-
णम् ।

देवी-पयं पविट्ठो दिट्ठो चेडीइ घावाए ॥ १३७ ॥
मोत्तूण अंगरक्खे वाहिं देवीए विहिय-संगिल्लो ।
वास-हरम्मि पविट्ठो रयण-विचित्तम्मि देवि-जुओ ॥ १३८ ॥
परिहासाईहिं खणं अच्छित्ता सुरय-सेवणारंभे ।
गिण्हइ अंगुलीय देवी आभरण-ठाणम्मि ॥ १३९ ॥
पारद्धम्मि य सुरए सहसा आयड्ढिऊण करवालं ।
घद्धा-वेसेण ठिओ तणय-कयंतो तहिं पत्तो ॥ १४० ॥
जणणी-सुरयासत्तं जणयं घाएउमुज्जओ तणओ ।
हा ! हा ! कट्ठमकज्जं धिरत्थु संसार-वासस्स ॥ १४१ ॥
जाणंतो निय-पुत्तो पियरं घाएइ जणणि-सज्झत्तं ।
दोस-पेरद्धो जम्हा अहो ! दुरंतो इमो दोसो ॥ १४२ ॥
रागाओ होइ दोसो दोसाओ होइ वेर-संबन्धो ।
वेराओ पाणि-घाओ तत्तो गुरु-कम्म-बंधो त्ति ॥ १४३ ॥
कम्म-गुरू पाणि-गणो निवडइ तिरि-नरय-दुक्ख-गहणम्मि ।
दुक्ख-पेरद्धो पावं कुणमाणो भमइ पुणरुत्तं ॥ १४४ ॥
नरयाओ तिरियत्तं तिरियत्ताओ पुणो वि नरयम्मि ।
दुक्ख-सय-संपउत्तं भव-परिवट्टं कुणइ जीवो ॥ १४५ ॥
एवं नाऊण जणा राग-दोसाण वज्जणं कुणह ।
भव-सय-किलेस-बहुलं संसारं जेण तरह ॥ १४६ ॥
उग्गिन्न-खग्गमरुणं अवलोइय वरवईहि विम्हहिओ ।
चिंतेइ अहो ! धट्ठो मज्झ मेहट्ठा इह पविट्ठो ॥ १४७ ॥
उल्लुक्क-मुक्क हुंकार-पुव्वयं थंभणीए विज्जाए ।
थंभिय-देहा जाया निच्चिट्ठा चित्त-सुलिह व्व ॥ १४८ ॥
देवी वि विम्हिय-मणा भणइ य लोलिए ! किमेवमारद्धं ।
पावे ! कह पवत्ता दुट्ठेणं घाइया रन्नो ? ॥ १४९ ॥
रन्ना भणियं इत्थीए साहसं एरिसं न संभवइ ।
ता देवि ! कोऽवि दुट्ठो दिट्ठो कारेण पुरिसोऽयं ॥ १५० ॥
पर-विज्जा-च्छेयकरिं विज्जं चिंताहिऊण नर-वइणा ।
चिर-काल-साहियाओ छिन्नाओ तस्स विज्जाओ ॥ १५१ ॥

१ तनयरूपकृतान्त इत्यर्थः । २ घाडो = घाटित. (H D. VI. ५०) । ३ कर्मभिर्गुरुः, कर्मबहुल इत्यर्थः । ४ भ्रूणः (H D. ६५) । ५ परिवर्त = प्रदक्षम् । ६ °पुर्त । ७ महर्ध = पीवन (H. D VII. १८) । ८ विडम्बितेव । ९ धार्मिका । १० आहुय SEE NOTE P. ३७३ ।

तम्भेराओ जाओ पंचहत्थो सो पकंरयाण तणू ।
भणियं निवेण अणुहरइ देवि ! एसो कुमारस्स ॥ १५२ ॥
ता नूणं सो एसो पढमो तुह पुत्तओ न भंति ।
ता मुणिय इमा जाया भय-लज्जा-सोग-संभंता ॥ १५३ ॥
एम्मि य दिणम्मि सुरनंदणाओ जणकंत-सत्तिओ इमो ।
[illegible] नयणो नामेणं समागओ [illegible] ॥ १५४ ॥
ता वाहरिओ रन्ना पुट्ठो । किं भद्द ! हंदि तं एसो ।
सो जो निवंचयाए पासे संपेसिओ आसि ? ॥ १५५ ॥
[illegible] ॥ १५६ ॥
[illegible] ॥ १५७ ॥
[illegible] ॥ १५८ ॥
[illegible] ॥ १५९ ॥
[illegible]

[illegible]

चिंतेइ सो कयग्घो विविहोवाएहिं मारणं पिउणो ।
रत्तीए लहइ निद्दं न य सो कूडाइं चिंतंतो ॥ १६७ ॥
तत्थ य पच्चय-गहणे पल्ली-पासम्मि सेवसतस्स ।
मूलीए गवेसंतो धूम-मुहो आगओ जोगी ॥ १६८ ॥
उवयरिओ[1] सो तेण सयणासण-पाण-भोयणाईहिं ।
तुट्ठेण तेण दिन्नं अद्दिस्सं[2] अंजणं तस्स ॥ १६९ ॥
भंजिय-लोयण-जुयलो अदिस्सो सो मणेण चिंतेइ ।
मारेमि वेरियं तं जेण मणं निव्वुइं लहइ ॥ १७० ॥
एस मह रज्ज-लंभो हरम्बो जं पिया स-हत्थेण ।
वेरिय-जणेण दिन्नं रज्जं नरय विसेसेइ ॥ १७१ ॥
अह सो अदिस्स तणू वंचिय सयलंपि रक्खण-नरोहं ।
आगम्म गयपुरम्मी रन्नो छिद्दं पलोएइ ॥ १७२ ॥
वेच्चोहर-ट्ठिओ सो सरीर-चिंताथमागयं पियरं ।
मणि-रहियं पहीए पावो घाएइ छुरियाए ॥ १७३ ॥
दुट्ठं अपिच्छमाणो य नर-वई तक्खणेण निक्खंतो ।
पभणइ रंभह दारं अदिस्सो अच्छए कोवि ॥ १७४ ॥
हण हण भणमाणेहिं कुंतग्गाहेहिं रुद्ध-दारम्मि ।
मरण भयाओ पडिओ वेढेय-कूवे[3] मयणवेगो ॥ १७५ ॥
पावं चिंतइ नरो वेरिय-लोयस्स कूर-परिणामो ।
नवरं निवडइ तस्सेव दुक्खयं इयर-पुरिसेहिं ॥ १७६ ॥
तहावि अगरक्खेहिं तक्खणं वेढिओ परूढ-वणो ।
जाओ मणि-सलिलेणं सिंचंतो वेयणा-रहिओ ॥ १७७ ॥
देसताओ एत्ता भणति परिक्खगा नरा देव ! ।
अदिस्सो होऊण नट्ठो सो मयणवेगो म्ह ॥ १७८ ॥
अह राया संविग्गो चिंतइ तणयस्स विलसियं एयं ।
जाणंतो किं अज्जवि निरुज्जमो धम्म-करणम्मि ? ॥ १७९ ॥
भोगासत्तो जिण-धम्म-वज्जिओ कहवि जइ मओ होंतो ।
अह-ज्झाणोवगओ का मज्झ गई तओ होंता ? ॥ १८० ॥
अह अन्नया कयाइवि विन्नत्तो सो निउत्त-पुरिसेण ।
कुसुमायरम्मि[5] सूरी समागओ चित्तवेगोत्ति ॥ १८१ ॥

---

१ उपचरितः — पूजितः । २ अदृश्यम् । ३ SEE NOTES P. 447 । ४ (वे-?)ष्टककूपे । ५ कुसुमाकरे — एतन्नामके उद्याने ।

पडिनिक्खमणो राया छाउको नेमिसोमिणं नाम ।
अंतेउरेण सहिओ संपत्तो गुरि-समीवम्मि ॥ १८२ ॥
ति पयक्खिण काउं मुणि पणइ विणयसंजमं सिर कमलो ।
तह अमरकेउमाई वंदइ मुणीए उचियट्ठे ॥ १८३ ॥
संमाइरियत्तणो राय सुमइ-गुण-निम्मलगुणो ।
सोऊण तओ विरत्तो विलासिओ देसणा गुरुणा ॥ १८४ ॥
तं सोउं भविया पुच्छइ राया कहेहि य भगवं ! ।
किं पहइ वेर भाव मह पुत्ता अमरकेउणा ? ॥ १८५ ॥
कहेण व नियइ संगह, पभणइ गुरु सुणह नर-नाह ! ।
जं सं पुव्वं जाओ आसि पुरा सुउक्खो ते ॥ १८६ ॥
काइ विसा चेव सुरक्खाए दत्त-भवण-संठाउ ।
उत्तमा वण माहसा दंस दड्ढा पओ ते ॥ १८७ ॥
दार किणम-कुरुउल्लाव महुं सुउकुरणाए मारवेइरं ।
जाओ मुंगओ सार य पवणमदरस मता अणगो ॥ १८८ ॥
विम-कुंभवण ठाइओ मुक्खाइ पओ तओ विण सिरे ।
जाओ गलि-गारइओ नोविय वाणुहि विसेओ ॥ १८९ ॥
गलिवत्तणलहुअंगे दिसा विसाग मायवेन्तरस्स ।
तिक्खं जेवाम वहन्ता अहियाम दुक्खिओ जाओ ॥ १९० ॥
किमि-कुल सट्टग देहा तए पावकुग दीहरं कालं ।
गोसांस तह गणइ दुक्खेन एयणा जाओ ॥ १९१ ॥
हसिओ तण नर वर ! पच्छ तए संवढा मह सियाए ।
तुह अमरकेउ सिट्ठओ पुत्तजा मरणवणा सो ॥ १९२ ॥
पुव्व-कय वेर वसओ पुत्तत्ते वट्टुमाणा इमा तण ।
आहम्मो हणइ तुम सो जिण वंचो हरे तइया ॥ १९३ ॥
कोलेक्का मय ममदेण पाडुआ स वैव-कुवम्मि ।
वच्चाह सा नीहस्स सा ठिओ दीहं कालं ॥ १९४ ॥
अमुद्द-रमाहय पुरिमाहं दार-पहणो कयाइ अवणीए ।
रत्तीए निग्गओ सो नट्ठा य भएण तुह गाय ! ॥ १९५ ॥

१ पारितोषिकम् । २ A °ताए । ३ B युगमम् । ४ सरयेचो = शुनी । ५ शुनकः = श्वा (B P I 52) । ६ A तस्स य । ७ पांचमो = तंत्रिकः । ८ तिलयन्त्रम्, द्वितीयायाः स्थाने सप्तमी (B P III 135) । ९ मावको = श्मापृत. । १० यथार्थतः । ११ कुन्त क्रान्त । १२ वर्च-कूपे । १३ तत्रैव । १४ दोहर = दीर्घम् । १५ विहण = विघानम् ।

पाओदएण अणुचिय-आहार-निसेवणेण से कोढं ।
जायं वेयण-पउरं सरइ सो भमइ दुक्खत्तो ॥ १९६ ॥
सोऊण सूरि-वयणं संविग्गो जाय-विरइ-परिणामो ।
गुरुगुहरि ठाय-सुयं अणगकेउं ठविय रज्जे ॥ १९७ ॥
जिण-भवणाण पूय काउं दाऊण विविह-दाणाइं ।
बहुपासणाइएहिं सम्माणेऊण मुणि संघं ॥ १९८ ॥
बहु-नरनाहर-सहिओ पव्वइओ जाय तिव्व-संवेगो ।
सुह-झाणे संपत्तो पय-मूले चित्तवेगस्स ॥ १९९ ॥
सुरसुंदरीवि सोउं वेर-निमित्तं सुदारुण दुक्खं ।
पव्वइया गणिणीए पय मूले कणगमालाए ॥ २०० ॥
इय तिन्निवि मिलियाओ वर-पहवत्तीए पुव्व-भगिणीओ ।
ताणं च पुव्व-देइया मिला ते तिन्निवि मिलिया ॥ २०१ ॥
चित्तगइ-वाहगस्स ओ पासे पढिऊण अंग-सुत्ताइं ।
अत्थं सुणेइ मूले गुरुणो सिरि-चित्तवेगस्स ॥ २०२ ॥
कालेण मयरकेऊ सुत्तत्थ-विसारओ महा-सत्तो ।
पवविहंपि य गुरुणं कोइ एगाइंग-पडिमहा ॥ २०३ ॥
सव-भावणाए भाविय अत्ताणं सत्त-भावणब्भास ।
कुणमाणो पंचेवणे रत्तीए ठाइ उस्सग्गो ॥ २०४ ॥
एयनयरम्मि सूरी विहरंतो पाविओ पुरिं चेव ।
पडिमाए मयरकेऊ पइदियहं ठाइ पेयवणे ॥ २०५ ॥
चित्तगइ-वायगोवि य पायण-समयम्मि साहु-मज्झ-गओ ।
विगड-पमायासत्तो हरिओ केणावि देवेण ॥ २०६ ॥
अह मुणिणा चिंतइया गुरूण [illegible]हिंति हरण-वुत्तंते ।
तत्थउत्तो पुव्व-गए मेउं त वेइयं सूरी ॥ २०७ ॥
आमंतिऊण समणे पवत्तिणी सयल-साहुणि-समेयं ।
भणइ गुरू अज्जा ! वज्जह वेर सुदूरेण ॥ २०८ ॥
जो सो मोहिल-जीवो सुमंगलो पर-भवम्मि हट्ठेण ।
धणवइ-जीव-सुरेण हय-विज्जो माणुस-नगरस्स ॥ २०९ ॥
परओ मुक्को तइया हिंडतो मणुय-विराहिए रन्ने ।
डसिओ कुक्कुड-सप्पेण सो मओ भमइ संसारं ॥ २१० ॥

१ कुष्ठ. । २ B ठियराणः कुलकम् । ३ दयिताः = भर्तारः । ४ वायगो = वाचकः = उपाध्यायः । ५ प्रवचनं = श्मशानम् । ६ ज्ञात्वा । ७ व्यतिकरम् । ८ B सुयम् । ९ B सुयम् ।

नारय-नरिंद-लोयं दाउग दुक्खाइं तत्थ अणुदिय ।
निरयपुरे जाओ सुरहो सो कणगरह-पुत्तो ॥ २११ ॥
पंच-सरीरे मरणं मुयंति नर-लोई एस जाओ ।
तम्मपुरतो रजं अहिरज्जिय पुगरदंगं ॥ २१२ ॥
रज-भट्टो चलिए आगओ कि़लिचक-नर-नयरा ।
देवो नामनाम दिज्ज मे पुर नगराम ॥ २१३ ॥
दुक्खरामी मोत्तेण तद्दणा किलिचक-नयरग ।
निव्वासिओ अहो निरियओ तत्थ सो जाओ ॥ २१४ ॥
काऊण य बाल तव ओइसमओ सलिलुजीए जाओ ।
सीहिऊण पुव्व-भवे इहागओ निवगइ-नामे ॥ २१५ ॥
छिंद गंत्थाभंतो निगड-ममत्तं च बयवो भयव ।
अवहरिउ पत्तिओ सुरेस सो जाव-जउहिम्मि ॥ २१६ ॥
सुह-परिणामो भयवं सुक्क झाणेण दड्ढ कम्ममो ।
सपइ भय भव-मुक्को अंतगडो केवली जाओ ॥ २१७ ॥
सोऊण सूरि-वयणं समणा समणी य परम-संवेग्गा ।
तत्थ देवगणाओ समागओ अमरकेउ-मुणी ॥ २१८ ॥
भणइ य गुरु-आणाए धणदेव-सुओ अहं तु पियसंगं ।
भयवं ! गओ पहाए पासे मुणि-मयरकेउस्स ॥ २१९ ॥
तहियं च न सो दिट्ठो दिट्ठा य चिया फुरंत-इंगाला ।
गंधोदग-कुसुम-वासं च निवडियं दीसए तत्थ ॥ २२० ॥
दुगुणाणिय-संवेगो पभणइ सूरीवि नाण-परमत्था ।
दुक्खसुं हिंडतो इहागओ भयवमेसो सो ॥ २२१ ॥
पेयवणं पडिमत्थ पियरं दट्ठूण चिंतए पावो ।
इण्हिं करेमि सहलं निय-जम्म-वेरस्स हेउ ॥ २२२ ॥
दारुय-भरियं सगडं नम्म सोत्तूण तत्थ सोगाडिओ ।
उस्सूरंति पइट्ठो वसमे उत्तूण नयरंमि ॥ २२३ ॥
जाए तमंधयारे तहिं आ कट्ठेहिं तेण पाविण ।
पच्छाइऊण दड्ढो चीया-जलणेण सो साहू ॥ २२४ ॥
देहं म दहइ सिहीं सुक्क-ज्झाणेण सोवि कम्माइं ।
अविचल-चित्तो भयवं अंतगडो केवली जाओ ॥ २२५ ॥

---

१ सुरलयाधिना । २ 8 °पाइ । ३ दुहितृतनयस्य । ४ स्मृत्वा । ५ एकुन्दहारा बता । ६ शाकटिकः=शकटस्वामी । ७ प्रविष्ट. । ८ तमायम दन्या बन्यनारे । सिही=अग्निः ।

सोलहमो परिच्छेओ ।

एवं समुल्लवंतस्स सूरिणो उल्लसंत-विरियस्स ।
खविए कम्म-चउक्के उप्पन्नं केवलं नाणं ॥ २२६ ॥
तह अमरकेउ-मुणिणो धणदेव-जइस्स कणगमालाए ।
कमलावइ-सुरसुंदरि-पियंगुवरमंजरीए य ॥ २२७ ॥
सुह-भावाणमिमाणं उप्पण्णं केवलं वरं नाणं ।
देवेहिं कया महिमा मोक्खं पत्ताणि कालेण ॥ २२८ ॥
एवेण मयणवेगो भमिही संसार-सायरमणंतं ।
ता भो भव्वा ! उज्झह राग-द्दोसं महा-सत्तू ॥ २२९ ॥
इय य कहा समप्पइ सुरसुंदरि-नामिया पुरा भणिया ।
राग-दोस-विमुक्कं पणमह भत्तीइ जिणइंदं ॥ २३० ॥

निय-पलोयण-निरया तग्गय-चित्ता विमुक्क-वावारा ।
अत्थ पयाण-रहिया जासि वयणंपि न सहंति ॥ २३१ ॥
निय-अत्थ-पयाणेवि हु रस-रहियाओ न दिंति सब्भावं ।
परमत्थ-विरहियाणं अन्नाय-निबद्ध-चित्ताओ ॥ २३२ ॥
तासु वर-वेसियासुव गुरुयन्न-रयणुज्जलंत-सोहासु ।
बहुल-निरंतर-वन्नय-संबाम-सरीर-सोहासु ॥ २३३ ॥
आसत्तं सुविदड्ढाण माणसं जइवि अणुदिणं नूणं ।
तहवि हु मह विन्नत्तिं सुणंतु इह सज्जणा सरला ॥ २३४ ॥
निरलंकाराणंदासुयविणी कढिय-कोमल-सरीरा ।
दाडिदिय-वर-कुल-बालियव्व एसा कहा सुयह ॥ २३५ ॥
उवणीया सुयणाणं अन्नासत्ताविं सायरं दाउं ।
अविवेयदाविं विरहत्ता जइ होइ तहा जेइमाइ ॥ २३६ ॥

आसि जिणो जंब-जंबू तित्थयरो वद्धमाण-नामोत्ति ।
संसार जलहि-मज्झंत-जंतु-जण-जाणवत्त-समो ॥ २३७ ॥
सीसो तस्स सुहम्मो तत्तो जंबू तओ य पभवोत्ति ।
एवं सूरीण परंपराए ता जाव वइरोत्ति ॥ २३८ ॥
साहाए तस्स सूरी जिणेसरो नाम आसि विक्खाओ ।
तस्स य निम्मल-गुणो उज्झाओ अल्लओ नाम ॥ २३९ ॥
सीसो य तस्स सूरी गुरोव्व सयावि जीविय-[11]दोसंतो ।

---

१ पवहंतवते । २ क दुग्गय । ३ कंठं = कण्ठा, कंठं च । ४ वेल्लिता = वेष्टिता । ५ कुवलो. = [illegible], कुवले = [illegible] च; [illegible] च । ६ [illegible] । ७ क [illegible] । ८ [illegible] । ९ [illegible] । १० क दुग्गय । ११ [illegible] । १२ [illegible] ।

भणि सिरि-वद्धमाणो पयडुब्भासो गुण-सिरी य ॥ २४० ॥
तस्सो य जस्स भव्व भणि जिणेसो य जस्स पाउ,वेउ ।
गुत्तो य मित्त-मणुगु जस्स य आस दुवे सीसा ॥ २४१ ॥
दुस्सार-वाइ-वारण-मइंद निद्दुरज निद्दुर-मंदो ।
जिय-भ,णिय-मुय सिरि-देसणा करण न जिओ ॥ २४२ ॥
जस्स य भइंद-गुज्झ उत्त-गय मणारा गमन-व,ओ ॥ ।
भइकोमया तिंओ सिरिह-कार-सोहेज्ज ॥ २४३ ॥
सीअरइ,गे-नामा पुरुन-वणोद-हारि-भय तरा ।
वेभिअ कहा विरइ अणम्मि कम अग-मणाणसा ॥ २४४ ॥
एगो तीण जिणेसर-सूरी सूरीण उक्कडनया ॥ ।
तस्स सिरि-बुद्धिसागर-सूरी य गइंदयो बीओ ॥ २४५ ॥
पुन्न-मादिदु-सुंदर-निय-जम-पभार-भरिय-भुवण-यओ ।
जिय-भणिय-सत्त-नरवम्भ निच्चसत्त-सुदरंसणो ॥ २४६ ॥
जस्स य सुइ-सुद्दरओ विजियमया अत्थ-वारि-सोहिज्ज ।
सुइ पक्खाय-कंठया रमत-संसारमिय-तरणा ॥ २४७ ॥
तहवइ-भवसर-महाकहाइ-उम्मूलणम्मि सुमनस्था ।
भग्गाय-परस-तिक्खा पयोमाथी नई पवरा ॥ २४८ ॥
तेसिं सीस-वरो धणेसर मुणी एय कहं पायड
पट्टावलि-पुरी ठिओ स-गुरुणा आणाए पाढंतया ।
कासी विक्कम-वच्छरम्मि य गए वीसक-सुत्ते दुर
मासे भद्दवए गुरुम्मि कसिणे बीया-धणिट्ठानंदणे ॥ २४९ ॥
साहु-धणेसर-विरइय-सुवे ह गाहा-समूह-सम्भार ।
रागग्गि दोस-विसहर-पसमण-जल-मंत-भूयाए ॥ २५० ॥
एसोवि पुव्व सूइय-निव्वाण-विहाण-वन्नओ नाम ।
सुरसुंदरी कहाए सोलसमो इह परिच्छेओ ॥ २५१ ॥

॥ षोडश परिच्छेद समाप्त ॥

इति सुरसुन्दरी-कथा समाप्ता

---

१ प्रदुष्टः। २ दुर्वादिवारण (गजाकार्य H D VI 130) निष्ठ्रपन (विनाशन) ... मृगेन्द्रः। ३ तत्प्रिच्छो = तत्पर (M P 38)। ४ अंगे = अवद्यालङ्कारविशेषे, ... इहने च। ५ सुवन रचना = शासनवर्णरचना हर्षगर्तानि च। ६ वेदेन। ... सुगमम्। ८ तयोः शिष्यत्र मध्ये। ९ फाडय = मन्थ वेष्टनस्थानम्। १० ... प्रमा मन्थविशेषः। ११ भक्षति। १२ वामभलता १०९५।

शुद्धिपत्रम् ।

पृ०	प०	अशुद्धिः	शुद्धिः ।
१	११	सङ्किरण	संक्रंदण
१	२५	॰ सक्कद॰	॰ सक्किंद॰
८	३१	विस्मरितः	विस्मृतः
१८	३१	सहसोत्रसत्॰	सहसोत्रसत्॰
२०	११	छिरागाढं	छिरा गाढं
३१	३१	सुनक्खते	सुनक्खथे
३९	२९	कौतूरुम्	कौतुकम्
३९	३२	प्रहा	पहा
४१	२९	विघूर्णयमानका	विघूर्णयमानिका
५५	१९	उज्झसि	उज्झसि
५५	३०	कोशिको	कौशिको
५७	१९	पुच्छिया	पुच्छिओ
६३	२१	फज्जा	फज्जा
७१	३०	११	११
७९	९	अह-रज्जे	अह रज्जे
८९	३०	निज्झाइओ	निज्झाइओ
९५	२	भणियं	भणिउ
९५	२९	समाणया	समागया
९९	३२	सुखयातया	सुखया तया
९९	१०	विज्जए	विज्जए
१०१	१७	होह	होइ
१०३	३०	१११,	१११,
१०४	२२	निसम्म-निम्हिओ	निसम्म विम्हिओ
१०४	२५	उप्पइय	उप्पइउ
११२	३१	। ९ अजा ।	अजा । ९ प्रस्थानः ।
११७	२९	निर्हिंसि: ।	निर्हृतिः ।
१२९	१	न.हे ! निवहेलो	णाह ! निव्वेहलो
१३९	११	दीसइ गुरु-	दीसइ गुरु-
१४०	११	अपहरय	अपहरयाहिता
१४८	११	निन्विंदयो	निन्विंदयो